Ráckevei Múzeumi Füzetek 7. sz.

Ráckevei okmánytár

Ráckeve, 2015.

Ráckevei Múzeumi Füzetek 7. sz.

Ráckevei okmánytár

Oklevelek és iratok
(15-17. század)

Az iratokat fordította, jegyzetekkel ellátta és a bevezetést írta:
Miskei Antal

Ráckeve, 2015.

A kötet Ráckeve születésének 575. évfordulója alkalmából készült

Ráckevei Múzeumi Füzetek 7. sz.

Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve

A sorozatot szerkeszti: Jáki Réka

A kötetet nyomda alá rendezte: Jáki Réka, Miskei Antal

Tördelőszerkesztő: Vorákné Szecsei Mónika

Korrektor: Budai Szilvia

Lektorálta: Soós István

Címlapterv: Jáki Réka

A címlapon V. László király 1455. július 1-jén kiadott oklevelének fényképe látható.

Kiadja: az Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve

Felelős kiadó: Jáki Réka

ISBN 978-963-12-2417-7

A kötet megjelenését támogatták:

Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága
Ráckeve Város Önkormányzata

Kovin, Székelykeve és Ráckeve polgárainak ajánlja
a Kiadó és a Szerző

ELŐSZÓ

Nagy öröm számunkra, hogy hosszú hallgatás után ismét a Kedves Olvasók kezébe adhatjuk a **Ráckevei Múzeumi Füzetek** c. sorozatunk egy újabb kötetét.

Utolsóként 2005-ben jelent meg sorozatunk 6. száma, a *Duna vizén malom forog* címmel, amely a múzeumalapító igazgató, dr. Kovács József László és felesége, dr. Kovácsné dr. Paulovits Terézia sok évtizedes munkáját összegezte a ráckevei vízimolnárság történelméről, a molnárcéhekről, hagyományaikról, életükről.

Azóta *„sok víz lefolyt"* a mi Kis-Dunánkon is… A sorozat ismét elhallgatott, melynek oka az utóbbi mérhetetlen küzdelmes 10 év volt, tele az Árpád Múzeumot érintő központi átalakítással, szervezéssel, többszöri fenntartóváltással. Remélhetőleg ezt az időszakot immár nagy sóhajjal magunk mögött tudhatjuk, hiszen azzal, hogy 2013. január 1-jétől hosszú évtizedek után intézményünk jó gazdája, fenntartója újra Ráckeve Város Önkormányzata lett, így most már biztonsággal működhetünk az *„idők végezetéig"*…

Mint ahogyan az impresszumban már olvashatták a Tisztelt Olvasók, ez a kötet, amit útjára bocsátunk, **Ráckeve születésének 575. évfordulója alkalmából** készült, hiszen 1440-ben az al-dunai Keve városából II. Murád török szultán elől menekülő, királyi kiváltságleveleiket magukkal hozó és azokat érvényesítő *„kevei rácok"* itt telepedtek meg a Kis-Duna partján, az egykori Ábrahámtelkén, és alakították ki új lakóhelyüket, lehetőség szerint átmentve otthonuk minden kiváltságát és szabadalmát.

A gabonaszállító hajókon, *„burcsellákon"* menekülő keveiek Péter bíró vezetésével magukkal hozták összes városi kiváltságukat biztosító okleveleiket, amelyeket még a 19. században is Ráckeve levéltárában őriztek. Pesty Frigyes szerint Zsigmond király 1428. évi kiváltságlevele Keve város számára és az ezen alapuló 1435. évi megújító oklevél eredetileg Ráckeve mezőváros tulajdonában volt.

Annyit tudunk még, hogy a 20. század háborús vérzivataraiban a levéltár sajnos leégett és nagyon-nagyon kevés darabja maradt meg, ami miatt városunk történelme mutat némi fehér foltot. A megmaradt iratokat gondos kezek rejtegették évtizedeken át. Ezeket a különleges királyi okleveleket és iratokat csodával határos módon tudta az Árpád Múzeum egykori igazgatója, Fegyó János történész visszaszerezni, és azóta is gyűjteményünk legértékesebb darabjaiként tartjuk őket számon.

Már régóta foglalkoztatott bennünket az a gondolat, hogy a páncélszekrényünkben tárolt és az állandó kiállításunk vitrinjében féltve megmutatott, néhány majd 600 éves oklevélből, iratból minél többet a nagyközönség elé is tárjunk. Ennek egy módját találtuk meg: könyv formájában kiadni, azaz végre lefordítani a középkori latin szövegeket, hogy azokat mi, a latin nyelvet nem ismerők is olvashassuk, megismervén azt a múltat, amely ennek a városnak a gyökerét jelenti.

Erre a feladatra vállalkozott dr. Miskei Antal történészünk, akit városunk polgárai korábbi történelmi kötetei és kiváló előadásai nyomán jól ismernek, viszont talán kevesen tudják azt róla, hogy olyan különleges és ritka tudással is bír, mint a középkori latin nyelv ismerete, annak minden titkával együtt, így ezen okleveleket gond nélkül néhány hónap alatt lefordította számunkra is érthető és felfogható tartalommal.

A Nemzeti Kulturális Alaptól elnyert pályázati támogatással és Ráckeve Város Önkormányzatának a múzeum költségvetéséhez nyújtott segítségével így 2015 tavaszára végre ismét felélesztettük tehát szunnyadó sorozatunkat, és kiadásra kerülhetett a **Ráckevei okmánytár**.

Nagyon büszkék vagyunk erre a kiadványunkra, hiszen elsőként Magdics István volt az, aki oklevélpublikációját a Ráckeve Város levéltárában őrzött oklevelek alapján állította össze, de a Miskei Antal

által lefordított és értelmezett királyi oklevelek és iratok kritikai kiadásban jelennek meg bőséges jegyzetekkel, e műfaj szakmai követelményeinek megfelelve. A Szerző a rá jellemző alapossággal és precizitással fordította le, rendezte nyomda alá a megjelent könyvet, amely egyaránt megfelel a szakmai elvárásoknak, de a szülővárosa történelmét szerető és ismerni kívánó ráckevei polgároknak is élvezetes olvasmány.

Fogadják hát érdeklődéssel és olvasgassák olyan szeretettel okmánytárunkat, mint ahogyan készült, hiszen ezzel is együtt emlékezünk **Ráckeve Város 575. születésnapjára**, közös történelmi múltunkra testvérvárosaink, Kovin és Székelykeve polgáraival.

Ez a kötet viszont egy újabb bizonyíték arra, hogy Ráckevének azzal, hogy komoly történelmi Múltja van, maradandó alapokon nyugszik Jelene, így jogosult a fejlődésre, amellyel folyamatosan biztosítja polgárai számára az élhető és szerethető kisváros Jövőjét is…

Jáki Réka
múzeumigazgató

Ráckeve, 2015 tavaszán

BEVEZETÉS

1. A (rác)kevei iratok

A ráckevei Árpád Muzeális Gyűjtemény értékes dokumentumai közül kiemelkedik az a 38 darab irat, amelynek eredeti példányai a 15–17. században készültek. A források típusukat tekintve zömében oklevelek, s kettő kivételével mindegyik – még a középkori átiratok is – 18. századi másolatokban maradt fenn. Természetesen a két eredeti, pecsét nélküli diploma másolatai is megtalálhatók a közintézményben.

Az okiratok pontos keletkezési ideje nem ismert. Csupán annyit tudunk róluk, hogy azokat 1779-ben és 1790-ben hitelesítették. Az előbbieket Tóth István, Pest-Pilis-Solt vármegye alszolgabírája, az utóbbiakat Bicskei Sándor vármegyei alszolgabíró és Tomcsányi Miklós vármegyei esküdt látta el kézjegyével és pecsétjével. Az 1782-ben összeállított mezővárosi jegyzőkönyvbe szintén bemásolták a legfontosabb késő középkori és kora újkori kiváltságleveleket, amelyek szövegét Magdics István 1888-ban tette közzé nyomtatásban.[1]

Kötetünk 43 különböző irat kritikai kiadását tartalmazza[2]. A privilégiumokra két település polgárai tettek szert. Ennek a különleges helyzetnek az a magyarázata, hogy a Délvidék katonai központjának számító Keve város lakói közül 1440-ben többen elhagyták otthonukat, és uralkodói engedéllyel megtelepedtek a Csepel-sziget délkeleti részén. Alapításról azért nem célszerű beszélni, mert a jövevények új szállásterületüket csupán ideiglenes tartózkodási helynek tekintették. Eredeti elképzeléseiket azonban az Oszmán Birodalom katonai sikerei hamarosan keresztülhúzták, ezért a „rác" telepesek az 1460–1470-es évek fordulójától lemondtak hazatérési szándékukról, s végleg birtokba vették Szentábrahámtelkét, a későbbi Kiskevét/Ráckevét.

Az időközben mezővárosi rangra emelkedett település elöljárói a 15–18. században gondosan ügyeltek arra, hogy az elődeik által magukkal hozott kiváltságokat a Csepel-szigeti lakhelyükön is érvényesítsék. A városatyák igyekezete végül kudarcba fulladt. A szabad királyi városi rangot ugyan nem sikerült megszerezniük, de az utókornak így is nagy szolgálatot tettek a középkori oklevelek átmásoltatásával.

2. Az oklevelek, mint történeti források

2. 1. Az oklevél fogalma

Szűkebb értelemben az oklevél *(litterae; diploma stb.)* meghatározott formák szerint kiállított hivatalos irat, amely egy bizonyos jogi cselekmény állomásait és befejezését rögzítette írásos formában. Készítésének az volt az elsődleges célja, hogy egy esetleges jogvitában bizonyító eszközként álljon rendelkezésre az érintett felek számára. Tágabb értelemben oklevélnek szokás nevezni minden 1526. augusztus 29-e, azaz a mohácsi csata előtt keletkezett iratot.

2. 2. Az oklevelek anyaga

A hivatali írásbeliség legfontosabb termékeit a középkorban többnyire papiruszra, pergamenre és papírra írták, méghozzá rendszerint náddal *(calamus)* vagy lúdtollal *(penna)*. Festékanyagul vasszulfid ($FeSO_4$), azaz gubacs szolgált, amit borban, ecetben feloldottak, és korommal színeztek.

---

[1] Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Kiadja: *Magdics István*. Székesfehérvár, 1888. A szerző kéziratban fennmaradt jegyzetei a Székesfehérvári Püspöki és Székeskáptalani Levéltárban tanulmányozhatók (Nr. 1511.).

[2] Az Árpád Muzeális Gyűjtemény 38 darab, 15–17. században készült iratot őriz. Érdekességük, hogy öt darab olyan oklevelet is tartalmaznak, amelyeknek sem eredeti példányuk, sem önálló másolatuk nem található meg Ráckevén. Ezért beszélhetünk összesen 43 darab különböző dokumentumról. Magdics István a szóban forgó diplomákat – Zsigmond király 1412. augusztus 18-án kiadott parancslevelének kivételével – 1888-ban önálló oklevélként is megjelentette, így művében az iratok számozása eltér a mienkétől.

Az egyik legrégebbi íróanyagot, a papiruszt a Nílus folyó deltájában termesztett cserjéből, az ún. papiruszsásból állították elő. A növény szárát, miután a külső héjat lehántották, 20–50 centiméter hosszú darabokra vágták, majd megvizezett fatáblákra szorosan egymás mellé helyezték, és simára kalapálták. Ezután keresztben is fektettek szeleteket, s a két réteget összepréselték. Az így elkészült lapokat a növény ragadós nedve segítségével szalagszerűen egymáshoz ragasztották, kiszárították, ledörzsölték, végeit pedig egyenesre vágták. A tekercsből mindig az írás terjedelmének megfelelő darabot vágtak le. A papirusz az ókortól a 10. század közepéig örvendett nagy népszerűségnek, de előfordult erre az anyagra írt oklevél a 11. században is.

Amikor az arab hódítás következtében megszűnt az egyiptomi papiruszimport, Európa oklevéladó szervei (kancelláriák, káptalanok, konventek) kénytelenek voltak igénybe venni az Elő-Ázsiából származó pergament, amelyet II. Eumenész pergamoni uralkodó (Kr.e. 195–158) rendeletére használtak először írásra. A juh-, kecske- és borjúbőrből készült, napokig meszes vízben áztatott és letisztított hártya *(membrana)* Európában a 10. század derekától terjedt el. Magyarországon az Árpád-kori okleveleket kivétel nélkül pergamenre írták. A középkorban kétféle hártya ismeretes. Az egyik az ún. déli hártya, amelynek csak a húsoldalát krétázták ki gondosan, míg a szőroldalt kidolgozatlanul, sárgásan hagyták. Ezt a meglehetősen merev íróanyagot tekercsben tárolták. A másiknak, az ún. északi hártyának viszont mindkét oldalát egyforma finomságúra készítették ki, ezért ezt vékonysága miatt összehajtogatva őrizték.

A legmodernebb íróanyagot, a papírt a hagyomány szerint Kr.u. 105-ben Ho Ti kínai császár (88–105) hivatalnoka, Caj Lun szabadalmaztatta. A hulladékokból (faháncsból, kenderből, rongyból stb.) és selyemből készült papír arab közvetítéssel a 8–9. században érkezett Európába, de csak a 12–13. század fordulójától kezdték el szélesebb körben használni. A Magyar Királyság területén a papíroklevelek a 14. századtól terjedtek el.

2. 3. Az oklevelek fajtái

Az oklevelek fennmaradási módjukat tekintve lehetnek eredetiek, másolatok és fogalmazványok. Magyarországon az első eredeti és hiteles oklevél a tihanyi apátság alapítólevele (1055). Ha egyszerre több diploma készült azonos szöveggel, akkor közéjük általában az ABC betűit írták vagy valamilyen grafikus szimbólumot rajzoltak, majd azok mentén az íróanyagot átvágták. Az ily módon keletkezett iratot *chirographumnak* nevezzük.

A másolatok egyedi darabként vagy valamely másolatgyűjtemény részeként maradtak ránk. Ez utóbbiaknak három típusa különíthető el: a *chartularium*, amely egy adott intézményre vonatkozó iratok másolatait tartalmazza, a *registrum*, amely valamely oklevéladó szerv által kibocsátott iratok másolatait foglalja magában, és az *inventarium*, vagyis a leltár.

Az oklevelek tartalmuk szerint hitelesek (valódiak), illetve hamisak (hamisítványok). A hiteles oklevelek mondanivalója minden tekintetben megfelel a valóságnak. Ha hiteles oklevelek szövegébe új részt toldottak be, esetleg bizonyos szavakat, mondatokat vagy bekezdéseket kihagytak belőle, de a keltezést nem változtatták meg, akkor *interpoláció*ról beszélünk. Ilyen interpolált oklevél a pannonhalmi apátság alapító- és adománylevele, amely mai formáját a 13. század első harmadára nyerhette el.

Arra is akad példa, hogy egy hiteles oklevél mintájára egy sohasem létezett diplomát állítottak ki. Készítése során a meglévő dokumentum anyagáról a korábbi írást ledörzsölték, és helyére a levakart szöveg formáinak felhasználásával egy újat fogalmaztak meg *(palimpszeszt)*.

Nem számított ritkaságnak az sem, ha nem létező, azaz fiktív oklevelet hamisítottak. Erre bizonyíték az 1644-ben kinyomtatott, Marnavics (Marnavić) Tomkó János (1580–1637) boszniai püspök által összeállított Szilveszter-bulla, amely szerint II. Szilveszter pápa (999–1003) 1000. március 27-én Rómában Szent István királyt (1000/1001–1038) és utódait felhatalmazta a magyarországi egyház irányítására.

A pecsét elhelyezése szerint az oklevelek három csoportba sorolhatók. Az ünnepélyes, más szóval: privilegiális okleveleket *(litterae privilegiales)* pergamenre írták, és függőpecséttel erősítették meg, jelezve azt, hogy örökérvényű rendelkezéseket tartalmaznak. Készítésük során ünnepélyes formulákat alkalmaztak. Ha fémpecséttel erősítették meg őket, bulla a nevük.

A kevésbé ünnepélyes stílusú, hártyára vagy papírra írt nyílt okleveleket *(litterae patentes)*, amelyek csupán ideiglenes adományt, kiváltságot biztosítottak, a 14. század közepéig a hátlapjukon, míg a 14. század végétől a szöveg alatt, az előlapon rányomott pecséttel látták el.

A zárt oklevelek *(litterae clausae)* tartalmilag valódi levelek *(missiles)* és parancsok *(mandata)*. Külső formájuk és megszövegezésük is egyszerűbb, s összehajtogatás után a szöveg alatt zárópecséttel hitelesítették őket.

2. 4. Az oklevelek részei

A formuláskönyvek segítségével megszövegezett oklevelek – a jobb felső sarokban lévő commissiós és relatiós jegyzetek kivételével – alapvetően három nagy egységből állnak: bevezetésből *(protocollum)*, tárgyalásból *(contextus)* és befejezésből *(eschatocollum)*.

A bevezetés segélykéréssel vagy fohászkodással *(invocatio)* indul. Ez lehetett jelképes (pl.: †, XPI, IHS, C) és szöveges (pl.: „Az Úr nevében."), de el is maradhatott.

A bevezető szakasz második eleme az oklevéladó önelnevezése *(intitulatio)*, amely azt mutatja meg, hogy kinek a nevében kelt az oklevél, s őt milyen címek illették meg. Ezt általában jámborsági (ájtatossági) formula egészítette ki. Terjedelme a címlista hosszúságától függött. Habsburg Albert király 1438. február 24-én kelt oklevele így kezdődik: „Albert, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, Ausztria és Stájerország hercege, továbbá Morvaország őrgrófja stb."

A címzés *(inscriptio; adresse)* elárulja, kinek szól az oklevél. Rendszerint általánosságban fogalmazták meg. Például: „mindenkinek, akit illet", „összes és minden egyes hívünknek" (más változatban: „híveinknek, együttesen és külön-külön"). Ha egyetlen személyhez szóló parancsot tartalmaz az irat, vagy adománylevélről van szó, akkor megadták a konkrét nevet és címet. Például: „kedvesen és őszintén szeretett hívünknek, a jeles fejedelemnek, György úrnak, Szerbia despotájának és Albánia urának".

Az oklevél bevezető részét az üdvözlés *(salutatio)* zárja le, amely jókívánságot fejez ki a kiadó részéről a címzett fél számára. Az általunk fordított szövegekben az „üdvöt és kegyet" *(salutem et gratiam)* formula olvasható a leggyakrabban.

A tárgyalás első eleme az *arenga:* olyan általános bölcsesség, erkölcsi mondanivaló, amely az oklevél tartalmával áll összefüggésben. Ezt követi a mindenkinek szóló figyelemfelhívás, másképpen a közzététel vagy kihirdetés *(notificatio; promulgatio)*. Amennyiben nem hiányzik, ez az oklevélrész azokat nevezi meg, akiknek a kiadó tudomására akarja hozni az oklevél tartalmát.

Az elbeszélés *(narratio)* megindokolja a rendelkezést, összefoglalja az addigi ügymenetet, utal a szóbeli kérésre, illetve az írásban beterjesztett kérvényre, számba veszi a kedvezményezett érdemeit, ami által lényegében előkészíti a következő rész tartalmát.

A rendelkezés *(dispositio)* lényegében véve nem más, mint a jogi tényt vagy cselekményt rögzítő érdemi intézkedés, amely egyben kijelöli az oklevél típusát (adományozás, adás-vétel, zálogosítás, végrendelkezés, birtokadomány, kiváltság-megerősítés stb.) is.

A záradék *(clausula)* az oklevélben foglalt rendelkezés megtartására szólít fel. Egyéb formulák is helyet kaptak benne, mint például „A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták."; „Másképp ne cselekedjetek!" típusú mondatok.

A büntetés *(sanctio)* azt fogalmazza meg, hogy mi vár arra, aki a rendelkezésben foglaltakat nem tartja be. A fenyegetés lehet anyagi büntetés *(poena)* vagy egyházi átok *(anathema)*.

A megerősítésből *(corroboratio)* kiderül az oklevél hitelesítésének módja. Ez háromféleképpen történhetett: pecsételéssel, chirographálással, valamint a kettővel együtt.

A befejezés élén az aláírások *(subscriptiones)* találhatók. Az oklevél aláírója lehetett maga a kiadó, esetleg a kancelláriai személyzet, de az oklevélben leírt cselekmény tanúi is odatehették kézjegyüket az iratra. Az aláírás a késő középkorban vált igazán fontossá.

A keltezés *(datatio)* kétféle időpontot adhatott meg: az oklevélben foglaltak lejátszódásának *(actum)*, illetve az oklevél kibocsátásának az idejét *(datum)*. A „[valaki] keze által kelt" *(datum per manus)* formula azt a személyt (kancellár, alkancellár) nevezte meg, aki az oklevél kiállításáért felelt. A privilégiumlevelekben a keltezéshez kapcsolódik a korjelölő méltóságsor *(series dignitatum)*, amely a 12. századtól az oklevél-hamisítások megakadályozása céljából került a szövegbe.

A könyvben közölt dátumok – Mátyás király 1464. május 8-án kelt oklevelének kivételével – jelentősebb egyházi ünnepekhez igazodnak. Ezeket az ünnepeket a könnyebb áttekinthetőség kedvéért táblázatba foglaltuk. Az *f* betű a latin *festum* (= ünnep) szó alanyesetének rövidítése.

Az ünnep magyar neve	Az ünnep latin neve	Az ünnep időpontja
Újév	Circumcisio Domini	január 1.
Vízkereszt	Epiphania Domini	január 6.
Gyertyaszentelő Boldogasszony	f. Purificationis Beatae Mariae Virginis	február 2.
Hamvazószerda	Dies Cinerum	Húsvét előtti 7. vasárnapot követő szerda
Szent Bálint vértanú	f. Beati Valentini martyris	február 14.
Szent Mátyás apostol	f. Beati Mathiae apostoli	február 24. (szökőévben: február 25.)
Feketevasárnap	Iudica	Húsvét előtti 2. vasárnap
Szent Gergely pápa	f. Beati Gregorii papae	március 12.
Pünkösd	Pentecoste	Húsvét utáni 7. vasárnap
Szent Márk evangélista	f. Beati Marci evangelistae	április 25.
Úrnapja	f. Sanctissimi Corporis Christi	Szentháromság vasárnapja utáni csütörtök
Szent Péter és Pál apostolok	f. Beatorum Petri et Pauli apostolorum	június 29.
Sarlós Boldogasszony	f. Visitationis Beatae Mariae Virginis	július 2.
Szent Margit vértanú	f. Beatae Margarethae virginis et martyris	július 13.
Apostolok oszlása	f. Divisionis Apostolorum	július 15.
Nagyboldogasszony	f. Assumptionis Beatae Mariae Virginis	augusztus 15.
Szent István király	f. Sancti Stephani regis	augusztus 20.
Szent Bertalan apostol	f. Beati Bartholomaei	augusztus 24.
Keresztelő Szent János fővétele	f. Decollationis Beati Ioannis Baptistae	augusztus 29.
Kisboldogasszony	f. Nativitatis Beatae Mariae Virginis	szeptember 8.
Assisi Szent Ferenc	f. Beati Francisci confessoris	október 4.
Szent Gál hitvalló	f. Beati Galli confessoris	október 16.
Szent Simon és Júdás apostolok	f. Beatorum Simonis et Iudae apostolorum	október 28.
Szent Imre herceg	f. Beati Emerici ducis	november 5.
Szent András apostol	f. Beati Andreae apostoli	november 30.

A 11–12. században az oklevelek általában záró fohásszal vagy kívánsággal *(apprecatio)* fejeződtek be. Ez a rész a 13. század elejétől fokozatosan kiszorult a diplomák szövegéből.[3]

3. Az iratkiadás módja

A közép- és a koraújkori Magyarországon az ügyintézés hivatalos nyelve a latin volt, amely nyelvtani szempontból, szókészletét tekintve és írásmódjában is eltért a klasszikus latin nyelvtől. Az igeneves szerkezetek és az alárendelő mellékmondatok használata során számos pontatlanság figyelhető meg. A gyako-

[3] *Szabó Erzsébet:* A commissiós és relatiós oklevelek a középkorban. Debrecen, 1927.; *Szentpétery Imre:* Magyar oklevéltan. A magyarországi középkori okleveles gyakorlat ismertetése. Bp., 1930. 3–23. p. (A magyar történettudomány kézikönyve. II. 3.); *Érszegi Géza:* Paleográfia. In: A történelem segédtudományai. Szerk.: *Bertényi Iván.* Bp., 1998. 112. p. (A történettudomány kézikönyve I.); *Solymosi László:* Oklevéltan. In: A történelem segédtudományai. Szerk.: *Bertényi Iván.* Bp., 1998. 176–193. p. (A történettudomány kézikönyve I.); *Kéki Béla:* Az írás története. A kezdetektől a nyomdabetűig. Bp., 2002. 32–35. és 50. p. A dátumok feloldásához alapvető kézikönyvek: Oklevéltani naptár. Szerk.: *Szentpétery Imre.* Bp., 1912.; *Szentpétery Imre:* A kronológia kézikönyve. A Chronologia és az Oklevéltani naptár összevont, javított és bővített kiadása. A szerző hagyatékának felhasználásával sajtó alá rendezte: *Gazda István.* Kiegészítette: *Érszegi Géza, Raj Tamás, Szögi László.* Bp., 1985. (Tudománytár 15.)

ri szóismétlések és a rokon értelmű szavak, szinonimák halmozása *(damus, donamus et conferimus; ratas, gratas et acceptas habendo; res et bona; exhibitis et impensis; vigore et testimonio mediante)* részben a ritmikus próza követelményeivel, részben a diplomák másolat jellegével magyarázható. Ugyanakkor a kifejezések árnyalt jelentéskülönbséget is hordoznak, s ezt a fordítás során megpróbáltuk érzékeltetni.

Az iratok a klasszikus latinhoz közel álló humanista latin írásmóddal kerültek közlésre. Ebből adódóan bizonyos szavak írásképét megváltoztattuk. Bár a 15–18. században egységes helyesírásról nem beszélhetünk, a szövegek közlésekor mégis igyekeztünk következetesek maradni. Elhagytuk a felesleges diftongusokat *(caeterus* helyett: *ceterus)*, s szükség esetén megőriztük a „w" *(Wesprimiensis; Kewy)*, az „y" *(Balvanys)* és a „z" betűket *(Zkorenovz; Werbewcz)*, valamint megkettőztük a mássalhangzókat *(litera* helyett: *littera*, *imo* helyett: *immo)*. Ezzel szemben a két magánhangzó közötti „j" betűt „i"-re cseréltük *(majestas* helyett: *maiestas)*, míg a nagy- és kisbetűket, kiváltképpen a „q"-t *(quondam* a *condam* helyett) és az „su" hangcsoportot *(consuetudo* a *consvetudo* helyett) a klasszikus szövegek kiadásában megfigyelhető humanista átírás szerint alkalmaztuk.

A dokumentumok közzétételekor Magdics István 1888-ban Székesfehérvárott megjelent munkája szolgált alapul. A forráskiadványban előforduló nyelvtani tévedéseket korrigáltuk. Az ismert eredeti oklevelek helynévanyagára támaszkodva döntöttünk úgy, hogy az 1–34. számú iratok latin szövegében az al-dunai és a Csepel-szigeti Kevét (a mai Ráckevét) *Kewy*ként, *Kiskewy*ként, illetve *Raaczkewy*ként, Bálványost *Balvanys*ként, Szkorenovcot (a mai Skorenovacot, azaz Székelykevét) *Zkorenovz*ként, Szentábrahámtelkét *Abrahamteleke*ként, *Zenthabrahamteleke*ként, Csepelt pedig *Chepel*ként tüntetjük fel. A többi település-, puszta- és személynév írásakor, valamint a 35–38. számú dokumentumok tulajdonneveinél – kivéve a 36. számú okmányba bemásolt 1412. évi oklevél névanyagát – a megfelelő latin szavakat Magdics István művéből vettük át.

A forrásokban előforduló keresztnevek átírása és fordítása a következőképpen történt: Abraham = Ábrahám, Albertus = Albert, Andreas = András, Anna = Anna, Barnabas = Barnabás, Bartholomaeus = Bertalan, Beatrix = Beatrix, Benedictus = Benedek, Casparus = Gáspár, Emericus = Imre, Ferdinandus = Ferdinánd, Franciscus = Ferenc, Gallus = Gál, Georgius = György, Gregorius = Gergely, Ioannes = János, Iuda = Júdás, Ladislaus = László, Lucas = Lukács, Ludovicus = Lajos, Marcus = Márk, Margaretha = Margit, Maria = Mária, Martinus = Márton, Mathias = Mátyás, Matthaeus = Máté, Michael = Mihály, Nicolaus = Miklós, Paulus = Pál, Petrus = Péter, Sigismundus = Zsigmond, Simon = Simon, Stephanus = István, Uladislaus = Ulászló, Valentinus = Bálint, Vitan = Vitán.

Kiadványunk típusát tekintve szöveghű forrásközlés, amely megőrizte a források következetlenségeit, de nem követte azok hibáit. A latin nyelvű szöveget emanációs és magyarázó jegyzetekkel láttuk el. Az előbbiek lényegében véve filológiai észrevételek. Központozáskor a nagyobb gondolati egységeket vettük figyelembe.

A főszövegbe és a lábjegyzetekbe az alábbi egyezményes jeleket iktattuk be.[4]

()	rövidítések feloldása
[]	az íróanyag hibája vagy károsodása miatt nem olvasható pótlások, illetve értelemszerű kiegészítések, valamint a forrásokból és Magdics István forráskiadványából kimaradt szövegrészek jelzése
<>	az író hibájából kimaradt, de szükséges szöveg pótlása
Nr.	Numerus (szám)
p.	pagina (oldal)

Végül, de nem utolsósorban hálás köszönetünket fejezzük ki a kötet lektorának, Soós Istvánnak, az MTA Bölcsészettudományi Központ Történettudományi Intézet tudományos főmunkatársának, aki tanácsaival és alapos munkájával jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a fordítás gördülékenyebb és pontosabb legyen. Hasznos tanácsai nélkül lényegesen szerényebb minőséget képviselne ez a kötet.

[4] *Érszegi Géza:* A források kiadása. In: Levéltári kézikönyv. Szerk.: *Körmendy Lajos.* Bp., 2009. 59–60. (Osiris kézikönyvek)

A „kevei rácok” vándorlása (1440)

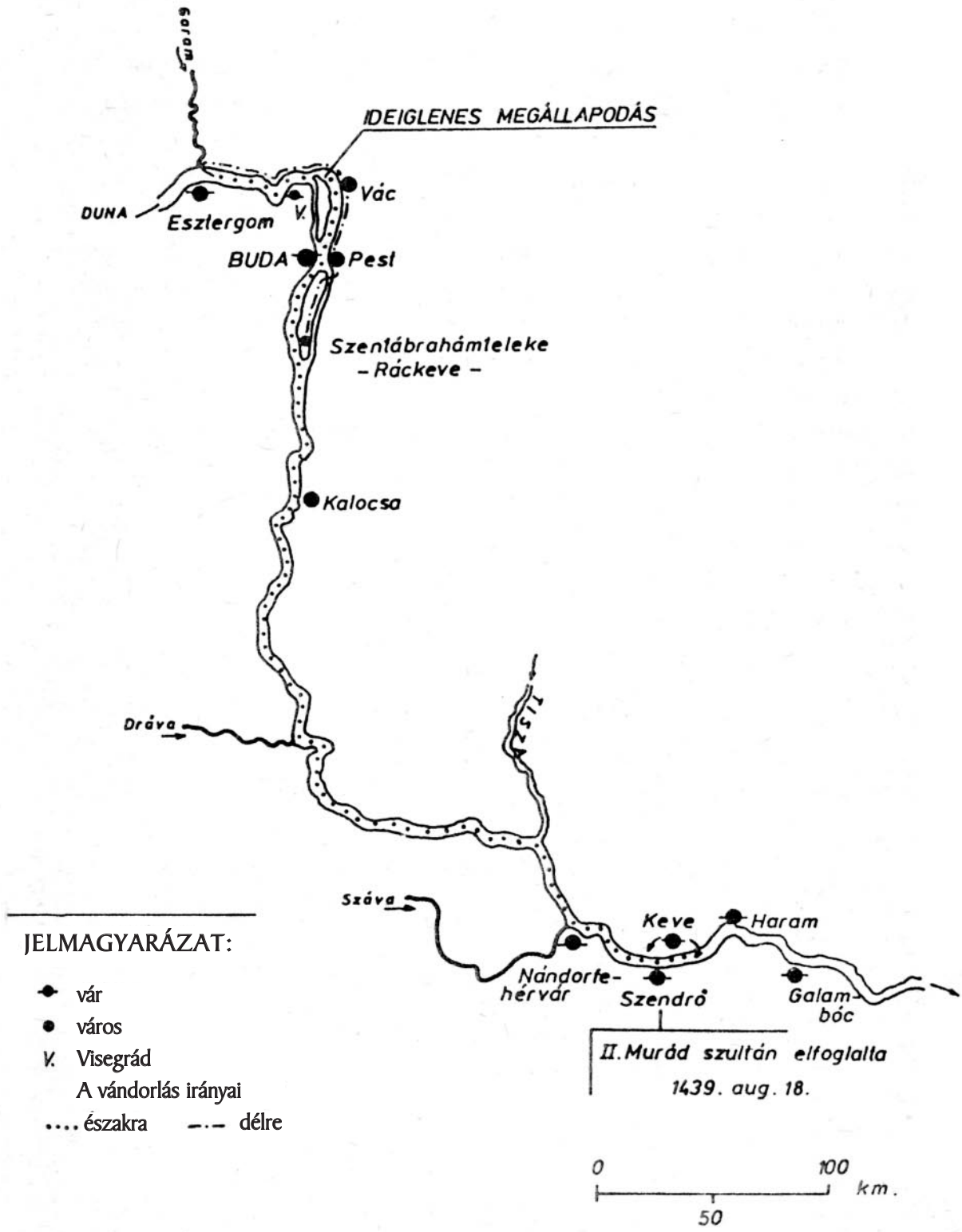

Az ábra lelőhelye: *Horváth Lajos:* Ráckeve és Skaricza Máté históriás verse. In: Tanulmányok Ráckeve múltjából. Szentendre, 1986. 7. p. (Pest megyei téka 8.)

FORRÁSOK

Nr. 1.

Zsigmond király az al-dunai Keve város polgárainak országos vásártartást engedélyez (Buda, 1405. április 25.)

Nos Sigismundus Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. marchioque Brandenburgensis et Sacri Romani Imperii vicarius generalis et regni Bohemiae gubernator memoriae commendantes tenore praesentium significamus, quibus expedit universis, quod nos tum pro fidelitatibus et fidelium servitiorum uberrimis meritis civium et hospitum civitatis nostrae Kewy[1] vocatae per ispos culmini nostro locis et temporibus opportunis exhibitis et impensis tum pro utilitate et commodo eiusdem civitatis nostrae Kewy[2] ac totius regni nostri nundinas seu forum annuum singulis annis in cunctis festivitatibus Visitationis Beatae Mariae Virginis ceterisque diebus ipsum festum praecedentibus et subsequentibus omnino sub iisdem libertatum et gratiarum praerogativis, quibus nundinae civitatum nostrarum regalium insignitae fore perhibentur in eadem civitate nostra Kewy[3] apud ecclesiam Beatae Mariae Virginis parochialem in eadem habitam pro emporiis[4] celebrandas[5] et iugiter peragendas sanximus civitatem ad eandem gratiose concendendas et annuimus praesentium per tenorem.

Quapropter vos universos mercatores, institores ac ceteros quoslibet homines cum rebus venalibus et quibuspiam mercibus procedentes serie praesentium assidenter certificamus et securos reddimus, quatenus cum rebus et mercibus vestris ad dictas nundinas seu forum annuum uti meminimus in praeattacta[6] civitate nostra Kewy[7] in festivitatibus antefatis singulis annis perpetuo celebrari concessas per nos et commissum securum absque[8] omni pavore pergatis, properetis et accedatis peractisque[9] inibi emptionibus et venditionibus cunctis vestris mercantiis et negotiationibus ad propria vel alia, quae malueritis loca remeare, transire et procedere possitis secure ac valeatis sub tutela et protectione speciali nostrae maiestatis. Et haec volumus ubique in locis nostris palam facere et proclamari.

Datum Budae in festo Beati Marci evangelistae anno Domini millesimo quadringentesimo quinto.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[10]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.1. (1779. évi példány); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 47–48. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István*: Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 1–2. p. Nr. I.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal*. Bp., 1907. 47. p. Nr. C. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 121. p. Nr. 502.; Zsigmondkori oklevéltár II. (1400–1410) Első rész. Összeállította: *Mályusz Elemér*. Bp., 1956. 460. p. Nr. 3824. (Magyar Országos Levéltár kiadványai. Forráskiadványok 3.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa*. Szentendre, 2001. 217. p. Nr. V. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

[1] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[2] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[3] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[4] A pro emporiis kifejezés csak az 1782. évi másolatban fordul elő.
[5] A 18. századi másolatokban: celebrandis.
[6] A 18. századi másolatokban: praetaxata.
[7] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[8] A 18. századi másolatokban: et absque.
[9] Az 1779. évi másolatban: praeactisque.
[10] A fennmaradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 9-én került sor, míg a másik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

Mi Zsigmond, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, Brandenburg őrgrófja és a Szent Német Birodalom főhelytartója s Csehország kormányzója a jelen oklevél tartalmával adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy egyrészt Keve nevű városunk polgárai és telepesei részéről felségünknek alkalmas helyeken és időkben mutatott és tett hűségükért, illetve hű szolgálataik igen bőséges érdemeiért, másrészt ugyanezen Keve városunk és egész királyságunk hasznára s javára minden egyes esztendőben Sarlós Boldogasszony ünnepén [július 2.], magát az ünnepet megelőző és az azt követő napon, ugyanezen Keve városunkban, a Boldogságos Szűz Mária plébániatemplomnál lévő piachelyeken vásár vagy évenkénti piac tartását és állandó megtartását rendeltük, s a jelen oklevéllel kegyesen engedélyeztük és jóváhagytuk teljes egészében azon kiváltságok és kegyek kedvezményei mellett, amelyek királyi városaink vásárainak ismertetőjeléül szolgálnak.

Ennélfogva nektek, valamennyi kereskedő, kalmár és bármiféle vásári holmikkal s valamilyen árucikkekkel megjelenő bármely emberek részére a jelen oklevélben foglaltakkal oltalmazóan bizonyítjuk és biztosítjuk, hogy holmijaitokkal és áruitokkal minden egyes esztendőben a fent nevezett ünnepnapokon, miként említettük, a szóban forgó Keve városunkban lévő vásárra vagy éves piacra, amelyet örökké megtartani engedélyeztünk, általunk és az azt biztosító meghagyás által minden félelem nélkül felkerekedjetek, odasiessetek és odamenjetek, s miután adásvételeiteket ott lebonyolítottátok, minden árutokkal és kereskedelmi holmitokkal felségünk oltalma és különleges védelme alatt saját helységeitekbe vagy más, tetszés szerinti helységekbe nyugodtan visszatérhettek, átmehettek és eltávozhattok, illetve visszatérjetek, átmenjetek és eltávozzatok. S ezeket helységeinkben mindenütt közhírré tétetni és kihirdettetni kívánjuk.

Kelt Budán, Szent Márk evangélista ünnepén, az Úr ezernégyszázötödik esztendejében.

Nr. 2.

Zsigmond király Csáki László erdélyi vajdának megtiltja, hogy a kevei polgároktól Zsély nevű birtokán vámot szedessen (Pozsony, 1429. október 28.)

Manu propria domini regis[11]

Sigismundus Dei gratia Romanorum imperator semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae rex fideli nostro magnifico Ladislao vaivodae[12] […] regni Rasciae baroni salutem et gratiam.

Nostrae maiestatis veniens in conspectum fidelis noster providus Petrus iudex oppidi nostri Kewy[13] vocati sua ac universorum et singulorum civium, hospitum populorumque incolarum[14] et iobagionum nostrorum eiusdem oppidi nostri Kewy[15] in personis[16] nostrae exposuit maiestati demissa cum querela, quod licet ipsi tam de antiqua eorum consuetudine quam ex[17] privilegiata libertate per nostram maiestatem ipsis gratiose concessa et indulta more et adinstar[18] aliorum oppidorum[19] nostrorum liberorum simul cum universis eorum bonis et rebus mercimonialibus puta et aliis quibusvis semper et ab antiquo tam in nostris regalibus quam aliorum quorumcunque tributis ab omni tributaria solutione omnino exempti sint et emancipati habeantur. Tamen vos non obstantibus huiusmodi eorum antiquis consuetudinibus ac libertatum praerogativis per nos ut praemittitur[20] ipsis in hac parte datis et concessis de propriis eorum personis

[11] Ez a mondat csak az 1779. évi másolatban szerepel.
[12] Az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: vajvoda.
[13] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[14] Az 1782. évi másolatban: incolarumque.
[15] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[16] Az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: imprimis.
[17] Az ex elöljárószó Magdicsnál kimaradt.
[18] Az 1782. évi másolatban: instar.
[19] Az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: oppidanorum.
[20] Az 1782. évi másolatban: permittitur.

rebusque mercimonialibus aliis[21] bonis eorum quadam abusiva novitate adinventa in eorum tributorum vestrorum et signanter in possessione vestra Seel vocata exigi consueto, ubi iidem specialiter alias nunquam et nuspiam aliquod tributum solvere consuevissent tributum exigi et recipi faceretis in praetitulatae libertatis eorum et iuris consuetudinarii iacturam et dispendium multum grande.

Verum quia nos praeattactos[22] nostros cives, hospites populosque et incolas dicti oppidi nostri Kewy[23] praemissarum libertatum beneficio et exemptionis praerogativa per nostram ut praetangitur maiestatem ipsis in solutionibus tributariis factae et concessae et signanter, quibus hactenus ab olim ut praemittitur freti sunt et gavisi ubique intra dicti regni nostri[24] Hungariae ambitum etiam in posterum gratulari atque frui volumus et potiri neque eos per vos[25] in huiusmodi vestrorum tributorum exactione ad quam faciendam alias neque prius fuerunt obligati contra et ultra praeattactas antiquas eorum consuetudines quoquo modo volumus impediri et vetari.[26]

Fidelitati igitur vestrae nostro firmiori regio damus sub edicto, quatenus dum et quando aut quotiescunque praeattactos[27] cives populosque et hospites nostros de nostro oppido Kewy[28] praedicto simul vel divisim aut homines eorum tam in iustis victum ipsorum acquisionibus seu negotiationibus quam aliis quibuscunque eorum transitibus cum eorum[29] rebus aut[30] bonis mercimonialibus et aliis quibuscunque [...] existant harum sub confidentia addicta tributorum seu teloniorum loca et signanter ad tributum in dicta vestra possessione Seel exigi consuetum ineundo et redeundo venire contingat, extunc ab eisdem et praeattactis eorum rebus et bonis tam mercimonialibus quam aliis quibusvis in contrarium praeattactarum eorum libertatum consuetudinumque et exemptionum huiusmodi abusiva novitate quam ut praedicitur in exactione ipsius tributi facere concepistis [...] nullum tributum nullamque tributariam solutionem petere et exigere petique seu exigi facere modis quibuscunque praesumatis nec sitis ausi modo aliquali; quin potius eosdem et eorum alterum libere, pacifice omni remoto impedimento de eisdem locis tributorum vestrorum et signanter de tributo in remota possessione vestra Seel exigi consueto absque aliquali tributaria solutione ire et redire permittatis et permitti faciatis salvis eorum rebus et personis[31] toties quotiescunque necesse[32] fuerit et opportunum.

Si ideo quidpiam[33] iuris vel proprietatis circa exactionem memorati tributi vos habere praetenditis ex tunc prius per demonstrationem et comprobationem iurium et liberalium instrumentorum vestrorum coram personali praesentia nostrae maiestatis contra saepefatos cives, populos et incolas nostros iuxta regni nostri consuetudinem prosequi debeatis. Qui et tunc cum eorum iuribus et litteralibus instrumentis, quae super libertatibus et exemptionibus[34] eorum praenotatis habent confecta coram nostra maiestate comparare et vobis superinde respondere tenebuntur, prout iuri et regni nostri consuetudini videbimus expediri. Secus ergo sub obtentu nostrae gratiae facere non ausuri in praemissis. Praesentes autem perlectas in exhibentis manibus volumus remanere.

Datum Posonii in festo Beatorum Simonis et Iudae apostolorum anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo nono regnorum nostrorum Hungariae etc. quadragesimo tertio[35] Romanorum vigesimo et Bohemiae decimo.

---

[21] Az 1782. évi másolatban: et aliis.
[22] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: praetactos.
[23] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[24] Az 1790. évi másolatban: nostrae.
[25] Magdicsnál: hos.
[26] Az 1782. évi másolatban: vexari.
[27] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: praefatos.
[28] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[29] A tam in justis victum ipsorum aquisionibus seu negotiationibus, quam aliis quibuscunque eorum transitibus cum eorum szövegrészt csak az 1779. és az 1782. évi másolat őrizte meg.
[30] Az 1782. évi másolatban: et.
[31] A personis szó az 1782. évi másolatból kimaradt.
[32] Magdicsnál: necessum.
[33] Az 1782. évi másolatban: quidquam.
[34] Az 1782. évi másolatban: expeditionibus.
[35] A quadragesimo tertio kifejezést a 18. századi másolatok szövegei nem tartalmazzák.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[36]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.2. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 61–65. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 9–11. p. Nr. IV.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 85. p. Nr. CLIII. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 218–219. p. Nr. XI. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Zsigmond, Isten kegyelméből a rómaiak felséges császára, s Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország királya nagyságos hívünknek, László vajdának […] Szerbia bárójának üdvözletet és kegyet.

Péter hívünk, Keve nevű mezővárosunk előrelátó bírája a maga, valamint Keve mezővárosunk minden egyes polgára, telepese, népe, lakója és jobbágya képviseletében felségünk színe elé járulva alázatos panasszal előadta, hogy jóllehet ők mind régi szokásuk szerint, mind felségünk által nekik kegyesen megengedett és jóváhagyott kiváltságos szabadság folytán más szabad mezővárosaink módjára és szokása szerint javaikkal és valamennyi árucikkeikkel, úgymint másokéival is mindenkor és régtől fogva úgy a mi királyi, miként bárki más vámjaitól, minden vámfizetés alól teljesen felmentettnek és felszabadítottnak számítanak. Benneteket azonban az ő személyük, árucikkeik és egyéb holmijuk tekintetében általunk adományozott és engedélyezett régi szokásaik és kiváltságaik kedvezményei, miként azt előrebocsátjuk, mégsem gátolnak meg abban, hogy a számotokra kivetett vámot illetően bizonyos helytelen újítást kitalálva, kiváltképpen Zsély nevű birtokotokon, ahol egyébként ők máskor soha és semmilyen vámot nem szoktak fizetni, a fent említett kiváltságuk és szokásjoguk kárára és igen nagy veszteségére vámot hajtsatok és szedessetek be.

Mivel azonban nevezett Keve mezővárosunk fent említett polgárai, telepesei, népei és lakói az előrebocsátott kiváltságok jótéteményében és mentesség kedvezményében, amelyeket, amiként arról említés történik, felségünk a vámok fizetése tekintetében nekik tett és engedélyezett, kiváltképpen azokban a dolgokban, amelyekre említett Magyar Királyságunk határán belül eddig, miként azt előrebocsátjuk, mindenhol támaszkodtak és amelyekkel régóta rendelkeztek; [ezért] azt kívánjuk, hogy azoknak a jövőben is örvendjenek, azokat élvezzék és bírják, s vámjaitoknak, amelyek fizetésére sem máskor, sem azelőtt nem voltak kötelezve, említett régi szokásaik ellenében és azokon túlmenően történő behajtását is bármi módon meg akarjuk akadályozni és tiltani.

Nagyságtoknak tehát igen határozott királyi parancsunkba adjuk, hogy ameddig, amikor és valahányszor fent nevezett Keve mezővárosunkból való előbb említett összes és minden egyes polgárunkat, népünket és telepesünket vagy embereiket mind jogos élelemszerzésük vagy kereskedésük, mind más holmijuk szállítása közben tulajdonaikban, árucikkeikben és más egyéb [javaikban] […] ezen sorok bizonyságaként a kijelölt adó- vagy vámfizető helyeken, s kiváltképpen az említett Zsély birtokotokon, ahol a vám behajtására szokott sor kerülni, mostantól fogva megillesse őket az oda-vissza történő közlekedés, tőlük és előbb említett javaik, árucikkeik után éppúgy, mint bármilyen más holmijuk után fent nevezett kiváltságaik, szokásaik és mentességeik ellenében ilyenfajta helytelen újítással, amilyenre, amiként arról szó van, a vám behajtásával vetemedtetek […] semmiféle vámot és vámfizetést követelni és behajtani, követeltetni vagy behajtatni semmiképpen ne merészeljetek, és semmilyen módon ne bátorkodjatok; sőt inkább vámfizető helyeiteken, kiváltképpen a távol eső Zsély birtokotokon behajtani szokott bármiféle vám fizetése nélkül, minden akadály elhárításával, valahányszor szükséges és alkalmas, vagyonuk és személyük sérelme nélkül őket és közülük bárkit szabadon, békésen elmenni és oda visszatérni engedjétek és engedtessétek.

[36] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Ezért ha gyakran emlegetett polgárainkkal, népeinkkel és lakóinkkal szemben valami jogi vagy tulajdoni igénnyel léptek fel az említett vám behajtását illetően, azt mostantól fogva előbb felségünk személyes jelenléte előtt, országunk szokása szerint, jogszerű és írott okleveleitek bizonyításával és megerősítésével kell lefolytatnotok. Ők akkor kiváltságaikról és mentességeikről készült jogszerű és írásos okleveleikkel felségünk előtt megjelenni, s azonfelül nektek válaszolni tartoznak, amint azt a jognak és országunk szokásának megfelelően jónak látjuk elintézni. Másként cselekedni tehát kegyünk megtartása mellett az előbbiek értelmében ne merjetek. Azt kívánjuk, hogy a jelen oklevél pedig elolvasás után a bemutató kezében maradjon.

Kelt Pozsonyban, Szent Simon és Júdás apostolok ünnepén, az Úr ezernégyszázhuszonkilencedik, magyar stb. királyságunk negyvenharmadik, római [királyságunk] huszadik és cseh [királyságunk] tizedik esztendejében.

Nr. 3.

Zsigmond király Keve város polgárait felmenti a királyi és a királynéi harmincad fizetése alól
(Brünn, 1435. július 4.)

Commissio manu propria domini imperatoris comiti […][37]

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum imperator semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod cum honor et commoditas regalis fastigii in multitudine populorum commendet[38] <et> providentiae congruit praesidentis quoque suorum subditorum commodis vigilanter insistare[39], ut ab ipsis habeatur praesentis utilitatis et consequatur honoris maiestatem praeveniatque virtutis[40] incrementum idcirco sic benigne subditi sunt tractandi, ut eos ad grata devotionis obsequia praesidentis dulcedo allicere non desistat.

Hac itaque ducti consideratione de nostrae maiestatis largiflua clementia, qua cunctorum nostrorum fidelium onera[41], quae eis ponderosa videntur, debitae alleviationis beneficio solemus relevare cupientes et desiderantes fideles nostros providos universos cives, hospites incolasque et inhabitatores civitatis nostrae Kewy[42] vocatae ac villarum Balvanys[43] et Zkorenovz[44] appellatarum[45] ad eandem civitatem nostram Kewy[46] spectantium alicuius munificentiae antidoto consolari, ut ipsi sentientes nostrae renumerationis dulcedinem sicuti fidelitate sic et numero augeantur ad[47] nostram tuitionem et custodiam ac conservationem, munitionem et fortificationem eius civitatis nostrae Kewy[48] in confiniis regni nostri habitae diligentius et ferventius invigilare et eis inhaerere valeant eosdem nostros cives et hospites incolasque et omnes inhabitatores ipsius civitatis nostrae Kewy[49] et villarum praedictarum ad eandem pertinentium in eisdem nunc et pro tempore residentes ac quemlibet eorundem ab omni solutione tricesimarum de rebus et bonis ipsorum tam mercimonialibus quam aliis quibuscunque in quibusvis locis tricesimarum nostrarum facienda eximendos duximus et supportandos atque per omnia huiusmodi tricesimae de dictis rebus et bonis eorundem

[37] Ez a mondat az 1782. évi másolatból kimaradt.
[38] Az 1782. évi másolatban: commendetur.
[39] A 18. századi másolatokban: insistat.
[40] Az 1782. évi másolatban: virtutes.
[41] Az 1782. évi másolatban: munera.
[42] A 18. századi másolatokban: Keve, Magdicsnál: Kevi.
[43] Az 1779. évi másolatban: Balvanos, az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Bálványos, az 1790. évi másolatban: Bálvános.
[44] Az 1779. évi másolatban: Skorinovcz, a másik két 18. századi másolatban: Skorznovecz, Magdicsnál: Skronovecz.
[45] Magdicsnál: appellatorum.
[46] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[47] A 18. századi másolatokban: ac.
[48] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[49] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.

solvi debentis ipsis et cuilibet eorum perpetuo relaxamus, immo eximimus et supportamus ac pronunciamus harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante.

Quocirca vobis fidelibus nostris universis tricesimatoribus et vicetricesimatoribus[50] nostris propriis regalibus et reginalibus in quibuscunque locis tricesimarum nunc constitutis et in futurum constituendis firmiter praecipimus et mandamus, quatenus a modo in antea et deinceps a fatis civibus et hospitibus ac incolis et inhabitatoribus nostrae civitatis Kewy[51] et villarum Balvanys[52] et Zkorenovz[53] praedictarum aut ab aliquo eorum rebusque et bonis ipsorum praenotatis, dum iidem cum eisdem ad loca praedictarum[54] tricesimarum nostrarum seu reginalium pervenerint contra formam praescriptae nostrae gratiosae exemptionis et supportationis quamcunque tricesimam seu solutionem tricesimarum petere seu exigere petique aut exigi facere ipsosque ad solutionem earundem tricesimarum compellere et adstringere vel eos praevia ratione impedire, molestare et damnificare nullatenus praesumatis nec sitis ausi modo aliquali. Praesentes autem, quibus sigillum nostrum secretum, quo ut rex Hungariae utimur est appensum post earum lecturam reddi iubemus praesentanti.

Datum Brunnae partium Moraviae feria secunda proxima post festum Visitationis Beatae Mariae Virginis Gloriose anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo quinto regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo nono Romanorum vigesimo quinto Bohemiae quinto decimo, imperii vero tertio.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[55]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.3. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 69–71. p. (1782. évi másolat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 11–13. p. Nr. V.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal*. Bp., 1907. 101. p. Nr. CLXXV. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa*. Szentendre, 2001. 219. p. Nr. XIII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A császár úr saját kezű megbízása […] ispánnak

Mi Zsigmond, Isten kegyelméből a rómaiak felséges császára és Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, a jelen oklevél tartalmával adjuk tudtára mindenkinek, akit illet, hogy mivel a királyi méltóság rangja és haszna a népek sokaságában rejlik, s a gondviseléssel is összhangban van, miszerint a feljebbvaló kötelessége alattvalói javaival fáradhatatlanul törődni, hogy ők a jelen hasznos voltát belássák, a tisztelet méltóságát megértsék, s [ebből] az erény gyarapodása származzék; ezért az alattvalókkal úgy kell jóságosan bánni, hogy a hódolat iránti hála a feljebbvaló iránti készséges engedelmesség követésére ösztönözze őket.

Tehát ezen megfontolásból vezérelve felségünk bő kegyességéből kifolyólag, amellyel valamennyi hívünk súlyosnak látszó terhein a kellő könnyítés jótéteményével enyhíteni szoktunk, Keve városunk és ugyanezen Keve nevű városunkhoz tartozó Bálványos és Szkorenovc nevezetű falvak minden hűséges és előrelátó polgárunkat, telepesünket, lakónkat és lakosunkat a bőkezűség orvoslásával óhajtjuk és kívánjuk

[50] Az 1782. évi másolatból az et vicetricesimatoribus szókapcsolat kimaradt.

[51] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.

[52] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Balvanos, az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Bálványos.

[53] Az 1779. évi másolatban: Skorinovcz, az 1782. évi másolatban: Skorinovecz, az 1790. évi másolatban: Skronovecz, Magdicsnál: Skronovetz.

[54] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: dictarum, az 1790. évi másolatban: praedictum.

[55] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

vigasztalni, hogy jutalmazásunk kedvességét érezve úgy hűségben, miként számban is gyarapodjanak, s országunk véghelyein bírt ezen Keve városunk védelmét és megerősítését a mi oltalmunkra, őrizetünkre és megőrzésünkre serényebben és nagyobb lelkesedéssel lássák el és végezzék; [ezért] azon Keve városunk és a hozzá tartozó előbb említett falvak összes polgárát, telepesét, lakóját és lakosát, akik most és ez idő szerint azokban lakoznak, illetve közülük bárkit mind vagyonuk és árucikkeik, mind bármilyen más javaik után bármely helységben, ahol harmincadjainkat fizetni kell, minden harmincadfizetés alól mentesítendőnek és felmentendőnek tekintettük, sőt mentesítjük és felmentjük, s említett vagyonuk és javaik után részükről és bármelyikük részéről ilyenképpen fizetendő minden harmincadot örökre elengedtük, és ezt ezen oklevelünk erejével és tanúbizonyságánál fogva kinyilvánítjuk.

Ezért nektek, összes hívünknek, bármely harmincadfizető helységben most kirendelt és a jövőben kirendelendő minden királyi és királynéi harmincadosunknak és helyetteseiknek határozottan parancsoljuk és meghagyjuk, hogy mostantól fogva a jövőben és ezután Keve városunk és az előbb említett Bálványos és Szkorenovc nevű falvak nevezett polgáraitól, telepeseitől, lakóitól és lakosaitól, vagy közülük bárkitől, az előbbiekben megjelölt tulajdonaikból és javaikból, amikor ők azokkal a királyi vagy királynéi harmincadfizető helységekbe érkeznek, az előbb írt kegyes mentelmünkkel és felmentésünkkel szemben semmiféle harmincadot vagy harmincadfizetést követelni vagy behajtani, követeltetni vagy behajtatni, s őket harmincadok fizetésére kényszeríteni és kötelezni, vagy fenti módon akadályozni, zaklatni és megkárosítani semmiképpen ne merjétek, és semmilyen módon ne merészeljétek. A jelen oklevelet, amelyre magyar királyként használt titkos pecsétünket függesztettük, elolvasás után a bemutatónak visszaadni rendeljük.

Kelt Brünnben, Morvaország részében, Sarlós Boldogasszony ünnepét követő legközelebbi hétfőn, az Úr ezernégyszázharmincötödik, magyar stb. királyságunk negyvenkilencedik, római királyságunk huszonötödik, cseh királyságunk tizenötödik, császárságunknak pedig harmadik esztendejében.

Nr. 4.

Zsigmond király a Keve városba érkező kereskedőknek megtiltja, hogy áruikat részletekben adják el (Brünn, 1435. július 4.)

Manu propria domini regis[56]

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum imperator semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos tum pro fidelitatibus et fidelium obsequiorum meritis fidelium nostrorum providorum iudicis, iuratorum ceterorumque civium et hospitum ac incolarum civitatis nostrae Kewy[57] vocatae ac ad confinia regni nostri Hungariae praedicti partium inferiorum situatae per ipsos semper cum suprema fidelitate ac fidelitatis constantia maiestati nostrae et dicto regno nostro iuxta totius possibilitatis eorum exigentiam ad nostrum nutum et beneplacitum laudabiliter exhibitis et impensis tum etiam pro commodo, augmento, profectu, ampliatione et utilitate praeattactae[58] civitatis nostrae Kewy[59] ipsorum[60] iudicis, iuratorum civium, hospitum et incolarum ac totius communitatis eiusdem, ut ipsi nostrae renumerationis dulcedinem sentientes sicuti fidelitate sic et numero augeantur et ut ad nostram tuitionem, custodiam et conservationem ac munitionem et fortificationem eiusdem civitatis nostrae Kewy[61] eo diligentius et ferventius invigilare valeant et eis inhaerere.

Ipsi civitati nostrae consequenterque civibus et incolis eius praenotatis nunc et pro tempore ibidem

[56] Az 1790. évi másolatban: Commissio manu propria domini imperatoris. A manu propria domini regis rész az 1782. évi másolatból éppúgy kimaradt, mint Magdics István forráskiadványából.
[57] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Keve, az 1782. évi másolatban: Kevi.
[58] A 18. századi másolatokban: praetactae.
[59] Az 1779. és az 1782. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Keve, az 1790. évi másolatban: Kevi.
[60] Az 1790. évi másolatban: ipsorumque.
[61] Az 1779. és az 1782. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Keve, az 1790. évi másolatban: Kevi.

constitutis et constituendis hanc specialis gratiae praerogativam dispositionemque et ordinationem perpetuis semper successivis temporibus universis durandam et observandam duximus faciendam immo facimus praesentium per vigorem, ut a modo in antea et deinceps depositio et disligatio omnium rerum mercimonialium in eadem civitate nostra Kewy[62] prout in certis aliis nostris civitatibus haberi dignoscitur sit et habeatur omnesque et singuli mercatores tam scilicet regnicolae nostri quam forenses et[63] advenae universas res eorum mercimoniales ac quaevis bona venalia seu commutabilia de regno Hungariae versus et ad regnum Rasciae et a converso de ipso regno[64] Rasciae ad regnum nostrum Hungariae praedictum per praeattactam[65] civitatem nostram Kewy[66] hinc inde quomodocunque deferenda[67] et conducenda in ipsa civitate nostra Kewy[68] civiumque et hospitum eiusdem medio deponere et disligare depositaque[69] et disligata inibi vendere et commutare debeant atque teneantur et nullatenus huiusmodi res eorum mercimoniales non depositas et indisligatas, nisi alias res pro eisdem commutatas ab illinc quoque deferre et conducere audeant seu praesumant. Quoquo dempto tamen et praeviso, quod si praedicti mercatores talismodi res eorum mercimoniales ibidem venditioni exponere aut pro aliis rebus commutare non possint neque valeant[70] extunc tales mercatores, qui de partibus ipsius regni nostri Hungariae cum ipsis rebus illuc venerint ad quascunque partes eiusdem regni nostri Hungariae Rascianique mercatores ad idem regnum Rasciae cum eisdem rebus retrocedere valeant atque possint ex praesenti nostra annuentia et concessione speciali.

Quocirca vobis universis et singulis mercatoribus et negotiatoribus tam regnicolis nostris et forensibus quam Rascianis praenotatis harum notitiam habituris firmissime praecipimus et mandamus, quatenus a modo in posterum omnes et singulas res vestras mercimoniales et quaevis bona venalia seu commutabilia per praeattactam[71] civitatem nostram Kewy[72] hinc inde deferenda[73] et conducenda in eadem civitate nostra Kewy[74] praedictorumque civium et hospitum ac incolarum eiusdem medio deponere et disligare depositaque[75] et disligata inibi vendere et commutare debeatis et nequaquam huiusmodi res vestras mercimoniales, sed solum alias res pro eisdem commutatas civitate nostra de eadem abducere et reportare[76] praesumatis nec sitis ausi modo aliquali.

Ipsis vero rebus ibidem vendere seu commutare non valentibus unusquisque vestrum cum eisdem retrocedere possit et valeat modo superius specificato salvis semper personis atque rebus mercimonialibus praenotatis. Praesentes autem, quibus sigillum nostrum secretum, quo ut rex Hungariae utimur, appensum est antefatis civibus nostris Keviensibus duximus concedendas in fidem et testimonium praemissorum.

Datum Brunnae partium Moraviae feria secunda proxima post festum Visitationis Beatae Virginis Gloriosae anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo quinto regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo nono Romanorum vigesimo quinto Bohemiae quintodecimo imperii vero tertio.

Oklevél: szövege 18. században készült másolatokban maradt fenn.[77]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.4. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 71–75. p. (1782. évi változat)

---

[62] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[63] Magdicsnál nem szerepel az et kötőszó.
[64] Magdicsnál: regno nostro.
[65] A 18. századi másolatokban: praetactam.
[66] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[67] A 18. századi másolatokban: deferendas.
[68] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Keve, az 1782. évi másolatban: Kevi.
[69] Az 1779. és 1790. évi másolatokban: depositasque.
[70] A 18. századi másolatokban: valerent.
[71] A 18. századi másolatokban: praetactam.
[72] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[73] A 18. századi másolatokban: deferendas.
[74] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[75] A 18. századi másolatokban: depositasque.
[76] A 18. századi másolatokban: deportare.
[77] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 9-én, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 13–15. p. Nr. VI.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 101. p. Nr. CLXXVI. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 219. p. Nr. XII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Zsigmond, Isten kegyelméből a rómaiak felséges császára és Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya a jelen oklevél tartalmával adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy mind híveinknek, az előbb említett Magyar Királyság alsóbb [ország]részeinek véghelyein fekvő Keve nevű városunk előrelátó bírájának, esküdtjeinek s többi polgárának, telepesének és lakójának hűségéért és hű engedelmességük érdemeiért, amelyeket felségünk és mondott királyságunk számára lehetőségük teljes mértékig történő kihasználása révén kívánságunkra és tetszésünkre mindig igen nagy hűséggel és a hűség állhatatosságával dicséretes módon mutattak és tettek, mind fent említett Keve városunk és bírája, esküdt polgárai, telepesei, lakói és egész közössége javára, gyarapodására, előmenetelére, növelésére és hasznára, tudniillik ők, érezvén jutalmazásunk kedvességét, úgy hűségben, miként számban is gyarapodjanak, és hogy oltalmunkra, őrizetünkre és megőrzésünkre ugyanezen Keve városunk védelmét és megerősítését serényebben és lelkesebben lássák el és végezzék.

Ezen városunk most és ez idő szerint ott megtelepült és majdan megtelepülő fent említett polgárai és lakói számára következetesen megalkottuk, sőt ezen oklevél érvényénél fogva különös kegyelmünk folytán megalkotjuk minden örökösen következő időkre maradandó és megtartandó kedvezményét, intézkedését és rendelkezését, tudniillik ugyanezen Keve városunkban ezentúl, a jövőben és ezt követően minden árucikk lerakása és kipakolása úgy történik és történjék, miként többi más városunkban, s összes és minden egyes kereskedő, országlakosaink éppúgy, mint a jövevények és a külföldiek, a Magyar Királyságból Szerbiába és afelé, illetve fordítva, Szerbiából a mondott Magyar Királyságba az említett Keve városunkon keresztül szállítandó és fuvarozandó minden árucikküket és bármely eladásra vagy elcserélésre szánt javaikat, amelyeket innen, ezután és bármilyen módon ugyanezen Keve városban, annak polgárai és telepesei körében tartozzanak lerakni és kipakolni, s a lerakott és kipakolt holmijaikat [pedig] ugyanott kötelesek legyenek és tartozzanak eladni és elcserélni, s az ilyenfajta le nem rakott és ki nem csomagolt áruikat, kivéve az értük cserébe kapott javakat, onnét továbbvinni és elszállítani semmiképpen ne merjék vagy merészeljék. Mindezt leszámítva, mégis előre tekintve, hogy ha az előbb említett kereskedők ilyenfajta áruikat ugyanezen a helyen áruba bocsátani vagy más holmikért elcserélni nem tudják vagy nem képesek, akkor azok a kereskedők, akik Magyar Királyságunk részeiből holmijaikkal idejöttek, jelen jóváhagyásunk és különleges engedményünk alapján áruikkal együtt ugyanezen Magyar Királyságunk bármely részeibe, míg a rác kereskedők ugyanezen Szerbiába visszatérjenek és visszatérhessenek.

Ezért nektek, összes és minden egyes kereskedőnek és kalmárnak, országlakosainknak és az idegeneknek éppúgy, mint az előbb említett rácoknak, akik erről az oklevélről tudomást fogtok szerezni, igen határozottan parancsoljuk és meghagyjuk, hogy ezután a jövőben fent nevezett Keve városunkon keresztül szállítandó és fuvarozandó összes és minden egyes áruitokat és bármely eladásra vagy elcserélésre szánt javaitokat mostantól és ezentúl ugyanezen Keve városunkban és annak polgárai, telepesei és lakói körében lerakni és kipakolni, a lerakott és kipakolt árukat [pedig] ott eladni s elcserélni kötelesek vagytok, és efféle áruitokat a városból elvinni és visszahozni semmiképpen ne merjétek vagy semmilyen módon ne merészeljétek, hanem ezt csak az ott elcserélt holmijaitokkal tegyétek meg.

Azokkal az árukkal viszont, amelyeket azon a helyen nem lehet eladni vagy elcserélni, azokkal közületek bárki személyének és előbb említett árucikkeinek mindenkori épségben tartásával a fentebb részletezett módon ha-

zatérhet és térjen haza. A jelen oklevelet pedig, amelyre magyar királyként használt titkos pecsétünket függesztettük, az előrebocsátottak hiteleként és tanúbizonyságaként fent nevezett kevei polgárainknak engedélyeztük.

Kelt Brünnben, Morvaország részében, Sarlós Boldogasszony ünnepét követő legközelebbi hétfőn, az Úr ezernégyszázharmincötödik, magyar stb. királyságunk negyvenkilencedik, római királyságunk huszonötödik, cseh királyságunk tizenötödik, császárságunknak pedig harmadik esztendejében.

Nr. 5.

Zsigmond király a vámszedőknek megtiltja, hogy a kevei polgároktól Rados, Hattyas és Zsély nevű birtokokon vámot szedjenek (Brünn, 1435. július 5.)

Manu propria domini imperatoris

Sigismundus Dei gratia Romanorum imperator semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex fidelibus nostris universis et tributariis vel vicetributariis[78] in villis Radus, Hathyas[79] et Seel[80] vocatis ac in omnibus tributis egregii Ladislai filii quondam Ioannis de Maroth alias bani Machoviensis constitutis praesentium notitiam habituris salutem et gratiam.

Pro parte fidelium nostrorum providorum iudicis, iuratorum ceterorumque civium, hospitum incolarumque et inhabitatorum civitatis nostrae Kewy[81] vocatae maiestati nostrae exponitur gravissima cum querela, quod quamvis ipsi resque et bona ipsorum quaecunque antiqua eorum libertate ipsis per divos reges Hungariae felicium reminiscentiarum nostros scilicet praedecessores efficacissimorum litteralium instrumentorum vigoribus data et concessa requirente a qualibet solutione tributaria seu tributariae solutionis exactione perpetuo exempti sint et emancipati tamen nunc vos in contrarium huiusmodi privilegiatae libertatis ipsorum civium, hospitum, incolarum et inhabitatorum civitatis nostrae praedictae ab eisdem rebusque et bonis eorum tributum seu solutionem tributariam exigeretis et extorqueretis exigique et extorqueri facere non cessaretis in eorum grande praeiudicium et damnum atque iacturam manifestam.

Supplicatum itaque exstitit nominibus et in personis praescriptorum iudicis et iuratorum civiumque hospitum nostrorum maiestati nostrae prece humili et devota, ut eis superinde de remedio providere dignaremur opportuno et quia iudicem, iuratos cives[82], hospites, incolas[83] et inhabitatores praedictae civitatis nostrae Kewy[84] in huiusmodi antiquis eorum libertatibus et gratiosis exemptionibus ut praefertur per nostros praedecessores reges Hungariae eis datis et concessis illibate et inviolabiliter volumus conservare et per vos facere conservari.

Ideo fidelitati vestrae firmissimo in seriosissimo nostro imperiali atque regali sub edicto praecipimus et mandamus, quatenus a modo ut antea et deinceps a praefatis iudice, iuratis civibus, hospitibus ac incolis et inhabitatoribus praefatae civitatis nostrae Kewy[85] aut eorum aliquo rebusque et bonis ipsorum tam mercimonialibus quam aliis quibuscunque, dum iidem ad loca praedictorum tributorum pervenerint contra formam praetitulatarum[86] gratiosae exemptionis et libertatis eorum, quas ipsi modo praemisso se habere praetendunt nullum tributum nullamque tributariam solutionem petere seu exigere petique seu exigi facere et neque ipsos seu aliquem ex eis ratione praevia quomodolibet impedire, molestare seu[87] damnificare aliquatenus praesumatis nec sitis ausi modo aliquali et aliud pro nostra gratia facere non audeatis in praemissis. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

---

[78] A vel vicetributariis kifejezés Magdicsnál hiányzik.
[79] Az 1779. és az 1782. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Hatyás, 1790. évi másolatban: Hátyás.
[80] Magdicsnál: Seél.
[81] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[82] A iudicem, iuratos cives szövegrész a 18. századi másolatokból kimaradt.
[83] Az 1779. és 1790. évi másolatban: ac incolas, az 1782. évi másolatban: et incolas.
[84] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[85] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[86] A 18. századi másolatokban: praetitulatae.
[87] Az 1782. és az 1790. évi másolatban: aut.

Datum Brunnae partium Moraviae feria tertia proxima post festum Visitationis Virginis Gloriosae anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quinto, regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo nono Romanorum vigesimo quinto Bohemiae quinto decimo imperii vero tertio.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[88]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.6. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 75–77. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 17–19. p. Nr. VIII.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 101. p. Nr. CLXXVII. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 219. p. Nr. XIV. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A császár úr saját kezűleg

Zsigmond, Isten kegyelméből a rómaiak felséges császára és Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya összes hívünknek, Rados, Hattyas és Zsély nevű falvakban, továbbá a néhai Maróti János macsói bán vitézlő fiának, Lászlónak minden vámfizető területén lévő összes vámszedőjének és helyetteseiknek, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözletet és kegyet.

Híveink, Keve nevű városunk előrelátó bírája, esküdt polgárai és többi telepese, lakója és lakosa igen súlyos panasszal járulnak felségünk elé, hogy ők, bár azt régi szabadságuk megköveteli, melyeket boldog emlékezetű elődeink, tudniillik Magyarország szent királyai igen hathatós oklevelek erejénél fogva adtak és engedélyezték nekik, miszerint tulajdonaik és mindenféle javaik után bármilyen vám fizetése vagy behajtása alól örökre felmentést kapjanak és szabadok legyenek, ti most mégis nevezett városunk polgárai, telepesei, lakói és lakosai ilyenfajta kiváltságos szabadsága ellenében tőlük tulajdonaik és javaik után vámot hajtotok be vagy vámfizetést kényszerítetek ki, s azt nagy sérelmükre, kárukra és nyilvánvaló veszteségükre tőlük nem tétlenkedtek behajtatni és kikényszeríttetni.

Ennélfogva előbb írott bíránk, esküdt polgáraink és telepeseink nevükben és képviseletükben kelt alázatos és kegyes kérésű folyamodványa került felségünk elé, hogy afelől részükre megfelelő orvoslással gondoskodni méltóztassunk, és mivel nevezett Keve városunk bírájának, esküdt polgárainak, telepeseinek, lakóinak és lakosainak ilyen régi kiváltságait és kegyes mentességeit – amint arról említés történik – elődeink, Magyarország királyai adták és engedélyezték nekik, azokat épen és sértetlenül megtartani és veletek megőriztetni kívánjuk.

Ezért nagyságtoknak igen határozott, igen szigorú császári s királyi rendeletünkkel parancsoljuk és meghagyjuk, hogy ezután, miként eddig és ezt követően előbb említett Keve városunk nevezett bírájától, esküdt polgáraitól, telepeseitől, lakóitól és lakosaitól, avagy közülük bárkitől tulajdonaik és javaik után, akár árucikkek, akár más egyebek azok, amikor ők a mondott vámfizető helységekbe érkeznek, kegyes mentességük és kiváltságuk ellenében, amelyeket ők az előrebocsátott módon igényelnek maguknak, semmiféle vámot vagy vámfizetést követelni vagy behajtani, követeltetni vagy behajtatni, illetve őket vagy közülük bárkit is az előbbi okból bármilyen módon akadályozni, zavarni és megkárosítani semmiképpen ne merjétek, és semmilyen módon ne bátorkodjatok, s az előrebocsátottak értelmében kegyünk megtartása mellett másként cselekedni ne merészeljetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Brünnben, Morvaország részében, Sarlós Boldogasszony ünnepét követő legközelebbi kedden, az Úr ezernégyszázharmincötödik, magyar stb. királyságunk negyvenkilencedik, római királyságunk huszonötödik, cseh királyságunk tizenötödik, császárságunknak pedig harmadik évében.

[88] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 9-én, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Nr. 6.

Zsigmond király Keve város polgárait felmenti a harmincad fizetése alól
(Székesfehérvár, 1436. január 12.)

Relatio Matkonis de Talloucz regni Sclavoniae bani[89]

Sigismundus Dei gratia Romanorum imperator semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex fidelibus nostris universis et singulis tricesimatoribus et vicetricesimatoribus ubicunque in dicto regno nostro Hungariae et partibus eidem subiectis constitutis et existentibus tam praesentibus quam futuris praesentium notitiam habituris salutem et gratiam.

Quamvis nos nuper[90] serie aliarum litterarum exinde confectarum universos cives, populos incolasque et inhabitatores nostrae civitatis Keviniensis[91] ac eorum quemlibet ab omni solutione tricesimarum de rebus et bonis eorum tam mercimonialibus quam aliis quibuscunque fieri debenda in perpetuum gratiose eximendos duxerimus et supportandos vobisque et cuilibet vestrum in eo districte[92] iniungendo praeceperimus, ut nullus omnino vestrum a iam fatis civibus populisque et inhabitatoribus dictae nostrae civitatis Keviniensis[93] aut ab aliquo eorum rebusque et bonis ipsorum quibusvis, dum iidem ad locum dictarum tricesimarum pervenirent contra formam praemissae nostrae gratiosae exemptionis quamcunque tricesimam seu solutionem tricesimariam petere seu exigere peti aut exigi facere ipsosque ad solutionem earum tricesimarum compellere et adstringere aut eos praevia ratione molestare et damnificare quiscunque praesumeret seu deberet.

Tamen uti nunc ex relatione fidelis nostri providi Petri iudicis ipsius civitatis nostrae Koviniensis[94] satis displicenter percepimus nonnulli forent ex vobis, qui non obstante praemisso nostro gartioso indulto annotatis civibus, populis et incolis nostris modo antelato facto eosdem seu nonnullos ex ipsis ad solutionem praetactarum tricesimarum de rebus et bonis ipsorum faciendam arctassent et compulissent exindeque diversi mode damnificassent et molestassent, arctareque[95] et astringere ac damnificare non cessarent etiam de praesenti, quod ne dum in dictorum civium et populorum universorum praeiudicium et damnum libertatumque eorum derogamen regiae etiam nostrae maiestatis displicentiam contemptumque et vilipendium mandatorum ac gratiosae exemptionis universorum praetactorum cederet multum grande.

Nos proinde cives populosque et inhabitatores antedictae civitatis nostrae Koviniensis[96] in praescriptis eorum libertatibus per nos eis ut praemittitur gratiose datis et collatis immutabiliter conservare volumus et facere conservari, ideo fidelitati vestrae et vestrum cuilibet firmissimo nostro imperiali atque regio sub edicto praecipientes mandamus, quatenus agnitis praesentibus a modo ut antea et deinceps ab annotatis civibus populisque et inhabitatoribus saepefatae nostrae civitatis Koviniensis[97] aut eorum aliquo seu de rebus et bonis eorum quibuscunque, dum iidem ad loca praetactarum tricesimarum pervenerint nullam tricesimam nullamve tricesimariam solutionem petere seu exigere petique seu exigi facere, ipsosque ad solutionem talismodi tricesimae compellere et astringere et hac ratione impedire, molestare seu quovis modo damnificare nullatenus praesumatis[98] nec sitis[99] ausi modo aliquali gratiae nostrae sub obtentu. Praesentibus perlectis et exhibenti restitutis.

---

[89] Magdicsnál: per […] regni Slavoniae […] bani.
[90] A quamvis nos nuper rész az 1782. évi másolatból kimaradt.
[91] Az 1779. és 1790. évi másolatokban, valamint Magdicsnál: Köviniensis, az 1782. évi másolatban: Koviniensis.
[92] Magdicsnál: distincte.
[93] Az 1779. és 1790. évi másolatokban, valamint Magdicsnál: Köviniensis, az 1782. évi másolatban: Koviniensis.
[94] Az 1779. és 1790. évi másolatokban, valamint Magdicsnál: Köviniensis.
[95] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: arestareque.
[96] Az 1779. és 1790. évi másolatokban, valamint Magdicsnál: Köviniensis.
[97] Az 1779. és 1790. évi másolatokban, valamint Magdicsnál: Köviniensis, az 1782. évi másolatban: Keviniensis.
[98] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: praesumant.
[99] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: sint.

Datum in Alba Regali feria quinta proxima post festum Epiphaniae Domini anno eiusdem Domini millesimo quadringentesimo trigesimo[100] sexto regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quinquagesimo Romanorum vigesimo sexto[101] Bohemiae decimo imperii vero tertio.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn, illetve az eredeti oklevélről készült fénymásolat megtalálható az Árpád Muzeális Gyűjtemény irattárában.[102]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.5. (1779. és 1790. évi példányok) és 70.79. (az eredetiről készült fénymásolat); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 66–68. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 16–17. p. Nr. VII.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 103. p. Nr. CLXXIX. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 219. p. Nr. XV. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

Tallóci Matkó szlavón bán jelentése

Zsigmond, Isten kegyelméből a rómaiak felséges császára és Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya összes és minden egyes hívünknek, említett Magyar Királyságunk és alávetett [ország]részeibe szerte kirendelt és ott tartózkodó harmincadosoknak és helyetteseiknek, úgy a jelenlévőknek, mint a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözletet és kegyet.

Habár a minap egy másik, evégből készített oklevél soraival Keve városunk minden polgárát, népét, lakóját és lakosát, s közülük bárkit tulajdonaik és javaik, úgy árucikkeik, miként más egyéb [holmijaik] után járó összes harmincadfizetés alól örökre kegyesen felmentettnek és mentesítettnek tekintettük, s abban [ti. az iratban] mindnyájatoknak pontosan meghagyva parancsba adtuk, hogy nevezett Keve városunk már említett polgáraitól, népeitől és lakosaitól, vagy közülük bárkitől tulajdonaik és bármiféle javaik után, midőn ők a mondott harmincadfizető helyekre érkeznek, kegyes mentesítésünk előrebocsátása ellenében közületek senki ne merjen tőlük bármiféle harmincadot vagy teljes harmincadfizetést követelni és behajtani, illetve követeltetni vagy behajtatni, és senki ne merészelje őket harmincadfizetésre kötelezni és kényszeríteni, vagy az előző módon zaklatni és megkárosítani.

Mégis, ahogyan most azon Keve városunk hűséges és előrelátó bírájának, Péternek a jelentéséből eléggé kelletlenül értesültünk, akadnak közöttetek egyesek, akik említett polgárainknak, népeinknek és lakóinknak szóló kegyes mentesítésünk előrebocsátása ellenében az előbb tárgyalt módon őket vagy közülük néhányat tulajdonaik és javaik után nevezett harmincadok fizetésének teljesítésére szorították és kötelezték, s ezáltal különféle módon megkárosították és zaklatták őket, s a korlátozást, kényszerítést és kárt okozást a jelenben sem hagyják abba, ami leginkább a szóban forgó polgárok és az egész lakosság sérelmére, kárára és kiváltságuk csorbítására, királyi felségünk nemtetszésére, illetve az előbb említett összes parancsunk és kegyes mentesítésünk igen súlyos lenézésére és megvetésére történik.

Ennélfogva a fent említett Keve városunk polgárait, népeit és lakosait az általunk részükre előírt kiváltságaikban, amelyeket, miként azt előrebocsátjuk, nekik kegyesen adtunk és juttattunk, változatlanul meg akarjuk őrizni és be kívánjuk tartatni, ezért nagyságtoknak és közületek bárkinek igen határozott császári és királyi rendeletünkben parancsolva meghagyjuk, hogy a jelen oklevél megismerése után

[100] Ez a rész a 18. századi másolatokból kimaradt.

[101] A Romanorum vigesimo sexto rész csak az eredeti oklevélről készült fénymásolat szövegében olvasható.

[102] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

a továbbiakban, miként azelőtt és ezután a gyakran emlegetett Keve városunk nevezett polgáraitól, népeitől és lakosaitól, vagy közülük bárkitől tulajdonaik és bármiféle javaik után, midőn ők az érintett harmincadhelyekre érkeznek, semmiféle harmincadot vagy harmincadfizetést követelni vagy behajtani, követeltetni vagy behajtatni ne merjetek, őket ilyenfajta harmincadfizetésre kényszeríteni és kötelezni, s ily módon őket akadályozni, zaklatni vagy bármilyen módon megkárosítani ne merészeljétek, s kegyünk megtartása mellett semmiképpen ne bátorkodjatok. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Székesfehérvárott, Vízkereszt ünnepét [január 6.] követő legközelebbi csütörtökön, az Úr ezernégyszázharminchatodik, magyar stb. királyságunk ötvenedik, római királyságunk huszonhatodik, cseh királyságunk tizenötödik, császárságunknak pedig harmadik esztendejében.

Nr. 7.

Albert király megerősíti Keve város polgárainak vámmentességét és bíráskodási kiváltságait
(Buda, 1438. február 24.)

Manu propria domini regis

Albertus Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Austriae et Stiriae dux necnon marchio Moraviae etc. fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus et eorum officialibus necnon tributariis et vicetributariis tam scilicet nostris quam quorumcumque vestrum ubilibet intra ambitum regni nostri in terris utputa[103] et super aquis tributa tenentibus item civitatibus et villis ipsorumque rectoribus, iudicibus et villicis praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris salutem et gratiam.

Nostrae maiestatis venientes in praesentiam fidelis noster[104] providus Petrus iudex civitatis nostrae Koviniensis[105] sua atque ceterorum civium, hospitum, populorum et incolarum tam in ipsa civitate nostra, quam et villis Zkorenovz[106] et Balvanys[107] vocatis eidem civitati nostrae annexis commorantium[108] in personis exposuit graviter conquerendo, ut quamvis ipsa civitas nostra Koviniensis[109] libertatibus ac libertatum praerogativis inter alias civitates praefati regni nostri Hungariae principales seu capitales computatur eisdem aggregata iisdem libertatibus ac indultis et gratiarum praerogativis, quibus ipsae aliae civitates nostrae liberae potiuntur, ex concessione divorum regum Hungariae signanterque[110] quondam serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum[111] imperatoris et praefati regni Hungariae etc. regis patris et soceri nostri carissimi felicis memoriae, uti debeant et gaudere ab omnique solutione tributaria in quorumcunque tributorum locis de quibuscunque eorum rebus mercimonialibus et quibuslibet bonis qualitercunque facienda liberi sint et penitus exempti habeantur. Tamen dum ipsi vel aliqui ex eis in acquisitione victuum suorum necessariorum aut alia necessitate compulsi diversa climata regni nostri perlustrando ad vestras possessiones, tenutas[112], honores et officiolatus vel nostri in medium pervenirent tunc per nonnullos ex vobis in personis captivarentur ac iudicarentur et impedirentur in rebusque et bonis eorum prohiberentur et damnificarentur praesertim pro delictis et excessibus aliorum ac ab eisdem et praefatis eorum rebus et bonis tributum contra huiusmodi eorum libertates exigeretur.

---

[103] Az 1782. évi másolatban: utpote.
[104] A 18. századi másolatokban: fideles nostri.
[105] Az egyik 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Köviniensis.
[106] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Skronovecz.
[107] Az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Bálványos, az egyik 1790. évi másolatban: Balvanos, a másikban: Balvános.
[108] Az 1782. évi és az egyik 1790. évi másolatban: commorantibus.
[109] Az 1782. évi másolatban: Koviensis, az egyik 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Köviniensis.
[110] Magdicsnál: signanter.
[111] Magdics forráskiadványából a Romanorum szó kimaradt.
[112] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: tenuta.

Unde cum iusti pro iniustis et innoxii[113] pro reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri et perturbari, igitur volumus et fidelitati universitatis vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus a modo in antea[114] praefatos cives et hospites populosque ac incolas in praetacta[115] civitate nostra Koviniensi[116] et praedictis duabus villis eidem uti fertur civitati adnexis ad ipsamque pertinentibus commorantes seu quempiam ex ipsis in vestris tenutis, possessionibus, honoribus et officialatibus vestrique medio in personis iudicare, impedire et offendere in rebusque et mercibus ac ceteris bonis eorum signanter pro debitis, delictis et offensis aliorum arestare ac damnificare et ad cuiusvis instantiam prohiberi facere aut tributum aliquod in locis quorumcunque tributorum ab ipsis et praefatis eorum rebus mercimonialibus ceterisque bonis eorum quibuscunque recipere et exigi facere nullatenus praesumatis nec sitis ausi modo aliquali.

Si qui enim quidpiam actionis vel quaestionis contra ipsos cives et hospites praelibatae civitatis nostrae Koviniensis[117] aut populos dictarum villarum ad eandem civitatem nostram spectantium habent vel habuerint, hi id in praesentia iudicis et iuratorum civium praetactae[118] nostrae civitatis iuridice[119] prosequantur ex parte quorum inibi cuilibet querulanti condigna iustitia impendetur. Et si iidem[120] iudex et iurati cives in reddenda cuipiam querulanti iustitia in hac parte tepidi fuerint vel remissi, extunc non iidem contra quos agitur, sed annotati iudex et iurati in nostram aut alterius iudicis eorum ordinarii praesentiam per querulantes legitime evocentur rationem abnegatae iustitiae reddituri et iudicium exinde recepturi prout dictabit ordo iuris. Et aliud facere non ausuri in praemissis. Praesentibus perlectis exhibenti iugiter restitutis.

Datum Budae in festo Beati Mathiae apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo octavo.

Oklevél: eredeti, papír, a rányomott pecsét hiányzik, a másolatpéldányok a 18. században készültek.[121]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 70.80. (eredeti); 69.7. (egy 1779. évi és kettő 1790. évi példány); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 77–81. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 19–21. p. Nr. IX.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 124. p. Nr. CLXXXVI. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 219. p. Nr. XVI. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

[113] Az 1790. évi másolatokban: noxii.
[114] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: ut antea.
[115] Az 1782. évi másolatban, az egyik 1790. évi másolatban és Magdicsnál: praeattacta.
[116] Az 1782. évi másolatban, az egyik 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Köviensis, a másik 1790. évi másolatban: Kövöniensis.
[117] Az 1782. évi másolatban: Keviensis, az egyik 1790. évi másolatban: Köviniensis, Magdicsnál: Köviensis.
[118] Az 1782. évi másolatban, az 1790. évi másolat egyik változatában és Magdicsnál: praeattactae.
[119] Az 1782. évi és az 1790. évi másolat egyik változatában: iudice.
[120] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: idem.
[121] A ránk maradt másolatok közül két példány hitelesítésére 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Albert, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, Ausztria és Stájerország hercege, továbbá Morvaország őrgrófja stb. összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, valamint úgy a magunk, mint bármelyikőtök vámszedőinek és helyetteseiknek, akik országunk határán belül bárhol, tudniillik a szárazföldön és a vizeken vámot szednek, továbbá a városoknak és falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, jelenlegieknek és jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözletet és kegyet.

Péter hívünk, Keve városunk előrelátó bírája felségünk színe elé járulva a maga, illetve úgy azon városunkban, mint az ahhoz a városhoz csatolt Szkorenovc és Bálványos nevű falvakban élő többi polgár, telepes, nép és lakó képviseletében súlyosan panaszolva előadta, hogy bár maga Keve városunk a magyar szent királyok, kiváltképpen a néhai boldog emlékezetű igen kedves atyánk és apósunk, a fenséges fejedelem úr, Zsigmond római császár és a fent említett magyar stb. királyság uralkodója engedélye folytán a maga kiváltságaival és kedvezményeivel fent nevezett Magyar Királyságunk más első avagy fő városai közé számít, ugyanazon kiváltságokkal, engedményekkel és kegyek kedvezményeivel van felruházva, amelyekkel más szabad városaink rendelkeznek, minthogy azok élvezete meg is illeti őket, s minden vámfizetés alól, amit bármely vámfizető helyen bármiféle áruik és javaik után bármi módon teljesíteniük kell, szabadnak és teljesen mentesültnek tekintendők. Mégis, amíg ők vagy közülük néhányan a szükséges élelem beszerzésétől vagy egyéb szükséglettől kényszerítve országunk különböző vidékeit bejárva birtokaitokra, földjeitekre, hivatali hatáskörötök alá eső területekre, illetve közétek érkeznek, akkor őket közületek néhányan fogságba vetik, elítélik és akadályozzák, tulajdonaikban és javaikban tilalom alá vetik és megkárosítják, kiváltképpen mások vétkei és kihágásai miatt, s tőlük és előbb említett tulajdonaik és javaik után ilyenfajta kiváltságaik ellenében vámot szednek.

Mivel az igazakat az igaztalanokért s az ártatlanokat a bűnösök kihágásaiért akadályozni és háborgatni semmiképpen nem illik, ezért tehát azt kívánjuk, és nagyságtok egész közösségének határozottan meghagyva parancsba adjuk, hogy a továbbiakban és ezután előbb tárgyalt Keve városunkban és – miként arról szó esik – a városhoz csatolt és ahhoz tartozó említett két faluban lakó mondott polgárokat, telepeseket, népeket és lakókat, vagy bárkit közülük földjeiteken, birtokaitokon, hivatali hatáskörötök alá eső területeken, illetve közöttetek személyükben elítélni, akadályozni és megsérteni, tulajdonaikat, áruikat és egyéb javaikat kiváltképpen mások tartozásai, vétkei és sérelmei miatt lefoglalni, azokban kárt okozni, s bárki kérésére tilalom alá vetetni vagy akármelyik vámfizető helyen tőlük és előbb említett áruik, valamint bármiféle egyéb javaik után bárminemű vámot elfogadni és behajtatni semmiképpen ne merjetek, és semmilyen módon ne merészeljetek.

Ha ugyanis valakiknek fent nevezett Keve városunk polgáraival és telepeseivel, vagy ugyanazon városunkhoz tartozó mondott falvak népeivel szemben bármiféle peres eljárása vagy keresete van, illetve lenne, ők azt az előbb említett városunk bírája és esküdt polgárai jelenlétében jogszerűen folytassák le, akik részéről ugyanott bármely panaszosnak méltó igazság fog szolgáltatni. Ha viszont ugyanezen bíró és esküdt polgárok, amikor valamelyik panaszosnak igazságot szolgáltatnak, lusták vagy hanyagok lennének, attól fogva nem ők járnak el ellenük, hanem a panaszosok törvényesen idézzék jelenlétünk vagy más rendes bíró jelenléte elé a jelzett bírót és esküdt polgárokat, hogy ők a megtagadott igazság okát előadják, s azután az ítéletet elfogadják, miként azt a jogrend előírja. S az előrebocsátottak értelmében másként cselekedni ne merjetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak végleg visszaadták.

Kelt Budán, Mátyás apostol ünnepén, az Úr ezernégyszázharmincnyolcadik esztendejében.

Nr. 8.

I. Ulászló király a törökök elől menekülő kevei polgárok felett a bíráskodást magának tartja fenn (Buda, 1440. augusztus 20.)

Propria manu domini regis[122]

Uladislaus Dei gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae etc. rex Lithvaniaeque princeps supremus et heres Russiae[123] etc. fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus item civitatibus, oppidis et villis liberis ipsorumque rectoribus, iudicibus et villicis necnon tricesimatoribus et tributariis nostris scilicet et reginalibus ac aliorum quorumque[124] tam in terris quam super aquis ubilibet constitutis et existentibus praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris salutem et gratiam.

Quia fideles nostri Petrus iudex ac universi cives et hospites oppidi nostri Keviensis[125] nunc propter metum et formidinem saevissimorum Turcorum[126] ex[127] tenutis propriis persecutorum, qui cum valida ipsorum potentia partes nostras inferiores et ipsum oppidum nostrum Keviense[128] subintrarunt[129] vastaturi desertis propriis ipsorum habitaculis cum liberis atque bonis eorum per diversas regni nostri partes procedendo et sub tectis aliorum divagando victum [...].

Idem[130] ipsos iudicem et cives nostros ac familiares resque et bona eorundem in vestris tenutis, terris, dominiis, possessionibus honoribusque seu officiolatibus ac vestri in medio praedictarumque tricesimarum et tributorum locis ad instantiam quorumvis arestare seu prohiberi facere nolentes. Eidem vestrae universitatis fidelitati firmissime praecipientes mandamus, quatenus dum et quandocunque praenotati Petrus iudex ac cives dictae civitatis nostrae Keviensis[131] vel eorum alter cum dictis ipsorum liberis ac rebus et bonis ad praescripta vestra tenuta[132], terras, dominia, possessiones, officiolatus aut vestri in medium dictorumque[133] tricesimarum et tributorum loca pervenerint ex tunc eosdem vel aliquem ex ipsis necnon familiares ac res et bona eorundem quaecunque ad quorumvis instantiam arestare seu prohiberi facere aut per alium quemcunque modum impedire, perturbare seu quomodolibet damnificare nullatenus praesumatis nec sitis ausi modo aliquali, sed sinatis et permittatis[134] ipsos ac[135] eorum quemlibet cum praescriptis ipsorum liberis ac bonis et rebus absque perturbatione et impedimento aliquali ubique morari, stare et recedere pacifice et quiete.

Si qui enim quidquam actionis vel quaestionis contra ipsos iudicem et cives nostros habent vel se habere sperant, hi id coram nostra maiestate legitime prosequantur, ex parte quorum nos [...] iustitiae debitaeque satisfactionis exhibebimus complementum omni contra eos querulanti, prout dictaverit ordo iuris. Secus ergo facere non ausuri in praemissis gratiae nostrae sub obtentu. Praesentesque post earum lecturam semper reddi iubemus praesentanti.[136]

Datum Budae in festo Sancti[137] Stephani regis anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

---

[122] Ezt a mondatot csak az 1782. évi másolat tartalmazza.
[123] A supremus et heres Russiae kifejezés az 1779. és az 1782. évi másolatból hiányzik.
[124] A 18. századi másolatokban: quorumcunque.
[125] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: Koviniensis.
[126] Az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Turcarum.
[127] Az ex elöljárószót az 1790. évi másolat és Magdics kiadványa nem tartalmazza.
[128] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: Koviniense.
[129] A 18. századi másolatokban: subintrarent.
[130] A 18. századi másolatokban: ideo.
[131] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: Koviniensis.
[132] A 18. századi másolatokban: tenutas.
[133] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: dictarumque.
[134] A nec sitis ausi modo aliquali, sed sinatis et permittatis rész nem szerepel sem az 1779. évi másolatban, sem pedig Magdics kiadványában.
[135] Az 1779. évi másolatban: et.
[136] Az 1790. évi másolatban: praesenti.
[137] Az 1779. évi másolatban: Beati. Az 1790. évi másolatban a Beati melléknév helyén a Iosephi személynév olvasható.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[138]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.8. (1779. és 1790. évi példány); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 81–83. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 21–23. p. Nr. X.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 137. p. Nr. CC. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 180. p. Nr. 697.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 220. p. Nr. XVIII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország, Lengyelország, Dalmácia stb. királya, Litvánia főhercege és Ruszföld[139] örököse stb. összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, továbbá a városoknak, mezővárosoknak és szabad falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, valamint a királynéi és a mi harmincadosainknak és vámszedőinknek, illetve bárki másokéinak is, úgy a szárazföldeken, mint a vizek mellett lévőknek és bárhol tartózkodóknak, mostaniaknak és jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözletet és kegyet.

Mivel híveink, Péter bíró és Keve mezővárosunk összes polgára és telepese, akiket most az igen kegyetlen törököktől való félelem és rettegés a területeikről elűzött – akik a maguk hatalmas erejével alsó [ország]részeinkbe és magába Keve mezővárosunkba benyomultak, hogy azt feldúlják –, lakóhelyeik elhagyása után gyermekeikkel és javaikkal országunk különböző részein keresztül haladva, s mások hajlékaiba betévedve élelmet […].

Továbbá nem akarjuk, hogy területeiteken, földjeiteken, uradalmaitokon, birtokaitokon, hivatali hatáskörötök alá eső területeken és közöttetek, illetve az említett harmincad- és vámfizető helységekben a bírót és polgárainkat, valamint családtagjaikat, holmijaikat és javaikat bárki kérésére elfogják vagy tilalom alá vegyék, ezért nagyságtok egész közösségének igen határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy előbb említett Keve városunk Péter bírája és nevezett polgárai, vagy közülük bárki ameddig, amikor és valahányszor gyermekeivel, holmijaival és javaival fentebb írt területeitekre, földjeitekre, uradalmaitokra, birtokaitokra, hivatali hatáskörötök alá eső területekre vagy közétek, illetve a mondott harmincad- és vámfizető helységekbe érkeznek, innentől fogva őket vagy közülük bárkit, valamint családtagjaikat, holmijaikat és javaikat, illetve bármijüket bárkik kérésére lefoglalni vagy tilalom alá vetni vagy bármilyen más módon akadályozni, háborgatni vagy megkárosítani semmiképpen ne merjétek, és semmilyen módon ne merészeljétek, hanem engedjétek és hagyjátok, hogy ők valamennyien mindenfajta háborítás és akadályoztatás nélkül fentebb írt gyermekeikkel, javaikkal és holmijaikkal mindenhol békében és nyugodtan időzzenek, tartózkodjanak, és onnan eltávozzanak.

Ha ugyanis valakiknek ama bíránkkal és polgárainkkal szemben valamilyen peres eljárása vagy keresete van, illetve ilyesféle dolgokat remélnek, [akkor] ők azt felségünk színe előtt törvényesen bonyolítsák le. Azoknak részéről […] gondoskodni fogunk minden velük szembeni panaszosnak az igazság és kellő elégtétel szolgáltatásáról, miként arra a jogrend utasít. S az előbbiek értelmében tehát kegyünk megtartása mellett másként cselekedni ne merjetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak végleg visszaadni rendeljük.

Kelt Budán, Szent István király ünnepén, az Úr ezernégyszáznegyvenedik esztendejében.

---

[138] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 16-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

[139] A Ruszföld kifejezés alatt a Rusz vajdaság (Lwów-i vajdaság) értendő. A hivatalos iratokban Ruś Czerwona („Vörös Oroszország") vagy Ziemia czerwieńska („Vörösföld") néven előforduló terület 1340-től 1772-ig a lengyel koronához tartozott.

Nr. 9.

I. Ulászló király a letelepülni szándékozó kevei telepeseknek megengedi, hogy révet állítsanak fel, és azon utasokat szállítsanak át a Dunán (Buda, 1440. október 10.)

Manu propria domini regis[140]

Nos Uladislaus Dei gratia rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae[141] Lytvaniaeque princeps supremus et heres Russiae etc. notum facimus serie praesentium, quibus expedit universis, quod nos tum ad humillimae supplicationis instantiam fidelium nostrorum Rascianorum, quibus in insula nostra Chepel[142] quondam terram desertam in cuius facie ecclesia deserta in honorem Sancti Abrahami[143] patriarchae fundata est, ubi et antiquitus villa fuisse dicitur pro loco habitationis et descensus eorum concessimus per eos nobis porrectae tum etiam pro utilitate sicuti eorundem sic vicinis[144] ceterorum regnicolarum nostrorum eisdem Rascianis id duximus annuendum, quibus concedimus[145] praesentium per vigorem, ut ipsi in fluvio Danubii prope huiusmodi descensum seu locum habitationis eorum et intra metas eorum[146] vadum instituere eundemque navibus et carinis fulcire ac in eodem universos viatores et alios quoslibet homines hinc inde cum eorum[147] rebus et bonis navi ducere[148] eundemque vadum perpetuo tenere valeant et possidere, absque tamen praeiudicio iuris vadorum aliorum.

Quocirca vos fideles nostros universos mercatores, institores, viatores et alios cuiusvis status homines praesentibus affidamus et certificamus, quatenus a modo in posterum cum omnibus rebus et bonis vestris absque formidine humana in dicto vado soluto iustae navigationis[149] tributo hinc inde toties quoties necesse fuerit naufretum.[150] Et haec volumus et alio loco publice palam facta proclamari.[151] Praesentibus perlectis exhibentibus restitutis.[152]

Datum Budae feria secunda proxima post festum Sancti Francisci confessoris, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[153]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.9. (1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 84–85. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 24–25. p. Nr. XII.; Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 84–85. p.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 181. p. Nr. 699.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 220. p. Nr. XIX. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

---

[140] Ez a mondat csak az 1790. évi másolatokban olvasható.
[141] Az 1790. évi másolatokban: Croatiae etc.
[142] Az egyik, a fennmaradt 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Csepel.
[143] Az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: S. Abraham.
[144] Az 1790. évi másolatokban: universis.
[145] Az 1790. évi másolatokban: imo cencedendum.
[146] Az 1790. évi másolatokban: eiusdem.
[147] Az egyik, a fennmaradt 1790. évi másolatokban: eorundem.
[148] A navi ducere kifejezés helyett az 1782. évi másolatban a navisducere, az 1790. évi másolatokban pedig a transducere szófordulat olvasható.
[149] Magdicsnál: navigationes.
[150] Az 1790. évi másolatokban: transferatis.
[151] A 18. századi másolatokban: per fora et alia loca publica palam facta proclamari.
[152] A restitutis szó az 1782. évi másolatból kimaradt.
[153] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1790. július 6-án került sor, a másik, szintén ugyanezen a napon hitelesített másolat viszont elveszett, s csupán a fénymásolata tanulmányozható. A harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország, Lengyelország, Dalmácia, Horvátország stb. királya és Litvánia főhercege s Ruszföld örököse stb. a jelen oklevéllel adjuk tudtára mindenkinek, akit illet, hogy egyrészt rác híveink elénk terjesztett igen alázatos kérelmére, akiknek a Csepel-szigetünkön egy bizonyos elhagyott földet, amelynek határában Szent Ábrahám pátriárka tiszteletére alapított elpusztult egyház áll, ahol állítólag régebben is falu volt, azt számukra lakó- és letelepedési helyül engedélyeztük, másrészt, miként az ő, úgy a szomszédos többi országlakosaink hasznára ugyanezen rácoknak jóváhagytuk, s azt a jelen oklevél erejével megengedtük, hogy ők a Duna folyón szállás- vagy lakóhelyük közelében és azok határain belül révet állítsanak fel, és azt hajókkal s csónakokkal megerősítsék, s azon minden utazót és bármilyen más embert ezentúl innen tulajdonaikkal és javaikkal hajón átvigyenek, és ugyanezt a révet, más révek jogsérelme nélkül örökre megtartsák és birtokolják.

Ennélfogva a jelen oklevéllel nektek, híveinknek, az összes kereskedőnek, kalmárnak, utazónak és bármilyen más állapotú embernek biztosítjuk és bizonyossá tesszük, hogy mostantól fogva a jövőre nézve az említett révben minden holmijaitokkal és javaitokkal a megfelelő hajópénz lefizetése után, ezt követően emberi félelem nélkül, valahányszor szükséges, áthajózhattok. S akarjuk, hogy ezeket a piactereken és más nyilvános helyeken mindenki előtt kihirdessék. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatóknak visszaadták.

Kelt Budán, Assisi Szent Ferenc ünnepe utáni legközelebbi hétfőn, az Úr ezernégyszáznegyvenedik esztendejében.

Nr. 10.

V. László király megerősíti Keve város polgárainak régebbi kiváltságait, amelyeket Zsigmond királytól kaptak. Az 1428. november 29-én Karánsebesen kiadott oklevélben Zsigmond király Keve város polgárait mentesíti a királyi adók és a harmincad fizetése alól, megerősíti őket Bálványos és Szkorenovc falvak birtoklásában, kiveszi őket az idegen bírák joghatósága alól, a településen idegen kereskedőknek és borárusoknak megtiltja a nagy tételben történő árusítást, s a város polgárai számára engedélyezi a szabad halászatot, a hetipiac tartását és a kegyúri jog gyakorlását (Bécs, 1453. június 2.)

Ladislaus Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Serviae, Galliciae, Cumaniaeque[154] et Bulgariae rex necnon Austriae et Styriae dux ac marchio Moraviae etc. omnibus Christi fidelibus praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris salutem in eo, per quem reges regnant et principes dominantur.

Regalem decet excellentiam suorum fidelium preces legitimas favorabiliter exaudire et eorum fidelitatibus recensitis iustis ipsorum petitionibus facilem praebere consensum in his praecipue, quae videntur suorum subditorum commodis utiliter convenire. Proinde ad universorum notitiam tam praesentium quam futurorum harum serie volumus pervenire, quod maiestatis nostrae veniens in praesentiam fidelis noster circumspectus Ioannes filius Benedicti iudex civitatis nostrae Kewy[155] suo ac ceterorum universorum civium, hospitum, incolarum, inhabitatorum ac totius communitatis eiusdem civitatis nostrae nominibus et in personis exhibuit et praesentavit nobis quasdam litteras privilegiales quondam principis excellentissimi domini Sigismundi Romanorum ac praescriptorum regnorum nostrorum regis et avi nostri felicis reminiscentiae suo authentico secreto sigillo, quo ut rex Hungariae utebatur, communitas super certis libertatibus, gratiis, exemptionibus, immunitatibus, indultis, libertatibus[156] et libertatum praerogativis ac concessione seu annuentia fori hebdomadalis necnon perpetuali donatione seu collatione villarum Balvanys[157] et

[154] A 18. századi másolatokban, valamint Magdicsnál: Romaniaeque.
[155] A 18. századi másolatokban, valamint Magdicsnál: Keve.
[156] A 18. századi másolatokban: limitationibus.
[157] Az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Bálványos.

Zkorenovz[158] vocatarum contigua vicinitate ipsius civitatis nostrae Kewy[159] adiacentium per ipsum quondam dominum Sigismundum regem praefatis civibus, hospitibus, incolis et inhabitatoribus necnon communitati iam fatae civitatis nostrae Kewy[160] datis, concessis atque facta prout haec inferius in tenore earundem litterarum clarius continentur confectas et emanatas tenoris infrascripti.

Supplicans maiestati nostrae idem Ioannes iudex iam fatae civitatis nostrae Kewy[161] suo et praescriptorum ceterorum civium, hospitum, incolarum ac inhabitatorum necnon communitatis eiusdem civitatis nominibus et in personis humili precum cum instantia, ut easdem litteras ratas, gratas et acceptas habendo praesentibusque litteris nostris similiter privilegialibus verbotenus inscribi et inseri faciendo pro eisdem civibus, hospitibus, incolis, inhabitatoribus necnon tota communitate praenominatae nostrae civitatis Kewy[162] praesentibus et futuris perpetuo valituras confirmare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex ad cunctorum praesentium pariter et futurorum notitiam deducentes harum serie declaramus, quod cum id pensamus animo[163], ut in multitudine plebis robur regum et gloria existat[164] et acrescat ex duplicique[165] principum contractione plebs subiecta et numero et viribus augeatur. Dumque hoc regali moderamine in cordis nostri revolvimus armariolo, quod[166] tunc subditi dignae retributionis beneficio refoventur, dum eis largitur, quod merentur exindeque ad fidelitatis fervorem excitantur et capto obsequendi exemplo ad indubitatam fiduciam serviendi incandescunt.

His igitur ducti considerationibus, commoditatibus, utilitatibus et profectibus subditorum nostrorum signanter in confinibus dicti regni nostri Hungariae et partibus eisdem suprapositis residentium et constitutorum clementer providere volentes de fidelium praelatorum et[167] baronum, potiorumque dicti regni nostri Hungariae procerum consilio et ex matura deliberatione fidelibus nostris universis et singulis civibus, hospitibus, incolis et inhabitatoribus nostrae civitatis Kewy[168] vocatae nobis humiliter supplicantibus infrascriptas libertates et libertatum praerogativas duximus gratiose concedendas, ut videlicet praefati cives, hospites, incolae inhabitatoresque et[169] tota communitas praefatae civitatis nostrae Kewy[170] vocatae ab omnibus censibus, collectis, datiis et quibuscunque exactionibus, quibus hactenus tam in pecuniis et usonibus quam aliis quibuscunque rebus regiae maiestati et camerae suae quomodocunque et qualitercunque et in quibuscunque terminis faciendis usque ad haec tempora fuissent obligati penitus et per omnia exempti sint supportatique et libertati in perpetuum habeantur nec per amplius ad huiusmodi censuum[171], collectarum, datiorum[172] et exactionum solutionem seu administrationem a modo in posterum debeant qualitercunque esse obligati, dempto quod pro omnibus praedictis censibus, collectis atque datiis et exactionibus[173] eorundem non plus quam duos centenarios cerae in singulis festivitatibus Circumcisionis Domini pro munere strenuarum regiae maiestati et ad cameram suam regalem dare et administrare portum etiam regium seu custodiam portus firmiter et vigilanter tenere et conservare in eoque regiae maiestati omni pro modo[174] sollicitudine diligentia et fidelitate, quibus usque nunc existunt consueti regiae maiestati famulari servire teneantur et perpetuis temporibus sint et debeant esse obligati.

---

[158] Az 1782. évi másolatban: Skorenovecz, az 1790. évi példányokban: Zkorenovcz, Magdicsnál: Zkronovetz.
[159] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[160] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[161] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[162] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[163] Az 1782. és az 1790. évi másolatban: in animo.
[164] Az 1782. és az 1790. (?) évi másolatokban: crescat.
[165] Az 1782. és az 1790. évi másolatban: dulcique.
[166] Az 1790. évi másolatokból a quod szó hiányzik.
[167] Az 1782. évi másolatban az et elöljárószó nem szerepel.
[168] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[169] Az 1782. évi másolatban csupán az inhabitatores szó olvasható, mind a -que tapadószó, mind pedig az et kötőszó kimaradt.
[170] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[171] Az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: censum.
[172] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban: dationum, Magdicsnál: datiarum.
[173] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: occasione (az 1790. évi példányban az exactionibus szó kihúzva szerepel), az 1782. évi másolatban: exactione.
[174] Az 1782. évi másolatban: pro omni modo.

Praeterea quasdam villas nostras regales Balvanys[175] et Zkorenovz[176] vocatas in contigua vicinitate territorii praedictae civitatis nostrae Kewy[177] appellatae adiacentes alias habitatoribus destitutas nuncque per praefatos cives, hospites et incolas nostros populatas[178], quarum terras proprias[179] maiestas nostra ipsis non ad populandum, sed tantum ad utendum et excolendum dederat et contulerat, nunc eisdem civibus, hospitibus et incolis denuo et ex novo semota qualibet conditione damus, donamus et conferimus praefataeque civitati nostrae in perpetuum duximus annectendas et applicandas.

Et insuper saepefatis nostris civibus, hospitibus et incolis jam fatae civitatis nostrae Kewy[180] necnon et populis in praeattactis[181] villis Balvanys[182] et Zkorenovz[183] vocatis constitutis et commorantibus totum lucrum camerae nostrae, quibus hactenus maiestati nostrae et fisco regio fuerunt ex debito obligati penitus et per omnia futuris perpetuis temporibus relaxamus, ipsosque et eorum quemlibet a solutione praedicti lucri camerae nostrae prorsus in aevum duximus eximendos et supportandos eximimusque et supportamus in his scriptis et nec iidem amplius ad solutionem praeattacti[184] lucri camerae nostrae quomodolibet teneantur neque debeant esse obligati.

Praeterea sicuti et quemadmodum antefati[185] cives, hospites et incolae nostrae civitatis Kewy[186] privilegiata[187] eorum libertate per nos dudum eisdem concessa requirente ab omni solutione tributorum nostrorum regalium exempti fore dignoscuntur ita nunc eosdem et quemlibet ipsorum ab huiusmodi solutione tributaria in quibuscunque locis dictorum tributorum nostrorum regalium tam personis, quam mercimoniis et aliis rebus eorum quibuscunque faciendis[188] denuo et ex novo penitus et in toto[189] duximus eximendos et supportandos eximimusque libertamus et in perpetuum supportamus.

Ceterum, ut praefata civitas nostra ex libertatis largitate et regali munifica annuentia sicuti numero ita et fidelitate et rerum incremento augmentetur eisdem civibus et omnibus[190] hospitibus[191] praedictae civitatis nostrae nunc et omni futuro tempore in eadem constitutis sicuti hac ipsa praerogativa ceterae liberae civitates nostrae potiuntur huiusmodi libertatem duximus concedendam, ut ipsos et homines eorum cum quibusvis mercantiis et aliis rebus ubivis per hoc regnum nostrum procedentes[192] nec in personis neque in rebus et bonis quibusvis ad cuiuspiam instantiam quivis praelatorum, baronum, comitum, castellanorum, nobilium atque civitatum et villarum iudicum et villicorum alicubi iudicare, impedire, arestare et damnificare praesumat signanter factis[193] debitis, delictis et excessibus aliorum. Si qui enim[194] contra ipsos nostros cives vel eorum alium quidpiam actionis vel quaestionis movere habuerint, hi id in praesentia iudicis[195], iuratorum civium eiusdem nostrae civitatis iuridice prosequantur super eosdem ex parte quorum inibi cuilibet conquerenti iudicium et iustitia administrabitur pleno iure.

---

[175] Az 1782. évi másolatban: Balvanyos, az egyik 1790. évi másolatban: Balvanos, Magdicsnál: Bálványos.
[176] Az 1782. évi másolatban: Skerenovecz, az egyik 1790. évi másolatban: Zkorenova, a másik 1790. évi (?) másolatban: Zkerenova, Magdicsnál: Zkronova.
[177] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[178] Az 1790. évi másolatokban és Magdicsnál: populatos.
[179] Az 1790. évi másolatokban: per pius.
[180] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[181] Az 1782. évi másolatban: praefatis, az 1790. évi másolatokban: praetactis.
[182] Az 1782. évi másolatban: Balvanyos, Magdicsnál: Bálványos.
[183] Az 1782. és az egyik 1790. évi (?) évi másolatban: Zkerenova, a másik 1790. évi másolatban: Zkorenova, Magdicsnál: Zkronova.
[184] Az 1782. évi másolatban: praedicti, az 1790. évi másolatokban és Magdicsnál: praetacti.
[185] Az 1782. évi másolatban: iam fati.
[186] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[187] Magdicsnál: privilegiatae.
[188] Magdicsnál: facienda.
[189] Az 1782. évi másolatban az in toto kifejezés helyén a per omnia szófordulat áll, míg az 1790. évi másolatokban az in toto kifejezés egyáltalán nem szerepel.
[190] Az 1790. évi másolatokban az omnibus szó helyett csupán az om szótöredék olvasható.
[191] Az 1790. évi másolatokban: hospitum.
[192] A 18. századi másolatokban: procedere.
[193] Az 1782. évi másolatban: in factis.
[194] A 18. századi másolatokban: etiam.
[195] Magdicsnál: iudicio.

Insuper in libertatis praefatae civitatis augmento per expressum determinamus hoc addendum, quod nullus forensis et extra territorium praefatae nostrae civitatis commorans mercator quemvis pannum, praeterquam in nundinis in eadem civitate nostra celebrandis, cum ulnis seu minutatim nisi cum integris petiis seu staminibus vendere possit. Et etiam caupones seu venditores vinorum similiter forenses vinum eorum non cum mensuris seu pintis minutatim ad educillum, sed cum integris vasis vini inibi venditioni queant exponere modo aliquali.

Annuimus praeterea praefatis fidelibus civibus, hospitibus, incolis et populis nostris de Kewy[196], ut ipsi in omnibus fluviis et aquis currentibus circumquaque ipsam civitatem nostram existentibus et eidem circumiacentibus exceptis dumtaxat piscinis et piscaturis prohibitis ad castrum nostrum Kewy[197] vocatum spectantibus ubique piscandi securam habeant potestatem.

Item sicut ad humillimae et devotae supplicationis instantiam Petri iudicis iam fatae civitatis nostrae maiestati nostrae per ipsum suo ac aliorum iam fatorum[198] civium, hospitum, incolarum et[199] populorum nostrorum nominibus propterea porrectam requirentibusque eorundem Petri iudicis et[200] civium, hospitum et incolarum nostrorum fidelitatibus ac fidelium obsequiorum laude dignis meritis maiestati nostrae et sacro nostro regio diademati per ipsos exhibitis et impensis sic non minus pro utilitate et commodo regni nostri ad praefatam civitatem nostram Kewy[201] appellatam forum liberum singulis feriis tertiis in omni hebdomade[202] sub eisdem libertatum praerogativis, quibus fora libera hebdomadalia aliarum liberarum civitatum nostrarum celebrantur duximus annuendo gratiose concedendum absque tamen praeiudicio fororum liberorum hebdomadalium aliorum.

Decernimus ex nunc et de plenitudine nostrae regiae potestatis annuimus atque concedimus, ut singulis feriis secundis ipsam feriam tertiam praecedentibus[203] necnon et eadem feria tertia, qua ut praemittitur dictum forum celebrabitur item et feriis quartis praetactam feriam tertiam immediate sequentibus usque horam meridiei ipsarum feriarum quartarum quilibet mercatores institores et alii homines dicti regni nostri Hungariae praetitulatum forum hebdomadale per nos ut praemittitur civitati nostrae Kewy praedictae[204] singulis septimanis celebrari commissum cum eorum rebus et mercibus intrantes ad idem forum venientes ab omni prorsus tributaria solutione tam de personis quam mercantiis et aliis eorum rebus venalibus et emptionalibus exempti sint et penitus supportati habeantur.

Insuper animo deliberato et ex certa nostra scientia ac de mera nostrae regiae potestatis plenitudine nostrum ius patronatus regium in ipsos iudicem[205], cives[206], hospites et incolas nostros penitus transferentes eisdem omnimodam damus et tribuimus potestatis facultatem, ut si dum et quandocunque ac quotienscunque eorum parochialis ecclesia per mortem sui rectoris aut alio quovismodo legitime vacaverit, semper toties quoties opus erit personam idoneam in sacerdotio constitutam, litteratura sufficiente et commendandae vitae in eorum plebanum eligere, assumere et recipere[207] possint, episcopo dioecesano pro recipienda et habenda canonica confirmatione praesentandum temporibus perpetuis successivis universis. In quorum omnium et singulorum praemissorum robur et efficax testimonium saepefatis iudici, civibus, hospitibus et incolis nostris praesentes nostras litteras[208] secreto[209] sigillo nostro impendenti communitas duximus concedendas.

Datum in Karansebes in vigilia festi Beati Andreae apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo

[196] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[197] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[198] Az 1782. évi másolatban: tactorum.
[199] Az 1782. évi másolatban: ac.
[200] A 18. századi másolatokban: ac.
[201] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[202] A 18. századi másolatokban: hebdomada.
[203] Az 1782. évi másolatban: praecedentis.
[204] A 18. századi másolatokban: civitate nostra Keve praedicta. Magdics István forráskiadványában a Kewy szó helyén a Keve alak áll.
[205] A 18. századi másolatokban: iudices.
[206] Az 1782. évi másolatban: civesque.
[207] Az 1790. évi másolatban az assumere et recipere kifejezés helyén csak az assume cipere szótöredék olvasható.
[208] Az 1790. évi másolatból a litteras szó kimaradt.
[209] Az 1782. évi másolatban: scripto.

vigesimo octavo regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo secundo, Romanorum decimo nono et Bohemiae nono.

Nos igitur humillimis et devotis supplicationibus annotati Ioannis iudicis praefatae civitatis nostrae Kewy[210] per eum ut praemittitur suo ac dictorum civium, hospitum, incolarum, inhabitatorum necnon totius communitatis eiusdem civitatis nominibus et in personis nostrae porrectis maiestati regia benignitate exauditis clementer et admissis praescriptas litteras antefati quondam domini Sigismundi regis non abrasas, non cancellatas, nec in[211] aliqua sui parte suspectas, sed ab omni prorsus vitio suspicionis carentes, immo merae et sincerae veritatis integritate praepollentes praesentibusque litteris nostris privilegialibus de verbo ad verbum ac sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus eosque nihilominus consideratis fidelitatibus et fidelium servitiorum meritis praefatorum civium, hospitum, incolarum, inhabitatorum ac totius communitatis iam fatae civitatis nostrae Kewy[212] per eos, uti didicimus praefato quondam domino Sigismundo imperatori avo nostro sacraeque coronae nostrae regiae locis debitis et temporibus opportunis iuxta possibilitatis eorum exigentiam constanter exhibitis et impensis simillimis praescriptis libertatibus, gratiis, exemptionibus, immunitatibus, indultis et libertatum praerogativis necnon concessione seu annuentia fori hebdomadalis ac donatione seu collatione praescriptarum villarum Balvanys[213] et Zkorenovz[214] aliisque omnibus et singulis superius in tenoribus praescriptarum litterarum privilegialium annotatis quondam domini Sigismundi regis contentis et specificatis mera auctoritate et potestatis plenitudine ex certaque scientia nostrae maiestatis pro praefatis civibus, hospitibus, incolis, inhabitatoribus et tota communitate saepefatae civitatis nostrae Kewy[215] praesentibus et futuris universis, ut iidem in posterum sicuti numero et personarum pluralitate, sic etiam fide et devotione augeantur innovantes perenniter valituras confirmamus praesentis scripti nostri patrocinio mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes concessimus litteras nostras pendentis sigilli nostri secreti, quo ut rex Hungariae utimur, munimine roboratas.

Datum Viennae tertio die festo Sacratissimi Corporis Christi anno eiusdem millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio regni autem nostri anno decimo quarto.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[216]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.10. (1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 52–61. és 93–104. p. (1782. évi változatok)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 4–9. p. Nr. III. (1428. évi oklevél) és 25–27. p. Nr. XIII. (1453. oklevél)

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal*. Bp., 1907. 79. p. Nr. CXLVIII. (1428. és 1453. évi oklevelek) (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* A mezővárosi fejlődés egy példája: Ráckeve XV–XVII. század (Sajátosságok Ráckeve mezővárosi fejlődésében) In: Falvak, mezővárosok az Alföldön. Szerk.: *Novák László, Selmeczi László*. Nagykőrös, 1986. 361. p. Nr. I. (1428. évi oklevél) (Az Arany János Múzeum közleményei IV.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa*. Szentendre, 2001. 218. p. Nr. IX. (1428. évi oklevél) és 220. p. Nr. XXI. (1453. évi oklevél) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

---

[210] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.

[211] Magdics István forráskiadványában az in elöljárószó nem szerepel.

[212] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.

[213] A biztosan 1790-ben hitelesített másolatban: Belvanys, Magdicsnál: Bálványos.

[214] Az 1782. évi másolatban: Zkerenova, az 1790. évi példányokban és Magdicsnál: Zkorenova.

[215] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.

[216] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére biztosan 1790. július 6-án került sor, de nagy a valószínűsége annak, hogy a másik példányt is ugyanebben az évben hitelesítették, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

László, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország, Ráma, Szerbia, Halics, Kumánia és Bulgária királya, továbbá Ausztria és Stájerország hercege s Morvaország őrgrófja stb. Krisztus minden mostani és jövőbeni hívének, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözletet abban, aki által a királyok uralkodnak és a fejedelmek hatalommal rendelkeznek.

A király méltóságához illő, hogy hívei törvényes kéréseit kegyelmesen meghallgassa, és hűségük számbavétele után jogos kérelmeik iránt jóindulatúan viseltessen, kiváltképpen azok iránt, amelyek – úgy tűnnek – alattvalóik hasznos javára válnak. Ezért ezen oklevéllel mindenkinek, úgy a mostaniaknak, mint a jövőbenieknek tudomására kívánjuk hozni, hogy hívünk, körültekintő Benedek fia János, Keve városunk bírája felségünk színe elé járulva saját és ugyanazon városunk összes polgára, telepese, lakója és lakosa, valamint egész közössége nevében és képviseletében felmutatott s átnyújtott nekünk boldog emlékezetű elődünktől, néhai Zsigmond úrtól, a rómaiak nagyméltóságú fejedelmétől és a fent említett királyságaink uralkodójától származó, magyar királyként használt titkos pecsétjével megerősített kiváltságlevelet bizonyos kiváltságokkal, kegyekkel, felmentésekkel, mentességekkel, engedményekkel és előjogok kedvezményeivel, hetipiac engedélyezésével vagy jóváhagyásával, valamint Bálványos és Szkorenovc nevű, ama Keve városunk közvetlen szomszédságában fekvő falvak örök adományozásáról vagy juttatásáról, amelyeket maga néhai Zsigmond király úr adott, engedélyezett és tett a már említett Keve városunk fent nevezett polgárai, telepesei, lakói, lakosai és közössége számára, miként ezeket alább, ugyanebbe az oklevélbe, amelyet előkészíttettünk és közzé tétettünk, világosabban bele foglaltattuk.

A már említett Keve városunk ugyanezen János bírája felségünk előtt alázatosan könyörgő kéréssel esedezett a maga és ugyanezen város fent nevezett polgárai, telepesei, lakói és többi lakosa, valamint közössége nevében és képviseletében, hogy ezen oklevelet jóváhagyva, elismerve és elfogadva, azt jelenlegi kiváltságlevelünkbe szóról szóra hasonlóképpen beírattatva és beillesztetve előbb említett Keve városunk ugyanezen polgárai, telepesei, lakói, lakosai és egész közössége számára, a mostaniaknak és a jövőbenieknek örök érvényűen megerősíteni méltóztassunk. Az oklevél tartalma pedig a következő:

Mi Zsigmond, Isten kegyelméből a rómaiak felséges királya, valamint Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, minden jelenlévőnek és jövőbeninek egyaránt tudomására hozva ezen [oklevél] soraival kinyilvánítjuk, s szándékosan úgy gondoljuk, hogy a királyok ereje és dicsősége a nép sokaságában áll és növekszik, s az alattvaló nép a fejedelmekkel kötött kettős szerződéssel számban és erőben gyarapszik. Midőn ezen királyi kormányzás során szívünk mélyén átgondoltuk, hogy az alattvalók, amikor arra rászolgálnak, bőségesen részesülnek a méltó jutalmazás jótéteményében, s ezáltal őket a hűség buzgalmára ösztönzik, valamint a követendő példa megragadása után a szolgálat iránti feltétlen bizalomra hevülnek.

Tehát ezen megfontolásból vezérelve alattvalóinknak, jelesül említett Magyar Királyságunk határain belül és az azokhoz csatolt [ország]részeken élőknek és lakóknak javáról, hasznáról és előrehaladásáról kegyelmesen gondoskodni akarván, nevezett Magyar Királyságunk összes és minden egyes hívünknek, főpapjainknak, báróinknak, hatalmasainknak és előkelőinknek tanácsára s érett elhatározásból híveinknek, Keve nevű városunk előttünk alázatosan kérelmező polgárainak, telepeseinek, lakóinak és lakosainak az alább írt kiváltságokat és kedvezményeket kegyesen engedélyeztük. Hogy tudniillik előbb mondott Keve városunk fent nevezett polgárai, lakói, lakosai és egész közössége minden földbértől, rendkívüli adótól, ajándéktól és bármiféle adókivetéstől, amelyek teljesítésére eddig úgy pénzben és vizában, mint bármilyen más jószágban a királyi felségnek és az ő kamarájának bármilyen módon, bármiként és bármilyen időpontban mostanáig kötelezve voltak, teljesen és minden tekintetben mentesek, felmentettek és mindörökre szabadok legyenek; s ettől kezdve a jövőben földbér, rendkívüli adók, ajándékok és királyi adók fizetésére és beszolgáltatására többé semmiképpen ne kötelezzék őket, kivéve, hogy a királyi felségnek és az ő királyi kamarájának újévi ajándék gyanánt összes előbb említett földbérük, rendkívüli adójuk, ajándékuk és királyi adójuk fejében nem többet, mint két mázsa viaszt adjanak és szolgáltassanak be mindig az Úr körülmetélésének ünnepén [január 1.], szilárdan és éberen tartsák s őrizzék a királyi kikötőt, mint őrhelyet, s ott a királyi felségnek, miként ez mostanáig szokásban volt, szolgai buzgósággal, körültekintéssel és hűséggel minden módon szolgálni tartozzanak, és őket arra örök időre kötelezzék.

Ezenkívül fent nevezett Keve városunk területének közvetlen szomszédságában elterülő, máskülönben lakosai által elhagyott, és most említett polgáraink, telepeseink és lakóink által benépesített, bizonyos Bálványos és Szkorenovc nevű királyi falvainkat, amelyek földjeit felségünk nem benépesítés, hanem csupán használat és művelés végett adta és adományozta nekik, most ezen polgároknak, telepeseknek és lakóknak ismét és újfent, minden feltétel nélkül adjuk, adományozzuk és juttatjuk, s előbb mondott városunkhoz örökre hozzácsatoltuk és hozzáillesztettük.

S azonfelül a már említett Keve városunk gyakran szóba hozott polgárainak, telepeseinek és lakóinak, továbbá a fent említett Bálványos és Szkorenovc nevű falvakban élő és lakó népeknek is a teljes kamarahasznunkat, amellyel [ők] eddig felségünknek és a királyi kincstárnak kötelességből tartoztak, az eljövendő örök időkben teljesen és minden tekintetben elengedtük, őket és közülük bárkit fent említett kamarahasznánk fizetése alól örökre teljesen mentesítendőnek és felmentendőnek tekintettük, s ezen oklevélben mentesítjük és felmentjük; és ugyanők az előbb említett kamarahasznánk fizetésével többé semmilyen módon ne tartozzanak, s őket arra ne kötelezzék.

Ezenkívül, amiként és amilyen módon Keve kiváltságos városunk fent nevezett polgárait, telepeseit és lakóit, mivel a nekik általunk régen megengedett kiváltságuk megkívánja, minden királyi vámunk fizetése alól mentsék fel, így most őket és közülük bárkit az ilyenfajta vámfizetéstől és nevezett királyi vámjaink teljesítése alól bármely helyeken, úgy személyük, mint árucikkeik és bármiféle más javaik után ismét és újólag, teljesen és egészen mentesítendőnek és felmentendőnek tekintettük, mentesítjük, felszabadítjuk, és mindörökre felmentjük.

Egyébként, hogy előbb mondott városunk a kiváltság bőségéből és a király adakozó jóváhagyásából úgy lélekszámban, mint hűségben és vagyona növekedésében gyarapodjék, fent említett városunk minden polgárának és telepesének, akik abban most és minden eljövendő időben tartózkodnak – minthogy ennek a kedvezménynek a többi szabad városunk is birtokában van –, olyanfajta kiváltságot engedélyeztünk, hogy őket és embereiket, midőn királyságunkban akármilyen áruval és egyéb javakkal bárhol megfordulnak, sem személyükben, sem tulajdonaikban és bármiféle javaikban senki kérésére semelyik főpap, báró, ispán, várnagy, nemes, városi vagy falusi bíró, illetve falunagy, kiváltképpen mások tartozásai, vétkei és kihágásai miatt sehol elítélni, akadályozni, feltartóztatni és megkárosítani ne merészelje. Ha ugyanis valakiknek e polgáraink vagy közülük másvalaki ellen bármilyen peres eljárása vagy keresete lenne, ők azt ugyanezen városunk bíráinak és esküdt polgárainak jelenlétében bírói úton folytassák le, s ott ők az ő részükről a megnevezettek felett bármely panaszosnak teljes jogú ítéletet és igazságot fognak szolgáltatni.

Ezenfelül a fent nevezett város kiváltságának növelése végett – ezt kifejezetten hozzá kell tenni – elrendeljük, hogy semmiféle külföldi árus és városunk területén kívül lakó kereskedő nem adhat el semmilyen posztót, kivéve eme városunkban tartandó vásárokon, és nem rőfszámban, kis tételben, hanem csak egész darabban vagy végekben. És a kocsmárosok is vagy ugyanúgy az idegen piaci borárusok más módon nem mérhetik ki, nem verhetik csapra ott borukat mérőkben vagy pintekben, kis tételben, hanem csupán egész boros hordókkal árulhatják azt.

Ezenkívül említett kevei híveinknek, polgárainknak, telepeseinknek, lakóinknak és népeinknek jóváhagyjuk, hogy városunk körül és annak környékén lévő összes folyóban és folyóvízben, kivéve egyedül a Keve nevű várunkhoz tartozó halastavakat és tiltott halászó vizeket, mindenütt joguk legyen zavartalanul halászni.

Továbbá a már említett városunk Péter bírájának a maga és más szóban forgó polgáraink, telepeseink, lakóink és népeink nevében felségünkhöz benyújtott igen alázatos és kegyesen esdeklő kérelmére, miként azt Péter bíránk és polgáraink, telepeseink és lakóink hűsége, illetve hű szolgálataik dicséretre méltó érdemei megkívánják, amelyeket felségünknek és szent királyi koronánknak mutattak és tettek, nem kevésbé királyságunk hasznára és javára előbb említett Keve nevű városunknak minden héten kedden, más szabad hetivásárok sérelme nélkül, szabad piacot hagytunk jóvá és kegyesen engedélyeztünk azon kiváltságok kedvezményeivel, amelyekkel más szabad városaink szabad hetivásárukat tartják.

Mostantól fogva elrendeljük és királyi hatalmunk teljességéből kifolyólag jóváhagyjuk és megengedjük, hogy a keddi napot megelőző hétfőn, valamint magán a keddi napon is, amelyen, miként azt előrebocsátjuk, az említett piac megtartásra fog kerülni, továbbá a keddi napot közvetlenül követő szerdai napon egészen délig bármely kereskedőt, kalmárt és említett Magyar Királyságunk más embereit, akik fent neve-

zett Keve városunknak általunk hetente megtartani engedélyezett hetipiacára holmijaikkal és áruikkal odaérkezvén megjelennek, úgy személyükre, mint árucikkeikre és más adásvételi javaikra nézve minden vámfizetés alól mentesnek és teljesen felmentettnek tekintsék.

Ezenfelül határozott szándékkal, biztos tudomásunk alapján és királyi hatalmunk valódi teljességével királyi kegyúri jogunkat bíránkra, magukra a polgárainkra, telepeseinkre és lakóinkra teljesen átruházzuk, részükre a hatalom lehetőségét minden tekintetben megadjuk és átengedjük, hogy ha ameddig, amikor és akárhányszor anyaegyházuk a plébános halála után vagy bármely más módon törvényesen megüresedik, valahányszor szükséges lesz, plébánosuknak papi rendet felvett, elégséges műveltségű és példás életű, alkalmas személyt választhassanak, felvehessenek és befogadhassanak, akit a kánoni megerősítés felvétele és elnyerése végett minden elkövetkezendő időben a megyéspüspöknek be kell mutatni. Az előrebocsátottak összességének és mindegyikének megerősítésére, valamint hatékony tanúbizonyságára gyakran emlegetett bíránknak, polgárainknak, telepeseinknek és lakóinknak a jelen, függő titkos pecséttel megerősített oklevelünket kiadni rendeltük.

Kelt Karánsebesen, Szent András apostol ünnepének előestéjén, az Úr ezernégyszázhuszonnyolcadik, magyar stb. királyságunk negyvenkettedik, római királyságunk tizenkilencedik, cseh királyságunk kilencedik esztendejében.

Mi tehát, miután fent említett Keve városunk nevezett bírája, János, miként azt előrebocsátottuk, a maga és ugyanazon város mondott polgárai, telepesei, lakói és lakosai, valamint egész közössége nevében és képviseletében felségünkhöz benyújtott igen alázatos és tiszteletteljes kérelmeit királyi jóindulattal kegyesen meghallgattuk, és az előbb említett néhai Zsigmond király úr fentebb írt oklevelét jóváhagytuk, amely nincs törölve, nincs megsemmisítve, egyetlen részére nézve sem gyanús, hanem éppenséggel mentes a gyanú minden hibájától, sőt [azt] színtiszta igazság és valódiság jellemez, s amelyet jelen kiváltságlevelünkbe szóról szóra, mindennemű rövidítés és bővítés nélkül beillesztettünk, mivel tartalmát, összes záradékát és cikkelyét elfogadjuk, jóváhagyjuk és megerősítjük; s nem kevésbé figyelembe véve a már említett Keve városunk nevezett polgárai, telepesei, lakói, lakosai és egész közössége hűségét és hű szolgálatainak érdemeit, amelyeket ők, miként tapasztaltuk, elődünknek, néhai Zsigmond császár úrnak és királyi szent koronánknak kellő helyeken és alkalmas időpontokban korlátozott lehetőségükhöz képest állhatatosan mutattak és tettek, a fent említett, azokkal igen megegyező kiváltságokkal, kegyekkel, felmentésekkel, mentességekkel, engedményekkel és előjogok kedvezményeivel, valamint a hetipiac engedélyezésével vagy jóváhagyásával, s a fent írt Bálványos és Szkorenovc falvak adományozásával és juttatásával, valamint a néhai Zsigmond király úr igaz tekintélyével és hatalma teljességével fent jelzett más összes és külön-külön való, a fent említett kiváltságlevélben foglalt és részletezett szövegével együtt, s felségünk biztos tudomása alapján gyakran említett Keve városunk nevezett polgárai, telepesei, lakói, lakosai és egész közössége érdekében, minden jelenleginek és jövőbeninek, hogy ők a jövőben úgy lélekszámban és sokaságban, mint hűségben és hódolatban gyarapodjanak, jelen oklevelünkkel megújítván azokat örök érvénnyel maradandóan megerősítjük. Ezen dolog emlékezetére és örök megerősítésére bocsátottuk ki jelen oklevelünket, amelyet magyar királyként használt titkos függő pecsétünk érvényével megerősítettünk.

Kelt Bécsben, Úrnapja harmadik ünnepnapján, az ezernégyszázötvenharmadik esztendőben, királyságunknak pedig tizennegyedik évében.

Nr. 11.

V. László király megerősíti Keve város polgárainak harmincad-mentességét
(Bécs, 1453. június 4.)

Manu propria domini regis[217]

Ladislaus Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex Austriaeque ac[218] Styriae dux necnon marchio Moraviae etc. fidelibus nostris universis et singulis tricesimatoribus et vicetricesimatoribus in dicto regno nostro Hungariae ubilibet tam in terris quam super aquis constitutis, constituendis et existentibus praesentibus scilicet et futuris praesentium notitiam habituris salutem et gratiam.

Exponit maiestati nostrae fidelis noster circumspectus Ioannes iudex civitatis nostrae Kewy[219] vocatae sua et universorum civium ac inhabitatorum eiusdem civitatis nostrae in personis gravi cum querela, quod licet iidem et eorum quilibet libertatibus per quondam serenissimum principem dominum Sigismundum Romanorum imperatorem ac praeattactorum[220] regnorum nostrorum regem, avum nostrum carissimum bonae memoriae eis gratiose concessis requirentibus ab omni tricesimatoria solutione de rebus et bonis eorum tam mercimonialibus, quam aliis quibuscunque facienda exempti sint et omnimode supportati habeantur, tamen certi ex vobis ab ipsis exponentibus ac rebus et bonis eorum mercimonialibus contra huiusmodi eorum libertates a quibusdam rebus[221] tricesimam exegissent et exigere vellent de praesenti in praeiudicium ipsorum et iuris derogamen satis magnum.

Unde nos ipsos exponentes in eorum libertatibus et iuribus conservare volentes vestrae fidelitati firmiter praecipimus et mandamus, quatenus rebus praemisso modo stantibus et se habentibus a modo in posterum a praefatis iudice, civibus et inhabitatoribus praeattactae[222] civitatis nostrae Kewy[223] aut altero eorum rebusque et bonis ipsorum, tam mercimonialibus, quam aliis quibuscunque contra eorum libertates tricesimam exigere nequaquam praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali gratiae nostrae sub obtentu. Praesentesque perlectas semper reddi edicimus manibus exhibentis.

Datum Viennae feria secunda proxima post festum Sacratissimi Corporis Christi anno eiusdem millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio regni autem nostri anno quarto decimo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[224]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.11. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 89–91. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 27–28. p. Nr. XIV.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 170. p. Nr. CCXL. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 220. p. Nr. XXII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

---

[217] Ez a mondat csak az 1779. és az 1782. évi másolatban olvasható.
[218] A 18. századi másolatok nem tartalmazzák az ac kötőszót.
[219] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[220] A 18. századi másolatokban: praetactorum.
[221] A 18. századi másolatokban: diebus.
[222] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: praetactae.
[223] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[224] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. július 27-én, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

László, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya és Ausztria és Stájerország hercege, továbbá Morvaország őrgrófja stb. összes és minden egyes hívünknek, az említett Magyar Királyságunkban bárhol, úgy a szárazföldön, mint a vizekhez kirendelt, kirendelendő és ott tartózkodó harmincadosoknak és helyetteseiknek, tudniillik a mostaniaknak és a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözletet és kegyet.

Hívünk, János, Keve nevű városunk körültekintő bírája a maga és ugyanezen városunk összes polgára és lakosa képviseletében súlyos panasszal terjeszti felségünk elé, hogy ők valamennyien, jóllehet igen kedves, jó emlékezetű elődünk, Zsigmond fenséges fejedelem úr, néhai római császár és fent említett királyságaink uralkodója által nekik kegyesen engedélyezett kiváltságok megkívánják, hogy mind árucikkeik, mind bármilyen más tulajdonaik és javaik után teljesítendő minden harmincadfizetés alól mentesek legyenek és mindenképpen felmentettnek tekintessenek, ilyen kiváltságaik ellenében közületek mégis bizonyos személyek a panaszosoktól, valamint árucikkeik és bármilyen javaik s tulajdonaik után sérelmükre és a jog meglehetősen nagy csorbítására harmincadot szedtek és akarnak mostanában szedni.

Ezért magukat a panaszosokat kiváltságaikban és jogaikban megtartani akarván nagyságtoknak határozottan parancsoljuk és meghagyjuk, hogy miután a dolgok az előbb említett módon így állnak és vannak, a jövőben ezután fent nevezett Keve városunk előbb említett bírájától, polgáraitól és lakosaitól vagy közülük bárkitől úgy kereskedelmi, mint bármi más tulajdonaik és javaik után kiváltságaik ellenében harmincadot behajtani semmiképpen ne merjetek, s kegyünk megtartása mellett semmilyen módon ne merészeljetek. A jelen oklevelet átolvasás után a bemutató kezébe végleg visszaadni rendeljük.

Kelt Bécsben, Úrnapja ünnepe utáni legközelebbi hétfőn, az ezernégyszázötvenharmadik esztendőben, királyságunknak pedig tizennegyedik évében.

Nr. 12.

V. László király meghagyja Brankovics György szerb despotának, hogy a kevei polgároktól ne szedessen vámot (Bécs, 1453. június 4.)

Manu propria domini regis[225]

Ladislaus Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex Austriaeque ac Styriae dux necnon marchio[226] Moraviae etc. fideli nostro grate sincere dilecto illustri principi domino Georgio despoto Rasciae ac Albaniae domino salutem et gratiam.

Exponitur nobis pro parte fidelium nostrorum circumspectorum iudicis, civium et hospitum nostrae civitatis Kewy[227] vocatae gravi cum querela, quod licet ipsi et eorum quilibet libertatibus eorum per divos reges Hungariae nostros scilicet praedecessores et praesertim serenissimum principem quondam dominum Sigismundum imperatorem et regem avum nostrum carissimum eis gratiose concessis per nos quoque novissime confirmatis requirentibus ab omni tributaria solutione in locis tributorum tam nostrorum regalium quam aliorum quorumcunque facienda exempti sint et supportati, tamen vestri tributarii in vestris tributis in terris scilicet et super aquis existentes per vos constituti ab ipsis exponentibus rebusque et bonis eorum contra huiusmodi ipsorum libertates tributum exegissent et exigerent incessanter in eorum libertatis praeiudicium et damnum satis magnum.

Et quia nos ipsos exponentes eorum libertatibus et iuribus inviolabiliter uti volumus et gaudere, ideo vestram fidelitatem attente requirimus eidem seriose committentes, quatenus visis praesentibus stante praemissorum veritate committatis annotatis vestris tributariis et vicetributariis per vos nunc constitutis vel

[225] Ez a mondat csak az 1782. és az 1790. évi másolatban olvasható.
[226] Az 1779. évi másolatban: marcho.
[227] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.

in futurum constituendis, quibus et nos serie praesentium firmiter committimus et mandamus, quatenus a modo ut antea a[228] fatis civibus, hospitibus et inhabitatoribus praefatae nostrae civitatis Kewy[229] vel eorum altero rebusque et bonis ipsorum tam mercimonialibus quam aliis quibuscunque contra praescriptas eorum libertates in locis vestrorum tributorum nullum tributum nullamque tributariam solutionem petere et exigere praesumant modo aliquali, et aliud rogamus facere non velitis. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Viennae feria secunda proxima post festum Sacratissimi Corporis Christi anno eiusdem millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio regni autem nostri anno quarto decimo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[230]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.12. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 91–93. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 29–30. p. Nr. XV.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 170. p. Nr. CCXL. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 220. p. Nr. XXIII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

László, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, és Ausztria és Stájerország hercege, továbbá Morvaország őrgrófja stb. kedvesen és őszintén szeretett hívünknek, a jeles fejedelemnek, György úrnak, Szerbia despotájának és Albánia urának[231] üdvözletet és kegyet.

Híveink, Keve nevű városunk körültekintő bírája, polgárai és telepesei súlyos panasszal terjesztik elő, hogy ők mindnyájan, jóllehet elődeink, tudniillik Magyarország szent királyai, s kiváltképpen igen kedves elődünk, Zsigmond fenséges fejedelem úr, néhai császár és király által nekik kegyesen megengedett, általunk legújabban is megerősített kiváltságaik megkívánják, hogy úgy a mi királyi, mint bármely más vámszedő helyeken minden vámfizetés teljesítése alól mentesek és felmentettek legyenek. Vámszedő helyeiteken, tudniillik a vizeken és szárazföldön lévő, s általatok kirendelt vámszedőitek a panaszosoktól tulajdonaik és javaik után ilyenfajta kiváltságaik ellenében, az ő kiváltságaik sérelmére és elég nagy kárára mégis vámot szedtek, és szüntelenül vámot szednek.

S mivel azt akarjuk, hogy a panaszosok kiváltságaikkal és jogaikkal sértetlenül éljenek és rendelkezzenek, ezért pontosan megkívánjuk és nagyságtoknak komolyan meghagyjuk, hogy miután a jelen oklevelet átnéztétek – mivel az előbb említett dolgok igazsága fennáll –, az általatok jelenleg kirendelt vagy jövőben kirendelendő jelzett vámszedőiteknek és helyetteseiknek rendeljétek el, akiknek ezt a jelen oklevél soraival mi is határozottan elrendeljük és meghagyjuk, hogy fent nevezett Keve városunk előbb említett polgáraitól, telepeseitől és lakosaitól, vagy közülük bárkitől mostantól fogva, amiként azelőtt, sem kereskedelmi, sem bármilyen más tulajdonaik és javaik után előbb írt kiváltságaik ellenében vámfizető helyeiteken semmiféle vámot és vámfizetést követelni és behajtani semmilyen módon ne merészeljenek; s azt kívánjuk, hogy ne akarjatok másként cselekedni. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Bécsben, Úrnapja ünnepe utáni legközelebbi hétfőn, az ezernégyszázötvenharmadik esztendőben, királyságunknak pedig tizennegyedik évében.

---

[228] A 18. századi másolatokban nem szerepel az a elöljárószó.

[229] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.

[230] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 9-én, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

[231] Brankovics György (Đorđe Branković): Szerbia uralkodója (gospodin: 1427–1429; despota: 1429–1456)

Nr. 13.

V. László király megerősíti a kevei polgárok vámmentességét, és felmenti őket az idegen bírák joghatósága alól (Bécs, 1453. június 4.)

Manu propria domini regis[232]

Ladislaus Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex Austriaeque et Styriae dux necnon marchio Moraviae etc. fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus et eorum officialibus, immo[233] tributariis et vicetributariis tum propriis nostris quam quorumcunque vestrum[234], ubilibet intra ambitum regni nostri in terras utputa et super aquis tributa tenentibus item civitatibus et villis ipsarumque rectoribus, iudicibus et villicis praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris salutem et gratiam.

Nostrae maiestatis veniens in praesentiam fidelis noster circumspectus Ioannes iudex civitatis nostrae Koviniensis[235] sua ac ceterorum civium, hospitum, populorum et incolarum tam in ipsa civitate nostra quam villis Zkorenovz[236] et Balvanys[237] vocatis[238] eidem civitati nostrae annexis commorantium in personis exhibuit[239] gravi sub querela, ut quamvis ipsa civitas nostra Koviniensis[240] libertatibus ac libertatum praerogativis inter alias civitates praefati regni nostri Hungariae principales seu capitales computata et eisdem aggregata iisdem libertatibus ac indultis et gratiarum praerogativis, quibus ipsae liberae aliae civitates nostrae potiuntur ex concessione divorum regum Hungariae signanter[241] quondam serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum imperatoris et praefati regni nostri Hungariae etc. regis avi nostri carissimi felicis memoriae uti debeant et gaudere ab omnique solutione tributaria in quorumcunque tributorum locis de quibusvis eorum rebus mercimonialibus et quibuslibet bonis qualitercunque facienda liberi sint et penitus exempti habeantur.

Tamen dum ipsi vel aliqui ex eis in acquisitione victuum suorum necessariorum aut alia necessitate compulsi diversa climata regni nostri perlustrando ad vestras possessiones, tenuta, honores et officiolatus vel vestri in medium pervenirent, tunc per nonnullos ex vobis in personis captivarentur ac iudicarentur et impedirentur in rebusque et bonis eorum arestarentur et damnificarentur praesertim pro delictis et excessibus aliorum ac ab eisdem et praefatis eorum rebus et bonis tributum contra huiusmodi eorum libertates exigeretur.[242]

Unde cum iusti pro iniustis et innoxii pro reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri et perturbari, igitur volumus et fidelitati universitatis[243] vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus a modo ut antea praefatos cives ac hospites populosque et incolas in praeattacta[244] civitate nostra Koviniensi[245] et praedictis duabus villis eidem civitati ut praefertur adnexis ad ipsamque pertinentibus commorantes seu quempiam ex ipsis in vestris tenutis, possessionibus, honoribus et officialatibus vestrique medio in personis iudicare, impedire et offendere in rebusque et mercibus ac ceteris bonis eorum signanter pro debitis, delictis et offensis aliorum arestare et damnificare ac ad cuiusvis instantiam prohiberi facere aut tributum aliquod in locis quorumcunque tributorum ab ipsis et praefatis eorum rebus mercimonialibus ceterisque

[232] Ezt a mondatot az 1779. évi másolat és Magdics forráskiadványa nem tartalmazza.
[233] Magdics István forráskiadványában az immo szó nem szerepel.
[234] Az 1782. évi másolatban: necnon tributariis et vicetributariis, tam scilicet nostris, quam quorumcunque vestrum.
[235] Az 1779. évi másolatban és Magdicsnál: Köviniensis, az 1782. évi másolatban: Keviensis.
[236] Az 1779. évi másolatban: Zkorenovcz, az 1782. évi változatban: Skronovecz, az 1790. évi másolatban: Zkorenovecz, Magdicsnál: Skronovetz.
[237] Az 1790. évi másolatban: Balvanos, az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Bálványos.
[238] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: vocati.
[239] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: exposuit.
[240] Az 1779. évi másolatban és Magdicsnál: Köviniensis.
[241] A 18. századi másolatokban: signanterque.
[242] Magdicsnál: exigerentur.
[243] Az 1782. évi másolatból az universitatis szó kimaradt.
[244] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: praetacta.
[245] Az 1779. évi másolatban és Magdicsnál: Köviniensi.

bonis eorum quibuscunque recipere et exigere recipique seu exigi facere nullatenus praesumatis nec sitis ausi modo aliquali.

Si qui enim quidpiam actionis vel quaestionis[246] contra ipsos cives et hospites praelibatae civitatis nostrae Koviniensis[247] aut populos dictarum villarum ad eandem civitatem nostram spectantium habent vel habuerint, hi idem[248] in praesentia iudicis et iuratorum civium praeattactae nostrae civitatis iuridice prosequantur, ex parte quorum inibi cuilibet querulanti condigna iustitia impendetur. Et si idem[249] iudex et iurati cives in reddanda cuilibet[250] querulanti iustitia in hac parte tepidi fuerint et[251] remissi, ex tunc non iidem, contra quos agitur, sed annotati iudex et iurati in nostram aut alterius iudicis eorum ordinarii praesentiam per querulantes legitime evocentur, rationem abnegatae iustitiae reddituri et iudicium exinde recepturi, prout dictabit ordo iuris. Et aliud facere non ausuri in praemissis. Praesentibus perlectis semper exhibenti restitutis.

Datum Viennae feria secunda proxima post festum Sacratissimi Corporis Christi anno eiusdem millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio regni autem nostri anno quarto decimo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[252]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.13. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 85–89. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 30–32. p. Nr. XVI.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 170. p. Nr. CCXLI. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 221. p. Nr. XXIV. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

László, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, és Ausztria és Stájerország hercege, továbbá Morvaország őrgrófja stb. összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, báróknak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, a vámszedőknek és helyetteseiknek, úgy a mieinknek, mint bármelyiktekéinek, akik országunk határán belül bárhol, szárazföldeken vagy vizeken vámot szednek, továbbá a városoknak és a falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, mostaniaknak és jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözletet és kegyet.

Hívünk, János, Keve városunk körültekintő bírája felségünk színe elé járulva a maga és a többi polgár, telepes, nép és lakó képviseletében, akik részben városunkban, részben ugyanazon városhoz csatolt Szkorenovc és Bálványos nevű falvakban laknak, súlyos panasszal előterjesztette, hogy jóllehet ezen Keve városunk kiváltságaival és kedvezményeivel előbb említett Magyar Királyságunk első vagy fő városai közé számít és közéjük tartozik, a magyar szent királyoknak, nevezetesen boldog emlékezetű igen kedves elődünknek, a néhai fenséges fejedelemnek, Zsigmond úrnak, római császárnak és előbb említett Magyar Királyságunk

[246] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: quicunque actiones vel quaestiones. Az 1782. évi másolatban: quidquam actionis vel quaestionis.

[247] Az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Köviniensis.

[248] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: iidem, az 1782. évi másolatban: id.

[249] Az 1782. évi másolatban: iidem.

[250] Az 1782. évi másolatban: cuipiam.

[251] A 18. századi másolatokban: vel.

[252] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

stb. uralkodójának engedélye alapján ugyanazon kiváltságokkal, engedményekkel és kegyek kedvezményeivel kellene élnie és rendelkeznie, mint amilyeneknek más szabad városok is birtokában vannak, s bármelyik vámfizető helyen, mindenféle áruik és akárminő javaik után, bármilyen módon teljesítendő minden vámfizetés alól szabadnak és teljesen felmentettnek tekintendő.

Mégis, amikor ők vagy közülük egyesek szükséges élelmük beszerzésétől vagy más szükségszerűségből kényszerítve országunk különféle vidékeit bejárva birtokaitokra, földjeitekre, hivatali hatáskörötök alá eső területekre vagy közétek érkeznek, akkor őket közületek néhányan személyükben fogságba vetik, elítélik és akadályozzák, tulajdonaikban és javaikban feltartóztatják és megkárosítják, különösen mások vétkei és kihágásai miatt, valamint tőlük és előbb említett tulajdonaikból és javaikból ilyen kiváltságuk ellenében vámot szednek.

Mivel az igazakat az igaztalanokért és az ártatlanokat a bűnösök kihágásaiért semmiképpen nem illendő akadályozni és zaklatni, ezért tehát azt akarjuk, s nagyságtok egész közösségének határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy mostantól fogva, miként azelőtt, sem az előbb említett Keve városunkban, sem ugyanazon városhoz csatolt és tartozó két faluban lakó fent nevezett polgárokat és telepeseket, népeket és lakókat, illetve közülük bárkit – miként szó van róla – földjeiteken, birtokaitokon, hivatali hatáskörötök alá eső területeken és közöttetek személyükben elítélni, akadályozni és bántalmazni, s tulajdonaikban, áruikban és egyéb javaikban, különösen mások adósságai, vétkei és sérelmei miatt feltartóztatni vagy megkárosítani, s bárki kérésére tilalom alá vetni, vagy bármelyik vámfizető helyen tőlük és előbb említett áruik és egyéb javaik után bárminemű vámot elfogadni és behajtani, elfogadtatni és behajtatni semmiképpen ne merjetek, és semmilyen módon ne merészeljetek.

Ha ugyanis valakiknek mondott Keve városunk vagy ugyanazon városunkhoz tartozó falvak polgárai, telepesei és népei ellen bármiféle peres eljárása vagy keresete van vagy lenne, ők azt az előbb említett városunk bírája és esküdt polgárai jelenlétében bírói úton folytassák le, akik részéről ott bármely panaszosnak méltó igazság fog szolgáltatni. És ha ugyanaz a bíró és esküdt polgárok bármely panaszosnak az igazságszolgáltatás terén lusták vagy hanyagok lennének, ettől kezdve a panaszosok ne azokat, akik ellen a per folyik, hanem a nevezett bírót és esküdteket idézzék meg törvényesen személyes jelenlétünk vagy az ő másik rendes bírájuk elé, hogy a megtagadott igazságszolgáltatás okát előadják, és azután az ítéletet elfogadják, miként azt a jogrend előírja. S az előbbiek értelmében másként cselekedni ne merészeljetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak végleg visszaadták.

Kelt Bécsben, Úrnapja ünnepét követő legközelebbi hétfőn, az ezernégyszázötvenharmadik esztendőben, királyságunknak pedig tizennegyedik évében.

Nr. 14.

V. László király meghagyja Garai László nádornak, a Csepel-sziget ispánjának, hogy a szentábrahámtelki (kiskevi) polgárok kiváltságait tartassa tiszteletben (Bécs, 1455. július 1.)

Manu propria domini regis

Ladislaus Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex Austriaeque et Styriae dux necnon marchio Moraviae etc. fidelibus nostris magnifico Ladislao de Gara regni nostri Hungariae palatino ac comiti insulae nostrae Chepel[253] vel vicecomiti eiusdem insulae nunc constituto aut in futurum constituendo salutem et gratiam.

Quia nos ad humillimam supplicationem pro parte fidelium nostrorum universorum civium Rascianorum in villa nostra Zenthabramteleke[254] alio nomine Kiskewy[255] vocata in eadem insula nostra Chepel[256] habita commorantium nostrae maiestati oblatam eisdem id annuimus et concessimus per prae-

[253] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Csepel.

[254] Az 1782. évi másolatban: Zent Abram Teleke, az 1790. évi másolatban: Zenthabraham Teleke, Magdicsnál: Zenth-Abraham-Teleke.

[255] Az 1782. évi másolatban: Kis Kevi, az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi.

[256] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Csepel.

sentes, ut ipsi cives Rasciani tamdiu quousque ad civitatem nostram Koviniensem[257] in partibus inferioribus ac metis regni nostri Hungariae existentem, de qua iidem propter metum Turcorum[258] praeteritis disturbiorum[259] temporibus ad praescriptam nostram insulam Chepel[260] advenissent cessanteque huiusmodi metu Turcorum[261] redire voluerint, in eadem villa nostra Kiskewy[262] pacifice permanere ac terris, campis et portu in opposito eiusdem villae in fluvio Danubii existente cunctisque[263] aliis[264] utilitatibus eiusdem villae nostrae Kiskewy[265] sed et omnibus illis[266] libertatibus ac libertatum praerogativis, quibus praedecessorum nostrorum[267] et etiam nostris temporibus primitus in praescripta civitate nostra Koviniensi[268] ut praemittitur in partibus inferioribus habita et expost in dicta Kiskewy[269] alias Zenthabrahamteleke[270] in iam fata insula nostra Chepel[271] existente hactenus usi fuissent et gavisi, uti, frui et gaudere valeant atque possint.

Idcirco fidelitati vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus receptis praesentibus deinceps paefatos cives Rascianos dictae villae nostrae Kiskewy[272] in eadem villa nostra Kiskewy[273] tamdiu donec illic manebunt, pacifice manere et morari ac praescriptis terris, campis, portu Danubii ac aliis utilitatibus eiusdem villae nostrae et aliis locis per eos hucusque possessis omnibusque illis libertatibus ac libertatum praerogativis, quibus ut praemittitur praedecessorum nostrorum et etiam nostris temporibus ut proponitur tam in praefata civitate nostra Koviniensi[274] quam etiam in dicta Kiskewy[275] hactenus quolibet usi sunt et gavisi fuissent sine impedimento et molestia aliqua uti, frui et gaudere permittatis[276] ac permitti faciatis[277] nec quorumcunque[278] eos indebite et minus iuste impedire et vexare praesumat.

Et hoc idem iniungimus[279] futuris comitibus[280] et vicecomitibus dictae insulae nostrae Chepel[281] inviolabiliter observare. Secus pro nostra gratia non facturi in praemissis. Praesentibus perlectis semper exhibenti restitutis.

Datum Viennae feria tertia proxima festum Beatorum Petri et Pauli apostolorum anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo quinto regnorum autem nostrorum anno Hungariae etc. sexto decimo Bohemiae vero secundo.

Oklevél: eredeti, papír, rányomott pecsét helyével; a másolatpéldányok a 18. században készültek.[282]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 70.81. (eredeti);

---

[257] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Köviniensem.
[258] Az 1790. évi másolatban: Turcarum.
[259] Magdicsnál: disturbionum.
[260] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Csepel.
[261] Az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Turcarum.
[262] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[263] A 18. századi másolatokban: tuito, míg Magdicsnál a cunctisque szó helyén a – – – jel áll.
[264] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: pro aliis, az 1790. évi másolatban: pro ut et aliis.
[265] Az 1782. évi másolatban: Kis Kevi, az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi.
[266] Az 1790. évi másolatban: istis.
[267] Az 1790. évi másolatban: suorum.
[268] Az 1779. és 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Köviniensi.
[269] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[270] Az 1782. évi másolatban: Zent Abrahám Teleke, az 1790. évi másolatban: Zenthabraham Teleke, Magdicsnál: Zenth Abraham Teleke.
[271] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Csepel.
[272] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[273] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[274] Az 1779. évi másolatban: Köviensi, az 1790. évi másolatban: Koviensi, Magdicsnál: Keviensi.
[275] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[276] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: permittat.
[277] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: faciat.
[278] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: necnon quomodocunque.
[279] Magdicsnál: iniugimus.
[280] Az 1790. évi másolatban: comitatibus.
[281] Az 1779. évi másolatban és Magdicsnál: Csepel, az 1790. évi másolatban: Csepell.
[282] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

69.14. (1779. és 1790. évi példány); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 108–110. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 32–34. p. Nr. XVII.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 208–209. p. Nr. 816.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 221. p. Nr. XXV. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

László, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, és Ausztria és Stájerország hercege, továbbá Morvaország őrgrófja híveinknek, nagyságos Garai Lászlónak, Magyar Királyságunk nádorának és Csepel-szigetünk ispánjának, valamint ugyanennek a szigetnek most kirendelt vagy a jövőben kirendelendő alispánjának, üdvözletet és kegyet.

Mivel ugyanezen Csepel-szigetünkön birtokolt Szentábrahámtelke, más néven Kiskevi nevű falunkban élő összes rác polgár hívünk részéről felségünkhöz benyújtott igen alázatos kérvényére nekik a jelen oklevéllel jóváhagytuk és megengedtük, hogy ők, a rác polgárok addig, amíg Magyar Királyságunk alsó [ország]részeiben és határain fekvő Keve városunkba, ahonnan ők a törököktől való félelem miatt a pusztítások elmúlt időszakában a fent említett Csepel-szigetünkre érkeztek, a török miatti ilyen félelem elmúltával visszatérni szándékoznának, ugyanezen Kiskevi falunkban békében maradhassanak, és a szántóföldeket, mezőket és ugyanezen falunak a Duna folyó túloldalán található révét és ugyanezen Kiskevi falunk többi más haszonvételeit s összes kiváltságait és kedvezményeit, amelyeket elődeink idejében, illetve a mi időnkben is legelőször, amint azt előrebocsátjuk, az alsó [ország]részekben bírt, fent említett Keve városunkban, majd a már mondott Csepel-szigetünkön lévő Kiskeviben, másként Szentábrahámtelkén eddig használtak és élveztek, használják, élvezzék és azokkal rendelkezzenek, illetve használhassák, élvezhessék és azokkal rendelkezhessenek.

Ezért nagyságtoknak határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy miután a jelen oklevelet megkaptátok, azután nevezett Kiskevi falunk előbb említett rác polgárait, amíg ott fognak maradni, ugyanazon Kiskevi falunkban békében maradni és időzni, s ugyanazon falunk fent említett földjeit, mezőit, dunai révét és más haszonvételeit, valamint más helyeket, amelyeket eddig is birtokoltak, összes kiváltságaival és kedvezményeivel, amelyekkel eddig – miként azt előrebocsátjuk – elődeink idejében, amint arról szó van, úgy a nevezett Keve városunkban, mind a mondott Kiskeviben éltek és rendelkeztek, a mi időnkben is bárhol, mindenféle ellenszolgáltatás és zaklatás nélkül élni, élvezni és azokkal rendelkezni engedjétek és engedtessétek, s őket semmilyen módon méltatlanul s jogtalanul akadályozni és zaklatni ne merészeljétek. S ennek sértetlen megtartását említett Csepel-szigetünk jövendő ispánjainak és alispánjainak meghagyjuk. Az előrebocsátottak értelmében kegyünk megtartása mellett másként ne cselekedjetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak végleg visszaadták.

Kelt Bécsben, Szent Péter és Pál apostolok ünnepét követő kedden, az Úr ezernégyszázötvenötödik esztendejében, magyar királyságunknak tizenhatodik, cseh királyságunknak pedig második esztendejében.

Nr. 15.

V. László király megerősíti Keve város polgárainak a rendes és a rendkívüli adó fizetése alóli mentességét (Bécs, 1455. július 1.)

Manu propria domini regis

Nos Ladislaus Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex Austriae et Styriae dux necnon marchio Moraviae etc. memoriae commendantes tenore praesentium significamus[283], quibus expedit universis, quod[284] prout ex fide digno testimonio fidelis nostri reverendi in Christo patris domini Mathiae episcopi ecclesiae Wesprimiensis etc. alias quondam serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum imperatoris ac Hungariae etc. regis avi nostri supremi cancellarii ac etiam illustris principis domini Georgii despoti Rasciae et aliorum nonnullorum fidelium nostrorum accepimus fideles nostri universi cives, hospites populique et inhabitatores civitatis nostrae Koviniensis[285] ac villarum Balvanys[286] et Zkorenovz[287] vocatarum eidem[288] annexarum in partibus inferioribus circa metas Turcorum existentium per ipsum dominum Sigismundum imperatorem avum nostrum ab omni taxa seu collecta extraordinaria etiam in casu, quo eosdem ob metum vel timorem Turcorum[289] ex ipsa civitate nostra et villis ad alias civitates aut villas nostras aufugere et declinare et illic morari aut iterum redire continget perpetuis temporibus universis exempti fuisse dignoscerentur et supportati.

Haberentque[290] superinde litteras et privilegia efficacia, quas et quae dum praeteritis guerrarum[291] temporibus praefati Turci inferiores partes dicti regni nostri Hungariae subintrando depraedati fuissent, iidem cives et populi […] aliis rebus et bonis ipsorum amiserint et ob hoc nunc fideles nostri Martinus iudex ac Georgius et Barnabas[292] cives dictae civitatis Koviniensis[293] nostrae maiestatis venientes in praesentiam suis ac ceterorum universorum civium, hospitum et inhabitatorum civitatis et villarum praescriptarum in personis nobis humiliter supplicarunt, ut eisdem civibus et populis praescriptas libertates denuo donare ac ipsos cives et populos praesentes et futuros universos ab huiusmodi taxa ac collecta extraordinaria[294] ex novo gratiose eximere et supportare dignaremur.

Ideo nos tum illo respectu tum vero consideratis fidelitatibus fideliumque[295] servitiorum meritis eorundem civium, hospitum, populorum et inhabitatorum saepefatae civitatis nostrae Koviniensis[296] ac villarum praedictarum per ipsos uti didicimus primorum[297] progenitorum nostrorum regum scilicet Hungariae et tandem infantiae nostrae temporibus cum praefatis Turcis pluribus vicibus decertando praescripto regno nostro ac sacrae eius coronae regiae tum copiosa sui et suorum sanguinis effusione multorum[298] sibi carorum parentum fratrum et amicorum nece iuxta eorum possibilitatis exigentiam exhibitis et impensis supplicationibus huiusmodi nostrae modo praemisso porrectis maiestati regia benignitate exauditis clementer et admissis eisdem civibus, hospitibus, populis et inhabitatoribus civitatis et villarum nostrarum praedictarum praesentibus et futuris universis superius expressatas libertates eis per antefatum quondam dominum

[283] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: memoriae commendantes tenore praesentium significamus.
[284] A 18. századi másolatokban: quia.
[285] Az 1779. és az 1790. másolatban, valamint Magdicsnál: Kövniensis, az 1782. évi másolatban: Keviensis.
[286] Az 1779. évi másolatban: Baltvanitz, az 1782. és az 1790. évi másolatban: Balvanicz, Magdicsnál: Ballvanitz.
[287] Az 1779. évi másolatban: Zkorinotz, 1782. évi másolatban: Zkorinocz, az 1790. évi másolatban: Zkrovinoc, Magdicsnál: Zkronivetz.
[288] Az 1779. és 1790. évi másolatban: inde.
[289] Az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Turcarum.
[290] Az 1790. évi másolatban: haberetque. Az 1782. évi másolatban a mondat így kezdődik: Haberentque per superinde litteras.
[291] Az 1779. évi másolatban: conguerrarum, Magdicsnál: quarelarum.
[292] Magdicsnál: Barrabas.
[293] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Köviniensis.
[294] A 18. századi másolatokban: extraordinariis.
[295] A 18. századi másolatokban: fidelium.
[296] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Köviniensis.
[297] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: primum.
[298] A 18. századi másolatokban: multorumque.

Sigismundum avum nostrum datas ex certa nostra scientia et animo deliberato denuo dedimus et contulimus ac eosdem cives et populos saepedictarum civitatis et villarum nostrarum praesentes scilicet et futuros universos a solutione praescriptarum taxarum seu collectarum extraordinariarum ex novo exemimus et supportavimus, quin immo damus, donamus et eximimus[299] atque supportatos facimus perpetuis successivis temporibus universis harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungariae utimur est appensum vigore et testimonio litterarum mediante.

Datum Viennae feria tertia proxima[300] post festum Beatorum Petri et Pauli apostolorum anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo quinto regnorum autem nostrorum anno Hungariae etc. sexto decimo Bohemiae vero secundo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[301]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.15. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 104–107. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 34–36. p. Nr. XVIII.

Regesztája: *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 221. p. Nr. XXVI. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi László, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya és Ausztria és Stájerország hercege, továbbá Morvaország őrgrófja stb. a jelen oklevél tartalmával adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy miként hívünknek, Krisztusban tisztelendő atyának, a veszprémi egyház püspökének stb., Mátyás úrnak, úgy elődünknek, a néhai fenséges fejedelem úrnak, Zsigmond római császárnak és Magyarország királyának, a főkancellárnak és a jeles fejedelem úrnak, György szerb despotának és néhány más hívünknek hitelt érdemlő tanúbizonyságából is megtudtuk, hogy híveinket, a török határ körül az alsó [ország]részekben lévő Keve városunk és az ahhoz csatolt Bálványos és Szkorenovc nevű falvak összes polgárát, telepesét, népét és lakosát elődünk, maga Zsigmond császár úr minden rendes vagy rendkívüli adó alól örök időre mentesíteni és felmenteni méltóztatott; abban az esetben is, ha a töröktől való félelem és rettegés miatt városunkból és falvainkból ideiglenesen más városainkba vagy falvainkba menekülnek és távoznak, s ott tartózkodnak vagy oda ismét visszatérnek.

Ezenkívül hatályban lévő kiváltságleveleik vannak, amelyeket ugyanezen polgárok és népek, midőn az elmúlt háborús időszakokban a fent említett törökök nevezett Magyar Királyságunk alsó [ország]részeibe hatolva fosztogattak […] más tulajdonaikkal és javaikkal együtt elveszítettek. Emiatt most híveink, mondott Keve városunk Márton bírája, György és Barnabás polgárai felségünk színe elé járulva saját maguk és a fentebb írt város és falvak valamennyi polgára, telepese és lakosa képviseletében előttünk alázatosan könyörögtek, hogy ugyanezen polgároknak és népeknek a fent említett kiváltságaikat ismét megadni, s a polgárokat és a népeket, a mostaniakat és a jövendőbenieket az ilyenfajta rendes és rendkívüli adó alól újólag kegyesen felmenteni és mentesíteni méltóztassunk.

Ezért egyrészt ennek figyelembevételével, másrészt pedig megfontolva a gyakran említett Keve városunk és a szóban forgó falvak polgárainak, telepeseinek, népeinek és lakosainak hűségét és hű szolgálataik érdemeit, amelyeket ők – ahogy megtudtuk – eleinknek, tudniillik Magyarország királyainak, s végül gyermekkorunkban az említett törökökkel több ízben harcolva fent nevezett királyságunknak és annak szent

[299] Az 1779. évi másolatban: exemimus. Az 1782. évi másolatból hiányzik az et supportavimus, quin imo damus, donamus et eximimus rész.

[300] Az 1779. évi másolatban: proximo.

[301] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 16-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

királyi koronájának mind maguk, mind számos kedves atyánk, testvérünk és barátunk vérének bőséges kiontásával és halálukkal lehetőségük mértékéhez képest mutattak és tettek, miután ilyenfajta kérvényeiket előrebocsátott módon felségünkhöz benyújtották, mi azokat királyi jóindulattal kegyesen meghallgattuk és elfogadtuk. A fent említett városunk és falvaink ugyanazon polgárainak, telepeseinek, népeinek és lakosainak, a mostaniaknak és a jövőbenieknek a fentebb jelzett kiváltságokat, amelyeket elődünk, az előbb említett néhai Zsigmond úr adott nekik, biztos tudomásunk alapján és határozott szándékkal újból megadtuk és juttattuk, sőt, adjuk és adományozzuk. Gyakran említett városunk és falvaink összes polgárát és népét, tudniillik a mostaniakat és a jövőbenieket, a fent nevezett rendes vagy rendkívüli adók fizetése alól újólag kivettük és felmentettük, s őket ezen oklevelünk ereje és tanúbizonysága által minden eljövendő örök időre mentesítjük és felmentetté tesszük, amelyre Magyarország királyaként használt titkos pecsétünket helyeztük az oklevél érvényességeként és tanúbizonyságaként.

Kelt Bécsben, Szent Péter és Pál apostolok ünnepét követő kedden, az Úr ezernégyszázötvenötödik esztendejében, magyar stb. királyságunknak tizenhatodik, cseh királyságunknak pedig második évében.

Nr. 16.

I. Mátyás király a szentábrahámtelki (kiskevi) polgárok számára megerősíti az V. László király által adott kiváltságokat (Buda, 1458. március 16.)

Nos Mathias Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nostrae maiestatis venientes in praesentiam fideles nostri Martinus iudex Barnabas ac Martinus iurati cives Rasciani in villa nostra Zenthabrahamteleke[302] alio nomine Kiskewy[303] vocata in insula nostra Chepel[304] habita commorantes in ipsorum ceterorumque universorum civium, hospitum et incolarum eiusdem possessionis nostrae Kiskewy[305] nominibus et personis exhibuerunt nobis quasdam litteras quondam serenissimi principis Ladislai huius regni nostri Hungariae etc. regis praedecessoris nostri carissimi sigillo suo secreto, quo ut rex Hungariae utebatur impressive consignatas, quibus mediantibus idem quondam Ladislaus rex eisdem civibus Rascianis in dicta nostra possessione Kiskewy[306] commorantibus certas libertates ac libertatum praerogativas certasque annuentias modo et ordine inferius in tenore earum litterarum dicti quondam Ladislai regis specificatas[307] concessisse et annuisse demonstratur tenoris infrascripti.

Supplicatum itaque exstitit maiestati nostrae per eosdem Martinum iudicem et Barnabam et Martinum iuratos cives Rascianos dictae possessionis nostrae Kiskewy[308] in ipsorum ac ceterorum universorum civium et hospitum eiusdem possessionis nostrae nominibus et personis, ut easdem litteras praefati quondam Ladislai regis et omnia in eis[309] contenta, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos ratas, gratas et acceptas[310] habendo huiusmodi gratiosae annuentiae et concessioni aliisque omnibus et singulis inferius in tenore earundem litterarum specificatis nostrum regium consensum praebere dignaremur benevolum pariter et assensum, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Ladislaus Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex Austriaeque et Styriae dux necnon marchio Moraviae etc. fidelibus nostris magnifico Ladislao de Gara regni nostri Hungariae palatino ac comiti insulae nostrae Chepel vel vicecomiti eiusdem insulae nunc constituto aut in futurum constituendo salutem et gratiam.

---

[302] Az 1779. évi másolatban: Szent Abrahamtheleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abraham Teleke, az 1790. évi példányban: Zentabrahamtheleke, Magdicsnál: Szent Abraham Teleke.
[303] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[304] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Csepel.
[305] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[306] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[307] A 18. századi másolatokban: specificatis.
[308] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[309] Magdics István forráskiadványában az in eis kifejezés nem szerepel.
[310] A 18. századi másolatokban: accepta.

Quia nos ad humillimam supplicationem pro parte fidelium nostrorum universorum civium Rascianorum in villa nostra Zenthabramteleke alio nomine Kiskewy vocata in eadem insula nostra Chepel habita commorantium nostrae maiestati oblatam eisdem id annuimus et concessimus per praesentes, ut ipsi cives Rasciani tamdiu quousque ad civitatem nostram Koviniensem in partibus inferioribus ac metis regni nostri Hungariae existentem, de qua iidem propter metum Turcorum praeteritis disturbiorum temporibus ad praescriptam nostram insulam Chepel advenissent cessanteque huiusmodi metu Turcorum redire voluerint, in eadem villa nostra Kiskewy pacifice permanere ac terris, campis et portu in opposito eiusdem villae in fluvio Danubii existente cunctisque aliis utilitatibus eiusdem villae nostrae Kiskewy sed et omnibus illis libertatibus ac libertatum praerogativis, quibus praedecessorum nostrorum et etiam nostris temporibus primitus in praescripta civitate nostra Koviniensi ut praemittitur in partibus inferioribus habita et expost in dicta Kiskewy alias Zenthabrahamteleke in iam fata insula nostra Chepel existente hactenus usi fuissent et gavisi, uti, frui et gaudere valeant atque possint.

Idcirco fidelitati vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus receptis praesentibus deinceps paefatos cives Rascianos dictae villae nostrae Kiskewy in eadem villa nostra Kiskewy tamdiu donec illic manebunt, pacifice manere et morari ac praescriptis terris, campis, portu Danubii ac aliis utilitatibus eiusdem villae nostrae et aliis locis per eos hucusque possessis omnibusque illis libertatibus ac libertatum praerogativis, quibus ut praemittitur praedecessorum nostrorum et etiam nostris temporibus ut proponitur tam in praefata civitate nostra Koviniensi quam etiam in dicta Kiskewy hactenus quolibet usi sunt et gavisi fuissent sine impedimento et molestia aliqua uti, frui et gaudere permittatis ac permitti faciatis nec quorumcunque eos indebite et minus iuste impedire et vexare praesumat.

Et hoc idem iniungimus futuris comitibus et vicecomitibus dictae insulae nostrae Chepel inviolabiliter observare. Secus pro nostra gratia non facturi in praemissis. Praesentibus perlectis semper exhibenti restitutis.

Datum Viennae feria tertia proxima festum Beatorum Petri et Pauli apostolorum anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo quinto regnorum autem nostrorum anno Hungariae etc. sexto decimo Bohemiae vero secundo.

Nos igitur praemissis supplicationibus praefatorum Martini iudicis ac Barnabae et Martini iuratorum civium dictae possessionis nostrae Zenthabrahamteleke[311] alio nomine Kiskewy[312] vocatae per ipsos in eorum ac ceterorum universorum civium et hospitum eiusdem possessionis nominibus et in[313] personis nostrae modo quo supra porrectis maiestati regia benignitate exauditis et clementer admissis praemissas litteras antefati quondam Ladislai regis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed merae et sincerae veritatis integritate praepollentes praesentibus litteris nostris quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos ratas, gratas, et acceptas habendo huiusmodi gratiosae annuentiae et concessioni praefati quondam Ladislai regis aliisque omnibus et singulis superius in tenore earundem litterarum contentis nostrum regium consensum praebuimus, immo praebemus benevolum pariter et assensum salvo iure alieno harum nostrarum, quibus sigillum nostrum secretum, quo ut rex Hungariae utimur est appensum vigore et testimonio litterarum mediante.

Datum Budae feria quinta proxima post festum Beati Gregorii papae anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[314]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.16. (1779. és 1790. évi pédányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 110–115. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 32–34. p. Nr. XVII. (1455. évi oklevél), 36–37. p. Nr. XIX. (1458. évi oklevél)

---

[311] Az 1779. évi másolatban és Magdicsnál: Szent Abraham Thelke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke, az 1790. évi példányban: Zentabrahamtheleke.

[312] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.

[313] A 18. századi másolatokból az in elöljárószó kimaradt.

[314] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másodikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 208–209. p. Nr. 816. (1455. évi oklevél), 216. p. Nr. 837. (1458. évi oklevél); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 221. p. Nr. XXV. (1455. évi oklevél), 221. p. Nr. XXVII. (1458. évi oklevél) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya a jelen oklevél tartalmával adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy a Csepel-szigetünkön birtokolt Szentábrahámtelke, más néven Kiskevi nevű falunkban lakó híveink, Márton bíró, Barnabás és Márton rác esküdt polgárok felségünk színe elé járultak, s maguk és ugyanazon Kiskevi birtokunk összes többi polgára, telepese és lakója nevében és képviseletében elénk terjesztették a néhai fenséges László fejedelemnek, ezen magyar stb. királyságunk uralkodójának, igen kedves elődünknek bizonyos oklevelét, amelyet magyar királyként használt titkos pecsétje nyomatával pecsételt meg. Ugyanazon néhai László király a mondott Kiskevi birtokunkon lakó ugyanazon rác polgároknak bizonyos kiváltságokat, kedvezményeket és engedményeket jóváhagyott és engedélyezett, amelyek mondott néhai László király [oklevelében] részletesen felsorolva alább, ezen oklevél szövegében annak rendje-módja szerint bizonyítást nyernek.

Ezért a szóban forgó Kiskevi nevű birtokunk Márton bírája, Barnabás és Márton rác esküdt polgárai a maguk és ugyanezen birtokunk összes többi polgára és telepese nevében és képviseletében kérvényt intéztek felségünkhöz, hogy fent említett néhai László királynak ugyanezt az oklevelét és az összes benne foglaltakat, annak minden tartalmát, záradékát és cikkelyét hagyjuk jóvá, ismerjük és fogadjuk el. Ezen kegyes jóváhagyáshoz és engedélyezéshez pedig, valamint ugyanezen oklevél szövegében alább részletesen írásba foglalt egyéb összes és egyenkénti dologhoz méltóztassunk királyi egyetértésünket és hasonlóképpen jóindulatú beleegyezésünket adni. Ezen oklevél tartalma pedig a következő:

László, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, és Ausztria és Stájerország hercege, továbbá Morvaország őrgrófja híveinknek, nagyságos Garai Lászlónak, Magyar Királyságunk nádorának és Csepel-szigetünk ispánjának, valamint ugyanennek a szigetnek most kirendelt vagy a jövőben kirendelendő alispánjának, üdvözletet és kegyet.

Mivel ugyanezen Csepel-szigetünkön birtokolt Szentábrahámtelke, más néven Kiskevi nevű falunkban élő összes rác polgár hívünk részéről felségünkhöz benyújtott igen alázatos kérvényére nekik a jelen oklevéllel jóváhagytuk és megengedtük, hogy ők, a rác polgárok addig, amíg Magyar Királyságunk alsó [ország] részeiben és határain fekvő Keve városunkba, ahonnan ők a törököktől való félelem miatt a pusztítások elmúlt időszakában a fent említett Csepel-szigetünkre érkeztek, a török miatti ilyen félelem elmúltával visszatérni szándékoznának, ugyanezen Kiskevi falunkban békében maradhassanak, és a szántóföldeket, mezőket és ugyanezen falunak a Duna folyó túloldalán található révét és ugyanezen Kiskevi falunk többi más haszonvételeit s összes kiváltságait és kedvezményeit, amelyeket elődeink idejében, illetve a mi időnkben is legelőször, amint azt előrebocsátjuk, az alsó [ország]részekben bírt, fent említett Keve városunkban, majd a már mondott Csepel-szigetünkön lévő Kiskeviben, másként Szentábrahámtelkén eddig használtak és élveztek, használják, élvezzék és azokkal rendelkezzenek, illetve használhassák, élvezhessék és azokkal rendelkezhessenek.

Ezért nagyságtoknak határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy miután a jelen oklevelet megkaptátok, azután nevezett Kiskevi falunk előbb említett rác polgárait, amíg ott fognak maradni, ugyanazon Kiskevi falunkban békében maradni és időzni, s ugyanazon falunk fent említett földjeit, mezőit, dunai révét és más haszonvételeit, valamint más helyeket, amelyeket eddig is birtokoltak, összes kiváltságaival és kedvezményeivel, amelyekkel eddig – miként azt előrebocsátjuk – elődeink idejében, amint arról szó van, úgy a nevezett Keve városunkban, mind a mondott Kiskeviben éltek és rendelkeztek, a mi időnkben is bárhol, mindenféle ellenszolgáltatás és zaklatás nélkül élni, élvezni és azokkal rendelkezni engedjétek és engedtessétek, s őket semmilyen módon méltatlanul s jogtalanul akadályozni és zaklatni ne merészeljétek. S ennek sértetlen megtartását említett Csepel-szigetünk jövendő ispánjainak és alispánjainak meghagyjuk. Az előrebocsátottak értelmében kegyünk megtartása mellett másként ne cselekedjetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak végleg visszaadták.

Kelt Bécsben, Szent Péter és Pál apostolok ünnepét követő kedden, az Úr ezernégyszázötvenötödik esztendejében, magyar királyságunknak tizenhatodik, cseh királyságunknak pedig második esztendejében.

Mi tehát, miután mondott Szentábrahámtelke, másként Kiskevi nevű birtokunk előbb említett Márton bírájának, valamint Barnabás és Márton esküdt polgároknak előrebocsátott kérvényeit, amelyeket ők maguk és ugyanazon birtokunk összes többi polgára és telepese nevében és képviseletében fentebbi módon felségünk elé terjesztettek, királyi jóindulattal meghallgattuk és kegyesen elfogadtuk, előbb említett néhai László király előrebocsátott oklevelét, amely nincs törölve, nincs megsemmisítve, s egyetlen részére nézve sem gyanús, hanem valódi, s a hamisítatlan igazság teljességében gazdag, minden tartalmát, záradékát és cikkelyét oklevelünkkel jóváhagytuk, elismertük és elfogadtuk, előbb említett néhai László király ilyen kegyes jóváhagyásához és engedélyezéséhez, illetve fentebb ugyanazon oklevél szövegében benne foglalt összes és egyenkénti más dologhoz királyi hozzájárulásunkat adtuk. Sőt, jelen oklevelünk erejével és tanúbizonyságával, amelyre Magyarország királyaként használt titkos pecsétünket függesztettük, mások jogának sérelme nélkül hasonlóképpen szívélyes beleegyezésünket adjuk.

Kelt Budán, Szent Gergely pápa ünnepét követő csütörtökön, az Úr ezernégyszázötvennyolcadik évében.

Nr. 17.

I. Mátyás király megerősíti a szentábrahámtelki (kiskevi) polgárok vám- és harmincadmentességét, illetve minden idegen bíró joghatósága alól mentesíti őket (Buda, 1458. március)

Manu propria domini regis

Mathias Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus necnon tricesimatoribus et tributariis tam scilicet nostris quam quorumcunque vestrum ubilibet intra ambitum huius regni nostri Hungariae in terris utputa et super aquis tributa tenentibus item civitatibus, oppidis et villis ipsarumque rectoribus, iudicibus et villicis praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris salutem et gratiam.

Nostrae maiestatis venientes in praesentiam fideles nostri Martinus iudex ac Barnabas et Martinus iurati cives et Rasciani possessionis nostrae Zenthabrahamteleke[315] alio nomine Kiskewy[316] vocatae in insula nostra Chepel[317] vocata commorantes in ipsorum ac ceterorum universorum civium et hospitum eiusdem possessionis Kiskewy[318] nominibus et personis nobis exponere curarunt gravi cum querela, quod quamvis eadem possessio nostra Kiskewy[319] et per consequens universi cives et hospites Rasciani in eadem commorantes, qui his temporibus disturbiorum[320] propter metum Turcorum de civitate nostra Koviniensi[321] vocata de partibus inferioribus ad insulam nostram Chepel commorandi causa venissent omnino sub eisdem libertatibus ac libertatum praerogativis, quibus eadem civitas nostra Koviniensis[322] utitur ex concessione divorum regum Hungariae praedecessorum scilicet nostrorum felicium recordationum uti debeant et gaudere ab omnique solutione tricesimaria et tributaria in quarumcunque tricesimarum et tributorum locis de quibusvis eorum rebus mercimonialibus ac bonis liberi sint et penitus exempti habeantur.

[315] Az 1688. évi másolatban: Zentabrahamteleke, az 1779. évi másolatban: Zentabramteleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abraham Teleke, az 1790. évi másolatban: Zentabrahamtheleke, Magdicsnál: Zenth Abraham Telke.

[316] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1688. és az 1782. évi másolatban: Kiskevi.

[317] Az 1688. évi másolatban: Csepel.

[318] Az 1688. évi másolatban: Kiskevy, az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.

[319] Az 1688. évi másolatban: Kiskevy, az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.

[320] Magdicsnál: disturbionum.

[321] Az 1790. évi másolatban: Köviniensi, Magdicsnál: Köviensi.

[322] Az 1790. évi másolatban: Köviniensis, Magdicsnál: Köviensis.

Tamen dum ipsi vel aliqui ex eis in acquisitione victuum suorum necessariorum diversa climata regni nostri perlustrando ad vestras possessiones, tenuta, honores et officiolatus vel vestri in medium pervenirent, tunc per nonnullos ex vobis in personis captivarentur ac impedirentur in rebusque et bonis eorum arestarentur et damnificarentur signanter pro debitis, delictis et excessibus aliorum ab eisdemque et praefatis eorum rebus et bonis tricesima et tributum contra huiusmodi eorum libertates et privilegia exigerentur.

Unde cum iusti pro iniustis et innoxii pro reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri et perturbari, igitur fidelitati vestrae et cuilibet vestrum praesentium serie[323] firmiter praecipientes mandamus, quatenus a modo in posterum praefatos cives et hospites in dicta possessione nostra Kiskewy[324] commorantes seu quempiam ex ipsis in vestris tenutis, possessionibus, honoribus et officiolatibus ac vestri in medio in personis iudicare vel impedire in rebusque et mercibus ac ceteris bonis eorum signanter pro debitis, delictis et offensis aliorum ad cuiusvis instantiam arestare vel prohiberi facere aut aliquam tricesimam vel tributum in locis quarumcunque tricesimarum vel tributorum ab ipsis praefatis eorum rebus et quibuscunque bonis accipere et exigere accipique seu exigi facere nullatenus praesumatis nec sitis ausi modo aliquali.

Si qui[325] enim quidquam[326] actionis vel quaestionis contra praefatos cives et hospites Rascianos dictae possessionis Kiskewy[327] habent vel habuerint, hi id in praesentia iudicis et iuratorum civium dictae possessionis iuridice prosequantur, ex parte quorum omni[328] contra ipsos querulanti per eosdem iudicem et iuratos cives contigna iustitia impendetur, prout dictabit ordo iuris. Secus non facturi in praemissis gratiae nostrae sub obtentu. Praesentes perlectas, quibus sigillum nostrum secretum, quo ut rex Hungariae utimur est appensum reddi iubemus praesentanti.

Datum Budae feria quinta post festum Beati [...] episcopi[329] anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo.

Oklevél: szövege 17–18. századi másolatokban maradt fenn.[330]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.17. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Diplomatikai Levéltár 15 223. (1688. évi hiteles másolat); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 115–119. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 38–39. p. Nr. XX.; *Darkó Jenő:* A mezővárosi fejlődés egy példája: Ráckeve XV–XVII. század (Sajátosságok Ráckeve mezővárosi fejlődésében) In: Falvak, mezővárosok az Alföldön. Szerk.: *Novák László, Selmeczi László.* Nagykőrös, 1986. 361–362. p. Nr. II. (Az Arany János Múzeum közleményei IV.)

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 218. p. Nr. 847.; *Darkó Jenő:* A mezővárosi fejlődés egy példája: Ráckeve XV–XVII. század (Sajátosságok Ráckeve mezővárosi fejlődésében) In: Falvak, mezővárosok az Alföldön. Szerk.: *Novák László, Selmeczi László.* Nagykőrös, 1986. 369. p. Nr. XI. (Az Arany János Múzeum közleményei IV.) *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 221. p. Nr. XXVIII. és 228. p. Nr. LXXII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

---

[323] Magdicsnál: tenore.

[324] Az 1688. évi másolatban: Kiskevy, az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.

[325] Magdicsnál: siquis.

[326] Az 1688. évi másolatban: quicunque.

[327] Az 1688. évi másolatban: Kiskevy, az 1779. évi másolatban: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kis Kevi.

[328] A 18. századi másolatokban: omnium.

[329] Az 1688. évi másolatban: Beati Gregorii.

[330] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1688. május 19-én, a másikéra 1779. augusztus 6-án, a harmadikéra 1790. július 6-án került sor, míg a negyedik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, valamint úgy a magunk, mint tudniillik akármelyikőtök harmincadosainak és vámszedőinek, akik ezen Magyar Királyságunkban bárhol, a szárazföldön éppúgy, mint a vizeken vámokat szednek, továbbá a városoknak, mezővárosoknak és falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, a mostaniaknak és a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözletet és kegyet.

Híveink, Szentábrahámtelke, másként Kiskevi nevű birtokunk Márton bírája, Barnabás és Márton rác esküdt polgárok, akik Csepel nevezetű szigetünkön laknak, felségünk színe elé járulva maguk és ugyanezen Kiskevi falu összes többi polgára és telepese nevében és képviseletében súlyos panasszal előadták nekünk: jóllehet ugyanezen Kiskevi birtokunk és következésképpen az abban lakó minden rác polgár és telepes, akik a dúlások idején a törököktől való félelem miatt Keve nevű városunkból, az alsó [ország]részekből átmeneti tartózkodás végett Csepel-szigetünkre jöttek, teljességgel ugyanazokkal a kiváltságokkal és kedvezményekkel, amelyekkel Magyarország szent királyai, tudniillik boldog emlékezetű elődeink engedélye alapján ugyanazon Keve városunk él és rendelkezik, illetve azok megilletik, [ők] minden harmincad- és vámfizetés alól, bármelyik harmincad- és vámfizető helyen, bármiféle áruik és javaik után szabadok és teljesen mentesek legyenek.

Mégis, miközben szükséges élelmük beszerzése közben ők vagy közülük egyesek országunk különböző vidékeit bejárva birtokaitokra, földjeitekre, hivatali hatáskörötök alá eső területekre vagy közétek érkeznek, őket közületek néhányan fogságba vetik és akadályozzák, tulajdonaikat és javaikat lefoglalják és megkárosítják, különösen mások tartozásaiért, vétkeiért és kihágásaiért, s tőlük és előbb említett tulajdonaikból és javaikból ilyen előjogaik és kiváltságaik ellenében harmincadot és vámot szednek be.

Ennélfogva, minthogy a becsületeseket az igaztalanokért s az ártatlanokat a bűnösök kihágásaiért semmiképpen nem illendő akadályozni és zaklatni, ezért a jelen oklevél tartalmával nagyságtoknak és közületek bárkinek határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy mostantól fogva a jövőben említett Kiskevi birtokunkban lakó fent nevezett polgárokat és telepeseket vagy közülük bárkit földjeiteken, birtokaitokon, hivatali hatáskörötök alá eső területeken, illetve közöttetek személyükben elítélni vagy akadályozni semmiképpen ne merjétek. Tulajdonaikat, áruikat és egyéb javaikat pedig, különösen mások tartozásai, vétkei és kihágásai miatt senki kérésére lefoglalni vagy tilalom alá venni, vagy az előbb említettektől, tulajdonaikból és bárminemű javaikból akármelyik harmincad- vagy vámfizető helyen bármiféle harmincadot vagy vámot elfogadni vagy behajtani, elfogadtatni vagy behajtatni semmilyen módon ne merészeljetek.

Ha ugyanis valakiknek említett Kiskevi birtokunk fent nevezett rác polgáraival és telepeseivel szemben bármilyen peres eljárása vagy keresete van vagy lenne, ők azt a nevezett falu bírájának és esküdt polgárainak jelenlétében bírósági úton bonyolítsák le, akik részére minden ellenük folyamodó panaszosnak ugyanezen bíró és esküdt polgárok méltó igazságot fognak szolgáltatni, miként azt a jogrend előírja. Az előrebocsátottak értelmében kegyünk megtartása mellett másként ne cselekedjetek. A jelen oklevelet, amelyre Magyarország királyaként használt titkos pecsétünket függesztettük, elolvasás után a bemutatónak visszaadni rendeljük.

Kelt Budán, szent […] püspök ünnepe utáni csütörtökön, az Úr ezernégyszázötvennyolcadik esztendejében.

Nr. 18.

I. Mátyás király megerősíti az al-dunai Kevéről menekült polgárok kiváltságait, s Szentábrahámtelkén faizási joggal ruházza fel őket (1464. május 8.)

Manu propria domini regis

Nos Mathias, Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos ad humillimam supplicationem fidelium nostrorum universorum civium Rascianorum in possessione nostra Zenthabrahamteleke[331] alio nomine Kiskewy[332] vocata in insula nostra Chepel[333] habita commorantium nostrae maiestati oblatam[334] eisdem civibus id duximus annuendum et concedendum, immo annuimus et concedimus per praesentes, ut ipsi tamdiu quousque ad oppidum nostrum abolitum Kewy[335] vocatum in partibus inferioribus ac metis regni nostri Hungariae praedicti situatum, de quo iidem propter metum Turcorum[336] dudum praeteritis temporibus ad praefatam insulam nostram se contulerunt moraturos cessante scilicet huiusmodi metu Turcorum[337] redire potuerunt[338] in eadem possessione nostra Kiskewy[339] pacifice permanere ac terris, campis et portu[340] in opposito eiusdem villae in fluvio Danubii existente[341] cunctisque aliis utilitatibus eiusdem possessionis nostrae sed et omnibus illis libertatibus et libertatum praerogativis, quibus praedecessorum nostrorum temporibus prius in praescripto oppido nostro abolito Kewy[342] ut praemittitur in partibus inferioribus habito et expost in dicta possessione nostra Kiskewy[343] alias Zenthabrahamteleke[344] in iam fata insula nostra Chepel[345] existente hactenus usi sunt et gavisi, uti, frui et gaudere valeant atque possint et ut ipsi undique per ipsam insulam nostram ligna arida sicca atque impetu ventorum collapsa et ad nullius rei usum praeterquam ad ignem apta pro sustentatione domorum suarum et pro usu ignium cum curribus vel oneratis animalibus aut alio quovis modo liberam habeant deferendi facultatem.

Quocirca vobis fidelibus nostris comitibus vel vicecomitibus dictae insulae nostrae praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris harum serie firmiter praecipientes mandamus, quatenus praefatos cives dictae possessionis nostrae in eadem possessione nostra Kiskewy[346] tamdiu donec illuc manebunt pacifice manere et morari ac praescriptis terris, campis, portu[347] Danubii[348] ac aliis utilitatibus eiusdem villae nostrae[349] et aliis locis per eos hucusque possessis omnibus illis libertatibus et libertatum praerogativis, quibus ut praemittitur praedecessorum nostrorum temporibus tam in praefato oppido nostro abolito Kewy[350] quam etiam in dicta possessione Kiskewy[351] hactenus quolibet usi sunt et gavisi sine omni impedi-

[331] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Zenthabrahamteleke, az 1782. évi másolatban: Zentabrahámteleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.
[332] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[333] Magdicsnál: Csepel.
[334] Magdicsnál: oblatum.
[335] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[336] Magdicsnál: Turcarum.
[337] Magdicsnál: Turcarum.
[338] A 18. századi másolatokban: poterunt.
[339] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kiss Kevi.
[340] Az 1779. és 1790. évi másolatokban: pratis.
[341] Az 1779. és 1790. évi másolatokban: existentis.
[342] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[343] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kiss Kevi.
[344] Az 1779. évi másolatban: Zenthabrantelek, az 1782. évi másolatban: Zentabrahámteleke, az 1790. évi másolatban: Zentabrahamteleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.
[345] Magdicsnál: Csepel.
[346] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[347] Az 1779. és 1790. évi másolatokban: pratis.
[348] Az 1782. évi másolatban: Danubio.
[349] Magdics művéből az aliis utilitatibus eiusdem villae nostrae et rész kimaradt.
[350] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[351] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kiss Kevi.

mento et molestia aliquali uti, frui et gaudere permittatis et permitti faciatis nec propter deportationem lignorum aridorum siccorum atque[352] impetu ventorum collapsorum de ipsa insula nostra undecunque, quae ut praemisimus ad nullius rei usum, nisi ad ignem apta sunt quoquo modo ipsos turbare et impedire ac vexare praesumatis. Praesentes autem litteras nostras privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas[353] post earum lecturas semper reddatis manibus praesentantis.

Datum per manus reverendissimi in Christo patris domini Stephani Colocensis[354] et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopi locique eiusdem Colocensis[355] comitis perpetui aulae meae summi cancellarii fidelis nostri dilecti [...] anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto octavo Idus mensis Maii regni nostri anno septimo coronationis vero primo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[356]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.18. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 119–122. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 40–41. p. Nr. XXI.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 234. p. Nr. 889.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 221. p. Nr. XXIX. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, a jelen oklevél tartalmával adjuk emlékezetül adjuk mindenkinek, akit illet, hogy a Csepel-szigetünkön birtokolt Szentábrahámtelke, más néven Kiskevi nevű birtokunkon élő összes hűséges rác polgárunknak felségünkhöz benyújtott igen alázatos kérelmére jóváhagyandónak és megengedőnek véltük, sőt ugyanezen polgároknak a jelen oklevéllel jóváhagyjuk és megengedjük, hogy ők mindaddig, amíg előbb mondott Magyar Királyságunk alsó [ország]részein és határvidékén fekvő, elpusztított Keve nevű mezővárosunkba, ahonnan ők az elmúlt időkben nemrég a törököktől való félelmükben tartózkodás végett a fent nevezett szigetünkre menekültek, ugyanazon Kiskevi birtokunkon békésen maradhassanak – tudniillik, miután a törököktől való ilyen félelem elmúlt, nem tudtak visszatérni –, s a földeket, mezőket és ugyanazon falunak a Duna folyó túlpartján lévő révét, illetve ugyanazon birtokunk összes egyéb haszonvételét és egyúttal összes kiváltságát és kedvezményét, amelyeket elődeink idején korábban a fent említett elpusztított, s amiként arról szó van, az alsó [ország]részben birtokolt Keve mezővárosunkban, majd a már mondott Csepel-szigetünkön lévő Kiskevi, másképpen Szentábrahámtelke nevű birtokunkon mindezidáig használtak és rendelkeztek velük, használják, élvezzék és rendelkezésükre álljon, illetve azokat használhassák, élvezhessék és azokkal rendelkezhessenek, s hogy ezen szigetünkön a kiszáradt, szélviharok által letört, s már semmire, csupán tüzelésre alkalmas száraz fákat szekerekkel vagy teherhordó állatokkal, illetve bármilyen más módon házaik megtámasztására és tüzelésre mindenünnen szabadon elhordani lehetőségük legyen.

Ennélfogva nektek, híveinknek, említett szigetünk hű ispánjainak vagy alispánjainak, a mostaniaknak és a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fogtok szerezni, e sorokkal határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy nevezett birtokunk fent említett polgárainak ugyanazon Kiskevi birtokunkon mindaddig, amíg ők ott fognak maradni, engedjétek és engedtessétek, hogy békében ott maradjanak és tartózkodjanak, s a fent említett földeket, mezőket, dunai révet és ugyanazon birtokunk más haszonvételeit és az

[352] A 18. századi másolatokban: aut.
[353] Magdicsnál: reboratas.
[354] A 18. századi másolatokban: Colociensis.
[355] A 18. századi másolatokban: Colociensis.
[356] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

általuk addig birtokolt egyéb helységeket, valamint mindazokat a kiváltságokat és kedvezményeket, amelyeket, miként azt előrebocsátjuk, elődeink idejében úgy a nevezett elpusztult Keve mezővárosunkban, mint pedig az említett Kiskevi birtokunkon mostanáig akárhol is használtak és rendelkeztek velük, minden akadály és zaklatás nélkül használják, élvezzék és azokkal rendelkezzenek, és őket a szigeten – miként mondottuk – a szélviharok által mindenfelé letört, már csak tüzelésre alkalmas száraz fák elszállításában semmilyen módon ne merjétek zavarni, akadályozni és zaklatni.

A jelen kiváltságlevelünket pedig, amelyet függő és hiteles kettőspecsétünk rányomásával megerősíttettünk, elolvasás után a bemutató kezébe végleg adjátok vissza.

Kelt a Krisztusban főtisztelendő atyának, István úrnak, a kánonilag egyesített kalocsai és bácsi egyházak érsekének, ugyanazon Kalocsa helység örökös ispánjának, udvari főkancelláromnak, kedvelt hívünknek […] az Úr ezernégyszázhatvannegyedik évének május Idusa előtti nyolcadik napján, uralkodásunk hetedik, koronázásunknak pedig első esztendejében.

Nr. 19.

Szentábrahámtelke polgárai I. Mátyás király előtt Újfalusi Imrével pereskednek
(Buda, 1465. augusztus 29.)

Nos Mathias Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. memoriae commendamus, quod nobis feria quarta proxima post festum Beati Bartholomaei apostoli proxime praeteritum una cum nonnullis praelatis et baronibus nostris, magistris, protonotariis pro faciendo moderatorio iudicio causarum in sede nostra iudiciaria sedentibus providi Nicolaus Bavair et Martinus Zelesfy[357] dicti Rasciani in possessione nostra Zenthabrahamteleke[358] alio nomine Kiskewy[359] vocata in insula nostra Chepel[360] existente commorantes in ipsorum ac universorum aliorum Rascianorum nostrorum in eadem Kiskewy[361] residentium nostrae maiestatis personaliter venientium in praesentiam praesente et audiente nobili Emerico de Ujfalu[362] tubicine[363] nostro contra eundem proposuerunt eo modo, quomodo idem Emericus in aestate proxime transacta certas metas cuiusdam portionis terrae ipsorum in ipsa insula nostra prope dictam possessionem Kiskewy[364] existentis per nostram maiestatem ipsis collatae vi et potentialiter distraxisset et annihilasset et per hoc magnam particulam ipsius portionis terrae minus iuste et indebite a manibus ipsorum per se occupasset occupatamque ad possessionem suam Ujfalu[365] vocatam annexisset potentia mediante in praeiudicium et damnum ipsorum Rascianorum manifestum et ibidem in huiusmodi verborum suorum probationem quasdam litteras nostras donationales Budae die dominico proximo post festum Corporis Christi in anno eiusdem proxime transacto praeterito emanatas secreto sigillo nostro impressive consignatas eidem nomine personalis[366] praesentiae[367] praesentarunt[368] declararunt.

Quorum nos ad humillimae supplicationis instantiam praedictorum Rascianorum in possessione nostra Zenthabrahamteleke[369] alio nomine Kiskewy[370] vocata commorantium nobis propterea factam quamdam

[357] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: Zelefy.
[358] Az 1779. évi másolatban: Szent Abraham teleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abraham Teleke, az 1790. (?) évi másolatban: Szent Abrahám Telek, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.
[359] Az 1779. és az 1790 (?) évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[360] Az 1779. és az 1790 (?) évi másolatban, valamint Magdicsnál: Csepel.
[361] Az 1779. és az 1790 (?) évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[362] Magdicsnál: Ujjfalu.
[363] Az 1779. évi másolatban: tubicina, az 1790. (?) évi másolatban: tubicinae.
[364] Az 1779. és az 1790 (?) évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[365] Magdicsnál: Ujjfalu.
[366] Az 1779. és az 1790 (?) évi másolatban, valamint Magdicsnál: person., az 1782. évi másolatban: personaliter.
[367] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: praesen.
[368] Az 1790. (?) évi másolatban és Magdicsnál: praesentarum, az 1782. évi másolatban: praesentaverunt.
[369] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Szent Ábrahám Teleki, az 1782. évi másolatban: Sz. Abraham Teleke, Magdicsnál: Szent Ábrahams Telke.
[370] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.

portionem terrae in praedicta insula prope dictam possessionem nostram existentem, quam fidelis noster nobilis Georgius Fejér dictus de Buda, quem ad id transmissemus ita limitatam esse dixisset, quod proxima[371] meta ipsius terrae a parte orientali incepisset a fluvio Danubii, ubi erecta[372] esset imo nova meta terrea prope ipsum fluvium et deinde iret directe ad aliam metam terream dehinc transiret versus plagam occidentalem praecise ad quoddam nemus Abrahamtelki[373] vocatum usque ad alium fluvium Danubii distinquendo et separando metas a possessione Zentmarton[374] et dicta Ujfalu[375] nostra tandem illa terra protenderetur infra fluvium Danubii usque ad metas possessionis Lorén[376] et deinde transiret ad quemdam monticulum, qui [...] spinas post haec[377] iret directe versus imaginem Sancti Nicolai iuxta quemdam locum Betsei[378] Fok nuncupatum usque fluvium Danubii, ubi terminarentur metae praedictae possessionis nostrae Kiskewy[379] [...] cum cunctis eiusdem portionis terrae utilitatibus et pertinentiis quibuslibet scilicet terris arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, fenetis, campis, aquis, piscinis et quibuslibet illis[380] villis [...] utilitatibus et pertinentiis[381] ipsius terrae integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis intra praefatas metas rebus praemisso modo se habitis et existentibus nominatis Rascianis cunctis etiam populis[382] aliis et iobagionibus nostris pro tempore in praefata possessione nostra Abrahamteleke[383] alio nomine Kiskewy[384] existentibus et[385] commorantibus dedissemus, donassemus et contulissemus iure perpetuo et irrevocabiliter[386] tenendam, utendam prout et habendam salvo iure alieno.

Quibus praesentatis ac propositionibus eorum Nicolai et Martini auditis et intellectis praefatus Emericus tubicen noster[387] in eandem nostram personalem[388] exsurgens praesentiam respondit ex adverso, quod ipse metas praedictae portionis terrae non destruxisset et nec annihilasset neque per hoc praescriptam particulam huiusmodi portionis a manibus eorundem occupasset, sed ipsam particulam terrae semper et ab antiquo ad possessionem Ujfalu vocatam[389] in dicta insula Chepel[390] existentem nunc ex nostra[391] [...] donatione erga manus suas habitam pertinuisse pertineretque etiam de praesenti et in horum verborum suorum similiter declarationem, quasdam litteras nostras[392] donationales [...] et vado Pacha fluvii hanc in festo Sancti Francisci confessoris in praescripto anno proxime transacto[393] praeterito ad commissionem nostram propriam [...] quod nos consideratis fidelitatibus et fidelium servitiorum gratuitorum meritis praefati Emerici de Ujfalu[394] tubicinis nostri quo ipse primum [...] tandem maiestati nostrae cum omni fidelitate [...]

---

[371] A 18. századi másolatokban: prima.
[372] Az 1790. (?) évi másolatban és Magdicsnál: certa.
[373] Az 1779. évi másolatban: Ábrahám Teleki, az 1782. évi másolatban: Abrahambilki, az 1790. (?) évi másolatban és Magdicsnál: Ábrahám Telki.
[374] Az 1779. évi másolatban: Szent Martony, az 1782. évi másolatban: Sz. Mártony, az 1790. (?) évi másolatban és Magdicsnál: Szent Márton.
[375] Magdicsnál: Ujjfalu.
[376] Az 1779. évi másolatban: Lorew.
[377] Az 1779. évi másolatban: post hac.
[378] Az 1779. évi és az 1782. évi másolatban: Becsei.
[379] Az 1779. évi másolatban: Kiss Kevy, az 1782. évi másolatban: Kiskevi, az 1790. (?) évi másolatban és Magdicsnál: Kiss Kevi.
[380] Az illis szó az 1779. és az 1782. évi másolatból kimaradt.
[381] Az et pertinentiis kifejezést a 18. századi másolatok nem tartalmazzák.
[382] A 18. századi másolatokban az etiam populis kifejezés helyett az eorum szó szerepel.
[383] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Abraham Teleke, az 1782. évi másolatban: Abrahám Teleke, Magdicsnál: Ábrahám Teleke.
[384] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[385] Az et kötőszó valamennyi 18. századi másolatból hiányzik.
[386] Magdicsnál: irrevocabili.
[387] Az 1782. évi másolatban: tubicina noster.
[388] A 18. századi másolatokban: personaliter.
[389] Az 1782. évi másolatban: Ujfalu vocatum, Magdicsnál: Ujjfalu vocatum.
[390] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban, valamint Magdicsnál: Csepel.
[391] Az ex nostra szavak helyett az 1790. (?) évi másolatban és Magdicsnál az et post szavak szerepelnek a szövegben.
[392] A declarationem, quasdam litteras nostras rész Magdicsnál hiányzik.
[393] Az 1790. (?) évi másolatban és Magdicsnál: tansacto.
[394] Magdicsnál: Ujjfalu.

Datum Budae in festo decollationis Beati Ioannis Baptistae anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quinto.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[395]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.19. (1779. és 1790. [?] évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 122–126. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 43–45. p. Nr. XXIII.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 238–239. p. Nr. 912.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 222. p. Nr. XXXIII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya emlékezetül adjuk, hogy a Szent Bertalan apostol ünnepét követő legutóbbi szerdán, amikor néhány főpappal, báróval és ítélőmesterrel perdöntő ítélethozatal végett ítélőszékünket ültük, a Csepel-szigetünkön lévő Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi nevű birtokunkon élő, rácoknak nevezett előrelátó Bavair Miklós és Szelesfy Márton a nemes Újfalusi Imre trombitásunk jelenlétében a maguk és ugyanazon Kiskeviben lakó összes többi rácunk [nevében] személyesen járult felségünk színe elé kihallgatásra, akivel szemben előadták, hogy ugyanazon Imre az elmúlt nyáron a Kiskevinek mondott, szigetünkön fekvő falunk közelében lévő, felségünk által nekik juttatott földjük bizonyos határjeleit erővel s erőszakkal kihúzta és tönkretette, s ezáltal földjük nagy részét tőlük jogtalanul és illetlen módon a maga részére elfoglalta, s az elfoglalt részt a rácok nyilvánvaló sérelmére és kárára erőszakos úton Újfalu nevű falujához csatolta. S ugyanott eme szavaik bizonyságaképpen bemutatták bizonyos adománylevelüket, amelyet az elmúlt esztendőben Budán, Úrnapja ünnepét követő legközelebbi vasárnapon, rányomott titkos pecsétünkkel megerősítve, a királyi személynök nevében adtunk ki nekik.

A Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi nevű birtokunkon lakó, előbb említett rácok evégett hozzánk intézett igen alázatos kérelmére azt a bizonyos földdarabot, amely a szóban forgó szigeten a nevezett birtokunk közelében terül el, hívünk, nemes budai Fehér György, akit emiatt küldtünk ki, körülhatárolta, s így nyilatkozott: mert ezen föld legközelebbi határjele keleten a Duna folyónál kezdődik, ahol a folyó mellett van még egy új, földből készült biztos határjel, és onnan egyenesen halad egy földből készült másik határjel felé, innen keleti irányba megy, pontosan egy bizonyos Ábrahámtelkének nevezett berekhez, egészen a másik Duna folyóig [Nagy-Dunáig], elválasztódva és elhatárolódva Szentmárton falu és a mondott Újfalu határaitól, végül ama földünk a Duna folyó alá egészen Lórév falu határáig benyúlik; és ezt követően pedig egy bizonyos kis halomig vezet, amely […] aztán egyenesen halad Szent Miklós szobra felé, egy bizonyos Becsei fok nevű hely mellé egészen a Duna folyóig, ahol az előbb említett Kiskevi birtokunk határjelei végződnek […] ugyanazon földdarab összes haszonvételével és bármiféle tartozékával, tudniillik a művelt és a műveletlen szántóföldekkel, szántóterületekkel, rétekkel, legelőkkel, szénagyűjtő helyekkel, mezőkkel, vizekkel, halastavakkal és bármilyen falvakkal […]; ama föld akármi néven nevezett haszonvételeinek és tartozékainak egészével, az előbb említett határjeleken belül előrebocsátott módon bírt és meglévő javakkal, amelyeket a szóban forgó Ábrahámtelke, másképp Kiskevi nevű birtokunkon ez idő szerint élő és lakó nevezett összes rácainknak, más népeinknek és jobbágyainknak is adtunk, adományoztunk és juttattunk, hogy azokat mások jogának sérelme nélkül örökjogon és visszavonhatatlanul tartsák meg, használják s egyúttal bírják.

Miután Miklós és Márton beszámolóját és előterjesztését meghallgattuk és megértettük, fent említett Imre trombitásunk ugyanezen személynökünk elé állva azt válaszolta, hogy az előbb említett földdarab

[395] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 12-én, a másikéra valószínűleg 1790-ben került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

határjeleit nem rongálta meg s nem tette tönkre, s ezen fentebb írt földdarabkát nem foglalta el tőlük, csupán azt a részt, amelyiket mindig és régtől fogva a mondott Csepel-szigeten lévő Újfalu nevű faluhoz most és […] adományból az ő kezén volt és jelenleg is tartozik, s ezen szavainak kijelentésére hasonlóképpen adománylevelet […] a Pacha folyó gázlójánál, amelyet az előbb írt elmúlt év Assisi Szent Ferenc napján meghagyásunkra […] szóban forgó Újfalusi Imre trombitásunk hűségét és hűséges, önzetlen szolgálatainak érdemeit figyelembe véve, amellyel először […] mégis felségünknek minden hűséggel […]

Kelt Budán, Keresztelő Szent János fővételének ünnepén, az Úr ezernégyszázhatvanötödik esztendejében.

Nr. 20.

I. Mátyás király megtiltja, hogy a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárai felett idegen bíró ítélkezzen (Buda, 1473. február 13.)

Manu propria domini regis[396]

Mathias Dei gratia rex Hungariae, Bohemiae etc. fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus item civitatibus, oppidis et villis ipsarumque rectoribus, iudicibus[397] et villicis, quibus praesentes ostendentur salutem et gratiam.

Cum iusti pro iniustis iure communi et innoxii pro reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri, fidelitate igitur vestrae harum serie firmiter mandamus aliud habere nolens, quatenus dum et quando ac quotienscunque fideles nostri providi cives, populi et inhabitatores in oppido nostro Kewy[398] commorantes aut alter eorum quilibet seu homines et familiares ipsorum praesentium exhibitores pro victualium suorum necessaria acquisitione diversas partes regni nostri perlustrantes cum rebus et mercibus eorum ad vestras terras, tenutas[399], possessiones, honores et officiolatus ac vestri in medium pervenerint, tum ipsos et eorum quemlibet hominesque et familiares suos praeattactos[400] ad quorumvis instantiam in personis iudicare vel vestro adstare iudicatui compellere resque et quaevis bona mercimonialia ipsorum civium aut alterum[401] ex eis unumquemque[402] arestare seu prohiberi facere nequaquam praesumatis nec sitis ausi modo aliquali signanter pro debitis, delictis seu excessibus aliorum.

Si qui enim quidquam actionis vel quaestionis contra annotatos cives aut quempiam eorum hominesque et familiares suos praenotatos habent vel habuerint, hi id in praesentia iudicis et iuratorum civium oppidi nostri Kewy[403] praedicti legitime prosequantur, ex parte cuius ipsi omni contra ipsos querulanti meri iuris et iustitiae ac debitae satisfactionis complementum exhibebunt, prout dictabit ordo iuris. Ubi autem quipiam[404] ex vobis secus in praemissis facere attentaverit, extunc serie praesentium committimus fidelibus nostris comitibus vel vicecomitibus et iudicibus illorum comitatuum, in quibus forsitan huiusmodi nostra mandata non observarentur, ut ipsi scita prius praemissorum nostra voluntate vos et quemlibet vestrum ad praemissa facienda et mandata nostra firmiter observanda non sine vestris damnis et gravaminibus in talibus fieri solitis arctius compellant et adstringant auctoritate nostra regia praesentibus ipsis in hac parte attributa et iustita mediante. Secus ergo non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Budae Sabbatho proximo ante festum Beati Valentini martyris anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio regnorum nostrorum anno Hungariae decimo quinto Bohemiae vero quarto.

---

[396] Az 1782. évi másolatban ez a mondat nem szerepel.
[397] Magdicsnál: et iudicibus.
[398] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Keve, az 1782. évi másolatban: Kevi.
[399] Az 1779. és az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: tenuta.
[400] A 18. századi másolatokban: praetactos.
[401] A 18. századi másolatokban: alterius.
[402] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: unumquemcunque, az 1782. évi másolatban: quemcunque.
[403] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Keve, az 1782. évi másolatban: Kevi.
[404] Magdicsnál: quiqiam.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn, illetve az eredeti oklevélről készült fénymásolat megtalálható az Árpád Muzeális Gyűjteményben.[405]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.20. (1779. és 1790. évi példányok) és 70.82. (az eredetiről készült fénymásolat); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 126–128. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 45–46. p. Nr. XXIV.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 263. p. Nr. 1018.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 222. p. Nr. XXXV. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország stb. királya, összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, továbbá a városoknak, mezővárosoknak és falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, akiknek a jelen oklevél elébe kerül, üdvözletet és kegyet.

Mivel az igazakat az igaztalanok helyett és az ártatlanokat a bűnösök kihágásai miatt a közö(nsége)s jog értelmében egyáltalán nem szükséges akadályozni, ezért – mást nem akarván – ezen sorokkal nagyságtoknak határozottan meghagyjuk, hogy ameddig, amikor és valahányszor a jelen oklevelet bemutató híveink, Kevi mezővárosunkban lakó előrelátó polgáraink, népeink és lakosaink vagy közülük bárki, akár embereik és családtagjaik, akik szükséges élelmük beszerzése végett országunk különböző vidékeit bejárva tulajdonaikkal és áruikkal földjeitekre, jószágaitokra, birtokaitokra, hivatali hatáskörötök alá eső területekre, illetve közétek érkeznek, akkor őket és közülük bárkit, embereiket és érintett családtagjaikat bárki kérésére személyükben elítélni vagy bírói fórumotokon megjelenésre kényszeríteni, s ezen polgárok bármely tulajdonát és javait, vagy akármilyen más holmijukat lefoglalni vagy tilalom alá venni, kiváltképpen mások tartozásai, vétkei és kihágásai miatt semmi esetre se merjétek, és semmiképpen se merészeljétek.

Ha ugyanis az említett polgárok vagy közülük bárki ellen, illetve embereikkel és érintett családtagjaikkal szemben valakiknek peres eljárása vagy keresete van vagy lenne, ők azt az előbb említett Kevi mezővárosunk bírája és esküdt polgárai jelenlétében törvényesen folytassák le, amely részről ők minden ellenük fellépő panaszosnak teljes jogot és igazságot, valamint kellő elégtételt fognak szolgáltatni, miként azt a jogrend előírja.

Ha pedig közületek valaki az előrebocsátottak értelmében másként próbálna eljárni, akkor ezzel az oklevéllel meghagyjuk híveinknek, azon vármegyék ispánjainak vagy alispánjainak, illetve szolgabíráinak, ahol ilyen parancsainkat netán nem tartanák meg, hogy ők, miután megtudták az előrebocsátott dolgokra vonatkozó akaratunkat, az igazságosság révén és a jelen oklevéllel ebben a tekintetben rájuk ruházott királyi felhatalmazásunkkal az ilyenkor szokásos károk és sérelmek mellett benneteket és közületek bárkit szorosan arra kényszerítsenek és kötelezzenek, hogy előrebocsátott parancsainkat hajtsátok végre. Másként tehát ne cselekedjetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, Szent Bálint vártanú ünnepe előtti legközelebbi szombaton, az Úr ezernégyszázhetvenharmadik, magyar királyságunknak tizenötödik, cseh királyságunknak pedig negyedik esztendejében.

[405] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. július 27-én, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Nr. 21.

I. Mátyás király a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárait régi jogaikban megerősíti, és minden ellenkező intézkedést érvénytelennek nyilvánít (Buda, 1473. március 3.)

Manu propria domini regis

Nos Mathias Dei gratia rex Hungariae Bohemiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos tum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimae supplicationis instantiam per eos pro parte fidelium nostrorum universorum civium hospitumque et inhabitatorum oppidi nostri Kewy[406] in insula Chepel habiti nostrae propterea porrectae maiestati cum etiam, ut iidem cives et communitas eiusdem oppidi nostri ad fidelitatem nobis exhibendam eo ferventius[407] se renumeratos conspexerint incitentur eosdem cives nostros et communitatem eorum in omnibus illis libertatum praerogativis et consuetudinibus, quibus temporibus videlicet dumque primum dictum oppidum nostrum populosum factum seu inhabitatoribus decoratum esset, usi fuissent et gavisi tempore nostro tenere volumus[408] et conservare non obstantibus quibuscunque aliis litteris nostris harum et libertatum ipsorum in contrarium cuipiam ex ipsis civibus datis vel dandis, quas contra praesentes nullius vigoris esse decernimus, immo conservamus praesentium per vigorem.

Quocirca vobis fidelibus nostris iudici et iuratis ceterisque civibus praefati oppidi nostri Kewy[409] praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris harum serie firmiter mandamus ac plenam facultatem damus, quatenus visis praesentibus a modo in posterum omnes tales cives et hospites in medio vestri pro tempore commorantes, qui pristinas huiusmodi libertates ac consuetudines vestras infringerent seu ipsis contrairent cum poenis in talibus infligi solitis arctius punire et adstringere dictasque alias litteras nostras harum in contrarium datas et dandas ab eisdem auferre valeatis et debeatis auctoritate nostra regia praesentibus vobis in hac parte attributa mediante praesentes vero, quas sigillo nostro impendenti consignari fecimus post earum lecturam reddi iubemus praesentanti.

Datum Budae in Die Cinerum anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio regnorum nostrorum anno Hungariae etc. sexto decimo Bohemiae vero quarto.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[410]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.21. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 128–130. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 47–48. p. Nr. XXV.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 263. p. Nr. 1019.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XXXVI. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

[406] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: Kevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Keve.

[407] Az 1782. évi másolatból a ferventius szó kimaradt.

[408] A 18. századi másolatokban: voluimus.

[409] A 18. századi másolatokban: Kevi, Magdicsnál: Keve.

[410] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország stb. királya, a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy egyrészt híveink, a Csepel-szigeten bírt Kevi mezővárosunk összes polgára, telepese és lakosa részéről felségünkhöz beterjesztett igen alázatos esedező kérelmére, másrészt azért is, hogy ugyanezen mezővárosunk polgárait és közösségét, akik tapasztalni fogják a jutalmazás tényét, az irántunk tanúsítandó hűségre annál jobban ösztönözzük, azt akarjuk, hogy ugyanezen polgárainkat és közösségüket a kiváltságok mindazon kedvezményeiben és szokásaiban, amelyekkel abban az időben éltek és rendelkeztek, amikor tudniillik mondott mezővárosunkat először benépesítették, vagyis lakosokkal megtisztelték; azokat a mi időnkben is megtartsák és megőrizzék. Ezt egyetlen más oklevelünk se akadályozza, és amit kiváltságaik s a jelen oklevél ellenében e polgárok bármelyikének adtunk vagy adni fogunk, a jelen oklevél ellenében hatálytalannak nyilvánítjuk, sőt, azokat a jelen oklevél erejével megőrizzük.

Ezért nektek, híveinknek, előbb említett Kevi mezővárosunk bírájának és többi esküdt polgárának, a jelenlegieknek és a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fogtok szerezni, ezen sorokkal határozottan meghagyjuk és teljhatalmat adunk, hogy a jelen oklevél megtekintése után minden közöttetek ez időben ott tartózkodó olyan polgárt és telepest, aki ilyen korábbi kiváltságaitokat és szokásaitokat megsértené vagy azokkal szembeszegülne, ezután a jövőben az ilyen esetekben kimérni szokott büntetésekkel határozottan büntessétek meg és erre őket kötelezzétek, s az említett egyéb, ezzel ellentétes érvényű kiadott vagy kiadandó oklevelünket tőlük elvegyétek, és azt, mivel a jelen oklevéllel ebben a tekintetben reátok ruházzuk, királyi felhatalmazásunknál fogva meg is kell tennetek. A függő pecsétünkkel megerősíttetett oklevelünket elolvasás után pedig a bemutatónak visszaadni rendeljük.

Kelt Budán, Hamvazószerdán, az Úr ezernégyszázhetvenharmadik, magyar stb. királyságunknak tizenhatodik, cseh királyságunknak pedig negyedik esztendejében.

Nr. 22.

Beckensloer János esztergomi érsek megtiltja tisztjeinek, hogy Szentábrahámtelke (Kiskevi) polgáraitól az érseki birtokon vámot szedjenek (Buda, 1475. május 18.)

Ioannes miseratione Dei archiepiscopus metropolitanae ecclesiae Strigoniensis locique eius comes perpetuus primas Hungariae Apostolicaeque Sedis legatus natus etc. universis et singulis nobilibus, castellanis, officialibus item tributariis et teloniatoribus ac universis[411] subditis nostris, ubivis intra ambitum bonorum ecclesiae nostrae Strigoniensis constitutis praesentes visuris salutem cum dilectione.

Cum circumspecti ac providi viri cives, hospites et incolae possessionis Zenthabrahamteleke[412] alio nomine Kiskewy[413] vocatae in insula Chepel[414] habita per serenissimum principem dominum Mathiam Dei gratia regem Hungariae, Bohemiae etc. dominum nostrum gratiosissimum mediantibus suis[415] litteris ab omni solutione cuiuslibet tributi ubilibet intra regnum Hungariae tam de personis propriis quam de rebus eorum fieri debitis exempti sint et supportati. Nos igitur, qui voluntati regiae in omnibus satisfacere tenemur maxime in hoc obtemperare volumus, quod maiestas sua per omnes suos subditos firmiter observari mandat super quo vobis et cuilibet vestrum firmiter per praesentes mandamus, quatenus dum et quando et quotienscunque praefati cives, hospites et incolae dictae possessionis Zenthabrahamteleke[416] alio

[411] Az et singulis nobilibus, castellanis, officialibus, item tributariis et teloniatoribus ac universis szövegrész Magdics forráskiadványában nem fordul elő.

[412] Az 1779. évi másolatban: Sz. Abrahamtheleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abraham Teleke, az 1790. évi másolatban: Sz. Abrahamteleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.

[413] Az 1779. évi másolatban: Kiss Kevy, az 1782. évi másolatban: Kiskevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kiss Kevi.

[414] Az 1782. évi másolatban: Czepel, az 1779. és az 1790. évi másolatokban, valamint Magdicsnál: Csepel.

[415] A 18. századi másolatokban: his.

[416] Az 1779. évi másolatban: Szent Abrahamtheleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke, az 1790. évi másolatban: Sz. Abrahamteleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.

nomine Kiskewy[417] aut homines eorum praesentium scilicet exhibitores cum ipsorum rebus et bonis mercimonialibus ad vos seu in medium vestri locaque tributorum vestrorum pervenerint eosdem liberos sine omni contradictione et impedimento ire, stare, morari, pausare mercantiasque et commutationes rerum suarum facere absque omni solutione tributi et telonii eo modo prout praescriptae litterae hoc tenore dicti domini nostri regis continent permittere debeatis. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Budae feria quinta proxima post festum Pentecostes anno millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[418]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.22. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 130–132. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 48–49. p. Nr. XXVI.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 271. p. Nr. 1038.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa*. Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XXXVII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

János, Isten irgalmából az esztergomi főegyházmegye érseke és annak a helynek örökös ispánja[419], Magyarország prímása és az Apostoli Szentszék született követe[420], alattvalóinknak, az esztergomi egyházi birtokunkon belül bárhol tartózkodó összes és minden egyes nemesnek, várnagynak, tisztnek, továbbá adó- és vámszedőknek, akik a jelen oklevelet olvasni fogják, tiszteletteljes üdvözletet.

Mivel a Csepel-szigeten bírt Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi nevű falu körültekintő és előrelátó férfijai, polgárai, telepesei és lakói, akik a fenséges fejedelem úrnak, Mátyásnak, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország stb. királyának, legkegyesebb urunknak oklevele által a Magyar Királyságon belül bárhol mind személyükre, mind tulajdonaikra nézve mindenfajta vámfizetés teljesítése alól mentesek és felmentettek, ezért mi, akik a királyi akaratnak mindenben eleget tenni tartozunk, leginkább abban kívánunk engedelmeskedni, amit őfelsége minden alattvalója révén határozottan megtartani parancsol; azon felül nektek és közületek bárkinek jelen oklevelünkkel határozottan meghagyjuk, hogy a mondott Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi birtokunk előbb említett polgárai, telepesei és lakói, illetve embereik, akik tudniillik a jelen oklevelet bemutatják, ameddig, amikor és valahányszor tulajdonaikkal és árucikkeikkel hozzátok vagy közétek, valamint vámfizető helységeitekbe érkeznek, engedjétek meg, hogy ők minden ellentmondás és akadályozás nélkül szabadon továbbmenjenek, ott maradjanak, tartózkodjanak és megpihenjenek, áruik adásvételét minden adó és vám fizetése nélkül végezzék oly módon, amint azt mondott király urunk fent említett oklevelének szövege tartalmazza. Másként ne tegyetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, Pünkösd ünnepét követő legközelebbi csütörtökön, az ezernégyszázhetvenötödik esztendőben.

---

[417] Az 1779. évi másolatban: Kiss Kevy, az 1782. évi másolatban: Kiskevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kiss Kevi.

[418] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 1-jén, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

[419] Az esztergomi érsek 1264-től Esztergom városának, 1270-től pedig Esztergom vármegyének volt az örökös ispánja.

[420] Kanizsai János esztergomi érsek (1387–1418) 1394-ben személyre szólóan kapta meg IX. Bonifác pápától (1389–1404) a Szentszék született követe (legatus natus) címet, amelyet a Szentatya 1395-ben kiterjesztett a kalocsai érseki tartományra és a magyar főpásztor utódaira is. V. Miklós pápa (1447–1455) 1452-ben már a magyar Szent Korona egész területén lehetővé tette az esztergomi érseknek a született apostoli követi titulus használatát.

Nr. 23.

Beatrix királyné megerősíti Szentábrahámtelke (Kiskevi) polgárainak régi jogait és kiváltságait, s faizási jogot ad nekik (Buda, 1481. február 21.)

Manu propria dominae regiae[421]

Nos Beatrix Dei gratia regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos ad humillimam supplicationem fidelium nostrorum universorum civium Rascianorum in possessione nostra Zenthabrahamteleke[422] alio nomine Kiskewy[423] vocata in insula nostra Chepel[424] habita commorantium nostrae maiestati oblatam eisdem civibus id duximus annuendum et concedendum, immo annuimus et concedimus per praesentes, ut ipsi tamdiu quousque ad oppidum nostrum abolitum Kewy[425] vocatum in partibus inferioribus ac metis regni nostri Hungariae praedicti situatum, de quo iidem propter metum Turcorum dudum praeteritis temporibus ad praefatam nostram insulam se contulerunt[426] moraturos cessante scilicet huiusmodi metu Turcorum[427] redire poterunt in eadem possessione nostra Kiskewy[428] pacifice permanere et terris, campis et portu in opposito eiusdem villae in fluvio Danubii existente cunctisque aliis utilitatibus eiusdem possessionis nostrae scilicet omnibus illis libertatibus et libertatum praerogativis, quibus praedecessorum nostrorum temporibus prius in praescripto oppido nostro abolito Kewy[429] ut praemittitur in partibus inferioribus habito et expost in dicta possessione nostra Kiskewy[430] alias Zenthabrahamteleke[431] in iam fata insula nostra Chepel[432] existente hactenus usi sunt et gavisi, uti, frui et gaudere valeant atque possint et ut ipsi undique per ipsam insulam nostram ligna arida, sicca atque impetu ventorum collapsa et ad nullius rei usum praeterquam ad ignem apta pro sustentatione domorum suarum et pro usu ignium cum curribus vel oneratis animalibus aut alio[433] quovis modo liberam habeant deferendi facultatem.

Quocirca fidelibus nostris comitibus vel vicecomitibus dictae insulae nostrae praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris harum serie firmiter praecipiendo mandamus, quatenus praefatos cives dictae possessionis nostrae in eadem possessione Kiskewy[434] tamdiu donec illic manebunt pacifice manere et morari ac a praescriptis terris, campis, portu Danubii ac aliis utilitatibus eiusdem villae nostrae et aliis locis per eos hucusque possessis omnibusque illis libertatibus et libertatum praerogativis, quibus videlicet praedecessorum nostrorum temporibus tam in praefato oppido nostro abolito Kewy[435], quam etiam in dicta possessione Kiskewy[436] hactenus quolibet usi sunt et gavisi sine omni impedimento, molestia aliquali uti, frui et gaudere permittatis et permitti faciatis nec propter deportationem lignorum aridorum, siccorum aut impetu ventorum collapsorum de ipsa insula nostra undecunque, quae ut praemisimus ad nullius rei usum, nisi ad ignem apta sunt quoquomodo ipsos turbare et impedire ac vexare praesumatis. Praesentes autem

[421] Az 1782. évi másolatból ez a mondat hiányzik.
[422] Az 1779. évi másolatban: Szent Abrahamtheleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke, az 1790. évi másolatban: Szent Abrahamteleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.
[423] Az 1779. évi másolatban: Kis Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kiss Kevi.
[424] Magdicsnál: Csepel.
[425] Az 1779. és az 1790. évi példányokban, valamint Magdicsnál: Kevi, az 1782. évi másolatban: Kevy.
[426] Az 1779. évi másolatban: contulerant.
[427] Az 1782. évi másolatból a dudum praeteritis temporibus ad praefatam nostram insulam se contulerunt moraturos cessante scilicet huiusmodi metu Turcorum szövegrész kimaradt.
[428] Az 1779. évi másolatban: Kis Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kiss Kevi.
[429] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[430] Az 1779. évi másolatban: Kis Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kiss Kevi.
[431] Az 1779. évi másolatban: Szent Abrahamtheleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke, az 1790. évi másolatban: Szent Abrahamteleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.
[432] Magdicsnál: Csepel.
[433] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: alias, az 1790. évi másolatban: aliis.
[434] Az 1779. évi másolatban: Kis Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kiss Kevi.
[435] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[436] Az 1779. évi másolatban: Kis Kevi, az 1782. évi másolatban: Kyskevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kiss Kevi.

litteras nostras privilegiales mediocris sigilli nostri, quo utimur, impressione roboratas. Post earum lecturas semper reddatis manibus praesentatis.

Datum in castro nostro Budensi feria quarta proxima ante festum Beati Mathiae apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo primo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[437]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.23. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 132–135. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 49–50. p. Nr. XXVII.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 281. p. Nr. 1077.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa*. Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XXXVIII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A királyné úrnő saját kezűleg

Mi Beatrix, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királynéja, a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, a Csepel-szigetünkön bírt Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi nevű birtokunkon élő összes rác polgárunk felségünkhöz benyújtott igen alázatos kérelmére jóváhagyandónak és megengedőnek véltük, sőt a jelen oklevéllel jóváhagyjuk és megengedjük, hogy mindaddig, amíg előbb említett Magyar Királyságunk alsó [ország]részeiben és határvidékén fekvő, elpusztított Keve nevű mezővárosunkba, ahonnan ők a törököktől való félelmükben az elmúlt időkben nemrég tartózkodás végett a fent említett szigetünkre érkeztek – tudniillik a törököktől való ilyen félelem elmúltával oda visszatérni nem tudtak –, ugyanazon Kiskevi birtokunkon békésen maradjanak, és a földeket, mezőket s ugyanazon falunak a Duna folyó túlsó partján lévő révét, illetve ugyanazon birtokunk összes egyéb haszonvételét, tudniillik mindazokat a kiváltságokat és előjogok kedvezményeit, amelyeket elődeink idejében korábban a fent említett – miként előrebocsátjuk – alsó [ország]részeken bírt elpusztított Keve mezővárosunkban, majd pedig a már mondott Csepel-szigetünkön lévő Kiskeviben, másképp Szentábrahámtelkén mostanáig használtak és azokkal rendelkeztek, használják, élvezzék és azokkal rendelkezzenek, illetve használhassák, élvezhessék s azokkal rendelkezhessenek, és hogy a szigetünkön a kiszáradt és szélviharok által letört, és már semmire, csupán tüzelésre alkalmas száraz fákat házaik megtámasztására és tüzelésre szekerekkel, teherhordó állatokkal vagy bármilyen más módon bárhonnan szabadon elvihessék.

Ennélfogva híveinknek, a mondott szigetünk ispánjainak vagy alispánjainak, a mostaniaknak és a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, ezen oklevéllel határozottan parancsolva meghagyjuk: ugyanazon Kiskeviben, nevezett birtokunk előbb említett polgárait mindaddig, amíg ők ott maradnak, engedjétek és engedtessétek meg nekik, hogy békében ott maradjanak és tartózkodjanak, s a fent említett földeket, mezőket, a dunai révet és ugyanazon falunk más haszonvételeit, illetve az általuk addig birtokolt egyéb helységeket mindazon kiváltságokkal és előjogok kedvezményeivel, amelyeket tudniillik elődeink idejében mind az előbb említett elpusztult Keve mezővárosunkban, mind pedig a nevezett Kiskevi birtokunkon mindezidáig bárhol is használtak és azokkal rendelkeztek, minden akadály és bárminemű zaklatás nélkül használják, élvezzék és azokkal rendelkezzenek, és őket semmilyen módon ne merjétek akadályozni, zavarni és zaklatni abban, hogy a szigeten a kiszáradt és szélviharok által letört, és semmire, csupán tüzelésre alkalmas száraz fákat, miként azt előrebocsátottuk, bárhonnan elszállíthassák. A jelen kiváltságlevelünket, amelyet középpecsétünk rányomásával erősíttettünk meg, elolvasás után a bemutató kezébe végleg adjátok vissza.

Kelt Buda várunkban, Mátyás apostol ünnepét megelőző legközelebbi szerdán, az Úr ezernégyszáznyolcvanegyedik évében.

[437] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. július 28-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Nr. 24.

I. Mátyás király a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárainak vámmentességet és bíráskodási kiváltságot biztosít (Buda, 1489. június 2.)

Manu propria domini regis[438]

Mathias Dei gratia Hungariae, Bohemiae rex necnon dux Austriae etc. fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus item civitatibus, oppidis et villis ipsarumque rectoribus, iudicibus et villicis, quibus praesentes ostendentur[439] salutem et gratiam.

Cum iusti pro iniustis et innoxii pro aliorum excessibus non debeant aliquatenus impediri fidelitati[440] igitur vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus dum et quando ac quotienscunque fideles nostri circumspecti cives et inhabitatores oppidi illustrissimae dominae dominae Beatricis reginae consortis nostrae carissimae etc. Kewy[441] vocati in insula sua Chepel[442] vocata commorantes aut homines et familiares eorundem praesentium exhibitores pro victualium suorum necessaria acquisitione diversa climata regni nostri perlustrantes cum rebus et mercibus suis ad vestras terras, tenuta, possessiones, honores et officiolatus ac vestrum in medium pervenerint ex tunc ipsos ipsorumque[443] homines et familiares praeattactos[444] ad quorumvis instantiam iudicare vel vero adstare[445] iudicatui compellere resque et quaevis bona ipsorum mercimonialia arestare seu prohiberi facere nequaquam praesumatis nec sitis ausi modo aliquali signanter pro debitis, delictis seu excessibus aliorum. Si qui enim qualescunque actiones vel questiones contra annotatos cives et inhabitatores dicti oppidi Kewy[446] hominesque et familiares ipsorum praenotatos habent vel habuerint, hi id in praesentia iudicis et iuratorum civium eiusdem oppidi Kewy[447] legitime prosequantur, ex parte quorum iidem omni contra eos quaerulanti meri iuris et iustitiae et debitae satisfactionis complementum exhibebunt, prout ordo iuris.

Praeterea quia universi cives, hospites et populi praeattacti[448] oppidi Kewy[449] antiqua libertatum eorum praerogativa per divos reges Hungariae nostros scilicet praedecessores ipsis gratiose concessa exigente a solutione cuiuslibet tributi tam de personis propriis quam de rebus et bonis suis mercimonialibus fieri debentibus penitus et per omnia exempti esse perhibentur et supportati, ideo vobis universis et singulis tributariis nostris sicut et aliorum quorumcunque in terris sicut et super aquis, vallibus constitutis existentibus praesentium notitiam habituris similibus nostris regiis damus in mandatis, quatenus a praefatis civibus et inhabitatoribus dicti oppidi Kewy[450] hominibus[451] et familiaribus eorum necnon rebus et bonis in locis dictorum tributorum tam nostrorum quam aliorum quorumcunque in eundo aut redeundo atque pausando contra libertates eorum nullum tributum nullamve tributariam solutionem petere et exigere petique et exigi facere aliquatenus praesumatis. Ubi autem quipiam ex vobis secus in praemissis facere attentaverint ex tunc serie praesentium committimus fidelibus nostris comitibus vel vicecomitibus et iudlium illorum comitatuum, in quibus forsitan huiusmodi mandata nostra non observarentur[452], ut ipsos scita prius praemissorum mera veritate vos et quemlibet vestrum ad praemissa facienda et observanda non sine vestris damnis et gravaminibus in talibus fieri solitis arctius compellant et adstringant auctoritate nostra

[438] Ez a mondat csak az 1779. évi másolatban olvasható.
[439] A 18. századi másolatokban: ostenduntur.
[440] Az 1779. évi másolatban: fidelitate.
[441] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[442] Az 1779. évi másolatban: Csepel.
[443] A 18. századi másolatokban: ipsarumque.
[444] A 18. századi másolatokban: praetactos.
[445] Magdicsnál: arestare.
[446] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kevi, az 1782. évi másolatban: Keve.
[447] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kevi, az 1782. évi másolatban: Keve.
[448] A 18. századi másolatokban: praetacti.
[449] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[450] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kevi, az 1782. évi másolatban: Keve.
[451] Magdicsnál: hominibusque.
[452] Magdicsnál: observarent.

regia praesentibus ipsis in hac parte attributa et iustitia mediante. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Budae feria tertia proxima ante festum Pentecostes anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo nono regnorum nostrorum anno Hungariae etc. trigesimo secundo Bohemiae vero vigesimo primo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[453]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.24. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 135–138. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 51–52. p. Nr. XXVIII.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 296. p. Nr. 1134.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XXXIX. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország királya, továbbá Ausztria hercege stb., összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, valamint a városoknak, mezővárosoknak és falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, akiknek ez az oklevél bemutatásra kerül, üdvözletet és kegyet.

Mivel az igazakat az igaztalanok miatt és az ártatlanokat mások kihágásai miatt semmiképpen nem illendő bajba hozni, ezért nagyságtoknak határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy híveink, a méltóságos úrnő, Beatrix királyné úrnő, igen kedves hitvesünk stb. Csepel nevezetű szigetén lakó Kevi nevű mezővárosának körültekintő polgárai és lakosai vagy embereik és családtagjaik, akik a jelen oklevelet felmutatják, ameddig, amikor és valahányszor szükséges élelmük beszerzése végett országunk különféle vidékeit bejárva tulajdonaikkal és áruikkal földjeitekre, jószágaitokra, birtokaitokra, hivatali hatáskörötök alá eső területekre, illetve közétek érkeznek, attól fogva őket, embereiket és érintett családtagjaikat senki kérésére elítélni, feltartóztatni vagy pedig bíróságra kényszeríteni semmiképpen ne merjétek, s holmijaikat és bármiféle árucikkeiket, kiváltképpen mások tartozásai, vétkei vagy kihágásai miatt lefoglalni vagy tilalom alá venni semmilyen módon ne merészeljétek.

Ha ugyanis valakiknek a nevezett Kevi mezőváros említett polgáraival és lakosaival, illetve embereikkel és családtagjaikkal szemben bármilyen peres eljárása vagy keresete van, vagy lenne, ők azt ugyanazon Kevi mezőváros bírája és esküdt polgárai jelenlétében törvényesen bonyolítsák le, akik részéről ők minden velük szembeni panaszosnak teljes jogot és igazságot, valamint méltó elégtételt fognak szolgálni, miként azt a jogrend előírja.

Ezenkívül, minthogy előbb említett Kevi mezőváros összes polgára, telepese és népe kiváltságainak régi kedvezményei megkívánják, amelyeket Magyarország szent királyai, tudniillik elődeink nekik kegyesen engedélyeztek, akár személyük, akár tulajdonaik és holmijaikat illető bármilyen vámfizetés alól ők teljesen és minden tekintetben mentesnek és felmentettnek számítanak. Ezért nektek, összes és minden egyes vámszedőnknek, miként bárki másokéinak is, úgy a szárazföldön, mint a vizeknél és a völgyekben lévőknek és tartózkodóknak, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, királyi oklevelünkkel hasonlóképpen parancsba adjuk, hogy sem a mondott Kevi mezőváros előbb említett polgáraitól és lakosaitól, illetve embereiktől és családtagjaiktól, valamint tulajdonaik és javaik után úgy az említett vámfizető helyeinken, miként másokéinál is, oda-vissza utazásuk közben és pihenésük alatt kiváltságaik ellenében semmiféle vámot vagy vámfizetést követelni vagy behajtani, illetve követeltetni vagy behajtatni ne merjetek. Ha pedig közületek

[453] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

valaki az előrebocsátottak értelmében másként próbálna cselekedni, úgy ezen oklevéllel nagyságtoknak, azon vármegyék ispánjainak vagy alispánjainak és szolgabíráinak, ahol ilyenfajta parancsainkat netán nem tartanák be, meghagyjuk, hogy ők, miután az előrebocsátott dolgokra vonatkozó teljes igazságot megtudták, az igazságosság folytán és a jelen oklevéllel ebben a tekintetben rájuk ruházott királyi felhatalmazásunkkal az ilyenkor szokásos károk és sérelmek mellett szorosan arra kényszerítsenek és kötelezzenek benneteket és közületek bárkit, hogy az előrebocsátottakat hajtsátok végre és tartsátok be. Másként ne cselekedjetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, Pünkösd ünnepe előtti legközelebbi kedden, az Úr ezernégyszáznyolcvankilencedik évében, magyar stb. királyságunknak harminckettedik, cseh királyságunknak pedig huszonegyedik esztendejében.

Nr. 25.

I. Mátyás király megerősíti a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárainak régi kiváltságait, mivel az ezekről szóló okmányok a települést ért tűzvészben elégtek (Buda, 1489. augusztus 15.)

Manu propria domini regis[454]

Nos Mathias Dei gratia Hungariae, Bohemiaeque rex necnon dux Austriae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri prudentes ac circumspecti iudex et iurati cives oppidi illustrissimae dominae Beatricis reginae consortis nostrae carissimae Kewy[455] vocati in insula sua Chepel[456] habiti nostrum venientes in conspectum in sua ac ceterorum universorum civium et incolarum eiusdem oppidi nominibus et personis nobis exponere[457] curarunt in hunc modum, quod cum temporibus his superioribus idem oppidum Kewy[458] casu quodam infortuito[459] funditus incineratum et combustum fuisset litteraeque et litteralia eorum instrumenta atque privilegia, quas et quae iidem super quibusdam libertatibus et exemptionibus inferius articulatim specificatis et expressis tam a nobis quam etiam a divis quondam regibus Hungariae nostris[460] scilicet praedecessoribus emanatas et confecta habuissent eodem[461] igne penitus perivissent[462] sicque in praesentiarum[463] nullas prorsus litteras nullaque privilegia, quibus huiuscemodi eorum libertates temporum in processu tutari et defendere possent prae manibus haberent. Supplicatum itaque nobis humiliter exstitit, ut huiuscemodi eorum antiquas libertates et gratiarum praerogativas, quibus scilicet hactenus usi sunt et gavisi, eisdem civibus praesentibus scilicet[464] et futuris de novo dare et concedere ac in nostrum privilegium redigi facere dignaremur, quae quidem libertates et praerogativae eorundem, uti ipsi asserunt et nos vidimus ad scitumque nostrum existunt hae fuerunt imprimis quod cives et cuncti[465] incolae dicti oppidi Kewy[466] ab omni solutione tributi seu telonii tam in nostris regalibus et reginalibus quam aliorum quorumcunque bonis cuiuscunque status et conditionis fuerint et tam super aquis quam super terris, pontibus, repletionibus seu aggeribus aliisque quibuscunque structuris sint simpliciter supportati et perpetuo exempti habeantur.

Item quod ipsos aut ipsorum alterum vel etiam res et[467] familiares ipsorum pro debitis, delictis seu

[454] Ez a mondat Magdics forráskiadványában nem szerepel.
[455] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[456] Az 1790. július 16-án készült másolatok közül az egyik változatban a Csepel, a másikban a Csepell alak olvasható.
[457] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: exponi.
[458] Az 1779. augusztus 6-i másolatban, az 1790. évi példányokban és Magdicsnál: Kevi.
[459] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: in fortuniis.
[460] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: nostrae.
[461] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: eadem.
[462] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban: periissent.
[463] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: in posterum.
[464] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban a scilicet szó nem szerepel.
[465] A 18. századi másolatokban: ceteri.
[466] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[467] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: ac.

excessibus aliorum nemo per totum regnum nostrum Hungariae ad alicuius[468] instantiam arestare, detinere vel iudicare praesumat. Sed si qui aliquid actionis vel quaestionis contra eosdem aut ipsorum alterum vel etiam homines et familiares eorundem habent vel habuerint, hi id[469] in praesentia iudicis et iuratorum dicti oppidi Kewy[470] iuridice quaerant, ubi omni contra eos querulanti[471] iudicium semper et iustitia administrari dabeat. Si qui autem iudicio eorum non contentarentur, hi causam suam imprimis in praesentia[472] magistri tavernicorum nostrorum regalium et deinde ad maiestatem nostram libere possint appellare item quod comes et officiales praeattactae[473] insulae Chepel[474] nullam prorsus iurisdictionem aut aliquam aliam[475] potestatem super ipsos cives et incolas dicti oppidi habeant neque eosdem ad alicuius[476] instantiam aliquando[477] iudicare vel aliqua unquam birsagia super eosdem extorquere audeant.

Nos igitur[478] accepta huiusmodi supplicatione eorundem civium et incolarum dicti oppidi maiestati nostrae modo quo superius[479] porrecta, quia dignum et ratione[480] consonum fore censuimus[481], ut regia sublimitas suorum fidelium iustis et legitimis supplicationibus benigne condescendat, igitur praemissas libertates pro quiete et commodo eorundem civium et ceterorum oppidanorum, quoad omnes eorum[482] continentias et articulos acceptavimus, approbavimus et ratificavimus easque et omnia in eis contenta dicto oppido Kewy[483] omnibusque et singulis civibus et hospitibus in eodem pro tempore commorantibus auctoritate nostra regia ac de plenitudine nostrae regiae potestatis de novo et ex novo duximus dandum, conferendum et concedendum[484], immo acceptamus et approbamus, damusque et conferimus praesentium per vigorem.

Quocirca vobis fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus eorundemque officialibus item civitatibus, oppidis et villis eorumque[485] rectoribus, iudicibus et[486] villicis praeterea tributariis et teloniatoribus, ubivis per totum ambitum regni nostri tam in terris quam super aquis ac pontibus, repletionibus seu aggeribus aliisque quibuscunque structuris tributa tenentibus seu exigentibus tam scilicet nostris regalibus et reginalibus[487] quam aliorum quorumcunque necnon comitibus ac aliis quibusvis officialibus in praefata insula de Chepel[488] pro tempore constitutis cunctis denique aliis cuiusvis status et conditionis hominibus, quibus praesentes ostendentur[489] harum serie firmissime committimus et mandamus, quatenus a modo in posterum praefatos cives et incolas dicti oppidi Kewy[490] praesentes ut praefertur et[491] futuros in praescriptis ipsorum libertatibus et praerogativis impedire, turbare seu quovis modo[492] molestare vel etiam libertates ipsas infringere nullo unquam tem-

---

[468] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: alterius.
[469] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: iidem.
[470] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban, valamint Magdicsnál: Kevi, az 1782. évi másolatban: Keve.
[471] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: quaerulantibus, az 1782. évi másolatban viszont nem szerepel ez a szó.
[472] Az 1790. évi másolatokban: praesentiam.
[473] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: praefatae, a másik három 18. századi másolatban és Magdicsnál: praetactae.
[474] Az egyik 1790. július 16-i változatban és Magdicsnál: Csepel, a másik 1790. július 16-i példányban: Csepell.
[475] Az 1779. július 28-i másolatban az aliam szó nem olvasható.
[476] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: alterius.
[477] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: aliqui.
[478] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: itaque.
[479] A 18. századi másolatokban: supra.
[480] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban: rationi.
[481] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban: duximus.
[482] Az 1779. másolatokban és az egyik 1790. július 16-i példányban: earum.
[483] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[484] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban: dandas, conferendas et concedendas.
[485] A 18. századi másolatokban: earumque.
[486] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: ac.
[487] Magdics István forráskiadványa az et reginalibus kifejezést nem tartalmazza.
[488] Az 1782. évi, illetve az egyik 1790. július 16-i másolatban: Csepel, a másik 1790. július 16-i másolatban: Csepell.
[489] A 18. századi másolatokban: ostenduntur.
[490] Az 1779. augusztus 6-i másolatban, az 1790. évi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[491] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: ac.
[492] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban: aliquomodo.

pore praesumatis nec sitis ausi modo aliquali gratiae nostrae sub obtentu. Praesentibus perlectis exhibenti[493] restitutis.

Datum Budae in festo Assumptionis Gloriosissimae Virginis[494] anno Domini[495] millesimo quadringentesimo octuagesimo nono et[496] regnorum nostrorum anno Hungariae[497] trigesimo secundo Bohemiae vero vigesimo primo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[498]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.25. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 138–143. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 53–55. p. Nr. XXIX.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 297. p. Nr. 1138.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XL. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya, továbbá Ausztria hercege stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, igen kedves hitvesünk, Beatrix királyné, a méltóságos úrnő Csepel-szigetén bírt Kevi nevű mezővárosának okos és körültekintő bírája és esküdt polgárai színünk elé járulva maguk és ugyanazon mezőváros összes többi polgára és lakója nevében és képviseletében nekünk a következőket adták elő: minthogy ugyanezen Kevi mezőváros a közelmúltban valamely véletlen eset folytán teljesen elhamvadva leégett, és okleveleik, írásos dokumentumaik és kiváltságaik, amelyeket bizonyos előjogokra és mentességekre nézve cikkelyenként az alábbiakban részletezett és előadott módon egyrészt mi magunk, másrészt Magyarország néhai szent királyai, tudniillik elődeink adtak ki és készíttettek, abban a tűzben teljesen elpusztultak, s így jelenleg kezük ügyében semmilyen oklevelük és kiváltságuk nincs, amelyekkel ilyen előjogaikat az idő múlásával biztosítani és védelmezni tudnák. Ezért alázatos kérelemmel hozzánk folyamodtak, hogy ilyenfajta régi kiváltságaikat és kegyek kedvezményeit, amelyekkel tudniillik mostanáig éltek és rendelkeztek, ugyanazoknak a polgároknak, a jelenlegieknek és a jövőbenieknek újólag megadni, engedélyezni és kiváltságaink sorába iktatni méltóztassunk. Ezen kiváltságaik és kedvezményeik pedig, amint azt maguk állítják, és mi magunk is látjuk, s azokról tudomásunk van, a következők voltak: elsősorban az, hogy a mondott Kevi mezőváros összes polgára és lakója, bármilyen állapotú és társadalmi helyzetű legyen is, úgy a királyi és királynéi jószágainkon, miként bárki másén minden adó és vám fizetése alól mind a vizeken, mind a szárazföldeken, hidakon, gátakon vagy töltéseken és bármilyen más építményeknél mentes és mindörökké mentesített legyen.

Továbbá, hogy őket vagy közülük bárkit, akár tulajdonaikat és családtagjaikat bárki kérésére mások tartozásai, vétkei és kihágásai miatt Magyar Királyságunk egész területén senki ne merje letartóztatni, elfog-

[493] Az 1779. július 28-i és az 1782. évi másolatban: exhibentibus. Az 1790. évi másolatok közül az egyik szövege nem látszik, a másikban az exhibenti alak olvasható.

[494] Az 1779. július 28-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i példányban: Virginis Mariae. Az 1779. augusztus 6-i másolatban és a másik 1790. július 16-i példányban a keltezés: in festo Sacratissimi Corporis Christi.

[495] Az 1779. augusztus 6-i másolatban, az egyik 1790. július 16-i másolatban és Magdicsnál: eiusdem.

[496] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban az et kötőszó nem szerepel.

[497] Az 1779. augusztus 6-i másolatban és az egyik 1790. július 16-i másolatban a Hungariae szó után az etc. rövidítés található.

[498] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. július 28-án, a másikéra 1779. augusztus 6-án, a harmadikéra és a negyedikére – eltérő szövegvariánssal – 1790. július 16-án került sor, míg az ötödik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

ni vagy elítélni, hanem ha valakiknek velük vagy közülük bárki mással, akár embereikkel is vagy családtagjaikkal szemben bármilyen peres eljárása vagy keresete van vagy lenne, akkor ők azt a mondott Kevi mezőváros bírája és esküdtjei jelenlétében jogszerűen folytassák le, ahol minden ellenük fellépő panaszosnak mindig ítéletet és igazságot kell szolgáltatni. Ha pedig valakik az ő ítéletükkel nem lennének megelégedve, azok ügyükkel először királyi tárnokmesterünk jelenlétére, majd pedig felségünkhöz szabadon fellebbezhetnek.

Továbbá, hogy a fent említett Csepel-sziget ispánja és tisztjei a mondott mezőváros polgárai és lakói felett semmiféle joghatósággal vagy bármiféle egyéb hatalommal ne rendelkezzenek, és őket senki kérésére elítélni, és tőlük erőszakkal bírságot kicsikarni semmikor ne merészeljenek.

Mi tehát a mondott mezőváros e polgárainak és lakóinak felségünkhöz a fenti módon előterjesztett kérelmét elfogadjuk, mivel méltányosnak és ésszerűnek ítéltük, hogy a királyi méltóság jóságosan helyet adjon hívei jogos és törvényes kérelmeinek, tehát az előrebocsátott kiváltságokat ugyanazon polgárok és a többi mezővárosi lakó nyugalma és java érdekében tartalmukra és cikkelyeikre nézve teljes egészükben elfogadtuk, jóváhagytuk és megerősítettük, azokat és minden bennük foglaltakat királyi tekintélyünknél és uralkodói hatalmunk teljességénél fogva a mondott Kevi mezőváros és az ott ez idő szerint lakozó összes és minden egyes polgár és telepes részére ismételten és újólag megadtuk, rájuk ruháztuk és engedélyeztük, sőt a jelen oklevél erejével elfogadjuk és jóváhagyjuk, megadjuk és rájuk ruházzuk.

Ennélfogva nektek, összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, továbbá a városoknak, mezővárosoknak és falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, ezenkívül az adó- és vámszedőknek, akik országunk egész területén, úgy a szárazföldeken, mint a vizeknél és hidakon, töltéseken vagy gátakon és bármilyen más építményeknél bárhol vámszedő helyeket tartotok fenn vagy vámokat szedtek be, királyi vámjainkat éppúgy, mint bárki másét, továbbá az előbb említett Csepel-szigeten ebben az időben ott tartózkodó ispánoknak és bármilyen más tiszteknek, s végül a többi, bármilyen állapotú és társadalmi helyzetű embernek, akik előtt a jelen oklevél bemutatásra kerül, ezen sorokkal igen határozottan meghagyjuk és megparancsoljuk, hogy ezután a jövőben a mondott Kevi mezőváros előbb említett polgárait és lakóit, ahogy arról szó van, a jelenlegieket és a jövőbenieket fentebb írt kiváltságaikban és kedvezményeikben akadályozni, háborgatni vagy bármely módon zaklatni semmiképpen ne merjétek, s kiváltságaikat megsérteni kegyünk megtartása mellett semmi esetre se merészeljétek. A jelen oklevelet átolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, Nagyboldogasszony ünnepén, annak ezernégyszáznyolcvankilencedik, magyar királyságunknak harminckettedik, cseh királyságunknak pedig huszonegyedik évében.

Nr. 26.

II. Ulászló király megerősíti a Csepel-szigeti Kevi polgárainak Mátyás királytól kapott kiváltságait (Buda, 1490. október 16.)

Manu propria domini regis[499]

Nos Uladislaus, Dei gratia rex Hungariae, Bohemiae, necnon marchio Moraviae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri prudentes et circumspecti iudex et iurati cives oppidi illustrissimae dominae Beatricis reginae etc. Kewy[500] vocati in insula Chepel[501] habiti nostrum venientes in conspectum in sua et ceterorum universorum civium et incolarum eiusdem oppidi nominibus et in personis exhibuerunt nobis et praesentaverunt quasdam litteras privilegiales serenissimi principis quondam domini Mathiae Hungariae, Bohemiae regis etc. felicis memoriae praedecessoris nostri, quibus videlicet mediantibus idem quondam dominus Mathias rex certas libertates et exemptiones, quibus scilicet iidem cives et incolae ex annuentia et concessione quondam regum Hungariae

[499] Ezt a mondatot csak az 1779. évi másolat szövege tartalmazza.
[500] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[501] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Csepel.

nostrorum scilicet praedecessorum usi fuissent et uterentur etiam in praesentiarum ex causis et relationibus inferius in tenore earundem litterarum clarius[502] contentis eisdem civibus de novo dedisse et concessisse dignoscitur tenoris infrascripti; supplicantes nobis humiliter, ut huiusmodi litteras dicti quondam Mathiae regis ratas, gratas et acceptas habentes litterisque nostris privilegialibus de verbo ad verbum inseri facientes pro eisdem civibus ipsorumque heredibus et posteritatibus universis perpetuo valituris roborare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Mathias Dei gratia Hungariae, Bohemiaeque rex necnon dux Austriae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri prudentes ac circumspecti iudex et iurati cives oppidi illustrissimae dominae Beatricis reginae consortis nostrae carissimae Kewy vocati in insula sua Chepel habiti nostrum venientes in conspectum in sua ac ceterorum universorum civium et incolarum eiusdem oppidi nominibus et personis nobis exponere curarunt in hunc modum, quod cum temporibus his superioribus idem oppidum Kewy casu quodam infortuito funditus incineratum et combustum fuisset litteraeque et litteralia eorum instrumenta atque privilegia, quas et quae iidem super quibusdam libertatibus et exemptionibus inferius articulatim specificatis et expressis tam a nobis quam etiam a divis quondam regibus Hungariae nostris scilicet praedecessoribus emanatas et confecta habuissent eodem igne penitus perivissent sicque in praesentiarum nullas prorsus litteras nullaque privilegia, quibus huiuscemodi eorum libertates temporum in processu tutari et defendere possent prae manibus haberent. Supplicatum itaque nobis humiliter exstitit, ut huiuscemodi eorum antiquas libertates et gratiarum praerogativas, quibus scilicet hactenus usi sunt et gavisi, eisdem civibus praesentibus scilicet et futuris de novo dare et concedere ac in nostrum privilegium redigi facere dignaremur, quae quidem libertates et praerogativae eorundem, uti ipsi asserunt et nos vidimus ad scitumque nostrum existunt hae fuerunt imprimis quod cives et cuncti incolae dicti oppidi Kewy ab omni solutione tributi seu telonii tam in nostris regalibus et reginalibus quam aliorum quorumcunque bonis cuiuscunque status et conditionis fuerint et tam super aquis quam super terris, pontibus, repletionibus seu aggeribus aliisque quibuscunque structuris sint simpliciter supportati et perpetuo exempti habeantur.

Item quod ipsos aut ipsorum alterum vel etiam res et familiares ipsorum pro debitis, delictis seu excessibus aliorum nemo per totum regnum nostrum Hungariae ad alicuius instantiam arestare, detinere vel iudicare praesumat. Sed si qui aliquid actionis vel quaestionis contra eosdem aut ipsorum alterum vel etiam homines et familiares eorundem habent vel habuerint, hi id in praesentia iudicis et iuratorum dicti oppidi Kewy iuridice quaerant, ubi omni contra eos querulanti iudicium semper et iustitia administrari debeat. Si qui autem iudicio eorum non contentarentur, hi causam suam imprimis in praesentia magistri tavernicorum nostrorum regalium et deinde ad maiestatem nostram libere possint appellare item quod comes et officiales praeattactae insulae Chepel nullam prorsus iurisdictionem aut aliquam aliam potestatem super ipsos cives et incolas dicti oppidi habeant neque eosdem ad alicuius instantiam aliquando iudicare vel aliqua unquam birsagia super eosdem extorquere audeant.

Nos igitur accepta huiusmodi supplicatione eorundem civium et incolarum dicti oppidi maiestati nostrae modo quo superius porrecta, quia dignum et ratione consonum fore censuimus, ut regia sublimitas suorum fidelium iustis et legitimis supplicationibus benigne condescendat, igitur praemissas libertates pro quiete et commodo eorundem civium et ceterorum oppidanorum, quoad omnes eorum continentias et articulos acceptavimus, approbavimus et ratificavimus easque et omnia in eis contenta dicto oppido Kewy omnibusque et singulis civibus et hospitibus in eodem pro tempore commorantibus auctoritate nostra regia ac de plenitudine nostrae regiae potestatis de novo et ex novo duximus dandum, conferendum et concedendum, immo acceptamus et approbamus, damusque et conferimus praesentium per vigorem.

Quocirca vobis fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus eorundemque officialibus item civitatibus, oppidis et villis eorumque rectoribus, iudicibus et villicis praeterea tributariis et teloniatoribus, ubivis per totum ambitum regni nostri tam in terris quam super aquis ac pontibus, repletionibus seu aggeribus aliisque quibuscunque structuris tributa tenentibus seu exigentibus tam scilicet nostris regalibus et reginalibus quam aliorum quorumcunque necnon comitibus ac aliis quibusvis officialibus in praefata insula de Chepel pro tempore constitutis cunctis denique aliis cuiusvis status et conditionis hominibus, quibus praesentes ostendentur harum serie firmissime committimus et

[502] Az in tenore earundem litterarum clarius rész Magdics forráskiadványában nem szerepel.

mandamus, quatenus a modo in posterum praefatos cives et incolas dicti oppidi Kewy praesentes ut praefertur et futuros in praescriptis ipsorum libertatibus et praerogativis impedire, turbare seu quovis modo molestare vel etiam libertates ipsas infringere nullo unquam tempore praesumatis nec sitis ausi modo aliquali gratiae nostrae sub obtentu. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Budae in festo Assumptionis Gloriosissimae Virginis anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo nono et regnorum nostrorum anno Hungariae trigesimo secundo Bohemiae vero vigesimo primo.

Nos igitur praemissa supplicatione praefatorum civium maiestati nostrae propterea porrecta regia benignitate exaudita et clementer admissa praescriptas litteras ipsius serenissimi quondam domini Mathiae regis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio et suspicione carentes praesentibus litteris nostris privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae viribusque earum veritas suffragatur, ratificavimus, approbavimus et acceptavimus[503] ac pro praefatis universis civibus et incolis dicti oppidi Kewy[504] eorundemque heredibus et posteritatibus universis perpetuo valituras roboramus harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungariae utimur est appensum, vigore et testimonio litterarum mediante.

Datum Budae praedicto in festo Beati Galli confessoris anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo regnorum nostrorum anno Hungariae etc. primo Bohemiae vero vigesimo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[505]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.26. (1779. évi példány); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 143–149. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 53–55. p. Nr. XXIX. (1489. évi oklevél) és 55–57. p. Nr. XXX. (1490. évi oklevél)

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 297. p. Nr. 1138. (1489. évi oklevél); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa*. Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XL. (1489. évi oklevél) és 223. p. Nr. XLI. (1490. évi oklevél) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország királya, továbbá Morvaország őrgrófja stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, a méltóságos úrnő, Beatrix királyné Kevi nevű, Csepel-szigetünkön bírt mezővárosának okos és körültekintő bírája és esküdt polgárai színünk elé járulva a maguk és ugyanazon mezőváros összes többi polgára és lakója nevében és képviseletében előterjesztették és bemutatták a fenséges uralkodónak, néhai Mátyás király úrnak, Magyarország, Csehország királyának stb., boldog emlékezetű elődünknek azt a kiváltságlevelét, amelyből kiderül, hogy ugyanazon néhai Mátyás király úr bizonyos kiváltságokat és mentességeket, amelyeket tudniillik ugyanazon polgárok és lakók az egykori magyar királyok, elődeink jóváhagyása és engedélye alapján használtak és jelenleg is használnak, s amelyeket az alábbi írott szöveg szerint ugyanezen polgárok számára az alább tartalmazott okok és indoklások alapján újólag megadtunk és engedélyezünk; ők alázattal könyörögtek nekünk, hogy a mondott néhai Mátyás királynak ezt az oklevelét érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintsük, s azt méltóztassunk a magunk kiváltságlevelébe szóról szóra beiktatni, illetve ugyanezen polgárokra, örököseikre és minden utódukra nézve örök érvénnyel megerősíteni. Az oklevél tartalma pedig a következő.

[503] A 18. századi másolatokban: ratificamus, approbamus et acceptamus.

[504] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.

[505] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 10-én, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya, továbbá Ausztria hercege stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, igen kedves hitvesünk, Beatrix királyné, a méltóságos úrnő Csepel-szigetén bírt Kevi nevű mezővárosának okos és körültekintő bírája és esküdt polgárai színünk elé járulva maguk és ugyanazon mezőváros összes többi polgára és lakója nevében és képviseletében nekünk a következőket adták elő: minthogy ugyanezen Kevi mezőváros a közelmúltban valamely véletlen eset folytán teljesen elhamvadva leégett, és okleveleik, írásos dokumentumaik és kiváltságaik, amelyeket bizonyos előjogokra és mentességekre nézve cikkelyenként az alábbiakban részletezett és előadott módon egyrészt mi magunk, másrészt Magyarország néhai szent királyai, tudniillik elődeink adtak ki és készíttettek, abban a tűzben teljesen elpusztultak, s így jelenleg kezük ügyében semmilyen oklevelük és kiváltságuk nincs, amelyekkel ilyen előjogaikat az idő múlásával biztosítani és védelmezni tudnák. Ezért alázatos kérelemmel hozzánk folyamodtak, hogy ilyenfajta régi kiváltságaikat és kegyek kedvezményeit, amelyekkel tudniillik mostanáig éltek és rendelkeztek, ugyanazoknak a polgároknak, a jelenlegieknek és a jövőbenieknek újólag megadni, engedélyezni és kiváltságaink sorába iktatni méltóztassunk. Ezen kiváltságaik és kedvezményeik pedig, amint azt maguk állítják, és mi magunk is látjuk, s azokról tudomásunk van, a következők voltak: elsősorban az, hogy a mondott Kevi mezőváros összes polgára és lakója, bármilyen állapotú és társadalmi helyzetű legyen is, úgy a királyi és királynéi jószágainkon, miként bárki másén minden adó és vám fizetése alól mind a vizeken, mind a szárazföldeken, hidakon, gátakon vagy töltéseken és bármilyen más építményeknél mentes és mindörökké mentesített legyen.

Továbbá, hogy őket vagy közülük bárkit, akár tulajdonaikat és családtagjaikat bárki kérésére mások tartozásai, vétkei és kihágásai miatt Magyar Királyságunk egész területén senki ne merje letartóztatni, elfogni vagy elítélni, hanem ha valakiknek velük vagy közülük bárki mással, akár embereikkel is vagy családtagjaikkal szemben bármilyen peres eljárása vagy keresete van vagy lenne, akkor ők azt a mondott Kevi mezőváros bírája és esküdtjei jelenlétében jogszerűen folytassák le, ahol minden ellenük fellépő panaszosnak mindig ítéletet és igazságot kell szolgáltatni. Ha pedig valakik az ő ítéletükkel nem lennének megelégedve, azok ügyükkel először királyi tárnokmesterünk jelenlétére, majd pedig felségünkhöz szabadon fellebbezhetnek.

Továbbá, hogy a fent említett Csepel-sziget ispánja és tisztjei a mondott mezőváros polgárai és lakói felett semmiféle joghatósággal vagy bármiféle egyéb hatalommal ne rendelkezzenek, és őket senki kérésére elítélni, és tőlük erőszakkal bírságot kicsikarni semmikor ne merészeljenek.

Mi tehát a mondott mezőváros e polgárainak és lakóinak felségünkhöz a fenti módon előterjesztett kérelmét elfogadjuk, mivel méltányosnak és ésszerűnek ítéltük, hogy a királyi méltóság jóságosan helyet adjon hívei jogos és törvényes kérelmeinek, tehát az előrebocsátott kiváltságokat ugyanazon polgárok és a többi mezővárosi lakó nyugalma és java érdekében tartalmukra és cikkelyeikre nézve teljes egészükben elfogadtuk, jóváhagytuk és megerősítettük, azokat és minden bennük foglaltakat királyi tekintélyünknél és uralkodói hatalmunk teljességénél fogva a mondott Kevi mezőváros és az ott ez idő szerint lakozó összes és minden egyes polgár és telepes részére ismételten és újólag megadtuk, rájuk ruháztuk és engedélyeztük, sőt a jelen oklevél erejével elfogadjuk és jóváhagyjuk, megadjuk és rájuk ruházzuk.

Ennélfogva nektek, összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, továbbá a városoknak, mezővárosoknak és falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, ezenkívül az adó- és vámszedőknek, akik országunk egész területén, úgy a szárazföldeken, mint a vizeknél és hidakon, töltéseken vagy gátakon és bármilyen más építményeknél bárhol vámszedő helyeket tartotok fenn vagy vámokat szedtek be, királyi vámjainkat éppúgy, mint bárki másét, továbbá az előbb említett Csepel-szigeten ebben az időben ott tartózkodó ispánoknak és bármilyen más tiszteknek, s végül a többi, bármilyen állapotú és társadalmi helyzetű embernek, akik előtt a jelen oklevél bemutatásra kerül, ezen sorokkal igen határozottan meghagyjuk és megparancsoljuk, hogy ezután a jövőben a mondott Kevi mezőváros előbb említett polgárait és lakóit, ahogy arról szó van, a jelenlegieket és a jövőbenieket fentebb írt kiváltságaikban és kedvezményeikben akadályozni, háborgatni vagy bármely módon zaklatni semmiképpen ne merjétek, s kiváltságaikat megsérteni kegyünk megtartása mellett semmi esetre se merészeljétek. A jelen oklevelet átolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, Nagyboldogasszony ünnepén, annak ezernégyszáznyolcvankilencedik, magyar királyságunknak harminckettedik, cseh királyságunknak pedig huszonegyedik évében.

Mi tehát, miután az előbb említett polgárok előrebocsátott, felségünkhöz előterjesztett kérelmét királyi jósággal meghallgattuk és kegyesen elfogadtuk, a néhai fenséges Mátyás király úr fent említett oklevelét, amely nincs törölve, nincs megsemmisítve és semmilyen részére nézve sem gyanús, hanem minden hibától és gyanútól mentes, jelen kiváltságlevelünkbe szóról szóra, mindenfajta rövidítés és bővítés nélkül beiktatva megerősítettük, jóváhagytuk és elfogadtuk annyiban, amennyiben annak minden tartalmára, záradékára és cikkelyére nézve szabályszerűen és törvényesen kiadottnak tűnik, illetve hatályosságával az igazságot alátámasztja, s a mondott Kevi mezőváros előbb említett összes polgára és lakója, valamint minden örökösük és utóduk részére ezen oklevelünk ereje és tanúbizonysága által, amelyre magyar királyként használt titkos pecsétünket függesztettük, örök érvénnyel megerősítjük.

Kelt Budán, Szent Gál hitvalló előbb említett ünnepén, az Úr ezernégyszázkilencvenedik, magyar királyságunknak első, cseh királyságunknak pedig huszadik évében.

Nr. 27.

II. Ulászló király megtiltja Paksi Albertnek és Földvári Zubor Jánosnak, hogy a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgáraitól vámot szedessenek (Buda, 1492. július 14.)

Manu propria domini regis

Uladislaus, Dei gratia rex Hungariae et Bohemiae etc. fidelibus nostris egregiis Alberto de Pakos et Ioanni Zivkor de Feldwar[506] universisque tributariis seu teloniatoribus in locis tributorum vestrorum ubivis constitutis et existentibus praesentes visuris salutem et gratiam.

Gravem querelam pro parte et in personis circumspectorum iudicis et iuratorum ceterorumque civium et totius communitatis oppidi Kewy[507] coram nobis depositam accepimus, quod quamvis antiqua eorum libertatis praerogativa a divis regibus Hungariae nostris scilicet praedecessoribus eisdem concessa et per nos confirmata requirente ab omni solutione tributi seu telonii exempti sint et supportati habeantur, tamen vos non curata huiusmodi libertate eorundem exponentium eosdem in locis tributorum vestrorum ad solutionem tributariam cogi et compelli resque et bona eorum ratione non solutionis eorundem tributorum detineri et arestari faceretis in praeiudicium eorundem exponentium et derogamen libertatis ipsorum manifestum.

Quia vero nos ipsos exponentes in ipsorum antiquis libertatibus conservare decrevimus, mandamus idcirco fidelitati vestrae harum serie firmiter, quatenus a modo et deinceps a praefatis exponentibus huiusmodi tributum seu telonium contra eorundem antiquam libertatem petere seu exigere petique et exigi facere aut eosdem vel eorum aliquem ad solutionem eorundem arctare et compellere aut res et bona eorundem arestare et detinere deinceps nullo modo audeatis ne denuo iidem exponentes rursus ad nos recurrere nosque[508] maioribus rebus intentos suis querelis molestare cogantur. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Budae Sabbato proximo post festum Beatae Margarethae virginis et martyris anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo regnorum nostrorum anno Hungariae etc. secundo Bohemiae vero vigesimo secundo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[509]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.27. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 149–151. p. (1782. évi változat)

[506] A 18. századi másolatokban: Zivbor de Földvár, Magdicsnál: Zivkor de Földvár.

[507] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.

[508] A 18. századi másolatokban: nobisque.

[509] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 16-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 57–58. p. Nr. XXXI.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 301. p. Nr. 1162.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 224. p. Nr. XLII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya, híveinknek, jeles Paksi Albertnek és Földvári Zubor Jánosnak, valamint a jelen oklevelet megtekinteni szándékozó összes adó- és vámszedőnek, akik vámszedő helyeiteken bárhol vagytok és tartózkodtok, üdvözletet és kegyet.

Kevi mezőváros körültekintő bírája és esküdtjei, valamint többi polgára és egész közössége részéről beterjesztett súlyos panaszt megértettük, hogy bár kiváltságaik régi kedvezménye – amelyet Magyarország szent királyai, tudniillik elődeink adtak nekik, magunk pedig megerősíttettünk – megköveteli, hogy ők minden adó- és vámfizetés alól mentesek és felmentettek legyenek, ti viszont ugyanezen panaszosok ilyenfajta kiváltságával mit sem törődve vámszedő helyeiteken őket vámfizetésre kötelezitek és kényszerítitek, tulajdonaikat és javaikat azon indokkal, hogy vámjaitokat nem fizetik meg, ugyanezen panaszosok nyilvánvaló sérelmére és kiváltságuk rovására visszatartatjátok és lefoglaltatjátok.

Mivel pedig ezeket a panaszosokat régi kiváltságaikban megtartani rendeltük, ezért ezen oklevél soraival nagyságtoknak határozottan meghagyjuk, hogy ezután a továbbiakban az előbb említett panaszosokon régi kiváltságuk ellenében semmiféle adót vagy vámot követelni vagy behajtani, követeltetni és behajtatni, vagy őket vagy közülük bárkit azok fizetésére szorítani és kényszeríteni, avagy tulajdonaikat és javaikat lefoglalni és visszatartani a jövőben semmilyen módon ne merészeljétek; ugyanezen panaszosok pedig ne kényszerüljenek újból hozzánk folyamodni, és bennünket, akik fontosabb dolgokkal vagyunk elfoglalva, panaszaikkal zaklatni. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, Szent Margit szűz és vértanú ünnepe utáni legközelebbi szombaton, az Úr ezernégyszázkilencvenkettedik, magyar királyságunk második, míg cseh királyságunk huszonkettedik évében.

Nr. 28.

II. Ulászló király megerősíti Mátyás király 1473. március 3-án kiadott oklevelét
(Buda, 1498. március 30.)

Manu propria domini regis

Nos Uladislaus Dei gratia Hungariae et Bohemiae etc. rex memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod pro parte et in personis fidelium nostrorum circumspectorum iudicis et iuratorum ceterorumque universorum civium, hospitum et incolarum oppidi nostri Kewy[510] in insula Chepel[511] habiti exhibitae sunt coram nobis et productae quaedam litterae serenissimi principis quondam domini Mathiae regis, praedecessoris nostri bonae memoriae in pergameno sub sigillo eiusdem de et super certis libertatibus et libertatum praerogativis eisdem per ipsum quondam dominum Mathiam regem gratiose concessis impendenti confectae tenoris infrascripti. Supplicatum itaque exstitit maiestati nostrae pro parte eorundem civium nostrorum, ut easdem litteras ac omnia et singula in eisdem contenta ratas, gratas et acceptas[512] habendo litterisque nostris privilegialibus de verbo ad verbum inseri et inscribi facientes pro eisdem civibus et tota communitate prae-

[510] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[511] Magdicsnál: Csepel.
[512] A 18. századi másolatokban: accepta.

fati oppidi nostri innovando perpetuo valituras confirmare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Mathias Dei gratia rex Hungariae Bohemiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos tum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimae supplicationis instantiam per eos pro parte fidelium nostrorum universorum civium hospitumque et inhabitatorum oppidi nostri Kewy in insula Chepel habiti nostrae propterea porrectae maiestati cum etiam, ut iidem cives et communitas eiusdem oppidi nostri ad fidelitatem nobis exhibendam eo ferventius se renumeratos conspexerint incitentur eosdem cives nostros et communitatem eorum in omnibus illis libertatum praerogativis et consuetudinibus, quibus temporibus videlicet dumque primum dictum oppidum nostrum populosum factum seu inhabitatoribus decoratum esset, usi fuissent et gavisi tempore nostro tenere volumus et conservare non obstantibus quibuscunque aliis litteris nostris harum et libertatum ipsorum in contrarium cuipiam ex ipsis civibus datis vel dandis, quas contra praesentes nullius vigoris esse decernimus, immo conservamus praesentium per vigorem.

Quocirca vobis fidelibus nostris iudici et iuratis ceterisque civibus praefati oppidi nostri Kewy praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris harum serie firmiter mandamus ac plenam facultatem damus, quatenus visis praesentibus a modo in posterum omnes tales cives et hospites in medio vestri pro tempore commorantes, qui pristinas huiusmodi libertates ac consuetudines vestras infringerent seu ipsis contrairent cum poenis in talibus infligi solitis arctius punire et adstringere dictasque alias litteras nostras harum in contrarium datas et dandas ab eisdem auferre valeatis et debeatis auctoritate nostra regia praesentibus vobis in hac parte attributa mediante praesentes vero, quas sigillo nostro impendenti consignari fecimus post earum lecturam reddi iubemus praesentanti.

Datum Budae in Die Cinerum anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio regnorum nostrorum anno Hungariae etc. sexto decimo Bohemiae vero quarto.

Nos igitur huiusmodi supplicatione pro parte praefatorum civium nostrorum de Kewy[513] maiestati nostrae modo quo supra porrecta regia benignitate exaudita clementer et admissa praescriptas litteras dicti quondam domini[514] Mathiae regis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed omni prorsus vitio et suspicione carentes, praesentibusque nostris litteris privilegialibus verbotenus sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes eorum[515] continentias, clausulas et articulos eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae viribusque earum veritas suffragatur acceptamus, approbamus et ratificamus easque et omnia in eis contenta pro praefatis civibus et incolis ac tota communitate dicti oppidi nostri Kewy[516] innovantes perpetuo valituras confirmamus harum nostrarum, quas secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur impendenti communiri fecimus vigore et testimonio litterarum mediante.

Datum Budae feria sexta proxima ante Dominicam Iudica anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo regnorum nostrorum Hungariae etc. anno octavo Bohemiae vero vigesimo octavo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[517]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.28. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 151–155. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 47–48. p. Nr. XXV. (1473. évi oklevél) és 58–59. p. Nr. XXXII. (1498. évi oklevél)

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 263. p. Nr. 1019. (1473. és 1498. évi oklevelek); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XXXVI. (1473. évi oklevél) és 224. p. Nr. XLIII. (1498. évi oklevél) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

---

[513] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.

[514] Az 1779. évi másolatban: dominum.

[515] A 18. századi másolatokban: earum.

[516] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.

[517] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya stb., a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, a Csepel-szigeten bírt Kevi mezővárosunk körültekintő bírája és esküdtjei, valamint összes többi polgára, telepese és lakója részéről és képviseletében előttünk átadásra és benyújtásra került a fenséges fejedelem, néhai Mátyás király úr, jó emlékezetű elődünk pergamenre írt és az ő pecsétjével ellátott egy bizonyos oklevele azon bizonyos kiváltságokról és kedvezményekről, amelyeket maga néhai Mátyás király úr nekik az alább írt tartalommal kegyesen adott.

Ennélfogva ugyanazon polgárok részéről felségünkhöz kérelem érkezett, hogy ezt az oklevelet, valamint az összes és minden egyes abban foglaltakat érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintsük, s azt a magunk kiváltságlevelébe szóról szóra beiktatva és beírva előbb említett mezővárosunk ugyanezen polgárai és egész közössége részére örök érvénnyel megerősíttetni méltóztassunk. Ennek az oklevélnek a szövege pedig a következő:

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország stb. királya, a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy egyrészt híveink, a Csepel-szigeten bírt Kevi mezővárosunk összes polgára, telepese és lakosa részéről felségünkhöz beterjesztett igen alázatos esedező kérelmére, másrészt azért is, hogy ugyanezen mezővárosunk polgárait és közösségét, akik tapasztalni fogják a jutalmazás tényét, az irántunk tanúsítandó hűségre annál jobban ösztönözzük, azt akarjuk, hogy ugyanezen polgárainkat és közösségüket a kiváltságok mindazon kedvezményeiben és szokásaiban, amelyekkel abban az időben éltek és rendelkeztek, amikor tudniillik mondott mezővárosunkat először benépesítették, vagyis lakosokkal megtisztelték; azokat a mi időnkben is megtartsák és megőrizzék. Ezt egyetlen más oklevelünk se akadályozza, és amit kiváltságaik s a jelen oklevél ellenében e polgárok bármelyikének adtunk vagy adni fogunk, a jelen oklevél ellenében hatálytalannak nyilvánítjuk, sőt, azokat a jelen oklevél erejével megőrizzük.

Ezért nektek, híveinknek, előbb említett Kevi mezővárosunk bírájának és többi esküdt polgárának, a jelenlegieknek és a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fogtok szerezni, ezen sorokkal határozottan meghagyjuk és teljhatalmat adunk, hogy a jelen oklevél megtekintése után minden közöttetek ez időben ott tartózkodó olyan polgárt és telepest, aki ilyen korábbi kiváltságaitokat és szokásaitokat megsértené, vagy azokkal szembeszegülne, ezután a jövőben az ilyen esetekben kimérni szokott büntetésekkel határozottan büntessétek meg és erre őket kötelezzétek, s az említett egyéb, ezzel ellentétes érvényű kiadott vagy kiadandó oklevelünket tőlük elvegyétek, és azt, mivel a jelen oklevéllel ebben a tekintetben reátok ruházzuk, királyi felhatalmazásunknál fogva meg is kell tennetek. A függő pecsétünkkel megerősíttetett oklevelünket elolvasás után pedig a bemutatónak visszaadni rendeljük.

Kelt Budán, Hamvazószerdán, az Úr ezernégyszázhetvenharmadik, magyar stb. királyságunknak tizenhatodik, csehországi királyságunknak pedig negyedik esztendejében.

Mi tehát, miután az előbb említett Kevi polgáraink részéről felségünkhöz beterjesztett ezen kérelmét királyi jóindulattal meghallgattuk és kegyesen elfogadtuk, az említett néhai Mátyás király úr fent nevezett oklevelét, amely nincs törölve, sem megsemmisítve, és egyetlen részére nézve sem hamis, hanem minden hibától és gyanútól mentes, jelen kiváltságlevelünkbe szóról szóra, minden rövidítés és bővítés nélkül beiktatva elfogadjuk, jóváhagyjuk és megerősítjük annyiban, amennyiben annak egész tartalmára, záradékára és cikkelyére nézve szabályszerűen és törvényesen kiadottnak tűnik, illetve érvényességével az igazságot alátámasztja, és azt az összes benne foglaltakkal együtt mondott Kevi mezővárosunk előbb említett polgárai, lakói és egész közössége részére ezen oklevél ereje és tanúbizonysága által megújítván örök érvénnyel megerősítjük, amelyet magyar királyként használt függő titkos pecsétünkkel megerősíttetünk.

Kelt Budán, Feketevasárnap előtti legközelebbi pénteken, az Úr ezernégyszázkilencvennyolcadik, magyar stb. királyságunk nyolcadik, míg cseh királyságunk huszonnyolcadik évében.

Nr. 29.

II. Ulászló király a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárainak régebben szerzett kiváltságait megerősíti. Az irat tartalmazza I. Ulászló király 1440. október 10-én kelt oklevelét, amelyben az al-dunai Kevéről menekült telepesek engedélyt kapnak arra, hogy Szent Ábrahám egyháza körül letelepedjenek, valamint Mátyás király 1464. május 8-án és 1464. július 17-én kiadott okleveleit (Buda, 1501. február 2.)

Manu propria domini regis

Nos Uladislaus Dei gratia rex Hungariae et Bohemiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod pro parte et in personis fidelium nostrorum providorum et circumspectorum universorum civium Rascianorum nostrorum in possessione nostra Zenthabrahamteleke[518] alio nomine Kiskewy[519] vocata in insula nostra Chepel[520] habita commorantium exhibitae sunt nobis et praesentatae quaenam trinae litterae, primae scilicet serenissimi principis quondam domini Uladislai Dei gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae etc. regis Litvaniaeque principis supremi et heredis Russiae praedecessoris et patruelis nostri carissimi felicis recordationis in pergameno[521] patenter confectae sigilloque eiusdem impressive consignatae, quibus mediantibus idem quondam dominus rex miserata illa calamitate et afflictione, quam praefati Rasciani nostri tunc in oppido nostro Kewy[522] ac villis Balvanys[523] et Zkorenovz[524] vocatis ad idem spectantibus in partibus nostris inferioribus habitis commorantes per crudelem tyrannidem et vastationem saevissimorum Turcorum crucis Christi inimicorum susceperant eisdem Rascianis nostris, qui eo tempore de dictis oppido et villis propter insultus ipsorum Turcorum[525] cum uxoribus et liberis miserabiliter aufugerant in praedicta insula nostra Chepel[526] possessionem praedictam Zenthabrahamteleke[527] alio nomine Kiskewy[528] modo praemisso appellatam ad inhabitandum et descendendum concessisse et[529] dedisse; secundae vero serenissimi similiter principis quondam domini Mathiae modo simili regis Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. in pergameno[530] privilegialiter confectae sigilloque eiusdem dupplici et authentico impendenti consignatae, quibus mediantibus idem quondam dominus Mathias rex eisdem Rascianis nostris[531], ut ipsi tamdiu quousque ad praedictum oppidum nostrum Kewy[532] iam abolitum in dictis partibus nostris inferioribus ac metis regni nostri Hungariae praedicti situatum, de quo iidem propter metum Turcorum dudum praeteritis temporibus ad praefatam nostram insulam se contulerunt[533] moraturos cessante scilicet huiusmodi metu Turcorum[534] redire poterunt in eadem possessione nostra Kiskewy[535] pacifice permanere ac terris, campis et

[518] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Szent Abraham teleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abraham Teleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.
[519] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[520] Az 1782. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Csepel.
[521] A 18. századi másolatokban: pargameno.
[522] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[523] Az 1779. évi másolatban: Balvanos, az 1782. évi másolatban: Bálvánis, az 1790. évi másolatban: Bálvános, Magdicsnál: Bálványos.
[524] Az 1779. évi másolatban: Skorinovz, az 1782. évi másolatban: Skorinivecz, az 1790. évi másolatban: Skronivocz, Magdicsnál: Skronovetz.
[525] Magdicsnál: Turcarum.
[526] Az 1782. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Csepel.
[527] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Szent Abraham teleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.
[528] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kiskevi.
[529] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: atque.
[530] A 18. századi másolatokban: pargameno.
[531] A 18. századi másolatokban: nostris id.
[532] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[533] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: contulerant.
[534] Az 1782. évi másolatból a dudum praeteritis temporibus ad praefatam nostram insulam se contulerunt moraturos cessante scilicet huiusmodi metu Turcorum szövegrész hiányzik.
[535] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.

portu in opposito eiusdem villae in fluvio Danubii existentibus cunctis aliis utilitatibus eiusdem possessionis nostrae sed et omnibus illis libertatibus, quibus praedecessorum nostrorum temporibus prius in praescripto oppido nostro abolito Kewy[536] et expost in dicta possessione nostra Kiskewy[537] usi sunt, uti et frui valeant atque possint et ut ipsi undique per ipsam insulam nostram ligna arida, sicca atque impetu ventorum collapsa et ad nullius rei usum praeterquam ad ignem apta pro sustentatione domorum suarum et pro usu ignium cum curribus vel oneratis animalibus aut alias quovis modo liberam habeant deferendi facultatem annuendum et concedendum duxisse; tertiae denique eiusdem quondam domini Mathiae regis, quibus idem dominus rex quasdam litteras[538] suas donationales, quibus scilicet mediantibus ipse quamdam portionem terrae in ipsa insula nostra Chepel[539] existentem prope dictam possessionem nostram cum certis metis per nobilem Georgium Fehér per ipsum quondam dominum regem ad id missum civitatis praedictae civibus et[540] inhabitatoribus praefatae possessionis nostrae dedisse dignoscebatur ratas, gratas et acceptas habendo praefatam portionem terrae eisdem Rascianis et civibus nostris dictae possessionis nostrae Zenthabrahamteleke[541] alio nomine Kiskewy[542] novae suae donationis titulo in perpetuum dedisse et contulisse modo et ordine inferius in tenoribus earundem litterarum contentis dignoscebantur tenore infrascriptorum.

Supplicatum itaque exstitit maiestati nostrae pro parte et in personis eorundem Rascianorum nostrorum de Kiskewy[543] humiliter, ut easdem trinas litteras praefatorum Uladislai ac Mathiae regum et omnia in eisdem contenta ratas, gratas et accepta habere litterisque nostris privilegialibus verbotenus inseri et inscribi facere pro eisdem Rascianis et civibus nostris de dicta Kiskewy[544] ipsorumque heredibus et posteritatibus universis innovantes perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum primarum videlicet ipsius quondam domini Uladislai regis tenor talis est:[545]

Nos Uladislaus, Dei gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex, Litvaniaeque princeps supremus et heres Russiae significamus, quibus expedit universis, quod nos quorum ex officii debito interest onera portare afflictorum eorumque corda variis oppressionibus tribulata pii relevaminis beneficio clementer consolari attentis illis tribulationibus et afflictionibus dolendis, quas fideles nostri Rasciani alias in oppido nostro Kewy[546] ac villis Balvanys[547] et[548] Zkorenovz[549] vocatis ad idem spectantibus commorantes a saevis Turcis qui proh dolor! peccatis exigentibus grassata partes nostras inferiores crudeli tyrannide vastarunt saepius post sese adeo susceperunt, ut iam ab illinc miserabiliter fugati cum uxoribus et prolibus sub tectis latitant alienis misericorditer eisdem compatientes hanc gratiam concedemus et facultate, ut ipsi cum eorum uxoribus et liberis[550] in insula nostra Chepel[551] in quodam deserto loco prope et circumcirca quamdam ecclesiam[552] in honorem Sancti Abrahami[553] patriarchae fundatam, ubi scilicet et antiquitus villa fuisse dicitur descendere constructisque et aedificatis sibi domibus et habitaculis ibidem sub illis libertatibus et praerogativis, quibus in dicto oppido Kewy[554] et villis ad idem spectantibus usi fuerunt, morari terrasque et prata ac aquas et alias utilitates intra metas eiusdem desertae villae habitas possidere valeant

[536] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[537] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[538] Magdics forráskiadványából a litteras szó kimaradt.
[539] Az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Csepel.
[540] Az et kötőszó az 1790. évi másolatban, illetve Magdics István forráskiadványában nem szerepel.
[541] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Szent Abraham teleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.
[542] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[543] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[544] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[545] A tenor talis est kifejezés helyett az 1779. és az 1782. évi másolatban a tenoris est szófordulat olvasható.
[546] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[547] Az 1779. évi másolatban: Balvanos, az 1782. évi másolatban: Bálvanis, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Bálványos.
[548] Az 1779. és az 1790. évi másolatban az et kötőszó nem szerepel.
[549] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Skronovecz, az 1782. évi másolatban: Zkorinova.
[550] Magdics István forráskiadványában a sub tectis latitant alienis misericorditer eisdem compatientes hanc gratiam concedemus et facultate, ut ipsi cum eorum uxoribus et liberis rész nem szerepel.
[551] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Csepel.
[552] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: ecclesiam desertam.
[553] Az 1782. évi másolatban: Abraham.
[554] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.

atque possint, perpetuis successivis temporibus universi salvo iure alieno harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante.

Mandamus vobis comitibus dictae insulae praesentibus et futuris, ne ipsos Rascianos in huiusmodi descensu et habitatione eorundem[555] contra formam dictae concessionis nostrae et libertatum eorum praesumatis quovis modo impedire. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Budae feria secunda proxima post festum Sancti Francisci confessoris anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Aliarum vero videlicet quondam domini Mathiae regis tenor sequitur in haec verba:

Nos Mathias, Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos ad humillimam supplicationem fidelium nostrorum universorum civium Rascianorum in possessione nostra Zenthabrahamteleke alio nomine Kiskewy vocata in insula nostra Chepel habita commorantium nostrae maiestati oblatam eisdem civibus id duximus annuendum et concedendum, immo annuimus et concedimus per praesentes, ut ipsi tamdiu quousque ad oppidum nostrum abolitum Kewy vocatum in partibus inferioribus ac metis regni nostri Hungariae praedicti situatum, de quo iidem propter metum Turcorum dudum praeteritis temporibus ad praefatam insulam nostram se contulerunt moraturos cessante scilicet huiusmodi metu Turcorum redire potuerunt in eadem possessione nostra Kiskewy pacifice permanere ac terris, campis et portu in opposito eiusdem villae in fluvio Danubii existente cunctisque aliis utilitatibus eiusdem possessionis nostrae sed et omnibus illis libertatibus et libertatum praerogativis, quibus praedecessorum nostrorum temporibus prius in praescripto oppido nostro abolito Kewy ut praemittitur in partibus inferioribus habito et expost in dicta possessione nostra Kiskewy alias Zenthabrahamteleke in iam fata insula nostra Chepel existente hactenus usi sunt et gavisi, uti, frui et gaudere valeant atque possint et ut ipsi undique per ipsam insulam nostram ligna arida sicca atque impetu ventorum collapsa et ad nullius rei usum praeterquam ad ignem apta pro sustentatione domorum suarum et pro usu ignium cum curribus vel oneratis animalibus aut alio quovis modo liberam habeant deferendi facultatem.

Quocirca vobis fidelibus nostris comitibus vel vicecomitibus dictae insulae nostrae praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris harum serie firmiter praecipientes mandamus, quatenus praefatos cives dictae possessionis nostrae in eadem possessione nostra Kiskewy tamdiu donec illuc manebunt pacifice manere et morari ac praescriptis terris, campis, portu Danubii ac aliis utilitatibus eiusdem villae nostrae et aliis locis per eos hucusque possessis omnibus illis libertatibus et libertatum praerogativis, quibus ut praemittitur praedecessorum nostrorum temporibus tam in praefato oppido nostro abolito Kewy quam etiam in dicta possessione Kiskewy hactenus quolibet usi sunt et gavisi sine omni impedimento et molestia aliquali uti, frui et gaudere permittatis et permitti faciatis nec propter deportationem lignorum aridorum siccorum atque impetu ventorum collapsorum de ipsa insula nostra undecunque, quae ut praemisimus ad nullius rei usum, nisi ad ignem apta sunt quoquo modo ipsos turbare et impedire ac vexare praesumatis. Praesentes autem litteras nostras privilegiales pendentis et authentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas post earum lecturas semper reddatis manibus praesentantis.

Datum per manus reverendissimi in Christo patris domini Stephani Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopi locique eiusdem Colocensis comitis perpetui aulae meae summi cancellarii fidelis nostri dilecti […] anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto octavo Idus mensis Maii regni nostri anno septimo coronationis vero primo.

Tertiarum denique et ultimarum modo simili ipsius quondam domini Mathiae regis continentia verbalis sequitur et est talis:

Nos Mathias Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos ad[556] humillimae[557] supplicationis instantiam fidelium nostrorum providorum et circumspectorum universorum Rascianorum nostrorum in possessione

[555] A 18. századi másolatokban: eorum.
[556] Az 1779. évi másolatban nem szerepel az ad elöljárószó.
[557] Magdicsnál: humillimam.

nostra Zenthabrahamteleke[558] alio nomino Kiskewy[559] vocata in insula nostra Chepel[560] existente commorantium nostrae porrectae maiestati quasdam litteras nostras donationales, quibus mediantibus nos quamdam portionem terrae in ipsa insula nostra prope dictam possessionem nostram existentem cum certis metis per fidelem nostrum nobilem Georgium Fehér per nos ad id missum limitatis, prout in tenore earundem litterarum nostrarum clarius denotantur, civibus et inhabitatoribus eiusdem possessionis praesentibus scilicet et futuris dedisse et contulisse dignoscimur ratas, gratas et acceptas habentes praefatam portionem terrae cum cunctis eiusdem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet scilicet terris arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, aquis, piscinis et generaliter quarumlibet utilitatum et pertinentiarum ipsius terrae integritatibus quovis nominis vocabulo vocatis et dictis metis in tenore dictarum litterarum nostrarum habitis et existentibus memoratis Rascianis cunctis etiam aliis populis et iobagionibus nostris pro tempore in praedicta possessione nostra Zenthabrahamteleke[561] alio nomine Kiskewy[562] constitutis et commorantibus novae nostrae donationis titulo dedimus, donavimus et contulimus, immo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter tenendas, utendas, possidendas pariter et habendas salvo iure alieno harum nostrarum, quas secreto sigillo nostro, quo utimur impendenti communiri fecimus vigore et testimonio litterarum mediante. Datum Budae feria tertia proxima post festum Divisionis Apostolorum anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto regni nostri anno septimo coronationis vero primo.

Nos igitur praemissa supplicatione pro parte praefatorum Rascianorum et civium nostrorum de dicta Kiskewy[563] nostrae modo quo supra porrecta maiestati regia benignitate[564] exaudita et clementer admissa praescriptas trinas litteras annotatorum quondam dominorum Uladislai et Mathiae regum praedecessorum nostrorum non abrasas, non cancellatas, nec[565] in aliqua ipsarum parte suspectas et vitiatas praesentibusque litteris nostris similiter privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos eatenus quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae viribusque earum veritas suffragatur acceptamus, approbamus et ratificamus easque et nihilominus omnia in eisdem contenta pro praefatis universis Rascianis cunctis etiam aliis populis et iobagionibus necnon civibus nostris ipsorumque heredibus et posteritatibus universis in praefata possessione nostra Zenthabrahamteleke[566] alio nomine Kiskewy[567] pro tempore constitutis et commorantibus innovamus perpetuo valituras confirmamus salvo iure alieno harum nostrarum, quas sigillo nostro secreto, quo ut rex Hungariae utimur impendenti communiri fecimus vigore et testimonio litterarum mediante.

Datum Budae in festo Purificationis Beatissimae Mariae Virginis anno Domini millesimo quingentesimo primo regnorum nostrorum Hungariae etc. anno undecimo Bohemiae vero tricesimo primo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[568]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.29. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 155–166. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 23–24. p. Nr. XI. (1440. évi oklevél), 40–41. p. Nr. XXI. (1464. május 8-i oklevél), 41–42. p. Nr. XXII. (1464. július 17-i oklevél) és 59–63. p. Nr. XXXIII. (1501. évi oklevél)

[558] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Szent Abraham Teleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke.

[559] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.

[560] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Csepel.

[561] Az 1779. évi másolatban és Magdicsnál: Szent Abraham Teleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke, az 1790. évi másolatban: Szent Ábraham Teleke.

[562] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.

[563] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.

[564] Magdicsnál: benignitata.

[565] Az 1779. évi másolatban: ne.

[566] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Szent Abraham teleke, az 1782. évi másolatban: Sz. Abrahám Teleke, Magdicsnál: Szent Ábrahám Teleke.

[567] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.

[568] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 9-én, a másikéra 1790. július 16-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 138-139. p. Nr. CCI. (Monumenta Hungariae Historica I. 33.) (1440. évi oklevél); *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 181. p. Nr. 700. (1440. évi oklevél), 234. p. Nr. 889. (1464. május 8-i oklevél), 234. p. Nr. 893. (1464. július 17-i oklevél); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 220. p. Nr. XX. (1440. évi oklevél), 221. p. Nr. XXIX. (1464. május 8-i oklevél), 222. p. Nr. XXXII. (1464. július 17-i oklevél) és 224. p. Nr. XLV. (1501. évi oklevél) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, a Csepel-szigetünkön bírt Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi nevű birtokunkon élő összes előrelátó és körültekintő rác polgárunk részéről és képviseletében hozzánk benyújtásra és felmutatásra került három oklevél: az első tudniillik a fenséges fejedelemnek, a néhai Ulászló úrnak, Isten kegyelméből Magyarország, Lengyelország, Dalmácia, Horvátország stb. királyának, Litvánia fejedelmének és Ruszföld örökösének, boldog emlékezetű elődünknek és igen kedves unokafivérünknek pergamenen, nyílt formában kiállított s pecsétjének rányomásával megerősített oklevele, amellyel ugyanazon néhai király úr, megszánva azt a csapást és veszedelmet, amit fent említett, az akkoriban alsó [ország]részeinken bírt Keve mezővárosunkban és a hozzá tartozó Bálványos és Szkorenovc nevű falvakban lakó rácaink az igen vad törököknek, Krisztus keresztje ellenségeinek kegyetlen zsarnoksága és pusztítása miatt elszenvedtek, ugyanazon rácainknak, akik abban az időben az említett mezővárosból és falvakból éppen a törökök támadásai miatt feleségükkel és gyermekeikkel együtt nyomorúságosan elmenekültek, előbb mondott Csepel-szigetünkön a fent nevezett Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi falut előrebocsátott módon lak- és szálláshelyül engedélyezte és adományozta. A második pedig a szintén fenséges fejedelemnek, a néhai Mátyás úrnak, hasonlóképpen Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királyának pergamenen, ünnepélyes formában kiállított s kettős és hiteles függő pecsétjével megerősített oklevele, amellyel ugyanazon néhai Mátyás király úr ugyanazon rácainknak jóváhagyta és megengedte, hogy ők mindaddig, amíg előbb említett Magyar Királyságunk mondott alsó [ország]részeinken és határvidékeinken fekvő, immár elpusztított fent nevezett Keve mezővárosunkba, ahonnan ők a törököktől való félelmükben az elmúlt időkben nemrég lakhatás végett előbb említett szigetünkre menekültek, a törököktől való ilyen félelem elmúltával visszatérni nem tudnak, ugyanezen Kiskevi birtokunkon békésen maradhassanak, és a földeket, mezőket és ugyanazon falunak a Duna folyó túlsó partján lévő révét ugyanazon birtokunk összes egyéb haszonvételével és mindazon kiváltságokkal együtt, amelyeket elődeink idejében a fent említett elpusztított Keve mezővárosunkban, majd pedig a mondott Kiskevi birtokunkon korábban használtak, használják és élvezzék, illetve használhassák és élvezhessék, és hogy szigetünkön a kiszáradt és szélviharok által letört száraz fákat, amelyek már csak tüzelésre alkalmasak, házaik megtámasztására és tüzelés céljából szekerekkel, teherhordó állatokkal vagy bármilyen módon mindenhonnan szabadon elvigyék. És végül a harmadik, ugyanazon néhai Mátyás király úré, amellyel ugyanezen király úr egy bizonyos kiváltságlevelet – amelyben tudniillik Csepel-szigetünkön a mondott birtokunk közelében lévő valamely földdarabot azon bizonyos határjelekkel, amelyekhez maga a néhai király úr nemes Fehér Györgyöt küldte ki, előbb említett városunk polgárainak, nevezett birtokunk lakosainak adni méltóztatott – érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintett, a fent nevezett földdarabot új adomány címén örökre a mondott Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi birtokunk ugyanazon rácainknak és polgárainknak adta és juttatta, ami lejjebb, annak rendje s módja szerint az alább beírt szöveggel ugyanezen oklevél szövegében benne van foglalva.

Így a Kiskeviből származó ugyanazon rácaink részéről és képviseletében alázatosan [megfogalmazott] kérelem került felségünkhöz, miszerint az előbb említett Ulászló és Mátyás királyok ugyanezen három

oklevelét és minden azokban foglaltakat méltóztassunk érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekinteni, s azokat kiváltságlevelünkbe szóról szóra beiktattatni és beíratni, a mondott Kiskeviből származó rácainknak és polgárainknak, valamint összes örökösük és utóduk részére megújítva örök érvénnyel megerősíteni.

Az első oklevélnek, tudniillik a néhai Ulászló király úrának szövege pedig ez:

Mi Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország, Lengyelország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, Litvánia fejedelme és Ruszföld örököse adjuk tudtára mindenkinek, akit illet, hogy mi, akiknek hivatali kötelességénél fogva érdekében áll a bajbajutottak terheit viselni, és azoknak a sokféle elnyomatások között elgyötört szívét az irgalmas enyhület jótéteményével kegyesen megvigasztalni, figyelmünket azon fájdalmas gyötrelmekre és csapásokra irányítjuk, amelyeket Keve mezővárosunkban és a hozzá tartozó Bálványos és Szkorenovc nevű falvakban lakó hűséges rácaink szenvedtek el a kegyetlen törököktől, akik – ó fájdalom! – egyre gyakrabban követtek el bűnöket, alsóbb [ország]részeinket kegyetlen zsarnoksággal garázdálkodva maguk mögött olyannyira elpusztították, hogy [a rácok] immár onnan nyomorúságosan elmenekülve feleségükkel és gyermekeikkel a Csepel-szigetünkön, egy bizonyos elhagyott helyen, a Szent Ábrahám pátriárka tiszteletére alapított bizonyos egyház körül és mellett megszálltak, ahol tudniillik – mint mondják – régebben is falu volt, s miután maguknak házakat és lakóhelyeket emeltek és építettek, ugyanott az említett Keve mezővárosban és a hozzá tartozó falvakban élvezett kiváltságokkal és kedvezményekkel éljenek, s ugyanazon elhagyott falu határain belül levő földeket, réteket, vizeket és más haszonvételeket minden folytonosan következő időkben mások jogának sérelme nélkül, ezen oklevelünk erejével és tanúbizonyságával birtokolják és birtokolhassák.

Ugyancsak meghagyjuk nektek, az említett sziget jelenlegi és jövőbeni ispánjainak, hogy magukat a rácokat ilyenfajta megtelepedésükben és lakozásukban mondott engedélyünk és az ő fent nevezett kiváltságaik ellenében semmilyen módon ne merjétek akadályozni. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, Assisi Szent Ferenc ünnepét követő legközelebbi hétfőn, az Úr ezernégyszáznegyvenedik esztendejében.

A másodiknak, mármint a néhai Mátyás király úrának szövege pedig szóról szóra a következő.

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, a jelen oklevél tartalmával adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy a Csepel-szigetünkön birtokolt Szentábrahámtelke, más néven Kiskevi nevű birtokunkon élő összes hűséges rác polgárunknak felségünkhöz benyújtott igen alázatos kérelmére jóváhagyandónak és megengedőnek véltük, sőt ugyanezen polgároknak a jelen oklevéllel jóváhagyjuk és megengedjük, hogy ők mindaddig, amíg előbb mondott Magyar Királyságunk alsó [ország]részein és határvidékén fekvő, elpusztított Keve nevű mezővárosunkba, ahonnan ők az elmúlt időkben nemrég a törököktől való félelmükben tartózkodás végett a fent nevezett szigetünkre menekültek, ugyanazon Kiskevi birtokunkon békésen maradhassanak – tudniillik, miután a törököktől való ilyen félelem elmúlt, nem tudtak visszatérni –, s a földeket, mezőket és ugyanazon falunak a Duna folyó túlpartján lévő révét, illetve ugyanazon birtokunk összes egyéb haszonvételét és egyúttal összes kiváltságát és kedvezményét, amelyeket elődeink idején korábban a fent említett elpusztított, s amiként arról szó van, az alsó [ország]részben birtokolt Keve mezővárosunkban, majd a már mondott Csepel-szigetünkön lévő Kiskevi, másképpen Szentábrahámtelke nevű birtokunkon mindezidáig használtak és rendelkeztek velük, használják, élvezzék és rendelkezésükre álljon, illetve azokat használhassák, élvezhessék és azokkal rendelkezhessenek, s hogy ezen szigetünkön a kiszáradt, szélviharok által letört, és már semmire, csupán tüzelésre alkalmas száraz fákat szekerekkel vagy teherhordó állatokkal, illetve bármilyen más módon házaik megtámasztására és tüzelésre mindenünnen szabadon elhordani lehetőségük legyen.

Ennélfogva nektek, híveinknek, említett szigetünk hű ispánjainak vagy alispánjainak, a mostaniaknak és a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fogtok szerezni, e sorokkal határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy nevezett birtokunk fent említett polgárainak ugyanazon Kiskevi birtokunkon mindaddig, amíg ők ott fognak maradni, engedjétek és engedtessétek, hogy békében ott maradjanak és tartózkodjanak, s a fent említett földeket, mezőket, dunai révet és ugyanazon birtokunk más haszonvételeit és az általuk addig birtokolt egyéb helységeket, valamint mindazokat a kiváltságokat és kedvezményeket, amelyeket, miként azt előrebocsátjuk, elődeink idejében úgy a nevezett elpusztult Keve mezővárosunkban, mint

pedig az említett Kiskevi birtokunkon mostanáig akárhol is használtak és rendelkeztek velük, minden akadály és zaklatás nélkül használják, élvezzék és azokkal rendelkezzenek, és őket a szigeten – miként mondottuk – a szélviharok által mindenfelé letört, már csak tüzelésre alkalmas száraz fák elszállításában semmilyen módon ne merjétek zavarni, akadályozni és zaklatni.

A jelen kiváltságlevelünket pedig, amelyet függő és hiteles kettőspecsétünk rányomásával megerősíttettünk, elolvasás után a bemutató kezébe végleg adjátok vissza.

Kelt a Krisztusban főtisztelendő atyának, István úrnak, a kánonilag egyesített kalocsai és bácsi egyházak érsekének, ugyanazon Kalocsa helység örökös ispánjának, udvari főkancelláromnak, kedvelt hívünknek […] az Úr ezernégyszázhatvannegyedik évének május Idusa előtti nyolcadik napján, uralkodásunk hetedik, koronázásunknak pedig első esztendejében.

Végül a harmadiknak és egyben utolsónak, amely szintén néhai Mátyás király úré, a tartalma szó szerint a következő:

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia és Horvátország stb. királya, a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy a Csepel-szigetünkön lévő Szentábrahámtelke, másként Kiskevi nevű birtokunkon lakó összes előrelátó és körültekintő rác hívünk felségünkhöz benyújtott igen alázatos kérelmére bizonyos adománylevelünket, amelynek révén azon szigetünkön, említett birtokunk közelében lévő bizonyos földdarabot annak állandó határaival, amelyeket az általunk kiküldött hű nemesünk, Fehér György határolt körül, miként azokat ugyanazon oklevelünk szövegében világosan ismertté teszünk, ugyanazon falu polgárainak és lakosainak, tudniillik a mostaniaknak és a jövőbenieknek adni és juttatni méltóztattunk, jóváhagyottnak, érvényesnek és elfogadottnak ismertünk el, az előbb említett földdarabot annak összes haszonvételével és bárminemű tartozékával együtt, tudniillik a művelt és műveletlen szántóföldekkel, szántóterületekkel, rétekkel, legelőkkel, mezőkkel, vizekkel, halastavakkal és általában véve azon föld bármi néven nevezett haszonvételeinek és tartozékainak teljességével és említett határaival, amelyek mondott oklevelünk szövegében szerepelnek és benne vannak, az említett rácoknak és az ez idő szerint a szóban forgó Szentábrahámtelke, másként Kiskevi birtokunkon élő és tartózkodó összes egyéb népeinknek és jobbágyainknak is új adomány címén adtuk, adományoztuk és juttattuk, sőt ezen oklevelünk ereje és tanúbizonysága által, melyet általunk használt függő titkos pecsétünkkel megerősíttettünk, adjuk, adományozzuk és juttatjuk, hogy azokat mások jogának tiszteletben tartásával örökjogon és visszavonhatatlanul tartsák, használják, birtokolják s egyúttal bírják. Kelt Budán, az Apostolok Oszlásának ünnepét követő legközelebbi kedden, az Úr ezernégyszázhatvannegyedik, uralkodásunk hetedik, koronázásunknak pedig első esztendejében.

Mi tehát, miután a mondott Kiskeviből származó előbb említett rácaink és polgáraink részéről a fentiek módján felségünkhöz intézett előrebocsátott kérelmét királyi jóindulattal meghallgattuk és kegyesen elfogadtuk, a jelzett néhai László és Mátyás király uraknak, elődeinknek fent említett három oklevelét, amelyek nincsenek törölve, nincsenek megsemmisítve, s egyetlen részükre nézve sem gyanúsak és hamisak, mostani kiváltságlevelünkbe hasonlóképpen szóról szóra, mindenféle rövidítés és bővítés nélkül beiktattuk, azoknak minden tartalmára, záradékára és cikkelyére nézve annyiban, amennyiben szabályszerűen és törvényesen kiadottnak tűnnek, illetve érvényességükkel az igazságot alátámasztják, elfogadjuk, jóváhagyjuk és megerősítjük, azokat és nem kevésbé minden azokban foglaltakat az előbb említett valamennyi rácunknak és összes többi népünknek s jobbágyunknak, továbbá polgárainknak és minden örökösüknek és utóduknak, akik ekkoriban a fent nevezett Szentábrahámtelke, másképp Kiskevi birtokunkon tartózkodnak és élnek, ezen oklevelünk erejével és tanúbizonyságával, amelyet magyar királyként használt függő titkos pecsétünkkel erősíttettünk meg, megújítjuk és mások jogának sérelme nélkül örök érvénnyel megerősítjük.

Kelt Budán, Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén, az Úr ezerötszázegyedik, magyar stb. királyságunknak tizenegyedik, cseh királyságunknak pedig harmincegyedik évében.

Nr. 30.

Anna királyné megerősíti a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárait a település határában levő halastó birtokában (Buda, 1503. augusztus 18.)

Anna Dei gratia regina Hungariae et Bohemiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod venientes nostrae[569] maiestatis in praesentiam fideles nostri universi Rasciani oppidum nostrum Abrahamteleke[570] alias Kiskewy[571] in insula nostra Chepel[572] situm inhabitantes conquesti sunt in hunc modum, qualiter cum licet ipsi et praedecessores eorum certas portiones terrarum iuxta illud oppidum nostrum Abrahamteleke[573] alias Kiskewy[574] vocati ex donatione tam praedecessorum divorum regum Hungariae, quam etiam serenissimi principis et domini Uladislai regis Hungariae et Bohemiae et[575] coniugis nostri carissimi ipsis ab antiquo collatas et metaliter assignatas intra quas quidem terras et metarum destinationes quoddam stagnum, quod interdum tamquam piscina aquam retinens interdum vero aqua destituta et desiccata iaceret, possederint usque modo et nunc quoque possideant nostri tamen factores et officiales in dicta insula nostra Chepel[576] impraesentiarum constituti idem stagnum sive piscinam praefatis oppidanis nostris pacifice uti non permitterent asserentes iidem ad curiam seu domum nostram in Chepel[577] habitam pertinere.

Ob hoc nobis[578] praefati oppidani nostri supplicarunt, quatenus officialibus nostris mandaremus, ne ipsos in huiusmodi eorum possessione turbarent. Unde nos volentes neque curiae domusque nostrae iura et commoda adnexa[579] facile alienari permittere neque ipsis subditis nostris vim aliquam inferre aut eisdem quod iure possederunt indebite auferre commisimus et annuimus, ut tam per curiae nostrae quam regni magistros ad[580] prothonotarios summarie cognosceretur iudicareturque ad nostramne curiam et domum aut ad ipsos oppidanos nostros praememoratum stagnum iure privatimque pertineret convocatis itaque in praesentiam suam nostris officialibus ex una et dictis oppidanis nostris partibus ex alia necnon et utriusque partium iuribus super possessione proprietateque dicti stagni[581] tum ex metarum situ in facie portionis dictae terrae perspecto tum etiam litterarum instrumentis eorumque vicinorum testimoniis diligenter intellectis et discussis eiusmodi[582] stagnum seu piscinam et fundum eiusdem intra metas dicti oppidi nostri contineri et non ad curiam nostram privatim, sed ad ipsum oppidum nostrum una cum omnibus eiusdem emolumentis pertinere de iure se cognoverunt[583] et iudicaverunt.

Nos igitur tam ad supplicationem praescriptorum subditorum nostrorum inclinantes, quam iustitiam exequi volentes saepe fatum stagnum cum omnibus eiusdem emolumentis eisdem subditis nostris de Kiskewy[584] et eorum successoribus idem oppidum nostrum pro tempore incolentibus redonavimus, reconcessimusque et remisimus, immo redonamus, reconcedimus et remittimus iure ipsorum perpetuo utendum, possidendum pariter et habendum salvo iure alieno manus nostras et quorumlibet aliorum officialium nostrorum de eodem penitus excipientes nullum ius nullamque proprietatem privatam nobis aliisque ad idem oppidum competentem[585] in eodem reservantes in quorum praemissum robur et evidens testi-

[569] A 18. századi másolatokban: nostram.
[570] Az 1779. évi másolatban: Abrahámtheleke, az 1782. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Abraham Teleke.
[571] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Kis Kevi.
[572] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Csepel.
[573] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Abraham Teleke, az 1782. évi másolatban: Abrahám Teleke.
[574] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kiss Kevi, az 1782. évi másolatban: Kis Kevi.
[575] A 18. századi másolatokban: etc.
[576] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Csepel.
[577] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Csepel.
[578] A 18. századi másolatokban: nos.
[579] Az 1782. évi másolatból az adnexa szó kimaradt.
[580] A 18. századi másolatokban: et.
[581] A super possessione proprietateque dicti stagni szövegrészt csak az 1779. és az 1782. évi másolat tartalmazza.
[582] A 18. századi másolatokban: cuiusmodi.
[583] A 18. századi másolatokban a se cognoverunt szókapcsolat helyett a recognoverunt alak áll.
[584] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kis Kevi.
[585] A 18. századi másolatokban: competente.

monium has litteras nostras dedimus sigilloque nostro maiori impendenti communiri fecimus, quas post earum lecturam semper reddi iubemus praesentanti.

Datum Budae feria sexta proxima post festum Assumptionis Beatae Mariae Virginis anno Domini millesimo quingentesimo tertio. Anna regina m[anu] p[ropria].[586]

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[587]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.30. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 166–169. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 63–64. p. Nr. XXXIV.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 317. p. Nr. 1219.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 224. p. Nr. XLVI. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

Anna, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királynéja stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy a Csepel-szigetünkön fekvő Ábrahámtelke, másképp Kiskevi mezővárosunkban lakó összes rác hívünk felségünk színe elé járulva elpanaszolta, hogy jóllehet ők és felmenőik részben a magyar szent királyelődök, részben pedig a fenséges fejedelem úr, Ulászló magyar és cseh király s igen kedves férjünk adománya folytán azon Ábrahámtelke, másképp Kiskevi nevű mezővárosunk mellett nekik régen juttatott és határjelekkel ellátott bizonyos földdarabokat – amely földeken és megállapított határaikon belül egy bizonyos állóvíz van, amely néha vizet megtartó halastóként, máskor pedig elhagyatott és kiszáradt vízmederként terül el – birtokoltak és most is birtokolnak; ezt az állóvizet vagy halastavat a mondott Csepel-szigetünkön jelenleg ott tartózkodó ügyintézőink és tisztjeink az előbb említett mezővárosi lakosainknak mégsem engedik békésen használni, azt állítva, hogy az a Csepelen bírt udvarházunkhoz tartozik.

Emiatt előbb említett mezővárosi lakosaink kérelemmel fordultak hozzánk, miszerint tisztjeinknek hagyjuk meg, hogy őket ezen birtokukban ne háborgassák. Mivel nem akarjuk megengedni, hogy az udvarházunkhoz kötődő jogok és előnyök könnyen idegen kézre kerüljenek, és hogy alattvalóink bármilyen erőszakot elszenvedjenek, vagy amit joggal birtokolnak, azt tőlük méltatlanul elvegyék, ezért meghagytuk és hozzájárultunk ahhoz, hogy mind udvarmestereink, mind királyi ítélőmestereink rövid úton vizsgálják meg és hozzanak ítéletet, vajon a fent említett állóvíz jogilag és hivatalosan az udvarházunkhoz vagy magukhoz a mezővárosi lakosokhoz tartozik-e.

Miután [ők] egyfelől tisztjeinket, másfelől az említett mezővárosi lakosainkat, továbbá mindkét félnek a mondott állóvíz és birtok tulajdonára vonatkozó jogigényét jelenlétük elé utalták, részben szemügyre vették a mondott földdarab mezsgyéinek határbeli fekvését, részben alaposan megismerték s megvitatták az írásos dokumentumokat és a szomszédok tanúvallomásait, úgy döntöttek és ítéltek, hogy ezen állóvíz vagy halastó, s annak területe a mondott mezővárosunk határain belül fekszik, és hivatalosan nem az udvarházunkhoz, hanem jogilag minden hasznával együtt a mezővárosunkhoz tartozik.

Mi tehát egyfelől fent említett alattvalóink kérelmének engedve, másfelől az igazság kiderítését kívánva a gyakran emlegetett állóvizet összes hasznával együtt ugyanazon kiskevibeli alattvalóinknak, akik jelenleg ugyanezen mezővárosunkat lakják, és utódaiknak visszaadtuk, visszaengedtük és visszajuttattuk, sőt visszaadjuk, visszaengedjük és visszajuttatjuk, hogy azt mások jogának tiszteletben tartásával örökjogon használják, birtokolják, egyúttal bírják, és arról a magunk s bármely más tisztünk kezét teljesen levesszük, abban magunknak és másoknak semmiféle, a mezővárost megillető jogot és magántulajdont nem tartunk

[586] Az 1782. és az 1790. évi másolatból kimaradt az m. p. rövidítés.

[587] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. július 27-én, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

fenn. Ezen előrebocsátott dolgok megerősítéséül és nyilvánvaló tanúbizonyságául adtuk ki a jelen, nagyobb függő pecsétünkkel megerősített oklevelet, amelyet elolvasás után a bemutatónak végleg visszaadni rendeltük.

Kelt Budán, a Nagyboldogasszony ünnepe utáni legközelebbi pénteken, az Úr ezerötszázharmadik esztendejében. Anna királyné s[aját] k[ezűleg].

Nr. 31.

II. Ulászló király felelősségre vonja a földvári vámosokat, amiért a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgáraitól vámot követeltek (Buda, 1511.)

Uladislaus Dei gratia rex Hungariae et Bohemiae etc. fidelibus nostris nobilibus teloniatoribus in Feldwar[588] constitutis nobis dilectis[589] salutem et gratiam. Paucis ante diebus, dum in oppido nostro Kewy[590] egissemus cives eiusdem oppidi nostri nobis graviter fuerunt conquesti, qualiter vos contra nostram praedecessorumque nostrorum divorum regum gratiam et exemptionem ipsis concessam ab ipsis et rebus eorundem telonium inconsuetum et indebitum exigeretis et eosdem variis multiplicibusque modis vexaretis.

Quam rem tamquam indignam et nobis magnopere displicentem pati nolentes mandavimus vobis, ut sub amissione telonii illius de cetero ab ipsis oppidanis nostris rebusque eorundem tributum aliquod non exigatis. Vos autem non curatis huiusmodi mandatis nostris ab exactione tributi non solum non cessaretis, sed in despectum eorundem mandatorum nostrorum etiam certas res et mercantias eorundem oppidanorum nostrorum detinuistis et confiscastis. Quam insolentiam vestram amplius ferre nolentes fidelitati vestrae harum serie firmissime mandamus, quatenus visis praesentibus statim omni difficultate postposita res detentas ipsis oppidanis nostris restituere absque omni defectu debeatis vos vero personaliter ad maiestatem nostram absque omni mora et excusatione venire daturi causam, cur mandata nostra observare nolueritis. Secus sub poena[591] indignationis nostrae facere non praesumatis. Praesentibus perlectis exhibenti[592] restitutis.

Datum Budae, feria sexta proxima post festum Beati […] episcopi et confessoris, anno Domini millesimo quingentesimo undecimo.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[593]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.31. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 169–171. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 65. p. Nr. XXXV.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 331. p. Nr. 1285.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 224. p. Nr. XLVII. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

[588] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Földvár.
[589] Az 1782. évi másolatban a nobis dilectis kifejezés nem szerepel.
[590] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[591] Magdicsnál: poenae.
[592] A 18. századi másolatokban: exhibentibus.
[593] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya stb., szeretett nemes híveinknek, a Földváron tartózkodó kedves vámszedőinknek, üdvözletet és kegyet.

Néhány nappal ezelőtt, amikor Kevi mezővárosunkban időztünk, ugyanezen mezővárosunk polgárai súlyos panasszal járultak elénk, amiért a magunk és szent királyelődeink által nekik megengedett kegy és mentesség ellenében tőlük és tulajdonaik után szokatlan és őket nem illető vámot szedtetek, és őket különböző és sokféle módon zaklattátok.

Miután a méltatlan és a számunkra felettébb visszatetsző dolgot nem akarjuk eltűrni, ezért meghagytuk nektek, hogy ama vám elvesztésének terhe mellett azon mezővárosi lakosainktól és tulajdonaik után a továbbiakban semmiféle vámot ne szedjetek. Ti azonban ezekkel a parancsainkkal nem törődtök, s nemcsak nem hagytátok abba a vámszedést, hanem ugyanazon parancsainkat megvetve ugyanazon mezővárosi lakosaink bizonyos tulajdonait és árucikkeit lefoglaltátok és elkoboztátok. Ezt az önteltségeteket többé nem akarván elviselni ezen oklevél soraival nagyságtoknak igen határozottan meghagyjuk, hogy annak megtekintése után ama mezővárosi lakosaink lefoglalt javait azonnal, minden kifogást félretéve hiánytalanul szolgáltassátok vissza, ti pedig személyesen, minden késlekedés és mentegetőzés nélkül járuljatok felségünk elé, s adjátok elő az okát annak, miért nem akartátok parancsainkat betartani. Másként cselekedni neheztelésünk terhe alatt ne merészeljetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, szent […] püspök és hitvalló ünnepe utáni legközelebbi pénteken, az Úr ezerötszáztizenegyedik évében.

Nr. 32.

II. Lajos király a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárait megerősíti régi kiváltságaikban, miszerint vámmentességet élveznek, és idegen bíró nem ítélkezhet felettük (Buda, 1524. május 18.)

Manu propria domini regis[594]

Ludovicus Dei gratia rex Hungariae et Bohemiae etc. fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus item civitatibus, oppidis et villis earumque rectoribus, iudicibus et villicis, quibus praesentes ostenduntur salutem et gratiam.

Cum iusti pro iniustis et innoxii pro reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri, fidelitati igitur vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus dum et quando ac quotienscunque fideles nostri circumspecti universi cives et incolae ac inhabitatores oppidi Kewy[595] aut homines et familiares ipsorum praesentium scilicet ostensores pro victualium suorum necessaria acquisitione diversas partes regni nostri perlustrantes cum rebus et mercibus suis ad vestras terras, tenuta, possessiones, honores et officiolatus ac vestri in medium pervenerint, extunc eosdem ipsorumque homines et familiares praetactos ad quorumvis instantiam in personis iudicare vel vestro adstare iudicatui compellere resque et bona quaevis mercimonialia ipsorum arestare seu prohiberi facere nusquam praesumatis et nec sitis ausi modo aliquali signanter pro debitis, delictis seu excessibus aliorum. Siqui enim quidquam actionis quaestionis contra annotatos cives et inhabitatores dicti oppidi Kewy[596] hominesque et familiares ipsorum praetactos habent vel habuerint, hi id in praesentia iudicis et iuratorum civium eiusdem oppidi Kewy[597] legitime prosequantur, ex parte quorum ipsi omni contra ipsos querulanti meri iuris et iustitiae ac debitae satisfactionis complementum exhibebunt, prout dictabit ordo iuris.

[594] Ez a mondat csak az 1782. évi másolatban szerepel.
[595] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kevi, az 1782. évi másolatban: Keve.
[596] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[597] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.

Praeterea quia iidem universi cives, incolae et inhabitatores praefati oppidi Kewy[598] antiqua libertatis eorum praerogativa per divos reges Hungariae nostros scilicet praedecessores ipsis gratiose concessa requirente a solutione cuiuslibet tributi tam de personis propriis quam etiam de rebus et bonis ipsorum quibuscunque fieri debentibus penitus et per omnia exempti esse perhibentur et supportati, ideo vobis[599] universis et singulis tributariis nostris scilicet et aliorum quorumcunque in terris et super[600] aquis ubilibet constitutis et existentibus praesentium notitiam habituris similibus nostris regiis damus in mandatis, quatenus a praefatis universis civibus incolis et inhabitatoribus dicti oppidi Kewy[601] hominibus[602] et familiaribus necnon rebus et bonis eorundem in locis dictorum tributorum seu teloniorum tam nostrorum quam aliorum quorumcunque in eundo, redeundo atque pausando contra libertates eorum in quantum eas habent[603] nullum tributum tributariamve[604] exactionem seu solutionem petere et exigere petique et exigi facere nullatenus praesumatis. Ubi autem quipiam ex vobis secus in praemissis facere attentaverint, ex tunc serie praesentium committimus fidelibus nostris comitibus vel vicecomitibus et iudlium illorum comitatuum, in quibus fortassis huiusmodi mandata nostra non observarentur, ut ipsi scita primum[605] mera praemissorum veritate vos et quemlibet vestrum ad praemissa facienda et observanda non sine vestris damnis et gravaminibus in talibus fieri solitis arctius compellant et adstringant auctoritate[606] nostra regia praesentibus ipsis in hac parte attributa et iustitia mediante. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Budae feria quarta proxima post festum Pentecostes anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo quarto.

Oklevél: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[607]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.32. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 171–174. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 66–67. p. Nr. XXXVI.

Regesztája: *Bártfai Szabó László:* Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Bp., 1938. 364. p. Nr. 1452.; *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 225. p. Nr. L. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Lajos, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya stb. összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, továbbá a városoknak, mezővárosoknak és falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, akiknek ezt az oklevelet felmutatják, üdvözletet és kegyet.

Mivel az igazakat az igaztalanokért és az ártatlanokat a bűnösök kihágásaiért semmiképpen nem illendő akadályozni, ezért nagyságtoknak határozottan parancsolva meghagyjuk, hogy körültekintő híveink, Kevi mezőváros összes polgára, lakója és lakosa vagy embereik és családtagjaik, tudniillik a jelen oklevél felmutatói ameddig, amikor és valahányszor élelemszükségletük beszerzése végett országunk különböző részeit

[598] Az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kevi, az 1782. évi másolatban: Keve.
[599] Az 1779. évi másolatban: vibis.
[600] A super elöljárószó Magdics István forráskiadványából kimaradt.
[601] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Kevi.
[602] A 18. századi másolatokban: hominibusque.
[603] Az 1782. évi másolatban: habeant.
[604] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: nullamve tributariam, az 1782. évi másolatban: nullamque tributariam.
[605] A 18. századi másolatokban: primo.
[606] Az 1782. évi másolatban: dicta.
[607] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

bejárva tulajdonaikkal és holmijaikkal földjeitekre, jószágaitokra, birtokaitokra, hivatali hatáskörötök alá eső területekre, illetve közétek érkeznek, attól fogva őket, érintett embereiket és családtagjaikat senki kérésére személyükben elítélni vagy bírói fórumotokon megjelenésre kényszeríteni semmiképpen ne merészeljétek, illetve tulajdonaikat és bármiféle árucikkeiket lefoglaltatni, kiváltképpen mások tartozásai, vétkei vagy kihágásai miatt semmilyen módon ne merjétek. Ha ugyanis valakiknek a mondott Kevi mezőváros érintett polgárai és lakosai, illetve fent nevezett embereik és családtagjaik ellen bármiféle peres eljárása, keresete van, ők azt ugyanazon Kevi mezőváros bírája és esküdt polgárai jelenlétén törvényesen bonyolítsák le, akik részéről ők minden ellenük fellépő panaszosnak teljes jogot, igazságot és kellő elégtételt fognak szolgáltatni, miként azt a jogrend előírja.

Azonkívül, mivel előbb említett Kevi mezőváros összes polgára, lakója és lakosa kiváltságának régi kedvezménye megköveteli – amit elődeink, tudniillik Magyarország szent királyai nekik kegyesen megengedtek –, hogy őket úgy személyük, mint akármilyen tulajdonaik és javaik után bármiféle vámfizetés teljesítése alól teljesen és minden tekintetben mentesnek és felmentettnek tekintsék, ezért nektek, összes és minden egyes vámszedőnek, tudniillik a mieinknek és bárki másokéinak, akik a szárazföldeken és a vizeknél vagytok, illetve ott tartózkodtok, s a jelen oklevélről tudomást fogtok szerezni, hasonló királyi parancsunkba adjuk, hogy a mondott Kevi mezőváros fent nevezett összes polgárától, lakójától és lakosától, embereiktől és családtagjaiktól, továbbá tulajdonaik és javaik után az említett adó- vagy vámszedő helyeken, akár a mieinken, akár bárki másokéin, amikor ők odamennek, visszamennek és ott időznek, kiváltságaik ellenében, amennyiben azoknak birtokában vannak, semmiféle vámkivetést vagy vámszedést követelni és behajtani, illetve követeltetni vagy behajtatni semmiképpen ne merészeljetek. Amikor pedig közületek valakik az előrebocsátottak értelmében másként próbálnának eljárni, akkor ezen oklevél soraival meghagyjuk híveinknek, azon vármegyék ispánjainak vagy alispánjainak, illetve szolgabíráinak, ahol ilyenfajta parancsainkat netán nem tartanák meg, hogy ők, amint az előrebocsátottakra vonatkozó teljes igazságot megtudták, a jelen oklevéllel részben rájuk ruházott királyi felhatalmazásunkkal és az igazság közbenjárásával benneteket és közületek bárkit az előrebocsátottak megtételére és betartására határozottan kényszerítsenek és kötelezzenek, még ha az az ilyen esetekben szokásos károtokra és sérelmetekre történik is. Másként ne cselekedjetek. A jelen oklevelet elolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, a Pünkösd ünnepe utáni legközelebbi szerdán, az Úr ezerötszázhuszonnegyedik évében.

Nr. 33.

I. János király a ráckevei polgárok számára átíratja II. Ulászló király 1490. október 16-án kelt, Mátyás király 1489. augusztus 15-i diplomáját megerősítő oklevelét (Várad, 1536. szeptember 11.)

Nos Ioannes Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. marchio Moraviae ac Lusatiae[608] et utriusque Silesiae dux etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri prudentes et circumspecti Georgius Bogdan[609] minor iudex et Petrus Kemeves[610] necnon Lucas Sovago[611] et Petrus Ethves iurati cives oppidi nostri Raaczkewy[612] in ipsorum ac universorum civium et incolarum eiusdem oppidi nostri personis exhibuerunt nobis et praesentaverunt quasdam litteras serenissimi principis quondam domini Uladislai regis praedecessoris nostri felicis memoriae in pergameno[613] privilegialiter confectas sigilloque suo secreto, quo ut rex Hungariae utebatur impendenti communitas[614] continentes in se confirmative certas litteras similiter privilegiales serenissimi principis olim domini Mathiae regis piae memoriae super certis libertatibus ipsis civibus dicti oppidi nostri

[608] Az 1782. évi másolatban: Lusitaniae.
[609] Az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Bogdány.
[610] Az 1782. évi másolatban: Kőmíves, az 1779. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kevmijes.
[611] Az 1782. évi másolatban: Sovágo, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Sóvágó.
[612] Az 1779. évi másolatbnan: Racz Kevi, az 1782. évi másolatban: Ráczkevy, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Rácz Kevi.
[613] A 18. századi másolatokban: pargameno.
[614] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: communitae, az 1790. évi másolatban a communitae szó áthúzva s communitasra javítva szerepel.

Raaczkewy[615] ipsorumque heredibus et posteritatibus universis datis et concessis confectas et emanatas prout clarius inferius in tenore earundem litterarum continentur[616] supplicantes nobis humiliter, ut huiusmodi litteras praefatorum quondam dominorum Uladislai et Mathiae regum ratas, gratas et acceptas habentes litteris nostris privilegialibus de verbo ad verbum inseri et inscribi faciendo easdemque eisdem civibus ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis innovantes perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Uladislaus, Dei gratia rex Hungariae, Bohemiae, necnon marchio Moraviae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri prudentes et circumspecti iudex et iurati cives oppidi illustrissimae dominae Beatricis reginae etc. Kewy vocati in insula Chepel habiti nostrum venientes in conspectum in sua et ceterorum universorum civium et incolarum eiusdem oppidi nominibus et in personis exhibuerunt nobis et praesentaverunt quasdam litteras privilegiales serenissimi principis quondam domini Mathiae Hungariae, Bohemiae regis etc. felicis memoriae praedecessoris nostri, quibus videlicet mediantibus idem quondam dominus Mathias rex certas libertates et exemptiones, quibus scilicet iidem cives et incolae ex annuentia et concessione quondam regum Hungariae nostrorum scilicet praedecessorum usi fuissent et uterentur etiam in praesentiarum ex causis et relationibus inferius in tenore earundem litterarum clarius contentis eisdem civibus de novo dedisse et concessisse dignoscitur tenoris infrascripti; supplicantes nobis humiliter, ut huiusmodi litteras dicti quondam Mathiae regis ratas, gratas et acceptas habentes litterisque nostris privilegialibus de verbo ad verbum inseri facientes pro eisdem civibus ipsorumque heredibus et posteritatibus universis perpetuo valituris roborare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Mathias Dei gratia Hungariae, Bohemiaeque rex necnon dux Austriae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri prudentes ac circumspecti iudex et iurati cives oppidi illustrissimae dominae Beatricis reginae consortis nostrae carissimae Kewy vocati in insula sua Chepel habiti nostrum venientes in conspectum in sua ac ceterorum universorum civium et incolarum eiusdem oppidi nominibus et personis nobis exponere curarunt in hunc modum, quod cum temporibus his superioribus idem oppidum Kewy casu quodam infortuito funditus incineratum et combustum fuisset litteraeque et litteralia eorum instrumenta atque privilegia, quas et quae iidem super quibusdam libertatibus et exemptionibus inferius articulatim specificatis et expressis tam a nobis quam etiam a divis quondam regibus Hungariae nostris scilicet praedecessoribus emanatas et confecta habuissent eodem igne penitus perivissent sicque in praesentiarum nullas prorsus litteras nullaque privilegia, quibus huiuscemodi eorum libertates temporum in processu tutari et defendere possent prae manibus haberent. Supplicatum itaque nobis humiliter exstitit, ut huiuscemodi eorum antiquas libertates et gratiarum praerogativas, quibus scilicet hactenus usi sunt et gavisi, eisdem civibus praesentibus scilicet et futuris de novo dare et concedere ac in nostrum privilegium redigi facere dignaremur, quae quidem libertates et praerogativae eorundem, uti ipsi asserunt et nos vidimus ad scitumque nostrum existunt hae fuerunt imprimis quod cives et cuncti incolae dicti oppidi Kewy ab omni solutione tributi seu telonii tam in nostris regalibus et reginalibus quam aliorum quorumcunque bonis cuiuscunque status et conditionis fuerint et tam super aquis quam super terris, pontibus, repletionibus seu aggeribus aliisque quibuscunque structuris sint simpliciter supportati et perpetuo exempti habeantur.

Item quod ipsos aut ipsorum alterum vel etiam res et familiares ipsorum pro debitis, delictis seu excessibus aliorum nemo per totum regnum nostrum Hungariae ad alicuius instantiam arestare, detinere vel iudicare praesumat. Sed si qui aliquid actionis vel quaestionis contra eosdem aut ipsorum alterum vel etiam homines et familiares eorundem habent vel habuerint, hi id in praesentia iudicis et iuratorum dicti oppidi Kewy iuridice quaerant, ubi omni contra eos querulanti iudicium semper et iustitia administrari debeat. Si qui autem iudicio eorum non contentarentur, hi causam suam imprimis in praesentia magistri tavernicorum nostrorum regalium et deinde ad maiestatem nostram libere possint appellare item quod comes et officiales praeattactae insulae Chepel nullam prorsus iurisdictionem aut aliquam aliam potestatem super ipsos cives et incolas dicti oppidi habeant neque eosdem ad alicuius instantiam aliquando iudicare vel aliqua unquam birsagia super eosdem extorquere audeant.

[615] Az 1779. évi másolatban: Racz Kevi, az 1782. évi másolatban: Ráczkevi, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Rácz Kevi.
[616] A 18. századi másolatokban: continetur.

Nos igitur accepta huiusmodi supplicatione eorundem civium et incolarum dicti oppidi maiestati nostrae modo quo superius porrecta, quia dignum et ratione consonum fore censuimus, ut regia sublimitas suorum fidelium iustis et legitimis supplicationibus benigne condescendat, igitur praemissas libertates pro quiete et commodo eorundem civium et ceterorum oppidanorum, quoad omnes eorum continentias et articulos acceptavimus, approbavimus et ratificavimus easque et omnia in eis contenta dicto oppido Kewy omnibusque et singulis civibus et hospitibus in eodem pro tempore commorantibus auctoritate nostra regia ac de plenitudine nostrae regiae potestatis de novo et ex novo duximus dandum, conferendum et concedendum, immo acceptamus et approbamus, damusque et conferimus praesentium per vigorem.

Quocirca vobis fidelibus nostris universis et singulis praelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus eorundemque officialibus item civitatibus, oppidis et villis eorumque rectoribus, iudicibus et villicis praeterea tributariis et teloniatoribus, ubivis per totum ambitum regni nostri tam in terris quam super aquis ac pontibus, repletionibus seu aggeribus aliisque quibuscunque structuris tributa tenentibus seu exigentibus tam scilicet nostris regalibus et reginalibus quam aliorum quorumcunque necnon comitibus ac aliis quibusvis officialibus in praefata insula de Chepel pro tempore constitutis cunctis denique aliis cuiusvis status et conditionis hominibus, quibus praesentes ostendentur harum serie firmissime committimus et mandamus, quatenus a modo in posterum praefatos cives et incolas dicti oppidi Kewy praesentes ut praefertur et futuros in praescriptis ipsorum libertatibus et praerogativis impedire, turbare seu quovis modo molestare vel etiam libertates ipsas infringere nullo unquam tempore praesumatis nec sitis ausi modo aliquali gratiae nostrae sub obtentu. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Budae in festo Assumptionis Gloriosissimae Virginis anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo nono et regnorum nostrorum anno Hungariae trigesimo secundo Bohemiae vero vigesimo primo.

Nos igitur praemissa supplicatione praefatorum civium maiestati nostrae propterea porrecta regia benignitate exaudita et clementer admissa praescriptas litteras ipsius serenissimi quondam domini Mathiae regis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio et suspicione carentes praesentibus litteris nostris privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae viribusque earum veritas suffragatur, ratificavimus, approbavimus et acceptavimus ac pro praefatis universis civibus et incolis dicti oppidi Kewy eorundemque heredibus et posteritatibus universis perpetuo valituras roboramus harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungariae utimur est appensum, vigore et testimonio litterarum mediante.

Datum Budae praedicto in festo Beati Galli confessoris anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo regnorum nostrorum anno Hungariae etc. primo Bohemiae vero vigesimo.

Nos igitur accepta praemissa supplicatione per annotatos Georgium Bogdan[617], Petrum Kemeves[618] ac Lucam Sovago[619] et Petrum Ethves[620] in ipsorum ut praefertur ac aliorum universorum civium et incolarum dicti oppidi nostri Raaczkewy[621] nostrae quo supra porrecta maiestati regia benignitate exaudita et clementer admissa praescriptas litteras privilegiales antefatorum dominorum Uladislai et Mathiae regum praedecessorum nostrorum bonae memoriae non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed prorsus omni vitio et suspicione carentes praesentibus litteris nostris privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas et inscriptas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos eatenus quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae viribusque earum veritas suffragatur acceptamus, approbamus et ratificamus easque ac omnia in eisdem contenta praenominatis universis civibus et incolis dicti oppidi nostri Raaczkewy[622] ipsorumque heredibus et posteritatibus universis perpetuo valituras confirmamus praesentis scripti nostri patrocinio mediante. In cuius rei memoriam

[617] Az 1779. évi másolatban: Bogdán, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Bogdány.
[618] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Kevinyes, az 1782. évi másolatban: Kőmíves, Magdicsnál: Kevmijes.
[619] Az 1782. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Sóvágó.
[620] Az 1782. évi másolatban: Eötvös.
[621] Az 1779. évi másolatbnan: Racz Kevi, az 1782. évi másolatban: Ráczkeve, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Rácz Kevi.
[622] Az 1779. évi másolatbnan: Racz Kevi, az 1782. évi másolatban: Ráczkeve, az 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Rácz Kevi.

firmitatemque perpetuam praesentes litteras nostras privilegiales secreto nostro sigillo impendenti communitas et roboratas eisdem duximus concedendas.

Datum per manus spectabilis ac magnifici Stephani de Werbewcz[623] summi et secretarii cancellarii nostri fidelis nobis sincere dilecti Varadini feria secunda proxima post festum Nativitatis Sacratissimae Virginis Mariae anno Virginis[624] partus eiusdem millesimo quingentesimo tricesimo sexto regnorum vero nostrorum decimo etc. Ioannes rex manu propria.

Irat: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[625]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.34. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 179–187. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 53–55. p. Nr. XXIX. (1489. évi oklevél), 55–57. p. Nr. XXX. (1490. évi oklevél) és 69–71. p. Nr. XXXVIII. (1536. évi irat)

Regesztája: *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XL. (1489. évi oklevél), 223. p. Nr. XLI. (1490. évi oklevél) és 225. p. Nr. LI. (1536. évi irat) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

Mi János, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, Morvaország és Lausitz őrgrófja, s mindkét Szilézia hercege stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy okos és körültekintő híveink, Ráckeve mezővárosunk kisbírája, Bogdán György, továbbá esküdt polgárai, Kőműves Péter, Sóvágó Lukács és Ötvös Péter a maguk és ugyanazon mezővárosunk összes polgára és lakója képviseletében előterjesztették és bemutatták nekünk a néhai fenséges fejedelem, Ulászló király úr, boldog emlékezetű elődünk pergamenre írt, s magyar királyként használt függő titkos pecsétjével megerősített, kiváltságlevél formájában kiállított bizonyos oklevelét, amely hasonlóképpen megerősítő formában tartalmazta a fenséges fejedelemnek, a néhai kegyes emlékű Mátyás király úrnak mondott Ráckeve mezővárosunk polgárai, illetve összes örökösük és utóduk részére adott és engedélyezett bizonyos kiváltságokról készített és kibocsátott oklevelét, miként az ugyanezen oklevél szövegében alább benne foglaltatik; s alázatosan kértek bennünket, hogy előbb említett néhai Ulászló és Mátyás király urak ezen okleveleit érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintve kiváltságlevelünkbe szóról-szóra beiktattassuk és beírassuk, s azokat ugyanezen polgárok, illetve összes örökösük és utóduk részére megújítva örök érvénnyel megerősíteni méltóztassunk. Az oklevelek szövege pedig a következő:

Mi Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország királya, továbbá Morvaország őrgrófja stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, a méltóságos úrnő, Beatrix királyné Kevi nevű, Csepel-szigetünkön bírt mezővárosának okos és körültekintő bírája és esküdt polgárai színünk elé járulva a maguk és ugyanazon mezőváros összes többi polgára és lakója nevében és képviseletében előterjesztették és bemutatták a fenséges uralkodónak, néhai Mátyás király úrnak, Magyarország, Csehország királyának stb., boldog emlékezetű elődünknek azt a kiváltságlevelét, amelyből kiderül, hogy ugyanazon néhai Mátyás király úr bizonyos kiváltságokat és mentességeket, amelyeket tudniillik ugyanazon polgárok és lakók az egykori magyar királyok, elődeink jóváhagyása és engedélye alapján használtak és jelenleg is használnak, s amelyeket az alábbi írott szöveg szerint ugyanezen polgárok számára az alább tartalmazott okok és indoklások alapján újólag megadtunk és engedélyezünk; ők alázattal könyörögtek nekünk, hogy a mondott néhai Mátyás királynak ezt az oklevelét érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintsük, s azt méltóztassunk a magunk kiváltságlevelébe szóról szóra beiktatni, illetve

[623] Az 1779. évi másolatban: Verbevecz, az 1782. évi másolatban: Verbencz, az 1790. évi másolatban nem látszik a vezetéknév, Magdicsnál: Verboetz.

[624] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: virginei.

[625] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 10-én, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

ugyanezen polgárokra, örököseikre és minden utódukra nézve örök érvénnyel megerősíteni. Az oklevél tartalma pedig a következő.

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya, továbbá Ausztria hercege stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, igen kedves hitvesünk, Beatrix királyné, a méltóságos úrnő Csepel-szigetén bírt Kevi nevű mezővárosának okos és körültekintő bírája és esküdt polgárai színünk elé járulva maguk és ugyanazon mezőváros összes többi polgára és lakója nevében és képviseletében nekünk a következőket adták elő: minthogy ugyanezen Kevi mezőváros a közelmúltban valamely véletlen eset folytán teljesen elhamvadva leégett, és okleveleik, írásos dokumentumaik és kiváltságaik, amelyeket bizonyos előjogokra és mentességekre nézve cikkelyenként az alábbiakban részletezett és előadott módon egyrészt mi magunk, másrészt Magyarország néhai szent királyai, tudniillik elődeink adtak ki és készíttettek, abban a tűzben teljesen elpusztultak, s így jelenleg kezük ügyében semmilyen oklevelük és kiváltságuk nincs, amelyekkel ilyen előjogaikat az idő múlásával biztosítani és védelmezni tudnák. Ezért alázatos kérelemmel hozzánk folyamodtak, hogy ilyenfajta régi kiváltságaikat és kegyek kedvezményeit, amelyekkel tudniillik mostanáig éltek és rendelkeztek, ugyanazoknak a polgároknak, a jelenlegieknek és a jövőbenieknek újólag megadni, engedélyezni és a magunk kiváltságaink sorába iktatni méltóztassunk. Ezen kiváltságaik és kedvezményeik pedig, amint azt maguk állítják, és mi magunk is látjuk, s azokról tudomásunk van, a következők voltak: elsősorban az, hogy a mondott Kevi mezőváros összes polgára és lakója, bármilyen állapotú és társadalmi helyzetű legyen is, úgy a királyi és királynéi jószágainkon, miként bárki másén minden adó és vám fizetése alól mind a vizeken, mind a szárazföldeken, hidakon, gátakon vagy töltéseken és bármilyen más építményeknél mentes és mindörökké mentesített legyen.

Továbbá, hogy őket vagy közülük bárkit, akár tulajdonaikat és családtagjaikat bárki kérésére mások tartozásai, vétkei és kihágásai miatt Magyar Királyságunk egész területén senki ne merje letartóztatni, elfogni vagy elítélni, hanem ha valakiknek velük vagy közülük bárki mással, akár embereikkel is vagy családtagjaikkal szemben bármilyen peres eljárása vagy keresete van vagy lenne, akkor ők azt a mondott Kevi mezőváros bírája és esküdtjei jelenlétében jogszerűen folytassák le, ahol minden ellenük fellépő panaszosnak mindig ítéletet és igazságot kell szolgáltatni. Ha pedig valakik az ő ítéletükkel nem lennének megelégedve, azok ügyükkel először királyi tárnokmesterünk jelenlétére, majd pedig felségünkhöz szabadon fellebbezhetnek.

Továbbá, hogy a fent említett Csepel-sziget ispánja és tisztjei a mondott mezőváros polgárai és lakói felett semmiféle joghatósággal vagy bármiféle egyéb hatalommal ne rendelkezzenek, és őket senki kérésére elítélni, és tőlük erőszakkal bírságot kicsikarni semmikor ne merészeljenek.

Mi tehát a mondott mezőváros e polgárainak és lakóinak felségünkhöz a fenti módon előterjesztett kérelmét elfogadjuk, mivel méltányosnak és ésszerűnek ítéltük, hogy a királyi méltóság jóságosan helyet adjon hívei jogos és törvényes kérelmeinek, tehát az előrebocsátott kiváltságokat ugyanazon polgárok és a többi mezővárosi lakó nyugalma és java érdekében tartalmukra és cikkelyeikre nézve teljes egészükben elfogadtuk, jóváhagytuk és megerősítettük, azokat és minden bennük foglaltakat királyi tekintélyünknél és uralkodói hatalmunk teljességénél fogva a mondott Kevi mezőváros és az ott ez idő szerint lakozó összes és minden egyes polgár és telepes részére ismételten és újólag megadtuk, rájuk ruháztuk és engedélyeztük, sőt a jelen oklevél erejével elfogadjuk és jóváhagyjuk, megadjuk és rájuk ruházzuk.

Ennélfogva nektek, összes és minden egyes hívünknek, a főpapoknak, bárónak, ispánoknak, várnagyoknak, nemeseknek és tisztjeiknek, továbbá a városoknak, mezővárosoknak és falvaknak, illetve vezetőiknek, bíráiknak és elöljáróiknak, ezenkívül az adó- és vámszedőknek, akik országunk egész területén, úgy a szárazföldeken, mint a vizeknél és hidakon, töltéseken vagy gátakon és bármilyen más építményeknél bárhol vámszedő helyeket tartotok fenn vagy vámokat szedtek be, királyi vámjainkat éppúgy, mint bárki másét, továbbá az előbb említett Csepel-szigeten ebben az időben ott tartózkodó ispánoknak és bármilyen más tiszteknek, s végül a többi, bármilyen állapotú és társadalmi helyzetű embernek, akik előtt a jelen oklevél bemutatásra kerül, ezen sorokkal igen határozottan meghagyjuk és megparancsoljuk, hogy ezután a jövőben a mondott Kevi mezőváros előbb említett polgárait és lakóit, ahogy arról szó van, a jelenlegieket és a jövőbenieket fentebb írt kiváltságaikban és kedvezményeikben akadályozni, háborgatni vagy bármely módon zaklatni semmiképpen ne merjétek, s kiváltságaikat megsérteni kegyünk megtartása mellett semmi esetre se merészeljétek. A jelen oklevelet átolvasás után a bemutatónak visszaadták.

Kelt Budán, Nagyboldogasszony ünnepén, annak ezernégyszáznyolcvankilencedik, magyar királyságunknak harminckettedik, cseh királyságunknak pedig huszonegyedik évében.

Mi tehát, miután az előbb említett polgárok előrebocsátott, felségünkhöz előterjesztett kérelmét királyi jóindulattal meghallgattuk és kegyesen elfogadtuk, a néhai fenséges Mátyás király úr fent említett oklevelét, amely nincs törölve, nincs megsemmisítve és semmilyen részére nézve sem gyanús, hanem minden hibától és gyanútól mentes, jelen kiváltságlevelünkbe szóról szóra, mindenfajta rövidítés és bővítés nélkül beiktatva megerősítettük, jóváhagytuk és elfogadtuk annyiban, amennyiben annak minden tartalmára, záradékára és cikkelyére nézve szabályszerűen és törvényesen kiadottnak tűnik, illetve hatályosságával az igazságot alátámasztja, s a mondott Kevi mezőváros előbb említett összes polgára és lakója, valamint minden örökösük és utóduk részére ezen oklevelünk ereje és tanúbizonysága által, amelyre magyar királyként használt titkos pecsétünket függesztettük, örök érvénnyel megerősítjük.

Kelt Budán, Szent Gál hitvalló előbb említett ünnepén, az Úr ezernégyszázkilencvenedik, magyar királyságunknak első, cseh királyságunknak pedig huszadik évében.

Mi tehát, miután a jelzett Bogdán György, Kőműves Péter, Sóvágó Lukács és Ötvös Péter előrebocsátott kérelmét, amelyet a maguk és mondott Ráckeve mezővárosunk összes többi polgára és lakója [képviseletében] – miként szó van róla – a fentebbiek szerint felségünkhöz beterjesztettek, királyi jóindulattal meghallgattuk, kegyesen engedélyeztük és elfogadtuk, jó emlékezetű elődeink, az előbb említett Mátyás és Ulászló király urak fentebb írt kiváltságleveleit, amelyek nincsenek törölve, sem megsemmisítve, és egyetlen részükre nézve sem gyanúsak, hanem minden hibától és gyanútól teljesen mentesek, jelen kiváltságlevelünkbe szóról szóra, mindenfajta rövidítés és bővítés nélkül beiktatva és beíratva megerősítjük, jóváhagyjuk és elfogadjuk annyiban, amennyiben azok teljes tartalmukra, záradékukra és cikkelyükre nézve szabályszerűen és törvényesen kiadottnak tűnnek, illetve érvényességükkel azok valódiságát alátámasztják, s azokat minden bennük foglaltakkal együtt mondott Ráckeve mezővárosunk előbb említett összes polgára és lakója, illetve minden örökösük és utóduk részére jelen oklevelünk oltalmával örök érvénnyel megerősítjük. Ezen tény örök emlékezetéül és megerősítéséül a jelen kiváltságlevelünket, amelyet függő titkos pecsétünkkel láttunk el és erősíttettünk meg, részükre engedélyeztük.

Kelt őszintén kedvelt hívünk, a tekintetes és nagyságos fő- és titkos kancellárunk, Werbőczy István keze által Váradon, Kisboldogasszony ünnepe utáni legközelebbi hétfőn, ugyanazon Szűz szülésének ezerötszázharminchatodik, királyságainknak pedig tizedik esztendejében. János király saját kezűleg.

Nr. 34.

I. János király a ráckevei polgárok számára átíratja II. Ulászló király 1498. március 30-án kelt, Mátyás király 1473. március 3-i diplomáját megerősítő oklevelét (1536. október 5.)

Manu propria domini regis

Nos Ioannes Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. marchio Moraviae ac Lusatiae[626] et utriusque Silesiae dux etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri prudentes et circumspecti Ioannes Karatson[627] supremus ac Georgius Bogdan[628] minor iudices et Petrus Kemeves[629] iuratus civis oppidi nostri Raaczkewy[630] in ipsorum ac universorum civium et inhabitatorum eiusdem oppidi nostri personis exhibuerunt nobis et praesentaverunt quasdam litteras serenissimi principis quondam domini Uladislai regis praedecessoris nostri bonae memoriae in pergameno[631]

[626] Az 1782. évi másolatban: Lusitaniae.

[627] Az 1782. évi másolatban: Karácsony, az egyik 1790. évi másolatban: Karacson, Magdicsnál: Karátson.

[628] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Bogdány.

[629] Az 1782. évi másolatban: Kőmeves, az egyik 1790. évi másolatban: Kevmijes, a másik 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Kémeves.

[630] Az 1782. évi másolatban: Ráczkeve, az egyik 1790. évi másolatban Raczkeve, a másik 1790. évi másolatban: Ráczkeve, Magdicsnál: Rácz Kevi.

[631] A 18. századi másolatokban: pargameno.

privilegialiter confectas sigilloque suo secreto, quo ut rex Hungariae utebatur impendenti communitas[632] continentes in se confirmative similiter litteras privilegiales serenissimi principis olim domini Mathiae regis piae recordationis super certis libertatibus ipsis civibus dicti oppidi nostri Raaczkewy[633] ipsorumque heredibus et posteritatibus universis datis et concessis confectas et emanatas, prout clarius in tenore earundem litterarum inferius continetur supplicantes nobis humiliter, ut huiusmodi litteras praefati quondam domini Uladislai regis ratas, gratas et acceptas habendo litterisque nostris similiter privilegialibus de verbo ad verbum inseri et inscribi faciendo easdem eisdem civibus ipsorumque heredibus et posteritatibus universis innovantes[634] perpetuo valituras confirmare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Uladislaus Dei gratia Hungariae et Bohemiae etc. rex memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod pro parte et in personis fidelium nostrorum circumspectorum iudicis et iuratorum ceterorumque universorum civium, hospitum et incolarum oppidi nostri Kewy in insula Chepel habiti exhibitae sunt coram nobis et productae quaedam litterae serenissimi principis quondam domini Mathiae regis, praedecessoris nostri bonae memoriae in pergameno sub sigillo eiusdem de et super certis libertatibus et libertatum praerogativis eisdem per ipsum quondam dominum Mathiam regem gratiose concessis impendenti confectae tenoris infrascripti. Supplicatum itaque exstitit maiestati nostrae pro parte eorundem civium nostrorum, ut easdem litteras ac omnia et singula in eisdem contenta ratas, gratas et acceptas habendo litterisque nostris privilegialibus de verbo ad verbum inseri et inscribi facientes pro eisdem civibus et tota communitate praefati oppidi nostri innovando perpetuo valituras confirmare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Mathias Dei gratia rex Hungariae Bohemiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nos tum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimae supplicationis instantiam per eos pro parte fidelium nostrorum universorum civium hospitumque et inhabitatorum oppidi nostri Kewy in insula Chepel habiti nostrae propterea porrectae maiestati cum etiam, ut iidem cives et communitas eiusdem oppidi nostri ad fidelitatem nobis exhibendam eo ferventius se renumeratos conspexerint incitentur eosdem cives nostros et communitatem eorum in omnibus illis libertatum praerogativis et consuetudinibus, quibus temporibus videlicet dumque primum dictum oppidum nostrum populosum factum seu inhabitatoribus decoratum esset, usi fuissent et gavisi tempore nostro tenere volumus et conservare non obstantibus quibuscunque aliis litteris nostris harum et libertatum ipsorum in contrarium cuipiam ex ipsis civibus datis vel dandis, quas contra praesentes nullius vigoris esse decernimus, immo conservamus praesentium per vigorem.

Quocirca vobis fidelibus nostris iudici et iuratis ceterisque civibus praefati oppidi nostri Kewy praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris harum serie firmiter mandamus ac plenam facultatem damus, quatenus visis praesentibus a modo in posterum omnes tales cives et hospites in medio vestri pro tempore commorantes, qui pristinas huiusmodi libertates ac consuetudines vestras infringerent seu ipsis contrairent cum poenis in talibus infligi solitis arctius punire et adstringere dictasque alias litteras nostras harum in contrarium datas et dandas ab eisdem auferre valeatis et debeatis auctoritate nostra regia praesentibus vobis in hac parte attributa mediante praesentes vero, quas sigillo nostro impendenti consignari fecimus post earum lecturam reddi iubemus praesentanti.

Datum Budae in Die Cinerum anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio regnorum nostrorum anno Hungariae etc. sexto decimo Bohemiae vero quarto.

Nos igitur huiusmodi supplicatione pro parte praefatorum civium nostrorum de Kewy maiestati nostrae modo quo supra porrecta regia benignitate exaudita clementer et admissa praescriptas litteras dicti quondam domini Mathiae regis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed omni prorsus vitio et suspicione carentes, praesentibusque nostris litteris privilegialibus verbotenus sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes eorum continentias, clausulas et articulos eatenus, quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae viribusque earum veritas suffragatur acceptamus, approbamus et ratificamus easque et omnia in eis contenta pro praefatis civibus et incolis ac tota communitate dicti

[632] Az 1782. évi másolatban és az egyik 1790. évi másolatban: communitae.

[633] Az 1782. évi másolatban: Ráczkeve, az egyik 1790. évi másolatban: Raczkeve, a másik 1790. évi másolatban: Ráczkeve, Magdicsnál: Rácz Kevi.

[634] A 18. századi másolatokban: innovando.

oppidi nostri Kewy innovantes perpetuo valituras confirmamus harum nostrarum, quas secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur impendenti communiri fecimus vigore et testimonio litterarum mediante.

Datum Budae feria sexta proxima ante Dominicam Iudica anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo regnorum nostrorum Hungariae etc. anno octavo Bohemiae vero vigesimo octavo.

Nos igitur accepta praemissa supplicatione per annotatos Ioannem Karatson[635] ac Georgium Bogdan[636] et Petrum Kemeves[637] in ipsorum ut praefertur ac aliorum universorum civium et incolarum praenominati oppidi nostri Raaczkewy[638] personis nostrae, prout[639] supra porrecta maiestati regia benignitate exaudita et clementer admissa praescriptas litteras privilegiales dicti quondam domini Uladislai regis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed prorsus omni vitio et suspicione carentes praesentibus litteris nostris privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas et inscriptas, quoad omnes earundem continentias, clausulas et articulos eatenus quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae viribusque ipsarum veritas suffragatur acceptamus, approbamus et ratificamus easque ac omnia et singula in eis contenta praenominatis universis civibus et incolis dicti oppidi nostri Raaczkewy[640] ipsorumque heredibus et posteritatibus universis perpetuo valituras confirmamus praesentis scripti nostri patrocinio mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes litteras nostras privilegiales secreto nostro sigillo impendenti communitas et roboratas eisdem duximus concedendas.

Datum per manus spectabilis ac magnifici Stephani de Werbewcz[641] summi et secretarii cancellarii nostri, fidelis nobis sincere dilecti [...] secundo die festi Beati Francisci confessoris, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo sexto, regnorum vero nostrorum decimo.

Irat: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[642]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.33. (1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 174–179. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 47–48. p. Nr. XXV. (1473. évi oklevél), 58–59. p. Nr. XXXII. (1498. évi oklevél) és 67–69. p. Nr. XXXVII. (1536. évi irat)

Regesztája: *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 223. p. Nr. XXXVI. (1473. évi oklevél), 224. p. Nr. XLIII. (1498. évi oklevél) és 225. p. Nr. LII. (1536. évi irat) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

A király úr saját kezűleg

Mi János, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, Morvaország és Lausitz őrgrófja, s mindkét Szilézia hercege stb. a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy okos és körültekintő híveink, Ráckeve mezővárosunk főbírája, Karácsony János, kisbírája, Bogdán György és Kőműves Péter esküdt polgára a maguk és ugyanazon mezővárosunk összes polgára és lakosa képviseletében előterjesztették és bemutatták nekünk boldog emlékű elődünk, a fenséges fejedelem, a néhai Ulászló király úr pergamenre írt, s magyar királyként használt függő titkos pecsétjével megerősített, kiváltságlevél formájában kiállított bizonyos oklevelét, amely hasonlóképpen megerősítő

[635] Az 1782. évi másolatban: Karácsony, az 1790. évi másolatokban: Karacson, Magdicsnál: Karácsony.
[636] Az 1782. évi másolatban, az egyik 1790. évi másolatban és Magdicsnál: Bogdány.
[637] Az 1782. évi másolatban: Kőmíves, az 1790. évi másolatokban és Magdicsnál: Kevmijes.
[638] Az 1782. évi másolatban: Ráczkevi, az 1790. évi másolatokban és Magdicsnál: Rácz Kevi.
[639] A 18. századi másolatokban: quo ut.
[640] Az 1782. évi másolatban: Ráczkeve, az egyik 1790. évi példányban: Ráczkevi, a másik 1790. évi példányban és Magdicsnál: Rácz Kevi.
[641] A 18. századi másolatokban: Verbevecz, Magdicsnál: Verboetz.
[642] A ránk maradt másolatok közül két példány hitelesítésére 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

formában tartalmazza a fenséges fejedelemnek, a néhai kegyes emlékezetű Mátyás király úrnak a mondott Ráckeve mezővárosunk polgárai és összes örökösük s utóduk részére adott és engedélyezett, bizonyos kiváltságokról készített és közzétett kiváltságlevelét, miként az ugyanezen oklevél szövegében alább tisztán benne foglaltatik, s alázatosan kértek bennünket, hogy az előbb említett néhai Ulászló király úrnak ezt az oklevelét érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintsük, és azt kiváltságlevelünkbe hasonlóképpen szóról szóra beiktattassuk s beírassuk, illetve azt ugyanezen polgárok, összes örökösük és utóduk részére megújítva örök érvénnyel megerősíteni méltóztassunk. Az oklevelek szövege pedig a következő:

Mi Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya stb., a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, a Csepel-szigeten bírt Kevi mezővárosunk körültekintő bírája és esküdtjei, valamint összes többi polgára, telepese és lakója részéről és képviseletében előttünk átadásra és benyújtásra került a fenséges fejedelem, néhai Mátyás király úr, jó emlékezetű elődünk pergamenre írt és az ő pecsétjével ellátott egy bizonyos oklevele azon bizonyos kiváltságokról és kedvezményekről, amelyeket maga néhai Mátyás király úr nekik az alább írt tartalommal kegyesen adott.

Ennélfogva ugyanazon polgárok részéről felségünkhöz kérelem érkezett, hogy ezt az oklevelet, valamint az összes és minden egyes abban foglaltakat érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintsük, s azt a magunk kiváltságlevelébe szóról szóra beiktatva és beírva előbb említett mezővárosunk ugyanezen polgárai és egész közössége részére örök érvénnyel megerősíttetni méltóztassunk. Ennek az oklevélnek a szövege pedig a következő:

Mi Mátyás, Isten kegyelméből Magyarország, Csehország stb. királya, a jelen oklevél tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy egyrészt híveink, a Csepel-szigeten bírt Kevi mezővárosunk összes polgára, telepese és lakosa részéről felségünkhöz beterjesztett igen alázatos esedező kérelmére, másrészt azért is, hogy ugyanezen mezővárosunk polgárait és közösségét, akik tapasztalni fogják a jutalmazás tényét, az irántunk tanúsítandó hűségre annál jobban ösztönözzük, azt akarjuk, hogy ugyanezen polgárainkat és közösségüket a kiváltságok mindazon kedvezményeiben és szokásaiban, amelyekkel abban az időben éltek és rendelkeztek, amikor tudniillik mondott mezővárosunkat először benépesítették, vagyis lakosokkal megtisztelték; azokat a mi időnkben is megtartsák és megőrizzék. Ezt egyetlen más oklevelünk se akadályozza, és amit kiváltságaik s a jelen oklevél ellenében e polgárok bármelyikének adtunk vagy adni fogunk, a jelen oklevél ellenében hatálytalannak nyilvánítjuk, sőt, azokat a jelen oklevél erejével megőrizzük.

Ezért nektek, híveinknek, előbb említett Kevi mezővárosunk bírájának és többi esküdt polgárának, a jelenlegieknek és a jövőbenieknek, akik a jelen oklevélről tudomást fogtok szerezni, ezen sorokkal határozottan meghagyjuk és teljhatalmat adunk, hogy a jelen oklevél megtekintése után minden közöttetek ez időben ott tartózkodó olyan polgárt és telepest, aki ilyen korábbi kiváltságaitokat és szokásaitokat megsértené, vagy azokkal szembeszegülne, ezután a jövőben az ilyen esetekben kimérni szokott büntetésekkel határozottan büntessétek meg és erre őket kötelezzétek, s az említett egyéb, ezzel ellentétes érvényű kiadott vagy kiadandó oklevelünket tőlük elvegyétek, és azt, mivel a jelen oklevéllel ebben a tekintetben reátok ruházzuk, királyi felhatalmazásunknál fogva meg is kell tennetek. A függő pecsétünkkel megerősíttetett oklevelünket elolvasás után pedig a bemutatónak visszaadni rendeljük.

Kelt Budán, Hamvazószerdán, az Úr ezernégyszázhetvenharmadik, magyar stb. királyságunknak tizenhatodik, csehországi királyságunknak pedig negyedik esztendejében.

Mi tehát, miután az előbb említett Kevi polgáraink részéről felségünkhöz beterjesztett ezen kérelmét királyi jóindulattal meghallgattuk és kegyesen elfogadtuk, az említett néhai Mátyás király úr fent nevezett oklevelét, amely nincs törölve, sem megsemmisítve, és egyetlen részére nézve sem hamis, hanem minden hibától és gyanútól mentes, jelen kiváltságlevelünkbe szó szerint, minden rövidítés és bővítés nélkül beiktatva elfogadjuk, jóváhagyjuk és megerősítjük annyiban, amennyiben annak egész tartalmára, záradékára és cikkelyére nézve szabályszerűen és törvényesen kiadottnak tűnik, illetve érvényességével az igazságot alátámasztja, és azt az összes benne foglaltakkal együtt mondott Kevi mezővárosunk előbb említett polgárai, lakói és egész közössége részére ezen oklevél ereje és tanúbizonysága által megújítván örök érvénnyel megerősítjük, amelyet magyar királyként használt függő titkos pecsétünkkel megerősíttetünk.

Kelt Budán, Feketevasárnap előtti legközelebbi pénteken, az Úr ezernégyszázkilencvennyolcadik, magyar stb. királyságunk nyolcadik, míg cseh királyságunk huszonnyolcadik évében.

Mi tehát, miután nevezett Karácsony János, Bogdán György és Kőműves Péter előrebocsátott kérelmét, amelyet a maguk és előbb említett Ráckeve mezővárosunk összes többi polgára és lakója képviseletében a fentebbiek szerint felségünkhöz beterjesztettek, királyi jóindulattal meghallgattuk, kegyesen engedélyeztük és elfogadtuk, a mondott néhai Ulászló király úr fentebb írt kiváltságlevelét, amely nincs törölve, sem megsemmisítve, és egyetlen részére nézve sem gyanús, hanem minden hibától és gyanútól teljesen mentes, jelen kiváltságlevelünkbe szóról szóra, mindenfajta rövidítés és bővítés nélkül beiktatva és beíratva megerősítjük, jóváhagyjuk és elfogadjuk annyiban, amennyiben az teljes tartalmára, záradékára és cikkelyére nézve szabályszerűen és törvényesen kiadottnak tűnik, illetve érvényességével annak valódiságát alátámasztja, s azt minden egyes benne foglaltakkal együtt mondott Ráckeve mezővárosunk előbb említett összes polgára és lakója, illetve minden örökösük és utóduk részére jelen írásunk oltalmával örök érvénnyel megerősítjük. Ezen tény örök emlékezetéül és megerősítéséül részükre kiadtuk ezt a kiváltságlevelünket, amelyet függő titkos pecsétünkkel láttunk el és erősíttettünk meg.

Kelt őszintén kedvelt hívünk, a tekintetes és nagyságos fő- és titkos kancellárunk, Werbőczy István keze által [...] Assisi Szent Ferenc ünnepének másnapján, az Úr ezerötszázharminchatodik, királyságainknak pedig a tizedik esztendejében.

Nr. 35.

A győri káptalan átírja Zsigmond király 1428. november 29-én kiadott oklevelét (1626. június 16.)

Nos capitulum ecclesiae Iauriensis memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod prudentes et circumspecti Michael Bori[643] alter Michael Kuun[644] et Stephanus Kaszkitth[645] incolae civitatis Keve[646] in comitatu Pilisiensi existentis et Petrus Feyes suis ac ceterorum incolarum et totius communitatis praedictae civitatis Kevi nominibus et personis nostram personaliter venientes in praesentiam exhibuerunt et praesentaverunt nobis quasdam litteras sacratissimi quondam principis et domini Sigismundi Dei gratia Romanorum regis semper augusti ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. regis privilegiales ex commissione propria ipsius domini regis in pergameno[647] patenter confectas et emanatas ac secreto sigillo impendenti eiusdem domini regis roboratas ob malam earum conservationem[648] aliquot in locis laceras ac ob id minus[649] legibiles[650] tenoris infrascripti petentes nos debita cum instantia, ut nos easdem litteras privilegiales transscribi et transsumi praesentibusque litteris nostris transsumptionalibus inseri et inscribi facientes easdem extradare vellemus, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex ad cunctorum praesentium pariter et futurorum notitiam deducentes harum serie declaramus, quod cum id pensamus animo, ut in multitudine plebis robur regum et gloria existat et acrescat ex duplicique principum contractione plebs subiecta et numero et viribus augeatur. Dumque hoc regali moderamine in cordis nostri revolvimus armariolo, quod tunc subditi dignae retributionis beneficio refoventur, dum eis largitur, quod merentur exindeque ad fidelitatis fervorem excitantur et capto obsequendi exemplo ad indubitatam fiduciam serviendi incandescunt.

His igitur ducti considerationibus, commoditatibus, utilitatibus et profectibus subditorum nostrorum signanter in confinibus dicti regni nostri Hungariae et partibus eisdem suprapositis residentium et constitutorum clementer providere volentes de fidelium praelatorum et baronum, potiorumque dicti regni nostri Hungariae procerum consilio et ex matura deliberatione fidelibus nostris universis et singulis civibus, hospitibus, incolis et inhabitatoribus nostrae civitatis Kewy vocatae nobis humiliter supplicantibus infrascrip-

[643] A 18. századi másolatokban: Bory.
[644] A 18. századi másolatokban: Kun.
[645] Az 1779. évi másolatban: Kaczkytth, az 1782. évi másolatban: Kaczkitth.
[646] A 18. századi másolatokban: Kevi.
[647] A 18. századi másolatokban: pargameno.
[648] A 18. századi másolatokban a confirmationem szó át van húzva, s felette a conservationem alak olvasható.
[649] Az 1782. évi másolatban az unius szó át van húzva, s felette a minus alak olvasható.
[650] Az 1779. évi másolatban: legibilis.

tas libertates et libertatum praerogativas duximus gratiose concedendas, ut videlicet praefati cives, hospites, incolae inhabitatoresque et tota communitas praefatae civitatis nostrae Kewy vocatae ab omnibus censibus, collectis, datiis et quibuscunque exactionibus, quibus hactenus tam in pecuniis et usonibus quam aliis quibuscunque rebus regiae maiestati et camerae suae quomodocunque et qualitercunque et in quibuscunque terminis faciendis usque ad haec tempora fuissent obligati penitus et per omnia exempti sint supportatique et libertati in perpetuum habeantur nec per amplius ad huiusmodi censuum, collectarum, datiorum et exactionum solutionem seu administrationem a modo in posterum debeant qualitercunque esse obligati, dempto quod pro omnibus praedictis censibus, collectis atque datiis et exactionibus eorundem non plus quam duos centenarios cerae in singulis festivitatibus Circumcisionis Domini pro munere strenuarum regiae maiestati et ad cameram suam regalem dare et administrare portum etiam regium seu custodiam portus firmiter et vigilanter tenere et conservare in eoque regiae maiestati omni pro modo sollicitudine diligentia et fidelitate, quibus usque nunc existunt consueti regiae maiestati famulari servire teneantur et perpetuis temporibus sint et debeant esse obligati.

Praeterea quasdam villas nostras regales Balvanys et Zkorenovz vocatas in contigua vicinitate territorii praedictae civitatis nostrae Kewy appellatae adiacentes alias habitatoribus destitutas nuncque per praefatos cives, hospites et incolas nostros populatas, quarum terras proprias maiestas nostra ipsis non ad populandum, sed tantum ad utendum et excolendum dederat et contulerat, nunc eisdem civibus, hospitibus et incolis denuo et ex novo semota qualibet conditione damus, donamus et conferimus praefataeque civitati nostrae in perpetuum duximus annectendas et applicandas.

Et insuper saepefatis nostris civibus, hospitibus et incolis jam fatae civitatis nostrae Kewy necnon et populis in praeattactis villis Balvanys et Zkorenovz vocatis constitutis et commorantibus totum lucrum camerae nostrae, quibus hactenus maiestati nostrae et fisco regio fuerunt ex debito obligati penitus et per omnia futuris perpetuis temporibus relaxamus, ipsosque et eorum quemlibet a solutione praedicti lucri camerae nostrae prorsus in aevum duximus eximendos et supportandos eximimusque et supportamus in his scriptis et nec iidem amplius ad solutionem praeattacti lucri camerae nostrae quomodolibet teneantur neque debeant esse obligati.

Praeterea sicuti et quemadmodum antefati cives, hospites et incolae nostrae civitatis Kewy privilegiata eorum libertate per nos dudum eisdem concessa requirente ab omni solutione tributorum nostrorum regalium exempti fore dignoscuntur ita nunc eosdem et quemlibet ipsorum ab huiusmodi solutione tributaria in quibuscunque locis dictorum tributorum nostrorum regalium tam personis, quam mercimoniis et aliis rebus eorum quibuscunque faciendis denuo et ex novo penitus et in toto duximus eximendos et supportandos eximimusque libertamus et in perpetuum supportamus.

Ceterum, ut praefata civitas nostra ex libertatis largitate et regali munifica annuentia sicuti numero ita et fidelitate et rerum incremento augmentetur eisdem civibus et omnibus hospitibus praedictae civitatis nostrae nunc et omni futuro tempore in eadem constitutis sicuti hac ipsa praerogativa ceterae liberae civitates nostrae potiuntur huiusmodi libertatem duximus concedendam, ut ipsos et homines eorum cum quibusvis mercantiis et aliis rebus ubivis per hoc regnum nostrum procedentes nec in personis neque in rebus et bonis quibusvis ad cuiuspiam instantiam quivis praelatorum, baronum, comitum, castellanorum, nobilium atque civitatum et villarum iudicum et villicorum alicubi iudicare, impedire, arestare et damnificare praesumat signanter factis debitis, delictis et excessibus aliorum. Si qui enim contra ipsos nostros cives vel eorum alium quidpiam actionis vel quaestionis movere habuerint, hi id in praesentia iudicis, iuratorum civium eiusdem nostrae civitatis iuridice prosequantur super eosdem ex parte quorum inibi cuilibet conquerenti iudicium et iustitia administrabitur pleno iure.

Insuper in libertatis praefatae civitatis augmento per expressum determinamus hoc addendum, quod nullus forensis et extra territorium praefatae nostrae civitatis commorans mercator quemvis pannum, praeterquam in nundinis in eadem civitate nostra celebrandis, cum ulnis seu minutatim nisi cum integris petiis seu staminibus vendere possit. Et etiam caupones seu venditores vinorum similiter forenses vinum eorum non cum mensuris seu pintis minutatim ad educillum, sed cum integris vasis vini inibi venditioni queant exponere modo aliquali.

Annuimus praeterea praefatis fidelibus civibus, hospitibus, incolis et populis nostris de Kewy, ut ipsi in omnibus fluviis et aquis currentibus circumquaque ipsam civitatem nostram existentibus et eidem circum-

iacentibus exceptis dumtaxat piscinis et piscaturis prohibitis ad castrum nostrum Kewy vocatum spectantibus ubique piscandi securam habeant potestatem.

Item sicut ad humillimae et devotae supplicationis instantiam Petri iudicis iam fatae civitatis nostrae maiestati nostrae per ipsum suo ac aliorum iam fatorum civium, hospitum, incolarum et populorum nostrorum nominibus propterea porrectam requirentibusque eorundem Petri iudicis et civium, hospitum et incolarum nostrorum fidelitatibus ac fidelium obsequiorum laude dignis meritis maiestati nostrae et sacro nostro regio diademati per ipsos exhibitis et impensis sic non minus pro utilitate et commodo regni nostri ad praefatam civitatem nostram Kewy appellatam forum liberum singulis feriis tertiis in omni hebdomade sub eisdem libertatum praerogativis, quibus fora libera hebdomadalia aliarum liberarum civitatum nostrarum celebrantur duximus annuendo gratiose concedendum absque tamen praeiudicio fororum liberorum hebdomadalium aliorum.

Decernimus ex nunc et de plenitudine nostrae regiae potestatis annuimus atque concedimus, ut singulis feriis secundis ipsam feriam tertiam praecedentibus necnon et eadem feria tertia, qua ut praemittitur dictum forum celebrabitur item et feriis quartis praetactam feriam tertiam immediate sequentibus usque horam meridiei ipsarum feriarum quartarum quilibet mercatores institores et alii homines dicti regni nostri Hungariae praetitulatum forum hebdomadale per nos ut praemittitur civitati nostrae Kewy praedictae singulis septimanis celebrari commissum cum eorum rebus et mercibus intrantes ad idem forum venientes ab omni prorsus tributaria solutione tam de personis quam mercantiis et aliis eorum rebus venalibus et emptionalibus exempti sint et penitus supportati habeantur.

Insuper animo deliberato et ex certa nostra scientia ac de mera nostrae regiae potestatis plenitudine nostrum ius patronatus regium in ipsos iudicem, cives, hospites et incolas nostros penitus transferentes eisdem omnimodam damus et tribuimus potestatis facultatem, ut si dum et quandocunque ac quotienscunque eorum parochialis ecclesia per mortem sui rectoris aut alio quovismodo legitime vacaverit, semper toties quoties opus erit personam idoneam in sacerdotio constitutam, litteratura sufficiente et commendandae vitae in eorum plebanum eligere, assumere et recipere possint, episcopo dioecesano pro recipienda et habenda canonica confirmatione praesentandum temporibus perpetuis successivis universis. In quorum omnium et singulorum praemissorum robur et efficax testimonium saepefatis iudici, civibus, hospitibus et incolis nostris praesentes nostras litteras secreto sigillo nostro impendenti communitas duximus concedendas.

Datum in Karansebes in vigilia festi Beati Andreae apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo octavo regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo secundo, Romanorum decimo nono et Bohemiae nono.

Nos igitur praeinsertas litteras non abrasas, non cancellatas, non vitiatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni penitus vitio et suspicione carentes, sine diminutione et augmento aliquali in quantum legibiles erant, transscribi et transsumi praesentibusque litteris nostris inseri et inscribi faciendas praefatis incolis praedictae civitatis Keve iurium suorum pro tuitione necessarias[651] sub sigillo nostro capitulari et authentico originalibus quoque earundem litterarum in specie redditis et restitutis extradandas duximus et cencedendas communi suadente iustitia.

Datum feria tertia proxima post dominicam infra octavam Sanctissimi Corporis Christi anno eiusdem millesimo sexcentesimo vigesimo sexto. Lecta in capitulo.

Irat: szövege 18. századi másolatban maradt fenn.[652]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.35. (1779. évi példány); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 52–61. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 4–9. p. Nr. III. (1428. évi oklevél) és 71–72. p. Nr. XXXIX. (1626. évi irat)

Regesztája: Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktar-

[651] Az 1782. évi másolatban: necessariorum.

[652] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 9-én került sor, míg a másik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

tományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal.* Bp., 1907. 79. p. Nr. CXLVIII. (1428. évi oklevél) (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 218. p. Nr. IX. (1428. évi oklevél) és 226. p. Nr. LVI. (1626. évi irat) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

Mi, a győri egyház káptalanja a jelen irat tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy a Pilis vármegyében lévő [Rác]Keve város okos és körültekintő lakói, Bori Mihály, másfelől Kun Mihály, Kacskity István és Fejes Péter a maguk és az előbb mondott [Rác]Kevi város többi lakója és egész közössége nevében és képviseletében személyesen járulva jelenlétünk elé, benyújtották és megmutatták nekünk a néhai szentséges fejedelem, Zsigmond úr, Isten kegyelméből a rómaiak felséges királya és Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya alább írt tartalmú, a rossz megőrzés miatt néhány helyen elszakadt, s emiatt kevéssé olvasható bizonyos kiváltságlevelét, amelyet a király úr meghagyásából pergamenen, nyílt formában állítottak ki és adtak ki; s illő kéréssel azt kívánták tőlünk, hogy ugyanezen kiváltságlevelet írassuk és másoltassuk át, s a jelen átmásolt iratunkba szíveskedjünk beiktatni és beíratni, illetve részükre kiadni, mely oklevél tartalma pedig a következő.

Mi Zsigmond, Isten kegyelméből a rómaiak felséges királya, valamint Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, minden jelenlévőnek és jövőbeninek egyaránt tudomására hozva ezen [oklevél] soraival kinyilvánítjuk, s szándékosan úgy gondoljuk, hogy a királyok ereje és dicsősége a nép sokaságában áll és növekszik, s az alattvaló nép a fejedelmekkel kötött kettős szerződéssel számban és erőben gyarapszik. Midőn ezen királyi kormányzás során szívünk mélyén átgondoltuk, hogy az alattvalók, amikor arra rászolgálnak, bőségesen részesülnek a méltó jutalmazás jótéteményében, s ezáltal őket a hűség buzgalmára ösztönzik, valamint a követendő példa megragadása után a szolgálat iránti feltétlen bizalomra hevülnek.

Tehát ezen megfontolásból vezérelve alattvalóinknak, jelesül említett Magyar Királyságunk határain belül és az azokhoz csatolt [ország]részeken élőknek és lakóknak javáról, hasznáról és előrehaladásáról kegyelmesen gondoskodni akarván, nevezett Magyar Királyságunk összes és minden egyes hívünknek, főpapjainknak, báróinknak, hatalmasainknak és előkelőinknek tanácsára s érett elhatározásból híveinknek, Keve nevű városunk előttünk alázatosan kérelmező polgárainak, telepeseinek, lakóinak és lakosainak az alább írt kiváltságokat és kedvezményeket kegyesen engedélyeztük. Hogy tudniillik előbb mondott Keve városunk fent nevezett polgárai, lakói, lakosai és egész közössége minden földbértől, rendkívüli adótól, ajándéktól és bármiféle adókivetéstől, amelyek teljesítésére eddig úgy pénzben és vizában, mint bármilyen más jószágban a királyi felségnek és az ő kamarájának bármilyen módon, bármiként és bármilyen időpontban mostanáig kötelezve voltak, teljesen és minden tekintetben mentesek, felmentettek és mindörökre szabadok legyenek; s ettől kezdve a jövőben földbér, rendkívüli adók, ajándékok és királyi adók fizetésére és beszolgáltatására többé semmiképpen ne kötelezzék őket, kivéve, hogy a királyi felségnek és az ő királyi kamarájának újévi ajándékként összes előbb említett földbérük, rendkívüli adójuk, ajándékuk és királyi adójuk fejében nem többet, mint két mázsa viaszt adjanak és szolgáltassanak be mindig az Úr körülmetélésének ünnepén [január 1.], szilárdan és éberen tartsák s őrizzék a királyi kikötőt, mint őrhelyet, s ott a királyi felségnek, miként ez mostanáig szokásban volt, szolgai buzgósággal, körültekintéssel és hűséggel minden módon szolgálni tartozzanak, és őket arra örök időre kötelezzék.

Ezenkívül fent nevezett Keve városunk területének közvetlen szomszédságában elterülő, máskülönben lakosai által elhagyott, és most említett polgáraink, telepeseink és lakóink által benépesített, bizonyos Bálványos és Szkorenovc nevű királyi falvainkat, amelyek földjeit felségünk nem benépesítés, hanem csupán használat és művelés végett adta és adományozta nekik, most ezen polgároknak, telepeseknek és lakóknak ismét és újfent, minden feltétel nélkül adjuk, adományozzuk és juttatjuk, s előbb mondott városunkhoz örökre hozzácsatoltuk és hozzáillesztettük.

S azonfelül a már említett Keve városunk gyakran szóba hozott polgárainak, telepeseinek és lakóinak, továbbá a fent említett Bálványos és Szkorenovc nevű falvakban élő és lakó népeknek is a teljes kamara-

hasznunkat, amellyel [ők] eddig felségünknek és a királyi kincstárnak kötelességből tartoztak, az eljövendő örök időkben teljesen és minden tekintetben elengedtük, őket és közülük bárkit fent említett kamarahasznánk fizetése alól örökre teljesen mentesítendőnek és felmentendőnek tekintettük, s ezen oklevélben mentesítjük és felmentjük; és ugyanők az előbb említett kamarahasznánk fizetésével többé semmilyen módon ne tartozzanak, s őket arra ne kötelezzék.

Ezenkívül, amiként és amilyen módon Keve kiváltságos városunk fent nevezett polgárait, telepeseit és lakóit, mivel a nekik általunk régen megengedett kiváltságuk megkívánja, minden királyi vámunk fizetése alól mentsék fel, így most őket és közülük bárkit az ilyenfajta vámfizetéstől és nevezett királyi vámjaink teljesítése alól bármely helyeken, úgy személyük, mint árucikkeik és bármiféle más javaik után ismét és újólag, teljesen és egészen mentesítendőnek és felmentendőnek tekintettük, mentesítjük, felszabadítjuk, és mindörökre felmentjük.

Egyébként, hogy előbb mondott városunk a kiváltság bőségéből és a király adakozó jóváhagyásából úgy lélekszámban, mint hűségben és vagyona növekedésében gyarapodjék, fent említett városunk minden polgárának és telepesének, akik abban most és minden eljövendő időben tartózkodnak – minthogy ennek a kedvezménynek a többi szabad városunk is birtokában van –, olyanfajta kiváltságot engedélyeztünk, hogy őket és embereiket, midőn királyságunkban akármilyen áruval és egyéb javakkal bárhol megfordulnak, sem személyükben, sem tulajdonaikban és bármiféle javaikban senki kérésére semelyik főpap, báró, ispán, várnagy, nemes, városi vagy falusi bíró, illetve falunagy, kiváltképpen mások tartozásai, vétkei és kihágásai miatt sehol elítélni, akadályozni, feltartóztatni és megkárosítani ne merészelje. Ha ugyanis valakiknek e polgáraink vagy közülük másvalaki ellen bármilyen peres eljárása vagy keresete lenne, ők azt ugyanezen városunk bíráinak és esküdt polgárainak jelenlétében bírói úton folytassák le, s ott ők az ő részükről a megnevezettek felett bármely panaszosnak teljes jogú ítéletet és igazságot fognak szolgáltatni.

Ezenfelül a fent nevezett város kiváltságának növelése végett – ezt kifejezetten hozzá kell tenni – elrendeljük, hogy semmiféle külföldi árus és városunk területén kívül lakó kereskedő nem adhat el semmilyen posztót, kivéve eme városunkban tartandó vásárokon, és nem rőfszámban, kis tételben, hanem csak egész darabban vagy végekben. És a kocsmárosok is vagy ugyanúgy az idegen piaci borárusok más módon nem mérhetik ki, nem verhetik csapra ott borukat mérőkben vagy pintekben, kis tételben, hanem csupán egész boroshordókkal árulhatják azt.

Ezenkívül említett kevei híveinknek, polgárainknak, telepeseinknek, lakóinknak és népeinknek jóváhagyjuk, hogy városunk körül és annak környékén lévő összes folyóban és folyóvízben, kivéve egyedül a Keve nevű várunkhoz tartozó halastavakat és tiltott halászó vizeket, mindenütt joguk legyen zavartalanul halászni.

Továbbá a már említett városunk Péter bírájának a maga és más szóban forgó polgáraink, telepeseink, lakóink és népeink nevében felségünkhöz benyújtott igen alázatos és kegyesen esdeklő kérelmére, miként azt Péter bíránk és polgáraink, telepeseink és lakóink hűsége, illetve hű szolgálataik dicséretre méltó érdemei megkívánják, amelyeket felségünknek és szent királyi koronánknak mutattak és tettek, nem kevésbé királyságunk hasznára és javára előbb említett Keve nevű városunknak minden héten kedden, más szabad hetivásárok sérelme nélkül, szabad piacot hagytunk jóvá és kegyesen engedélyeztünk azon kiváltságok kedvezményeivel, amelyekkel más szabad városaink szabad hetivásárukat tartják.

Mostantól fogva elrendeljük és királyi hatalmunk teljességéből kifolyólag jóváhagyjuk és megengedjük, hogy a keddi napot megelőző hétfőn, valamint magán a keddi napon is, amelyen, miként azt előrebocsátjuk, az említett piac megtartásra fog kerülni, továbbá a keddi napot közvetlenül követő szerdai napon egészen délig bármely kereskedőt, kalmárt és említett Magyar Királyságunk más embereit, akik fent nevezett Keve városunknak általunk hetente megtartani engedélyezett hetipiacára holmijaikkal és áruikkal odaérkezvén megjelennek, úgy személyükre, mint árucikkeikre és más adásvételi javaikra nézve minden vámfizetés alól mentesnek és teljesen felmentettnek tekintsék.

Ezenfelül határozott szándékkal, biztos tudomásunk alapján és királyi hatalmunk valódi teljességével királyi kegyúri jogunkat bíránkra, magukra a polgárainkra, telepeseinkre és lakóinkra teljesen átruházzuk, részükre a hatalom lehetőségét minden tekintetben megadjuk és átengedjük, hogy ha ameddig, amikor és akárhányszor anyaegyházuk a plébános halála után vagy bármely más módon törvényesen megüresedik, valahányszor szükséges lesz, plébánosuknak papi rendet felvett, elégséges műveltségű és példás életű,

alkalmas személyt választhassanak, felvehessenek és befogadhassanak, akit a kánoni megerősítés felvétele és elnyerése végett minden elkövetkezendő időben a megyéspüspöknek be kell mutatni. Az előrebocsátottak összességének és mindegyikének megerősítésére, valamint hatékony tanúbizonyságára gyakran emlegetett bíránknak, polgárainknak, telepeseinknek és lakóinknak a jelen, függő titkos pecséttel megerősített oklevelünket kiadni rendeltük.

Kelt Karánsebesen, Szent András apostol ünnepének előestéjén, az Úr ezernégyszázhuszonnyolcadik, magyar stb. királyságunk negyvenkettedik, római királyságunk tizenkilencedik, cseh királyságunk kilencedik esztendejében.

Mi tehát az előbb említett oklevelet, amely nincs törölve, nincs megsemmisítve, nem hamis, egyetlen részére nézve sem gyanús, hanem teljességgel minden hamisítás és gyanú nélküli, mindenféle rövidítés és bővítés nélkül, amennyire olvasható volt, átírtuk és átmásoltuk, s jelen iratunkba iktattuk és beírtuk, mint ama előbb mondott [Rác]Keve város fent nevezett lakói jogainak védelme érdekében szükséges, káptalani és hiteles pecsétünk alatt, miután ugyanazon oklevél eredetijét is a maga mivoltában visszaadtuk és visszajuttattuk, kiadni és engedélyezni gondoltuk, amint azt az általános igazságosság ajánlja.

Kelt az Úrnapja nyolcadába eső vasárnap utáni legközelebbi kedden, ugyanezen ezerhatszázhuszonhatodik esztendőben. Felolvasták a káptalanban.

Nr. 36.

A győri káptalan átírja a titeli káptalan 1412. szeptember 17-én kiadott, Zsigmond király parancslevelét is tartalmazó oklevelét (1626. június 18.)

Nos capitulum ecclesiae Iauriensis memoriae commendamus per praesentes, quod prudentes et circumspecti Michael Bory alter Michael Kuun[653] et Stephanus Katzkith[654] incolae civitatis Keve[655] in comitatu Pilisiensi existentis et Matthaeus Bogdan[656] suis ac ceterorum incolarum et totius communitatis praedictae civitatis Kevi nominibus et in[657] personis nostram personaliter venientes in praesentiam exhibuerunt et praesentaverunt nobis quasdam litteras honorabilis olim capituli ecclesiae Tytuliensis statutorias in pergameno patenter confectas et emanatas sigilloque impendenti eiusdem capituli roboratas alphabeto intercisas tenore[658] infrascripti petentes nos debita cum instantia, ut nos easdem litteras statutorias transscribi et transsumi praesentibusque litteris nostris transsumptionalibus inseri et inscribi facientes easdem extradare vellemus, quarum quidem litterarum tenor talis est:

Capitulum ecclesiae Tytuliensis omnibus Christi fidelibus praesentibus pariter et futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos litteras serenissimi principis domini Sigismundi Dei gratia Romanorum regis semper augusti ac Hungariae etc. regis domini nostri naturalis introductorias[659] ac[660] statutorias nobis praeceptorie[661] directas summo cum honore recipimus in haec verba:

Sigismundus, Dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungariae etc. rex fidelibus suis capitulo ecclesiae Tytuliensis[662] salutem et gratiam. Cum nos pro commodiosiori[663] incremento et opulentiori usu fidelium nostrorum civium et inhabitatorum civitatis nostrae Kewy[664] vocatae eisdem civibus et inhabitatori-

[653] Az 1779. évi másolatban: Kun.
[654] A 18. századi másolatokban: Katzkitth.
[655] A 18. századi másolatokban: Kevi.
[656] Az 1790. évi másolatban: Bogdán, Magdicsnál: Bogdány.
[657] A 18. századi másolatokban az in elöljáró szó nem szerepel.
[658] A 18. századi másolatokban: tenoris.
[659] Magdicsnál: introductoriales.
[660] A 18. századi másolatokban: et.
[661] Az 1790. évi másolatban: perceptorie.
[662] Az 1782. évi másolatból a Tytuliensis szó kimaradt.
[663] Az 1782. évi másolatban: commodi.
[664] A 18. századi másolatokban: Kevi, Magdicsnál: Keve.

bus ac populis universis praeattactae[665] civitatis nostrae Kewy[666] quasdam terras seu praedia habitatoribus destitutas Balvanys[667] et Zkorenovz[668] appellatas in[669] contigua vicinitate territorii dictae civitatis adiacentes cum omnibus earum utilitatibus et pertinentiis ad eandem civitatem nostram Kewy[670] mediantibus aliis litteris nostris exinde confectis in perpetuum duximus annectendas et applicandas velimusque[671] dictos cives et populos eiusdem civitatis per nostrum et vestrum homines in dominium earundem legitime facere introduci.

Fidelitati igitur vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum quo praesente Michael dictus Baak de Berend aut Nicolaus filius Syrko[672] de Krokuch[673] vel Vitan[674] de Vitanovits[675] aliis absentibus homo noster ad facies praedictarum terrarum vicinis et commetaneis earum universis inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo introducat praefatos cives et populos in dominium earundem statuatque easdem[676] eisdem praemisso novae donationis[677] titulo perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatos cives et populos nostros de dicta Kewy[678] nostram in praesentiam ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros[679] efficacem et post haec ipsam possessionariam introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et evocatorum, si qui fuerint terminoque assignato nobis fideliter rescribatis. Praesentes autem sigillo nostro maiori, quo ut rex Hungariae utimur, fecimus consignari. Datum Budae feria quinta proxima[680] post festum Assumptionis Virginis Gloriosae anno Domini millessimo quadringentesimo duodecimo, regnorum autem nostrorum anno Hungariae etc. vigesimo quinto Romanorum vero secundo.[681]

Nos itaque mandatis dicti domini nostri regis in omnibus oboedire cupientes, ut tenemur una cum praefato Nicolao filio Syrko de Krokuch homine regio in praenominatis litteris regalibus nominatim inter alios conscripto nostrum hominem videlicet discretum[682] virum magistrum Nicolaum socium et canonicum[683] nostrum ad praemissa fideliter exequenda nostro pro[684] testimonio fide dignum duximus destinandum. Qui demum exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod idem homo regius[685] ipso nostro testimonio praesente Sabbatho proximo ante festum Nativitatis Virginis Gloriosae nunc praeteritum ad faciem[686] praedictarum terrarum Balvanys[687] et Zkorenovz[688] vocatarum in comitatu Keve[689] in contigua vicinitate territorii[690] dictae civitatis Kewy[691] adiacentium habitatoribus destitutarum vicinis et commetaneis earum

[665] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: praefatae.
[666] Az 1779. és az 1782. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Kevi, az 1790. évi másolatban: Keve.
[667] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Balvanos, az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Bálványos.
[668] Az 1779. évi másolatban: Skrovonovcz, az 1790. évi másolatban: Skorinovecz, az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Skronovetz.
[669] Az 1782. évi másolatban az in elöljárószó nem szerepel.
[670] Az 1779. évi másolatban: Kevi, az 1782. és az 1790. évi másolatban, valamint Magdicsnál: Keve.
[671] Az 1782. évi másolatban: volumusque.
[672] Az 1790. évi másolatban: Syroko.
[673] Az 1782. évi másolatban: Krőkucs.
[674] Magdicsnál: Vitán.
[675] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Vitanovik, az 1782. évi másolatban: Vitanovich.
[676] Magdicsnál: eosdem.
[677] Az 1782. évi másolatban: novae nostrae donationis.
[678] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[679] Az 1782. évi másolatban: reddituri.
[680] Magdics István forráskiadványából a proxima a szó kimaradt.
[681] A 18. századi másolatokban: sexto.
[682] Magdicsnál: et discretum.
[683] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: concanonicum.
[684] Az 1782. évi másolatból a pro elöljárószó kimaradt.
[685] Magdicsnál: homo noster regius.
[686] A 18. századi másolatokban: ad facies.
[687] Az 1779. és az 1790. évi másolatban: Balvanos, az 1782. évi másolatban és Magdicsnál: Bálványos.
[688] Az 1779. évi másolatban: Zkorinovcz, az 1782. évi másolatban: Skronovecz, az 1790. évi másolatban: Zkorinovecz, Magdicsnál: Skronovetz.
[689] A 18. századi másolatokban: de Keve.
[690] A 18. századi másolatban: territorio.
[691] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.

universorum inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo praefatos cives et populos de praefata Kewy[692] in dominium earundem introduxisset easdem[693] praemisso novae regiae donationis titulo eisdem civibus et populis nullo penitus contradictore apparente statuisset perpetuo possidendas et habendas legitimis diebus in faciebus earundem permanendo.

In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem praesentes litteras nostras privilegiales pendentis et authentici[694] sigilli nostri munimine roboratas alphabeto intercisas eisdem civibus et populis duximus concedendas.[695]

Datum quinto decimo die introductionis[696] et statutionis praedictarum anno Domini supradicto praesentibus honorabilibus viris dominis Petro lectore, Benedicto[697] cantore, Ioanne custode, Nicolao, Paulo, Andrea ceterisque canonicis in Dei ecclesia[698] praedicta regi iugiter famulantibus sempiterno.[699]

Nos igitur praeinsertas litteras non abrasas, non cancellatas, non vitiatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni penitus vitio et suspicione carentes sine diminutione et augmento aliquali transscribi et transsumi praesentibusque litteris nostris inseri et inscribi faciendas praefatis incolis praedictae civitatis Keve iurium suorum pro tuitione necessarias[700] sub sigillo nostro capitulari et authentico originalibus quoque earundem litterarum in specie redditis et restitutis extradandas duximus et cencedendas communi suadente iustitia.

Datum in octava Sanctissimi Corporis Christi anno eiusdem millesimo sexcentesimo vigesimo sexto. Lecta in capitulo.

Irat: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[701]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.36. (1779. és 1790. évi példányok); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 48–52. p. (A titeli káptalan 1412. évi oklevelének 1782. évi másolata)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 2–4. p. Nr. II. (1412. évi oklevél) és 72–73. p. Nr. XL. (1626. évi irat)

Regesztája: *Ivánfi Ede:* Titel mint prépostság, káptalan, hiteleshely és vár. Különlenyomat. Temesvár, 1877. 15–16. p. (1412. évi oklevél); Codex diplomaticus partium regno Hungariae adnexarum. Magyarország és melléktartományainak oklevéltára. 2. kötet. A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. Szerk.: *Thallóczy Lajos – Áldásy Antal*. Bp., 1907. 56. p. Nr. CXIV. (1412. évi oklevél) (Monumenta Hungariae Historica I. 33.); Zsigmond-kori oklevéltár III. (1411–1412). *Mályusz Elemér* kéziratát kiegészítette és szerkesztette: *Borsa Iván*. Bp., 1993. 587. p. Nr. 2546. és 627. p. Nr. 2698. (1412. évi oklevelek) (Magyar Országos Levéltár kiadványai. Forráskiadványok 22.); *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa*. Szentendre, 2001. 218. p. Nr. VIII. (1412. évi oklevél) és 226. p. Nr. LVII. (1626. évi irat) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

[692] A 18. századi másolatokban és Magdicsnál: Keve.
[693] Az 1782. évi másolatban: easdemque, Magdicsnál: eosdem.
[694] Az 1782. évi másolatban: authenti.
[695] Az 1782. évi másolatban: concedendam.
[696] Az 1779. és az 1790. évi másolatokban: decimo die diei introductionis, az 1782. évi másolatban: decimo diei introductionis.
[697] Az 1782. évi másolatból a praesentibus honorabilibus viris dominis Petro lectore Benedicto rész kimaradt.
[698] Magdicsnál: ecclesiae.
[699] Az 1782. évi másolatban a sempiterno szó nem szerepel.
[700] A 18. századi másolatokban: necessariorum.
[701] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 6-án, a másikéra 1790. július 6-án került sor, míg a harmadik változatot – amely „csupán" Zsigmond király 1412. évi oklevele – az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

Magyar fordítása:

Mi, a győri egyház káptalanja a jelen irattal adjuk emlékezetül, hogy a Pilis vármegyében lévő [Rác]Keve város okos és körültekintő lakói, Bori Mihály, másfelől Kun Mihály, Kacskity István és Bogdán Máté a maguk és az előbb mondott [Rác]Kevi város többi lakója és egész közössége nevében és képviseletében személyesen járulva jelenlétünk elé benyújtották és megmutatták nekünk a tiszteletre méltó egykori titeli egyház káptalanjának pergamenen, átvágott betűkkel és alulírott tartalommal, nyílt formában kiállított és kiadott, s ugyanazon káptalan függő pecsétjével megerősített bizonyos birtokba iktató oklevelét, és illő kéréssel azt kívánták tőlünk, hogy ugyanezen birtokba iktató oklevelet szíveskedjünk átíratni és átmásoltatni, s a jelen átmásolt iratunkba iktatva és beíratva részükre kiadni; ezen oklevél tartalma pedig a következő.

A titeli egyház káptalanja Krisztus minden hívének, a jelenlegieknek és a jövőbenieknek egyaránt, akik a jelen oklevélről tudomást fognak szerezni, üdvözlet az üdvösség adományozójában. Ezen oklevéllel mindenki tudomására kívánjuk hozni, hogy igen nagy tisztelettel fogadjuk szentséges fejedelmünknek, Zsigmond úrnak, Isten kegyelméből a rómaiak felséges királyának és Magyarország stb. királyának, természetes urunknak hozzánk parancsolólag intézett, e szavak szerinti birtokba bevezető és beiktató oklevelét:

Zsigmond, Isten kegyelméből a rómaiak felséges királya és Magyarország stb. királya híveinek, a titeli egyház káptalanjának üdvözletet és kegyet. Mivel Keve nevű városunk polgárainak és lakosainak kedvezőbb gyarapodására és gazdagabb használatára az előbb említett Keve városunk összes polgárának, lakosának és népének a Bálványosnak és Szkorenovcnak nevezett, lakói által elhagyott bizonyos földeket és pusztákat, amelyek az említett város területének közvetlen szomszédságában fekszenek, azokat minden haszonvételükkel és tartozékukkal együtt az evégett készített másik oklevelünkkel ugyanezen Keve városunkhoz örökre csatoltunk és illesztettük, s a város polgárait és népeit a mi embereink és a ti embereitek által azon földek birtokába törvényesen bevezettetni kívánjuk.

Tehát nagyságtoknak határozottan megparancsolva elrendeljük, hogy tanúvallomás végett küldjétek ki hiteles embereteket, akinek Berendi Bak Mihály, Krokucsi Syrko fia Miklós vagy Vitanovits Vitán, mások távollétében a mi emberünk jelenlétében ki kell szállnia az előbb említett földek határába, hogy ott, miután azok összes szomszédját és határbirtokosát törvényesen összehívta, és azok jelen vannak, a fent említett polgárokat és népeket azon föld birtokába bevezesse, s őket új adomány címének előrebocsátása mellett, ha nem merül fel ellentmondás, részükre örök birtoklásra beiktassa; amennyiben viszont említett kevei polgárainkkal és népeinkkel szemben lesznek ellentmondók, [akkor] őket megfelelő határidőre színünk elé idézze, hogy [ők] ellentmondásuk hathatós okát előadják, s ezt követően magát a birtokba bevezetés és beiktatás lefolyását az esetleges ellentmondók és megidézettek nevével – ha lesznek ilyenek – a kijelölt határidőre nekünk híven írjátok meg. A jelen oklevelet pedig Magyarország királyaként használt nagyobb függő pecsétünkkel megerősíttettük. Kelt Budán, Nagyboldogasszony ünnepét követő csütörtökön [augusztus 18.], az Úr ezernégyszáztizenkettedik, Magyar Királyságunknak huszonötödik, Római Királyságunknak viszont második esztendejében.

Mi pedig a király úr parancsainak mindenben engedelmeskedni kívánván, minthogy tartozunk azzal, az említett királyi oklevélben mások mellett név szerint feljegyzett királyi emberrel, Krokucsi Syrko fia Miklóssal együtt az előrebocsátottak hűséges végrehajtására tanúbizonyságunkul kiküldtük a magunk hiteles emberét is, tudniillik Miklós mestert, a jeles férfiút, társunkat és kanonokunkat. Ők végül onnan hozzánk visszatérve egyetértően jelentették nekünk, hogy a királyi embernek Kisboldogasszony most elmúlt ünnepét megelőző szombaton [szeptember 3.] az előbb említett Keve vármegyei Bálványos és Szkorenovc nevű, lakosai által elhagyott földek határába, amelyek a mondott Keve város területének tőszomszédságában fekszenek, tanúbizonyságunk jelenlétében ki kellett szállnia, s miután [ő] ott annak összes szomszédját és határbirtokosát törvényesen összehívta és azok megjelentek, a fent nevezett kevei polgárokat és népeket azon földek birtokába – megmaradva azok határai között – bevezette, azokba új adomány címének előrebocsátása mellett, mivel senki nem jelent meg, aki éppen ellentmondott volna, ezen polgárokat és népeket beiktatta, hogy [ők] azokat [a földeket] örökre birtokolják és bírják.

Ezen dolog emlékezetére és örök megerősítésére ugyanezen polgárok és népek részére kiadtuk a jelen, félbevágott betűkkel, függő és hiteles pecsétünkkel megerősített kiváltságlevelünket. Kelt az előbb mon-

dott [birtokok] bevezetésének és beiktatásának tizenötödik napján [szeptember 17.], az Úr fent említett esztendejében a tiszteletre méltó férfiak: Péter olvasókanonok, Benedek éneklőkanonok, János őrkanonok, Miklós, Pál, András és a többi kanonok jelenlétében, akik az Úr említett egyházában az örökkévaló királynak folyamatosan szolgálnak.

Mi tehát az előbb említett oklevelet, amely nincs törölve, nincs megsemmisítve, nem hamis, egyetlen részére nézve sem gyanús, hanem teljességgel minden hamisítás és gyanú nélküli, mindenféle rövidítés és bővítés nélkül, amennyire olvasható volt, átírattuk és átmásoltattuk, illetve jelen iratunkba iktattuk és beírtuk, mint amely az előbb mondott [Rác]Keve város fent nevezett lakói jogainak védelme érdekében szükséges, káptalani és hiteles pecsétünk alatt, miután ugyanazon oklevél eredetijét is a maga mivoltában visszaadtuk és visszajuttattuk, kiadni és engedélyezni gondoltuk, amint azt az általános igazságosság javasolja.

Kelt Úrnapja nyolcadán, ugyanezen ezerhatszázhuszonhatodik esztendőben. Felolvasták a káptalanban.

Nr. 37.

III. Ferdinánd király megerősíti azokat a kiváltságokat, amelyeket Zsigmond és II. Lajos királyok biztosítottak a kevei polgárok számára (Pozsony, 1646. október 29.)

Nos Ferdinandus tertius Dei gratia[702] electus Romanorum imperator etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nomine et in persona fidelium nostrorum iudicis et[703] iuratorum totiusque communitatis sed et universorum populorum seu inhabitatorum civitatis Keve[704] exhibitae sunt nobis et praesentatae certae quaedam binae litterae, primae quidem honorabilis[705] capituli ecclesiae Iauriensis transsumptionales in pergameno patenter confectae et[706] sigillo eiusdem capituli a tergo impressive communitae continentes in se transsumptive certas quasdam alias litteras serenissimi quondam principis ac domini domini Sigismundi alias Romanorum imperatoris et regis Hungariae felicis reminiscentiae privilegiales adhuc in anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo octavo in vigilia festi Beati Andreae apostoli diu transacto praeterita in Karansebes confectas et emanatas, quarum vigore idem quondam princeps Sigismundus imperator et rex certas quasdam libertates ac libertatum praerogativas dictis civibus incolisque seu inhabitatoribus nuncupatae civitatis Keve[707] universis gratiose dandas duxit et conducendas.

Et imprimis quidem, ut praefati cives, hospites ac inhabitatores totaque communitas eiusdem civitatis ab omnibus collectis, censibus, datiis[708] et quibuscunque exactionibus, quibus ad tempora concessorum eisdem[709] huiusmodi privilegiorum tam in pecuniis et husonibus, quam etiam aliis quibuscunque rebus regiis maiestatibus ac camerae quomodocunque, qualitercunque ac quibuscunque[710] terminis fuissent obligati, penitus et per omnia exempti sint supportatique et libertati in perpetuum habeantur pro quibus omnibus praetactis[711] censibus, collectis atque datiis non plus, quam duos centenarios[712] cerae in singulis festivitatibus Circumcisionis Domini pro munere strenuarum regiis maiestatibus et ad cameram suarum maiestatum dare et administrare, portum etiam regium seu custodiam portus firmiter et vigilanter tenere et conservare in eoque regibus Hungariae omni ipso modo sollicitudine, diligentia et fidelitate, quibus usque tunc exstitissent, servire teneantur et perpetuis temporibus sint et debeant esse obligati.

[702] Magdics István forráskiadványából a Dei gratia kifejezés kimaradt.
[703] Az 1779. és az 1782. évi másolatban: ac.
[704] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[705] A 18. századi másolatokban: honorabilium.
[706] A 18. századi másolatokban: ac.
[707] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[708] Az 1782. évi másolatból hiányzik a datiis szó.
[709] Az 1782. évi másolatban: eidem.
[710] Az 1782. évi másolatban: in quibuscubque.
[711] Az 1782. évi másolatban: peractis.
[712] Magdicsnál: centenarius.

Praeterea idem quondam princeps Sigismundus imperator et rex ex ulterioris gratiae suae munificentia, quasdam villas regales Bálványos[713] et Zkorenovetz[714] vocatas in contigua vicinitate praedictae civitatis Keve[715] adiacentes alioquin habitatoribus destitutas verum per eosdem cives civitatis saepedictae Keve[716] populatas denuo et ex novo eisdem civibus et incolis Keve[717] semota qualibet conditione dedisset, donasset et contulisset eidemque civitati Keve[718] in perpetuum adnectendas et applicandas duxisset et insuper seapefatis civibus et incolis eiusdem civitatis Keve[719] sed et populis in praeattactis[720] villis Bálványos[721] et Zkorenovetz[722] degentibus totum lucrum camerae regiae, quo suis maiestatibus fiscoque regio fuerunt ex debito obligati penitus et per omnia futuris perpetuis temporibus relaxasset ipsosque et eorum quemlibet a solutione praedicti lucri camerae prorsus in aevum eximendos et supportandos duxisset.

Insuper eosdem cives ac populos inhabitatoresque saepetactae civitatis Keve[723] per omnia tributurum regalium loca a solutione cuiuslibet tributi tam de personis, quam mercantiis et rebus eorundem quibuslibet in toto exemisset, libertasset et in perpetuum supportasset. Ad haec iisdem civibus et populis civitatis Keve[724] de salvo etiam conductu in perpetuum per omnia regni loca adinstar aliarum liberarum civitatum providere clementer dignatus fuisset eximendo eosdem a quorumlibet iudicatu, impedimentis, arestationibus et damnificationibus signanter autem pro delictis et excessibus aliorum.

Item in libertatis praefatorum civium augmentum id quoque per expressum decrevisset addendum, ut nullus forensis et extra territorium praefatae civitatis Keve[725] commorans mercator quemvis pannum, praeterquam in nundinis in eadem civitate celebrari solitis cum ulnis seu minutim, nisi cum integris petiis[726] vendere praesumat. Et etiam caupones seu venditores vinorum similiter forenses vinum eorundem non ad mensuras seu pintas educillent, verum per vasa integra venditioni exponant.

Annuisset praeterea idem quondam rex Sigismundus gratiose praefatis civibus, hospitibus, incolis et populis de dicta civitate Keve[727], ut ipsi in omnibus fluviis et aquis currentibus circumquoque[728] ipsam civitatem existentibus et circumiacentibus exceptis dumtaxat piscinis et piscaturis prohibitis ad castrum nostrum Keve[729] vocatum spectantibus, ubi[730] piscandi securam habeant potestatem.

Ceterum ob praeclaram eorundem civium fidelitatem et obsequiorum laude digna merita ad utilitatem et commodum quoque regni ad praefatam civitatem Keve[731] forum etiam liberum singulis feriis tertiis in omni hebdomade[732] sub eisdem[733] libertatum praerogativis, quibus fora libera hebdomadalia aliarum liberarum civitatum celebrantur modo et ordine in praetactis litteris privilegialibus expressis gratiose annuendo duxisset concedendum.

Demum ius etiam patronatus dictae civitatis Keve[734] dedisset ac in eosdem transtulisset ita videlicet, ut quotienscunque eorum parochialis ecclesia vacaverit ac legitimo parocho destituta fuerit, licet iisdem civi-

[713] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Balvanicos, az 1782. évi másolatban: Bálványos.
[714] Az 1779. évi másolatban: Zkorenowcz, az 1782. évi másolatban: Skorenovecz, az 1790. (?) évi másolatban: Zkorenovcz.
[715] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[716] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[717] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[718] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[719] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[720] Az 1782. évi másolatban: praetactis.
[721] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Balvanios, az 1782. évi másolatban: Bálványos.
[722] Az 1779. évi másolatban: Zkorenowcz, az 1782. évi másolatban: Zkorenovecz, az 1790. (?) évi másolatban: Zkorenovcz.
[723] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[724] Az 1779. évi másolatban: Kewe.
[725] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[726] Az 1782. évi másolatban: pretiis.
[727] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[728] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: circumquaque.
[729] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[730] A 18. századi másolatokban: ubique.
[731] Az 1782. évi másolatban: Kevi.
[732] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: hebdomada. A feriis tertiis in omni hebdomade kifejezés helyett az 1782. évi másolatban a singulis feriis hebdomadalibus tertiis kifejezés olvasható.
[733] Az 1782. évi másolatban: eiusdem.
[734] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.

bus personam idoneam in sacerdotio constitutam, litteraturae sufficientis et commendandae vitae in eorum plebanum eligere, assumere et recipere episcopo dioecesano pro recipienda et habenda canonica confirmatione praesentandum.

Alterae item litterae serenissimi principis quondam domini Ludovici regis Hungariae et Bohemiae praedecessoris nostri felicis reminiscentiae in pergameno patenter confectae sigilloque eiusdem inferiori[735] earundem margine communitae Budae feria quinta proxima post festum Beati[736] Georgii martyris in anno Domini millesimo quingentesimo decimo septimo emanatae, quarum medio praefatos cives seu populos atque inhabitatores memoratae civitatis Keve[737] ab omnibus arestis, praesertim ob debita aliorum sed et iudicatu alieno exemisset ac eosdem cives eorundemque posteros et successores universos ab omni solutione tributorum sive teloniorum tam in terris, quam etiam aquis quorumlibet liberos declarasset atque denuo in perpetuum supportasset. Quarum quidem utrarumque litterarum privilegialium exhibitione facta tandem supplicatum exstitit maiestati nostrae nominibus et in personis saepetactorum civium de praefata Keve[738] humillime, quatenus praefatas[739] litteras utrasque privilegiales adeoque in iisdem modo quo supra praerecensitas a memoratis quondam divis Hungariae regibus eisdem concessas immunitates, quoad omnia et singula acceptare, approbare, roborare et ratificare ac pro praefatis iudice, iuratis totaque[740] communitate dictae civitatis Keve[741] eorundemque posteris et successoribus universis perpetuo valituras gratiose confirmare dignaremur.

Quorum nos humillima supplicatione benigne exaudita clementer et admissa praetactas utrasque litteras privilegiales adeoque in iisdem praespecificatas immunitates omniaque et singula in iisdem contenta ratas, gratas et accepta habentes acceptavimus, approbavimus, roboravimus et[742] ratificavimus pro iisdemque civibus et inhabitatoribus saepefatae civitatis Keve[743] eorundemque posteris et successoribus universis perpetuo valituras gratiose confirmavimus, immo acceptamus, approbamus et roboramus ratificamusque et confirmamus salvo iure alieno harum nostrarum secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur impendenti communitarum vigore et testimonio litterarum.

Datum in arce nostra Posoniensi, die vigesima nona mensis Octobris anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto regnorum nostrorum Romanorum[744] decimo Hungariae et reliquorum vigesimo primo Bohemiae vero anno decimo nono. Ferdinandus m[anu] p[ropria], Georgius Szeleptséni[745] episcopus Wesprimiensis m[anu] p[ropria], Georgius Orosy m[anu] p[ropria].[746]

Praesentes litterae privilegiales sacrae caesareae regiaeque[747] maiestatis domini domini nostri clementissimi civibus seu[748] incolis civitatis Keve collatae sollemniter sunt publicatae in generali congregatione inclytorum[749] comitatuum Pestiensis, Pilisiensis[750] et Albensis sedis Solth unitorum feria secunda proxima post festum Sancti Stephani regis hoc est die vigesimo secundo[751] mensis Augusti anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo in praesidio Filekiensi frequenter celebrata.

---

[735] A 18. századi másolatokban: in inferiori.
[736] Az 1782. évi másolatbaól a Beati szó kimaradt.
[737] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[738] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[739] A 18. századi másolatokban: praedeclaratas.
[740] Az 1782. évi másolatban: atque tota.
[741] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[742] Magdics forráskiadványában az et kötőszó nem szerepel.
[743] Az 1779. és az 1790. (?) évi másolatban: Kewe.
[744] A 18. századi másolatokban: Romani.
[745] Az 1779. évi másolatban: Szelepcheny, az 1782. évi másolatban: Szelepetsnis, az 1790. (?) évi másolatban: Szelepchényi.
[746] Az 1782. évi másolatban nem szerepel a m[anu] p[ropria] rövidítés.
[747] Magdicsnál: S. C. R.
[748] A 18. századi másolatokban: sive.
[749] Az inclytorum szó sem az 1782. évi másolatban, sem pedig Magdics István forráskiadványában nem szerepel.
[750] Az 1779. évi másolatban: Pesthiensis, Magdicsnál: Pest-Pilis.
[751] A 18. századi másolatokban: vigesima secunda.

Irat: szövege 18. századi másolatokban maradt fenn.[752]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.37. (1779. és 1790. évi példányok). Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 189–196. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 73–77. p. Nr. XLI.; *Darkó Jenő:* A mezővárosi fejlődés egy példája: Ráckeve XV–XVII. század (Sajátosságok Ráckeve mezővárosi fejlődésében) In: Falvak, mezővárosok az Alföldön. Szerk.: *Novák László, Selmeczi László.* Nagykőrös, 1986. 365–367. p. Nr. VIII. (Az Arany János Múzeum közleményei IV.)

Regesztája: *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 226. p. Nr. LX. (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

Mi harmadik Ferdinánd, a rómaiak választott császára stb. a jelen irat tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, [Rác]Keve város bírája, esküdtjei és teljes közössége, illetve összes népe és lakosa nevében és képviseletében benyújtottak és felmutattak nekünk egy bizonyos kettős oklevelet; az első a győri egyház tiszteletre méltó káptalanjának pergamenen, nyílt oklevél formában kiállított, s a hátoldalon ugyanezen káptalan pecsétjének rányomásával megerősített átirata, amely átirat formájában magában foglalja a néhai fenséges fejedelemnek és úrnak, Zsigmond úrnak, a rómaiak egykori császárának és Magyarország boldog emlékezetű királyának másik bizonyos kiváltságlevelét, amelyet még az Úr ezernégyszázhuszonnyolcadik évében, Szent András apostol ünnepét megelőző napon Karánsebesen készítettek és adtak ki, amelynek erejével ugyanazon néhai fejedelem, Zsigmond császár és király az említett Keve város mondott polgárainak és összes lakójának vagy lakosának bizonyos kiváltságokat és előjogok kedvezményeit kegyesen adott és engedélyezett.

Mindenekelőtt pedig azt, hogy ugyanazon város előbb említett polgárai, telepesei, lakosai és egész közössége minden rendkívüli adó, földbér, ajándék és bármiféle adó fizetése alól, amelyekre ezen kiváltságaik engedélyezése előtti időkig úgy pénzben és vizában, miként bármiféle más jószágban is a királyi felségnek és kamarának bármilyen módon, bármiként és bármilyen időpontban kötelezve voltak, teljesen és minden tekintetben mentesek és felmentettek legyenek, s őket örök időkre szabadoknak tekintsék, az összes előbb érintett földbér, rendkívüli adó és ajándék fejében minden évkezdetkor újévi ajándék gyanánt nem többet, mint két mázsa viaszt adjanak és szolgáltassanak be a királyi felségnek és őfelsége kamarájának; szilárdan és éberen tartsák s őrizzék a királyi kikötőt is, mint őrhelyet, ahol Magyarország királyainak, miként ez mostanáig történt, minden módon buzgósággal, szorgalommal és hűséggel szolgálni tartozzanak és arra örök időre kötelezve legyenek.

Ezenkívül ugyanezen néhai fejedelem, Zsigmond császár és király kegyességének további bőkezűségéből kifolyólag az előbb mondott Keve város közvetlen szomszédságában elterülő, máskülönben lakosai által elhagyott, de a gyakran emlegetett Keve város polgárai által benépesített bizonyos Bálványos és Szkorenovc nevű királyi falvakat ugyanazon kevei polgároknak és lakóknak ismételten és újólag minden feltétel nélkül adományozta, ajándékozta és átruházta, ugyanazon Keve városhoz örökre hozzácsatoltatta és hozzáillesztette; s azonfelül ugyanazon Keve város gyakran emlegetett polgárainak és lakóinak, valamint az előbb érintett Bálványos és Szkorenovc nevű falvakban élő népeknek a teljes királyi kamarahasznát, amelylyel őfelségének és a királyi kincstárnak kötelességből tartoztak, a jövőre nézve teljes egészében és minden vonatkozásban elengedte, s őket és közülük bárkit az előbb említett kamarahaszna fizetése alól örökre, teljesen mentesítettnek és felmentettnek tekintette.

Ezenfelül gyakran érintett Keve város polgárait, népeit és lakosait minden királyi vámszedő helyen bármely vám fizetése alól úgy személyükre, mint bármely árucikkükre és tulajdonukra nézve teljesen felmentette, felszabadította és örökre mentesítette. Emellett más szabad városokhoz hasonlóan Keve város ugyanezen polgárai és népei számára is az ország egész területére kiterjedő oltalomlevélről kegyesen gon-

[752] A ránk maradt másolatok közül az egyik példány hitelesítésére 1779. augusztus 10-én, a másikéra 1790-ben (?) került sor, míg a harmadik változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

doskodni méltóztatott, örökre mentesítve őket az alól, hogy felettük bárki ítélkezzen, őket feltartóztassa, elfogja és nekik kárt okozzon, kiváltképpen pedig mások bűnei és kihágásai miatt.

Továbbá az előbb említett polgárok kiváltságának növelésére nyomatékosan hozzátéve azt is elrendelte, hogy egyetlen külföldi árus és az előbb említett Keve város területén kívül lakó kereskedő semmiféle posztót eladni ne merjen, kivéve az ugyanazon városban tartani szokott vásárokon, s pedig ne rőfszámra, kis tételben, hanem csakis egész végekben. És a kocsmárosok, miként az idegen borárusok, boraikat ne mérőben vagy pintekben, hanem egész hordókban mérjék ki.

Ezenkívül ugyanezen néhai Zsigmond király a mondott Keve városból származó előbb említett polgároknak, telepeseknek, lakóknak és népeknek kegyesen jóváhagyta, hogy a Keve nevű várunk felé eső tiltott tavak és halászóhelyek kivételével a város környékén lévő és található összes folyóban és folyóvízben nyugodtan halásszanak.

Egyébiránt ugyanezen polgárok kiváló hűségéért és szolgálatkészségük dicséretre méltó érdemeiért, illetve az ország hasznára és javára is a szóban forgó Keve városnak minden héten kedden szabad piacot is kegyesen jóváhagyva engedélyezett a kiváltságoknak az előbb érintett kiváltságlevélben annak rendje s módja szerint kifejtett ugyanazon kedvezményeivel, amelyekkel más szabad városok hetivásáraikat tartják.

Végül a mondott Keve városnak megadta a kegyúri jogot is, s ugyanazokra [ti. polgárokra] átruházta, úgy tudniillik, hogy ha plébániájuk valahányszor megüresedik és törvényes plébános hiányozni fog, akkor hadd válasszanak, vegyenek fel és fogadjanak el ugyanazon polgárok plébánosuknak papi rendet felvett, elégséges műveltségű és példás életű alkalmas személyt, akit a kánoni megerősítés felvétele és elnyerése végett a megyéspüspöknek be kell mutatni.

Továbbá itt van a fenséges fejedelemnek, a néhai Lajos úrnak, Magyarország és Csehország királyának, boldog emlékezetű elődünknek pergamenre, nyílt formában kiállított, alsó szegélyén ugyanazon [uralkodó] pecsétjével megerősített, Budán, Szent György vértanú ünnepe [április 24.] utáni legközelebbi csütörtökön, az Úr ezerötszáztizenhetedik esztendejében kiadott másik oklevele, amellyel az említett [Rác]Keve város fent nevezett polgárait vagy népeit és lakosait, akiket kiváltképpen mások tartozásai miatt fogtak el, illetve mások ítélkezése alól is kiemeltek, és ugyanazon polgárokat, illetve összes utódukat és leszármazottjukat úgy a szárazföldön, mint bárki vizein minden adó- vagy vámfizetés alól szabadnak nyilvánította és újból örökre felmentette.

Miután pedig mindkét kiváltságlevél bemutatása megtörtént, a szóban forgó [Rác]Keve gyakran érintett polgárai nevében és képviseletében végül felségünkhöz igen alázatos kérelem került, miszerint az előbb említett mindkét kiváltságlevelet, legfőképpen az azokban fent felsorolt, részükre az említett hajdani magyar szent királyok által engedélyezett mentességeket teljes egészében és részleteiben elfogadni, jóváhagyni, megerősíteni és helybenhagyni, s a mondott [Rác]Keve város előbb említett bírája, esküdtjei és egész közössége számára, illetve összes utóduknak és leszármazottjuknak örök érvénnyel kegyesen megerősíteni méltóztassunk.

Miután igen alázatos kérelmüket jóságosan meghallgattuk és kegyesen elfogadtuk, az előbb érintett mindkét kiváltságlevelet, legfőképpen az azokban fent részletezett mentességeket és az összes azokban foglaltakat teljes egészükben és részleteikben érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintve elfogadtuk, jóváhagytuk, megerősítettük, helybenhagytuk és a gyakran említett [Rác]Keve város ugyanazon polgárainak és lakosainak, illetve minden utóduknak és leszármazottjuknak örök érvénnyel kegyesen megerősítettük; sőt azokat magyar királyként használt függő titkos pecsétünkkel megerősített ezen iratunk erejével és tanúbizonyságával mások jogának sérelme nélkül elfogadjuk, jóváhagyjuk, megerősítjük, helybenhagyjuk és biztosítjuk.

Kelt pozsonyi várunkban, október hónap huszonkilencedik napján, az Úr ezerhatszáznegyvenhatodik, római királyságunknak tizedik, magyar stb. királyságunknak huszonegyedik, cseh királyságunknak pedig tizenkilencedik évében. Ferdinánd s[aját] k[ezűleg]. Szelepcsényi György s[aját] k[ezűleg]. Orosy György s[aját] k[ezűleg].

A szentséges császári-királyi felségnek, legkegyelmesebb urunknak [Rác]Keve város polgárai és lakói részére adott jelen kiváltságlevelét az egyesített Pest-Pilis és Fejér vármegyék Solt széke közgyűlésén, melyre a füleki várban számosan egybegyűltek, Szent István király ünnepe utáni legközelebbi hétfőn, azaz augusztus hónap 22. napján, az Úr ezerhatszáznegyvenhetedik esztendejében ünnepélyesen kihirdették.

Nr. 38.

Pest-Pilis és Fejér vármegye törvényhatósága megerősíti III. Ferdinánd király 1646. október 29-én kelt diplomáját (Fülek, 1647. november 11.)

Nos universitas dominorum magnatum, nobilium, comitatuum Pestiensis, Pilisiensis et Albensis sedis Solth unitorum damus pro memoria per praesentes, quod cum nos feria secunda proxima post festum Sancti Stephani regis hoc est die vigesima secunda mensis Augusti anno currenti millesimo sescentesimo quadragesimo septimo hic in praesidio Filekiensi loco alias consueto pro discussione seu determinatione quorumdam certorum negotiorum praefatos comitatus nostros concernentium convenissemus constitutique praefuissemus[753] tunc egregii et nobiles Casparus[754] Kuun[755] et Ioannes Balassa cives et inhabitatores civitatis Keve in ipso comitatu nostro Pilisiensi existentis et habitae [...] e medio aliorum praefatorum comitatuum nostrorum nobilium nostrum exurgens in conspectum nomine et in persona praefatae civitatis exhibuerunt et praesentaverunt nobis certas quasdam litteras privilegiales sub pendenti sigillo sacrae caesareae regiaeque maiestatis domini domini nostri clementissimi patenter confectas ac[756] emanatas petendo nos debita cum instantia, quatenus easdem transsumi transsumptas[757] vero praesentibus litteris nostris inseri et inscribi faceremus, quarum tenor sic sequitur:

Nos Ferdinandus tertius Dei gratia electus Romanorum imperator etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis, quod nomine et in persona fidelium nostrorum iudicis et iuratorum totiusque communitatis sed et universorum populorum seu inhabitatorum civitatis Keve exhibitae sunt nobis et praesentatae certae quaedam binae litterae, primae quidem honorabilis capituli ecclesiae Iauriensis transumptionales in pergameno patenter confectae et sigillo eiusdem capituli a tergo impressive communitae continentes in se transumptive certas quasdam alias litteras serenissimi quondam principis ac domini domini Sigismundi alias Romanorum imperatoris et regis Hungariae felicis reminiscentiae privilegiales adhuc in anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo octavo in vigilia festi Beati Andreae apostoli diu transacto praeterita in Karansebes confectas et emanatas, quarum vigore idem quondam princeps Sigismundus imperator et rex certas quasdam libertates ac libertatum praerogativas dictis civibus incolisque seu inhabitatoribus nuncupatae civitatis Keve universis gratiose dandas duxit et conducendas.

Et imprimis quidem, ut praefati cives, hospites ac inhabitatores totaque communitas eiusdem civitatis ab omnibus collectis, censibus, datiis et quibuscunque exactionibus, quibus ad tempora concessorum eisdem huiusmodi privilegiorum tam in pecuniis et husonibus, quam etiam aliis quibuscunque rebus regiis maiestatibus ac camerae quomodocunque, qualitercunque ac quibuscunque terminis fuissent obligati, penitus et per omnia exempti sint supportatique et libertati in perpetuum habeantur pro quibus omnibus praetactis censibus, collectis atque datiis non plus, quam duos centenarios cerae in singulis festivitatibus Circumcisionis Domini pro munere strenuarum regiis maiestatibus et ad cameram suarum maiestatum dare et administrare, portum etiam regium seu custodiam portus firmiter et vigilanter tenere et conservare in eoque regibus Hungariae omni ipso modo sollicitudine, diligentia et fidelitate, quibus usque tunc exstitissent, servire teneantur et perpetuis temporibus sint et debeant esse obligati.

Praeterea idem quondam princeps Sigismundus imperator et rex ex ulterioris gratiae suae munificentia, quasdam villas regales Bálványos et Zkorenovetz vocatas in contigua vicinitate praedictae civitatis Keve adiacentes alioquin habitatoribus destitutas verum per eosdem cives civitatis saepedictae Keve populatas denuo et ex novo eisdem civibus et incolis Keve semota qualibet conditione dedisset, donasset et contulisset eidemque civitati Keve in perpetuum adnectendas et applicandas duxisset et insuper seapefatis civibus et incolis eiusdem civitatis Keve sed et populis in praeattactis villis Bálványos et Zkorenovetz degentibus totum lucrum camerae regiae, quo suis maiestatibus fiscoque regio fuerunt ex debito obligati penitus

[753] A 18. századi másolatokban: fuissemus.
[754] Az 1782. évi másolatban: Caspar.
[755] Az 1782. évi másolatban: Kun, az 1790. évi másolatban: Kub.
[756] Az 1790. évi másolatban: et.
[757] Magdicsnál: transsumpta.

et per omnia futuris perpetuis temporibus relaxasset ipsosque et eorum quemlibet a solutione praedicti lucri camerae prorsus in aevum eximendos et supportandos duxisset.

Insuper eosdem cives ac populos inhabitatoresque saepetactae civitatis Keve per omnia tributurum regalium loca a solutione cuiuslibet tributi tam de personis, quam mercantiis et rebus eorundem quibuslibet in toto exemisset, libertasset et in perpetuum supportasset. Ad haec iisdem civibus et populis civitatis Keve de salvo etiam conductu in perpetuum per omnia regni loca adinstar aliarum liberarum civitatum providere clementer dignatus fuisset eximendo eosdem a quorumlibet iudicatu, impedimentis, arestationibus et damnificationibus signanter autem pro delictis et excessibus aliorum.

Item in libertatis praefatorum civium augmentum id quoque per expressum decrevisset addendum, ut nullus forensis et extra territorium praefatae civitatis Keve commorans mercator quemvis pannum, praeterquam in nundinis in eadem civitate celebrari solitis cum ulnis seu minutim, nisi cum integris petiis vendere praesumat. Et etiam caupones seu venditores vinorum similiter forenses vinum eorundem non ad mensuras seu pintas educillent, verum per vasa integra venditioni exponant.

Annuisset praeterea idem quondam rex Sigismundus gratiose praefatis civibus, hospitibus, incolis et populis de dicta civitate Keve, ut ipsi in omnibus fluviis et aquis currentibus circumquoque ipsam civitatem existentibus et circumiacentibus exceptis dumtaxat piscinis et piscaturis prohibitis ad castrum nostrum Keve vocatum spectantibus, ubi piscandi securam habeant potestatem.

Ceterum ob praeclaram eorundem civium fidelitatem et obsequiorum laude digna merita ad utilitatem et commodum quoque regni ad praefatam civitatem Keve forum etiam liberum singulis feriis tertiis in omni hebdomade sub eisdem libertatum praerogativis, quibus fora libera hebdomadalia aliarum liberarum civitatum celebrantur modo et ordine in praetactis litteris privilegialibus expressis gratiose annuendo duxisset concedendum.

Demum ius etiam patronatus dictae civitatis Keve dedisset ac in eosdem transtulisset ita videlicet, ut quotienscunque eorum parochialis ecclesia vacaverit ac legitimo parocho destituta fuerit, licet iisdem civibus personam idoneam in sacerdotio constitutam, litteraturae sufficientis et commendandae vitae in eorum plebanum eligere, assumere et recipere episcopo dioecesano pro recipienda et habenda canonica confirmatione praesentandum.

Alterae item litterae serenissimi principis quondam domini Ludovici regis Hungariae et Bohemiae praedecessoris nostri felicis reminiscentiae in pergameno patenter confectae sigilloque eiusdem inferiori earundem margine communitae Budae feria quinta proxima post festum Beati Georgii martyris in anno Domini millesimo quingentesimo decimo septimo emanatae, quarum medio praefatos cives seu populos atque inhabitatores memoratae civitatis Keve ab omnibus arestis, praesertim ob debita aliorum sed et iudicatu alieno exemisset ac eosdem cives eorundemque posteros et successores universos ab omni solutione tributorum sive teloniorum tam in terris, quam etiam aquis quorumlibet liberos declarasset atque denuo in perpetuum supportasset. Quarum quidem utrarumque litterarum privilegialium exhibitione facta tandem supplicatum exstitit maiestati nostrae nominibus et in personis saepetactorum civium de praefata Keve humillime, quatenus praefatas litteras utrasque privilegiales adeoque in iisdem modo quo supra praerecensitas a memoratis quondam divis Hungariae regibus eisdem concessas immunitates, quoad omnia et singula acceptare, approbare, roborare et ratificare ac pro praefatis iudice, iuratis totaque communitate dictae civitatis Keve eorundemque posteris et successoribus universis perpetuo valituras gratiose confirmare dignaremur.

Quorum nos humillima supplicatione benigne exaudita clementer et admissa praetactas utrasque litteras privilegiales adeoque in iisdem praespecificatas immunitates omniaque et singula in iisdem contenta ratas, gratas et accepta habentes acceptavimus, approbavimus, roboravimus et ratificavimus pro iisdemque civibus et inhabitatoribus saepefatae civitatis Keve eorundemque posteris et successoribus universis perpetuo valituras gratiose confirmavimus, immo acceptamus, approbamus et roboramus ratificamusque et confirmamus salvo iure alieno harum nostrarum secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur impendenti communitarum vigore et testimonio litterarum.

Datum in arce nostra Posoniensi, die vigesima nona mensis Octobris anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto regnorum nostrorum Romanorum decimo Hungariae et reliquorum vigesimo primo Bohemiae vero anno decimo nono. Ferdinandus m[anu] p[ropria], Georgius Szeleptséni episcopus Wesprimiensis m[anu] p[ropria], Georgius Orosy m[anu] p[ropria].

Praesentes litterae privilegiales sacrae caesareae regiaeque maiestatis domini domini nostri clementissimi civibus seu incolis civitatis Keve collatae sollemniter sunt publicatae in generali congregatione inclytorum comitatuum Pestiensis, Pilisiensis et Albensis sedis Solth unitorum feria secunda proxima post festum Sancti Stephani regis hoc est die vigesimo secundo mensis Augusti anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo in praesidio Filekiensi frequenter celebrata.

Nos itaque praemissa petitione praefatorum civium Keve admissa praeattactas[758] litteras privilegiales et in iis[759] specificatas immunitates nobis uti praemissum est exhibitas et praesentatas praesentibus litteris nostris de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali inscriptas et insertas saepefatis[760] civibus civitatis Keve iurium eorundem futura pro cautela usitatis[761] sigillis nostris pro more comitatus extradandas duximus et concedendas communi suadente iustitita.

Datum in praesidio Filekiensi ex sede iudria nostra feria secunda proxima post festum Beati Emerici ducis anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo celebrata.

Lecta publicata et extradata per me Ioannem Laszkari iuratum notarium sedis m[anu] p[ropria].[762] L[ocus] S[igilli].[763]

Irat: szövege 18. századi másolatban maradt fenn.[764]

Őrzési helye: Árpád Muzeális Gyűjtemény, Ráckeve. Dokumentációs gyűjtemény, 69.38. (1779. évi példány); Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára V. 180/A-b. Ráckeve mezőváros iratai. Elöljárósági iratok. 8. kötet. 625–632. p. (1782. évi változat)

Kiadása: *Magdics István:* Diplomatarium Ráczkeviense. Ráczkevei Okmánytár. Székesfehérvár, 1888. 73–77. p. Nr. XLI. (1646. évi irat) és 77–78. p. Nr. XLII. (1647. évi irat); *Darkó Jenő:* A mezővárosi fejlődés egy példája: Ráckeve XV–XVII. század (Sajátosságok Ráckeve mezővárosi fejlődésében) In: Falvak, mezővárosok az Alföldön. Szerk.: *Novák László, Selmeczi László.* Nagykőrös, 1986. 365–367. p. Nr. VIII. (1646. évi irat) és 368. p. Nr. IX. (1647. évi irat) (Az Arany János Múzeum közleményei IV.)

Regesztája: *Darkó Jenő:* Ráckevei új okmánytár. In: Kutatások Pest megyében. Tudományos konferencia III. 2000. Szerk.: *Korkes Zsuzsa.* Szentendre, 2001. 226. p. Nr. LX. (1646. évi irat) és 227. p. Nr. LXII. (1647. évi irat) (Pest Megyei Múzeumi Füzetek. Új sorozat 6.)

Magyar fordítása:

Mi, az egyesített Pest-Pilis és Fejér vármegyék Solt széke mágnásainak és nemeseinek közönsége jelen írásunk által adjuk emlékezetül, hogy amikor Szent István király ünnepe [augusztus 20.] utáni legközelebbi hétfőn, azaz a folyó ezerhatszáznegyvenhetedik esztendő augusztus hónap ezen huszonkettedik napján itt, a füleki várban, egyébként szokásos helyen bizonyos néhány, előbb említett megyéinket érintő ügy megvitatására vagy eldöntésére egybegyűltünk és ezen kirendelve részt vettünk, akkor a vitéz és nemes Kun Gáspár és Balassa János, a Pilis megyénkben lévő és fekvő [Rác]Keve város polgárai és lakosai […] más előbb említett nemes vármegyéink köréből színünk elé járulva, a szóban forgó város nevében és képviseletében benyújtottak és felmutattak nekünk bizonyos kiváltságlevelet, amelyet a szent császári és királyi felségnek, legkegyelmesebb urunknak függőpecsétje alatt nyílt formában állítottak ki és adtak ki, kellő alázattal kérve bennünket, hogy azt másoltassuk át, az átmásolt iratot pedig jelen oklevelünkbe iktattassuk és írattassuk be; ezen irat szövege ekként következik:

Mi harmadik Ferdinánd, a rómaiak választott császára stb. a jelen irat tartalmával jelezve adjuk emlékezetül mindenkinek, akit illet, hogy híveink, [Rác]Keve város bírája, esküdtjei és teljes közössége, illetve összes népe és lakosa nevében és képviseletében benyújtottak és felmutattak nekünk egy bizonyos kettős

[758] A 18. századi másolatokban: praetactas.
[759] Az 1782. évi másolatban: iisdem.
[760] Az 1782. évi másolatban: saepedictis.
[761] Az 1782. évi másolatban: sub usitatis.
[762] Magdicsnál: mk.
[763] Az 1790. évi másolatban az L. S. rövidítés nem szerepel.
[764] A ránk maradt másolatok közül az egyik hitelesítésére 1790. július 16-án került sor, míg a második változatot az 1782-ben összeállított elöljárósági iratok gyűjteménye tartalmazza.

oklevelet; az első a győri egyház tiszteletre méltó káptalanjának pergamenen, nyílt oklevél formában kiállított, s a hátoldalon ugyanezen káptalan pecsétjének rányomásával megerősített átirata, amely átirat formájában magában foglalja a néhai fenséges fejedelemnek és úrnak, Zsigmond úrnak, a rómaiak egykori császárának és Magyarország boldog emlékezetű királyának másik bizonyos kiváltságlevelét, amelyet még az Úr ezernégyszázhuszonnyolcadik évében, Szent András apostol ünnepét megelőző napon Karánsebesen készítettek és adtak ki, amelynek erejével ugyanazon néhai fejedelem, Zsigmond császár és király az említett Keve város mondott polgárainak és összes lakójának vagy lakosának bizonyos kiváltságokat és előjogok kedvezményeit kegyesen adott és engedélyezett.

Mindenekelőtt pedig azt, hogy ugyanazon város előbb említett polgárai, telepesei, lakosai és egész közössége minden rendkívüli adó, földbér, ajándék és bármiféle adó fizetése alól, amelyekre ezen kiváltságaik engedélyezése előtti időkig úgy pénzben és vizában, miként bármiféle más jószágban is a királyi felségnek és kamarának bármilyen módon, bármiként és bármilyen időpontban kötelezve voltak, teljesen és minden tekintetben mentesek és felmentettek legyenek, s őket örök időkre szabadoknak tekintsék, az összes előbb érintett földbér, rendkívüli adó és ajándék fejében minden évkezdetkor újévi ajándék gyanánt nem többet, mint két mázsa viaszt adjanak és szolgáltassanak be a királyi felségnek és őfelsége kamarájának; szilárdan és éberen tartsák s őrizzék a királyi kikötőt is, mint őrhelyet, ahol Magyarország királyainak, miként ez mostanáig történt, minden módon buzgósággal, szorgalommal és hűséggel szolgálni tartozzanak és arra örök időre kötelezve legyenek.

Ezenkívül ugyanezen néhai fejedelem, Zsigmond császár és király kegyességének további bőkezűségéből kifolyólag az előbb mondott Keve város közvetlen szomszédságában elterülő, máskülönben lakosai által elhagyott, de a gyakran emlegetett Keve város polgárai által benépesített bizonyos Bálványos és Szkorenovc nevű királyi falvakat ugyanazon kevei polgároknak és lakóknak ismételten és újólag minden feltétel nélkül adományozta, ajándékozta és átruházta, ugyanazon Keve városhoz örökre hozzácsatoltatta és hozzáilleszttette; s azonfelül ugyanazon Keve város gyakran emlegetett polgárainak és lakóinak, valamint az előbb érintett Bálványos és Szkorenovc nevű falvakban élő népeknek a teljes királyi kamarahasznát, amelylyel őfelségének és a királyi kincstárnak kötelességből tartoztak, a jövőre nézve teljes egészében és minden vonatkozásban elengedte, s őket és közülük bárkit az előbb említett kamarahaszna fizetése alól örökre, teljesen mentesítettnek és felmentettnek tekintette.

Ezenfelül gyakran érintett Keve város polgárait, népeit és lakosait minden királyi vámszedő helyen bármely vám fizetése alól úgy személyükre, mint bármely árucikkükre és tulajdonukra nézve teljesen felmentette, felszabadította és örökre mentesítette. Emellett más szabad városokhoz hasonlóan Keve város ugyanezen polgárai és népei számára is az ország egész területére kiterjedő oltalomlevélről kegyesen gondoskodni méltóztatott, örökre mentesítve őket az alól, hogy felettük bárki ítélkezzen, őket feltartóztassa, elfogja és nekik kárt okozzon, kiváltképpen pedig mások bűnei és kihágásai miatt.

Továbbá az előbb említett polgárok kiváltságának növelésére nyomatékosan hozzátéve azt is elrendelte, hogy egyetlen külföldi árus és az előbb említett Keve város területén kívül lakó kereskedő semmiféle posztót eladni ne merjen, kivéve az ugyanazon városban tartani szokott vásárokon, s pedig ne rőfszámra, kis tételben, hanem csakis egész végekben. És a kocsmárosok, miként az idegen borárusok, boraikat ne mérőben vagy pintekben, hanem egész hordókban mérjék ki.

Ezenkívül ugyanezen néhai Zsigmond király a mondott Keve városból származó előbb említett polgároknak, telepeseknek, lakóknak és népeknek kegyesen jóváhagyta, hogy a Keve nevű várunk felé eső tiltott tavak és halászó helyek kivételével a város környékén lévő és található összes folyóban és folyóvízben nyugodtan halásszanak.

Egyébiránt ugyanezen polgárok kiváló hűségéért és szolgálatkészségük dicséretre méltó érdemeiért, illetve az ország hasznára és javára is a szóban forgó Keve városnak minden héten kedden szabad piacot is kegyesen jóváhagyva engedélyezett a kiváltságoknak az előbb érintett kiváltságlevélben annak rendje s módja szerint kifejtett ugyanazon kedvezményeivel, amelyekkel más szabad városok hetivásáraikat tartják.

Végül a mondott Keve városnak megadta a kegyúri jogot is, s ugyanazokra [ti. polgárokra] átruházta, úgy tudniillik, hogy ha plébániájuk valahányszor megüresedik és törvényes plébános hiányozni fog, akkor hadd válasszanak, vegyenek fel és fogadjanak el ugyanazon polgárok plébánosuknak papi rendet felvett,

elégséges műveltségű és példás életű alkalmas személyt, akit a kánoni megerősítés felvétele és elnyerése végett a megyéspüspöknek be kell mutatni.

Továbbá itt van a fenséges fejedelemnek, a néhai Lajos úrnak, Magyarország és Csehország királyának, boldog emlékezetű elődünknek pergamenre, nyílt formában kiállított, alsó szegélyén ugyanazon [uralkodó] pecsétjével megerősített, Budán, Szent György vértanú ünnepe [április 24.] utáni legközelebbi csütörtökön, az Úr ezerötszáztizenhetedik esztendejében kiadott másik oklevele, amellyel az említett [Rác]Keve város fent nevezett polgárait vagy népeit és lakosait, akiket kiváltképpen mások tartozásai miatt fogtak el, illetve mások ítélkezése alól is kiemeltek, és ugyanazon polgárokat, illetve összes utódukat és leszármazottjukat úgy a szárazföldön, mint bárki vizein minden adó- vagy vámfizetés alól szabadnak nyilvánította és újból örökre felmentette.

Miután pedig mindkét kiváltságlevél bemutatása megtörtént, a szóban forgó [Rác]Keve gyakran érintett polgárai nevében és képviseletében végül felségünkhöz igen alázatos kérelem került, miszerint az előbb említett mindkét kiváltságlevelet, legfőképpen az azokban fent felsorolt, részükre az említett hajdani magyar szent királyok által engedélyezett mentességeket teljes egészében és részleteiben elfogadni, jóváhagyni, megerősíteni és helybenhagyni, s a mondott [Rác]Keve város előbb említett bírája, esküdtjei és egész közössége számára, illetve összes utóduknak és leszármazottjuknak örök érvénnyel kegyesen megerősíteni méltóztassunk.

Miután igen alázatos kérelmüket jóságosan meghallgattuk és kegyesen elfogadtuk, az előbb érintett mindkét kiváltságlevelet, legfőképpen az azokban fent részletezett mentességeket és az összes azokban foglaltakat teljes egészükben és részleteikben érvényesnek, elismertnek és elfogadottnak tekintve elfogadtuk, jóváhagytuk, megerősítettük, helybenhagytuk és a gyakran említett [Rác]Keve város ugyanazon polgárainak és lakosainak, illetve minden utóduknak és leszármazottjuknak örök érvénnyel kegyesen megerősítettük; sőt azokat magyar királyként használt függő titkos pecsétünkkel megerősített ezen iratunk erejével és tanúbizonyságával mások jogának sérelme nélkül elfogadjuk, jóváhagyjuk, megerősítjük, helybenhagyjuk és biztosítjuk.

Kelt pozsonyi várunkban, október hónap huszonkilencedik napján, az Úr ezerhatszáznegyvenhatodik, római királyságunknak tizedik, magyar stb. királyságunknak huszonegyedik, cseh királyságunknak pedig tizenkilencedik évében. Ferdinánd s[aját] k[ezűleg]. Szelepcsényi György s[aját] k[ezűleg]. Orosy György s[aját] k[ezűleg].

Mi tehát a fent említett [rác]kevei polgárok előrebocsátott kérelmét elfogadva az előbbiek szerint elénk benyújtott és felmutatott előbb érintett kiváltságlevelet és az abban részletezett mentességeket jelen iratunkba szóról szóra, minden rövidítés és bővítés nélkül beírattuk és beillesztettük, amint azt az általános igazságosság javasolja, [Rác]Keve város gyakran említett polgárainak jogaik eljövendő megóvása végett, vármegyei szokás szerint használatos pecsétünkkel kiadtuk és engedélyeztük.

Kelt a füleki várban tartott törvényszékünkön, Szent Imre herceg ünnepe [november 5.] utáni legközelebbi hétfőn, az Úr ezerhatszáznegyvenhetedik esztendejében. Én, Laszkari János, a vármegyei törvényszék jegyzője elolvastam, kihirdettem és m[agán] k[ezűleg] kiadtam. P[ecsét] h[elye].

AZ IRATOK JEGYZÉKE

AZ IRAT KIADÓJA	AZ IRAT KIADÁSI HELYE, IDŐPONTJA	AZ IRAT KÖTETSZÁMA
Zsigmond király	Buda, 1405. április 25.	Nr. 1.
Zsigmond király	Buda, 1412. augusztus 18.	Nr. 36. (átirat)
Titeli káptalan	Titel (?), 1412. szeptember 17.	Nr. 36. (átirat)
Zsigmond király	Karánsebes, 1428. november 29.	Nr. 10. (átirat), Nr. 35. (átirat)
Zsigmond király	Pozsony, 1429. október 28.	Nr. 2.
Zsigmond király	Brünn, 1435. július 4.	Nr. 3.
Zsigmond király	Brünn, 1435. július 4.	Nr. 4.
Zsigmond király	Brünn, 1435. július 5.	Nr. 5.
Zsigmond király	Székesfehérvár, 1436. január 12.	Nr. 6.
Albert király	Buda, 1438. február 24.	Nr. 7.
I. Ulászló király	Buda, 1440. augusztus 20.	Nr. 8.
I. Ulászló király	Buda, 1440. október 10.	Nr. 29. (átirat)
I. Ulászló király	Buda, 1440. október 10.	Nr. 9.
V. László király	Bécs, 1453. június 2.	Nr. 10.
V. László király	Bécs, 1453. június 4.	Nr. 11.
V. László király	Bécs, 1453. június 4.	Nr. 12.
V. László király	Bécs, 1453. június 4.	Nr. 13.
V. László király	Bécs, 1455. július 1.	Nr. 14., Nr. 16. (átirat)
V. László király	Bécs, 1455. július 1.	Nr. 15.
I. Mátyás király	Buda, 1458. március 16.	Nr. 16.
I. Mátyás király	Buda, 1458. március	Nr. 17.
I. Mátyás király	1464. május 8.	Nr. 18., Nr. 29. (átirat)
I. Mátyás király	Buda, 1464. július 17.	Nr. 29. (átirat)
I. Mátyás király	Buda, 1465. augusztus 29.	Nr. 19.
I. Mátyás király	Buda, 1473. február 13.	Nr. 20.
I. Mátyás király	Buda, 1473. március 3.	Nr. 21., Nr. 28. (átirat), Nr. 34. (átirat)
Beckensloer János esztergomi érsek	Buda, 1475. május 18.	Nr. 22.
Beatrix királyné	Buda, 1481. február 21.	Nr. 23.
I. Mátyás király	Buda, 1489. június 2.	Nr. 24.
I. Mátyás király	Buda, 1489. augusztus 15.	Nr. 25., Nr. 26. (átirat), Nr. 33. (átirat)
II. Ulászló király	Buda, 1490. október 16.	Nr. 26., Nr. 33. (átirat)
II. Ulászló király	Buda, 1492. július 14.	Nr. 27.
II. Ulászló király	Buda, 1498. március 30.	Nr. 28., Nr. 34. (átirat)
II. Ulászló király	Buda, 1501. február 2.	Nr. 29.
Anna királyné	Buda, 1503. augusztus 18.	Nr. 30.
II. Ulászló király	Buda, 1511.	Nr. 31.
II. Lajos király	Buda, 1524. május 18.	Nr. 32.
I. János király	Várad, 1536. szeptember 11.	Nr. 33.
I. János király	1536. október 5.	Nr. 34.
Győri káptalan	1626. június 16.	Nr. 35.
Győri káptalan	1626. június 18.	Nr. 36.
III. Ferdinánd király	Pozsony, 1646. október 29.	Nr. 37., Nr. 38. (átirat)
Pest-Pilis és Fejér vármegye törvényhatósága	Fülek, 1647. november 11.	Nr. 38.

Önálló iratok száma: 43
Az Árpád Muzeális Gyűjteményben őrzött iratok száma: 38

SZEMÉLY- ÉS FÖLDRAJZI NÉVMUTATÓ

A helységnévmutatóba nem kerültek bele a múzeumi-levéltári és a bibliográfiai hivatkozásokban előforduló személy- és helynevek, az uralkodók címében feltüntetett ország- és tartománynevek, a világi és egyházi intézmények, testületek (például püspökségek, káptalanok) neve, illetve az egyházi méltóságok (érsekek, püspökök) címeiben szereplő helységnevek. A helynevek esetében zárójelben a következő adatok olvashatók: dőlt betűvel a jegyzékbe felvett országnak, vármegyének, városnak, mezővárosnak és falunak a forrásokban említett különböző névváltozatai, a települések mai elnevezése és annak a vármegyének a neve, ahová a 15-17. században tartoztak. Ha a település nem Magyarországon található, akkor a külföldi ország nevének rövidítését is megadtuk. A szövegben alkalmazott rövidítések: A – Ausztria, CZ – Csehország, R – Románia, SR – Szerbia, SZK – Szlovákia, vm. – vármegye; → – lásd.

Abraham Teleke → Ráckeve
Abrahám Teleke → Ráckeve
Ábrahám Teleke → Ráckeve
Ábrahám Teleki → Ráckeve
Ábrahám Telki → Ráckeve
Ábrahám-egyház 31-32, 82, 86
Abrahambilki → Ráckeve
Abrahamteleke → Ráckeve
Ábrahámtelke → Ráckeve
Abrahámtheleke → Ráckeve
Alba Regalis → Székesfehérvár
Albert római, magyar és cseh király (1437–1439) 7, 26, 28
András, a titeli káptalan kanonoka 109, 111
Anna királyné, II. Ulászló magyar király felesége 88-89
Balassa János ráckevei polgár 116, 118
Ballvanitz → Bálványos
Baltvanitz → Bálványos
Balvanicos → Bálványos
Balvanicz → Bálványos
Balvanios → Bálványos
Bálvánios → Bálványos
Bálvanis → Bálványos
Bálvánis → Bálványos
Balvanos → Bálványos
Balvános → Bálványos
Balvanys → Bálványos
Bálvános → Bálványos
Balvanyos → Bálványos
Bálványos *(Ballvanitz, Baltvanitz, Balvanicos, Balvanicz, Balvanios, Bálvánios, Bálvanis, Bálvánis, Balvanos, Balvános, Bálvános, Balvanyos, Balvanys;* Keve vm., Bavanište [Homokbálványos], SR) 9, 17-19, 26, 28, 32, 34, 36-39, 43-44, 48-49, 81-82, 85-86, 103, 105, 108, 110, 112, 114, 116, 119
Barnabás esküdt elöljáró 48-53, 55
Bavair Miklós esküdt elöljáró 58-60
Beatrix királyné, I. Mátyás király felesége 66-70, 72-76, 94, 96-97
Beckensloer János esztergomi érsek (1474–1476) 64-65
Bécs *(Vienna*; Wien, A) 32, 36, 39, 40-51, 53
Becsei fok *(Betsei Fok*; határjel Szigetbecse mellett, Nagysziget, Pest-Pilis vm.) 59-60
Benedek, a titeli káptalan éneklőkanonoka 109, 111
Berendi Bak Mihály 108, 110
Betsei Fok → Becsei fok
Bicskei Sándor, Pest-Pilis-Solt vm. alszolgabírája 5
Bogdán György ráckevei kisbíró 93, 95-96, 98, 100, 102
Bogdán Máté ráckevei polgár 107, 110
Bonifác, IX. pápa (1389–1404) 65
Bori Mihály ráckevei polgár 102, 105, 107, 110
Brankovics György (Đorđe Branković) szerb despota (1427–1429–1456) 41-42, 48-49
Buda (Pilis vm.) 13-14, 26-32, 50-51, 53-55, 58-70, 72-73, 75-81, 83-84, 86-93, 95, 98-101, 108, 110, 113, 115, 117, 120
Brunna → Brünn
Brünn (*Brunna*; Brno, CZ) 17-20, 22-23
Caj Lun kínai hivatalnok 6
Chepel → Csepel, Csepel-sziget
Csáki László erdélyi vajda (1426–1437) 14, 16
Csepel-sziget *(insula Chepel, Csepell, Czepel;* Nagysziget, Pest-Pilis vm.) 5, 9, 31-32, 45-47, 50-53, 55-61, 63-91, 94-97, 99, 101
Csepel *(Chepel;* Nagysziget, Budapest része) 88-89
Csepell → Csepel-sziget
Czepel → Csepel-sziget
Eumenész, II. pergamoni király (Kr.e. 195–158) 6
Fehér György budai nemes 59-60, 82, 84, 85, 87
Fejér vm. 113, 115-116, 118
Fejes Péter ráckevei polgár 102, 105

Feldwar → Földvár
III. Ferdinánd német-római császár, magyar és cseh király (1637–1657) 111, 113-114, 116-118, 120
Földvár *(Feldwar;* Tolna vm., Dunaföldvár) 90-91
Földvári Zubor János 77-78
Fülek 113, 115-116, 118, 120
Garai László nádor (1447–1458) 45, 47, 50, 52
Gatalóci Mátyás veszprémi püspök (1440–1457) 48-49
György esküdt elöljáró 48-49
Hathyas → Hattyas
Hatyas → Hattyas
Hattyas *(Hathyas, Hatyas, Hátyás;* Temes vm. Hitiaş, R) 22-23
Hátyás → Hattyas
Ho Ti kínai császár (88-105) 6
Insula Chepel → Csepel-sziget
István, I. (Szent) magyar király (1000/1001–1038) 6
János kevei bíró 32, 37, 39-41, 43-44
János, a titeli káptalan őrkanonoka 109, 111
János, I. (Szapolyai) magyar király (1526–1540) 93, 96, 98, 100
Kacskity István ráckevei polgár 102, 105, 107, 110
Kanizsai János esztergomi érsek (1387–1418) 65
Karácsony János ráckevei főbíró 98, 100, 102
Karansebes → Karánsebes
Karánsebes *(Karansebes;* Temes vm., Caransebeş, R) 32, 35, 39, 104, 107, 111, 114, 116, 119
Keve *(Kevi, Kewe, Kewy, civitas Keviensis/Koviniensis/Koviensis/Köviensis/Köviniensis, oppidum Keviense;* Keve vm., Kovin, SR) 5, 9, 13-30, 32-49, 51-53, 55-58, 66-67, 81-83, 85-86, 102-117, 119
Kevi → Keve, illetve Ráckeve
Keviense → Kevi
Keviensis → Kevi
Kevy → Ráckeve
Kewe → Keve, illetve Ráckeve
Kewy → Keve, illetve Ráckeve
Kis Kevi → Ráckeve
Kiss Kevi → Ráckeve
Kiss Kevy → Ráckeve
Kiskevi → Ráckeve
Kiskevy → Ráckeve
Kiskewy → Ráckeve
Koviensis → Keve
Koviniensis → Keve
Kőműves Péter ráckevei esküdt 93, 95-96, 98, 100, 102
Köviensis → Keve
Köviniensis → Keve
Krokucsi Syrko fia Miklós 108, 110
Kun Gáspár ráckevei polgár 116, 118
Kun Mihály ráckevei polgár 102, 105, 107, 110
Kyskevi → Ráckeve
Lajos, II. magyar és cseh király (1516–1526) 91-92, 111, 113, 115, 117, 120
Laszkari János Pest-Pilis vm. törvényszéki jegyzője 118, 120
László, V. magyar és cseh király (1440/1445–1457) 32, 37, 40-45, 47-53
Lorén → Lórév
Lórév *(Lorén, Lorew;* Nagysziget; Pest-Pilis vm.) 59-60
Lorew → Lórév
Magdics István 5, 9
Marnavics (Marnavić) Tomkó János boszniai püspök (1631–1635/1637) 6
Maróti János macsói bán (1397, 1398–1402, 1402–1410, 1427–1428) 22-23
Maróti László 22-23
Márton kevei bíró 48-53, 55
Márton kevei esküdt elöljáró 50-53, 55
Mátyás, I. (Hunyadi) magyar király (1458–1490) 8, 50, 52-53, 55-58, 60-65, 68-70, 72-87, 93-99, 101
Miklós, a titeli káptalan kanonoka 108-109, 110-111
Miklós, V. pápa (1447–1455) 65
Moravia → Morvaország
Morvaország *(Moravia)* 18-20, 22-23
Nagyvárad *(Varadinum;* Oradea, R) 93, 96, 98
Orosy György királyi udvari kancelláriai titkár 113, 115, 117, 120
Ötvös Péter ráckevei esküdt 93, 95-96, 98
Paksi Albert 77-78
Pál, a titeli káptalan kanonoka 109, 111
Pest-Pilis vm. 102, 105, 107, 110, 113, 115-116, 118
Péter kevei bíró 14, 16, 24-26, 28-30, 35, 38, 104, 106
Péter, a titeli káptalan olvasókanonoka 109, 111
Pilis vm. → Pest-Pilis vm.
Posonium → Pozsony
Pozsony *(Posonium,* Pozsony vm., Bratislava, SZK) 14-15, 17, 111, 113, 117, 120
Raaczkewy → Ráckeve
Racz Kevi → Ráckeve
Rácz Kevi → Ráckeve
Ráckeve *(Abraham Teleke, Abrahám Teleke, Ábrahám Teleke, Ábrahám Teleki, Ábrahám Telki, Abrahambilki, Abrahamteleke, Ábra-*

hámtelke, Ábrahámtelki, Abrahámtheleke, Keve, Kevi, Kevy, Kewe, Kewy, Kis Kevi, Kiss Kevi, Kiss Kevy, Kiskevi, Kiskevy, Kiskewy, Kyskevi, Raaczkewy, Racz Kevi, Rácz Kevi, Raczkeve, Ráczkeve, Ráczkevi, Ráczkevy, Sz. Abraham Teleke, Sz. Abrahám Teleke, Sz. Abrahamteleke, Sz. Abrahamtheleke, Szent Abrahám Telek, Szent Abraham Teleke, Szent Ábrahám Teleke, Szent Ábrahám Teleki, Szent Abraham Theleke, Szent Ábrahams Telke, Szentábrahámtelke, Zent Abrahám Teleke, Zent Abram Teleke, Zenth Abraham Teleke, Zenth Abraham Telke, Zentabraham Teleke, Zentabrahamteleke, Zentabrahámteleke, Zentabrahamtheleke, Zenthabramteleke, Zenthabrantelek; Nagysziget, Pest-Pilis vm.) 5, 9, 45-47, 50-102, 104-105, 107, 110-111, 113-118, 120
Raczkeve → Ráckeve
Ráczkeve → Ráckeve
Ráczkevi → Ráckeve
Ráczkevy → Ráckeve
Rados *(Radus;* ismeretlen település) 22-23
Radus → Rados
Rascia → Szerbia
Seel → Zsély
Seél → Zsély
Skerenovecz → Szkorenovc
Skorenovecz → Szkorenovc
Skorinivecz → Szkorenovc
Skorinovecz → Szkorenovc
Skorinovz → Szkorenovc
Skorznovecz → Szkorenovc
Skronivocz → Szkorenovc
Skronovecz → Szkorenovc
Skronovetz → Szkorenovc
Skrovonovcz → Szkorenovc
Solt szék → Pest-Pilis vm.
Sóvágó Lukács ráckevei esküdt 93, 95-96, 98
Sz. Abraham Teleke → Ráckeve
Sz. Abrahám Teleke → Ráckeve
Sz. Abrahamteleke → Ráckeve
Sz. Abrahamtheleke → Ráckeve
Sz. Martony → Szentmárton
Székesfehérvár *(Alba Regalis;* Fejér vm.) 9, 24-26
Szelepcsényi György királyi udvari kancellár (1644–1666) 113, 115, 117, 120
Szelesfy Márton ráckevei polgár 58-60
Szent Abrahám Telek → Ráckeve
Szent Abraham Teleke → Ráckeve
Szent Ábrahám Teleke → Ráckeve
Szent Ábrahám Teleki → Ráckeve
Szent Abraham Theleke → Ráckeve
Szent Ábrahams Telke → Ráckeve
Szent Márton → Szentmárton
Szent Martony → Szentmárton
Szentábrahámtelke → Ráckeve
Szentmárton *(Sz. Martony, Szent Márton, Szent Martony, Zentmarton;* Nagysziget; Pest-Pilis vm., Szigetszentmárton) 59-60
Szerbia *(Rascia)* 20-21
Szilveszter, II. pápa (999–1003) 6
Szkorenovc *(Skerenovecz, Skorenovecz, Skorinivecz, Skorinovecz, Skorinovz, Skorznovecz, Skronivocz, Skronovecz, Skronovetz, Skrovonovcz, Zkerenova, Zkorenova, Zkorenovcz, Zkorenovecz, Zkorenovz, Zkorenowz, Zkorinocz, Zkorinotz, Zkorinova, Zkorinovcz, Zkorinovecz, Zkronivetz, Zkronova, Zkrovinoc;* Keve vm., Skorenovac [Székelykeve], SR) 9, 17-19, 26, 28, 32-34, 36-39, 43-44, 48-49, 81-82, 85-86, 103, 105, 108, 110, 112, 114, 116, 119
Tallóci Matkó szlavón bán (1435–1445) 24-25
Tomcsányi Miklós, Pest-Pilis-Solt vm. esküdtje 5
Tóth István, Pest-Pilis-Solt vm. alszolgabírája 5
Ujfalu → Újfalu
Ujjfalu → Újfalu
Újfalu *(Ujfalu, Ujjfalu;* Nagysziget, Pest-Pilis vm, Szigetújfalu) 58-61
Újfalusi Imre királyi trombitás 58-60
Ulászló, I. magyar és III. Ulászló néven lengyel király (1440–1444) 29-32, 81-82, 84-87
Ulászló, II. magyar és cseh király (1490–1516) 73, 75, 77-78, 80-81, 85, 88-91, 93-96, 98-102
Várad → Nagyvárad
Varadinum → Nagyvárad
Várdai István kalocsai érsek (1456–1470) 57-58, 83, 87
Vienna → Bécs
Vitanovits Vitán 108, 110
Werbőczy István kancellár, országbíró, nádor, jogtudós 96, 98, 100, 102
Zent Abrahám Teleke → Ráckeve
Zent Abram Teleke → Ráckeve
Zenth Abraham Teleke → Ráckeve
Zenth Abraham Telke → Ráckeve
Zenthabraham Teleke → Ráckeve
Zentabrahamteleke → Ráckeve
Zentabrahámteleke → Ráckeve
Zentabrahamtheleke → Ráckeve

Zenthabramteleke → Ráckeve
Zenthabrantelek → Ráckeve
Zentmarton → Szentmárton
Zkorenova → Szkorenovc
Zkorenova → Szkorenovc
Zkorenovcz → Szkorenovc
Zkorenowcz → Szkorenovc
Zkorenovecz → Szkorenovc
Zkorenovz → Szkorenovc
Zkorinocz → Szkorenovc
Zkorinotz → Szkorenovc
Zkorinova → Szkorenovc
Zkorinovcz → Szkorenovc
Zkorinovecz → Szkorenovc
Zkronivetz → Szkorenovc
Zkronova → Szkorenovc
Zkrovinoc → Szkorenovc
Zsély *(Seel, Seél;* Keve vm., ismeretlen település) 14-16, 22-23
Zsigmond (Luxemburgi) német-római császár, magyar és cseh király (1387–1437) 5, 13-14, 16-19, 21-26, 28, 32-33, 36-37, 39-44, 48-50, 102, 105, 107, 110-112, 114-117, 119

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó 3
Bevezetés 5
Források 11

Nr. 1. Zsigmond király az al-dunai Keve város polgárainak országos vásártartást engedélyez (Buda, 1405. április 25.) 13
Nr. 2. Zsigmond király Csáki László erdélyi vajdának megtiltja, hogy a kevei polgároktól Zsély nevű birtokán vámot szedessen (Pozsony, 1429. október 28.) 14
Nr. 3. Zsigmond király Keve város polgárait felmenti a királyi és a királynéi harmincad fizetése alól (Brünn, 1435. július 4.) 17
Nr. 4. Zsigmond király a Keve városba érkező kereskedőknek megtiltja, hogy áruikat részletekben adják el (Brünn, 1435. július 4.) 19
Nr. 5. Zsigmond király a vámszedőknek megtiltja, hogy a kevei polgároktól Rados, Hattyas és Zsély nevű birtokokon vámot szedjenek (Brünn, 1435. július 5.) 22
Nr. 6. Zsigmond király Keve város polgárait felmenti a harmincad fizetése alól (Székesfehérvár, 1436. január 12.) 24
Nr. 7. Albert király megerősíti Keve város polgárainak vámmentességét és bíráskodási kiváltságait (Buda, 1438. február 24.) 26
Nr. 8. I. Ulászló király a törökök elől menekülő kevei polgárok felett a bíráskodást magának tartja fenn (Buda, 1440. augusztus 20.) 29
Nr. 9. I. Ulászló király a letelepülni szándékozó kevei telepeseknek megengedi, hogy révet állítsanak fel, és azon utasokat szállítsanak át a Dunán (Buda, 1440. október 10.) 31
Nr. 10. V. László király megerősíti Keve város polgárainak régebbi kiváltságait, amelyeket Zsigmond királytól kaptak. Az 1428. november 29-én Karánsebesen kiadott oklevélben Zsigmond király Keve város polgárait mentesíti a királyi adók és a harmincad fizetése alól, megerősíti őket Bálványos és Szkorenovc falvak birtoklásában, kiveszi őket az idegen bírák joghatósága alól, a településen idegen kereskedőknek és borárusoknak megtiltja a nagy tételben történő árusítást, s a város polgárai számára engedélyezi a szabad halászatot, a hetipiac tartását és a kegyúri jog gyakorlását (Bécs, 1453. június 2.) 32
Nr. 11. V. László király megerősíti Keve város polgárainak harmincad-mentességét (Bécs, 1453. június 4.) 40
Nr. 12. V. László király meghagyja Brankovics György szerb despotának, hogy a kevei polgároktól ne szedessen vámot (Bécs, 1453. június 4.) 41
Nr. 13. V. László király megerősíti a kevei polgárok vámmentességét, és felmenti őket az idegen bírák joghatósága alól (Bécs, 1453. június 4.) 43
Nr. 14. V. László király meghagyja Garai László nádornak, a Csepel-sziget ispánjának, hogy a szentábrahámtelki (kiskevi) polgárok kiváltságait tartassa tiszteletben (Bécs, 1455. július 1.) 45
Nr. 15. V. László király megerősíti Keve város polgárainak a rendes és a rendkívüli adó fizetése alóli mentességét (Bécs, 1455. július 1.) 48
Nr. 16. I. Mátyás király a szentábrahámtelki (kiskevi) polgárok számára megerősíti az V. László király által adott kiváltságokat (Buda, 1458. március 16.) 50
Nr. 17. I. Mátyás király megerősíti a szentábrahámtelki (kiskevi) polgárok vám- és harmincadmentességét, illetve minden idegen bíró joghatósága alól mentesíti őket (Buda, 1458. március) 53
Nr. 18. I. Mátyás király megerősíti az al-dunai Kevéről menekült polgárok kiváltságait, s Szentábrahámtelkén faizási joggal ruházza fel őket (1464. május 8.) 56

Nr. 19. Szentábrahámtelke polgárai I. Mátyás király előtt Újfalusi Imrével pereskednek (Buda, 1465. augusztus 29.) 58
Nr. 20. I. Mátyás király megtiltja, hogy a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárai felett idegen bíró ítélkezzen (Buda, 1473. február 13.) 61
Nr. 21. I. Mátyás király a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárait régi jogaikban megerősíti, és minden ellenkező intézkedést érvénytelennek nyilvánít (Buda, 1473. március 3.) 63
Nr. 22. Beckensloer János esztergomi érsek megtiltja tisztjeinek, hogy Szentábrahámtelke (Kiskevi) polgáraitól az érseki birtokon vámot szedjenek (Buda, 1475. május 18.) 64
Nr. 23. Beatrix királyné megerősíti Szentábrahámtelke (Kiskevi) polgárainak régi jogait és kiváltságait, s faizási jogot ad nekik (Buda, 1481. február 21.) 66
Nr. 24. I. Mátyás király a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárainak vámmentességet és bíráskodási kiváltságot biztosít (Buda, 1489. június 2.) 68
Nr. 25. I. Mátyás király megerősíti a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárainak régi kiváltságait, mivel az ezekről szóló okmányok a települést ért tűzvészben elégtek (Buda, 1489. augusztus 15.) 70
Nr. 26. II. Ulászló király megerősíti a Csepel-szigeti Kevi polgárainak Mátyás királytól kapott kiváltságait (Buda, 1490. október 16.) 73
Nr. 27. II. Ulászló király megtiltja Paksi Albertnek és Földvári Zubor Jánosnak, hogy a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgáraitól vámot szedessenek (Buda, 1492. július 14.) 77
Nr. 28. II. Ulászló király megerősíti Mátyás király 1473. március 3-án kiadott oklevelét (Buda, 1498. március 30.) 78
Nr. 29. II. Ulászló király a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárainak régebben szerzett kiváltságait megerősíti. Az irat tartalmazza I. Ulászló király 1440. október 10-én kelt oklevelét, amelyben az al-dunai Kevéről menekült telepesek engedélyt kapnak arra, hogy Szent Ábrahám egyháza körül letelepedjenek, valamint Mátyás király 1464. május 8-án és 1464. július 17-én kiadott okleveleit (Buda, 1501. február 2.) 81
Nr. 30. Anna királyné megerősíti a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárait a település határában levő halastó birtokában (Buda, 1503. augusztus 18.) 88
Nr. 31. II. Ulászló király felelősségre vonja a földvári vámosokat, amiért a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgáraitól vámot követeltek (Buda, 1511.) 90
Nr. 32. II. Lajos király a Csepel-szigeti Kevi mezőváros polgárait megerősíti régi kiváltságaikban, miszerint vámmentességet élveznek, és idegen bíró nem ítélkezhet felettük (Buda, 1524. május 18.) 91
Nr. 33. I. János király a ráckevei polgárok számára átíratja II. Ulászló király 1490. október 16-án kelt, Mátyás király 1489. augusztus 15-i diplomáját megerősítő oklevelét (Várad, 1536. szeptember 11.) 93
Nr. 34. I. János király a ráckevei polgárok számára átíratja II. Ulászló király 1498. március 30-án kelt, Mátyás király 1473. március 3-i diplomáját megerősítő oklevelét (1536. október 5.) 98
Nr. 35. A győri káptalan átírja Zsigmond király 1428. november 29-én kiadott oklevelét (1626. június 16.) 102
Nr. 36. A győri káptalan átírja a titeli káptalan 1412. szeptember 17-én kiadott, Zsigmond király parancslevelét is tartalmazó oklevelét (1626. június 18.) 107
Nr. 37. III. Ferdinánd király megerősíti azokat a kiváltságokat, amelyeket Zsigmond és II. Lajos királyok biztosítottak a kevei polgárok számára (Pozsony, 1646. október 29.) 111
Nr. 38. Pest-Pilis és Fejér vármegye törvényhatósága megerősíti III. Ferdinánd király 1646. október 29-én kelt diplomáját (Fülek, 1647. november 11.) 116

Az iratok jegyzéke 121
Személy- és földrajzi névmutató 122
Tartalomjegyzék 126

KÉPEK

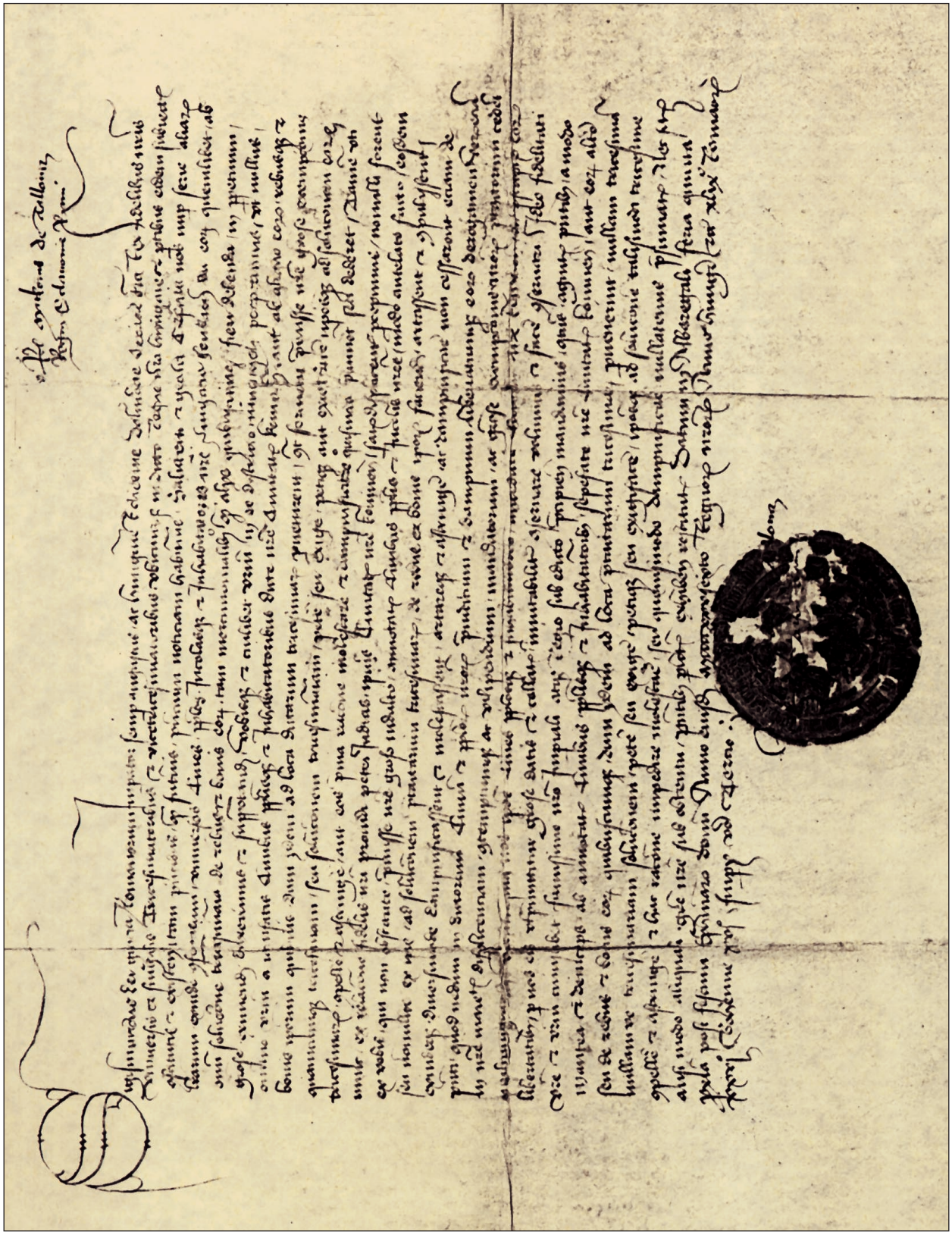

1. kép. Zsigmond király 1436. január 12-én kiadott oklevelének eredetijéről készült fénymásolat

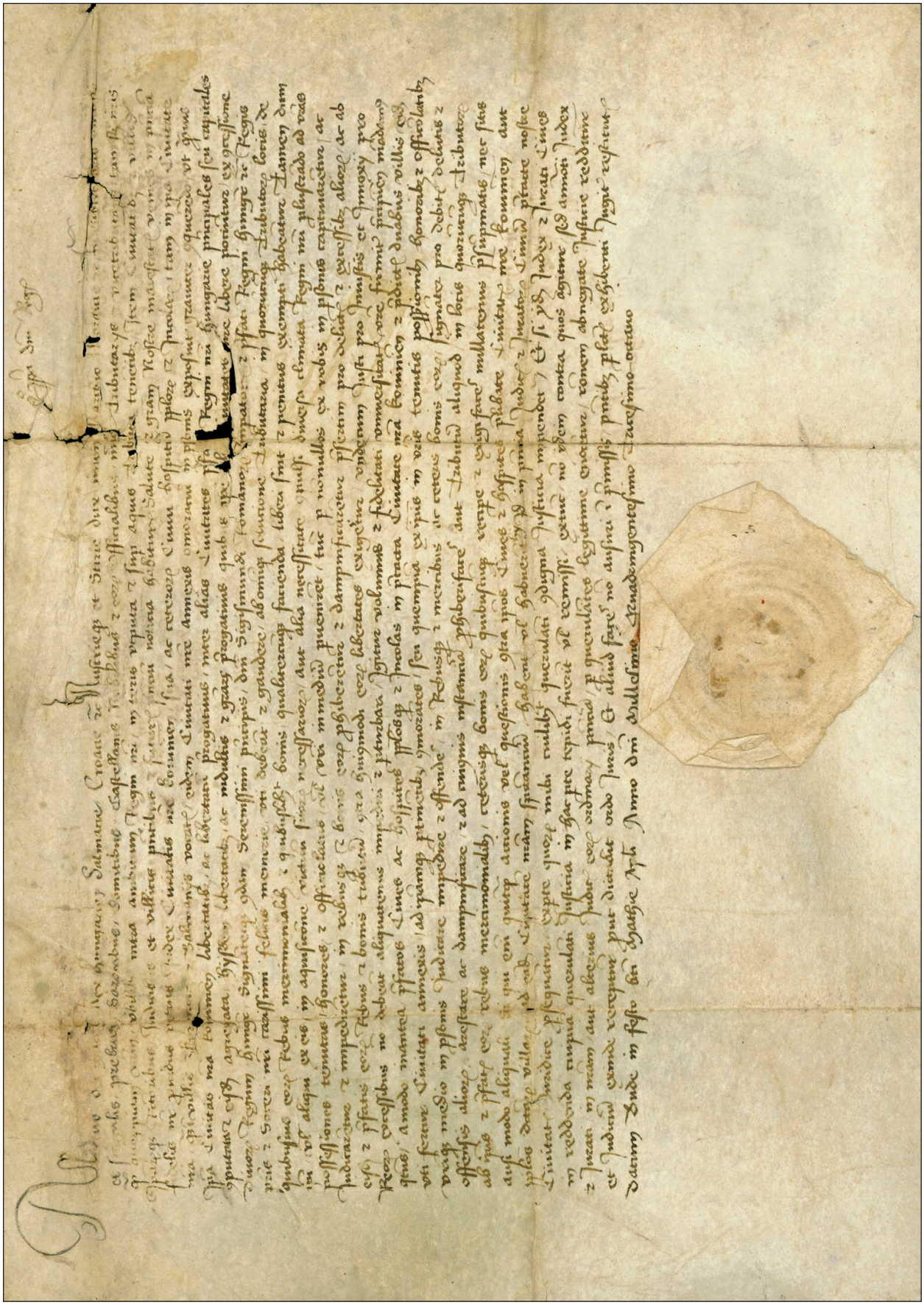

2. kép. Albert király 1438. február 24-én kiadott oklevele

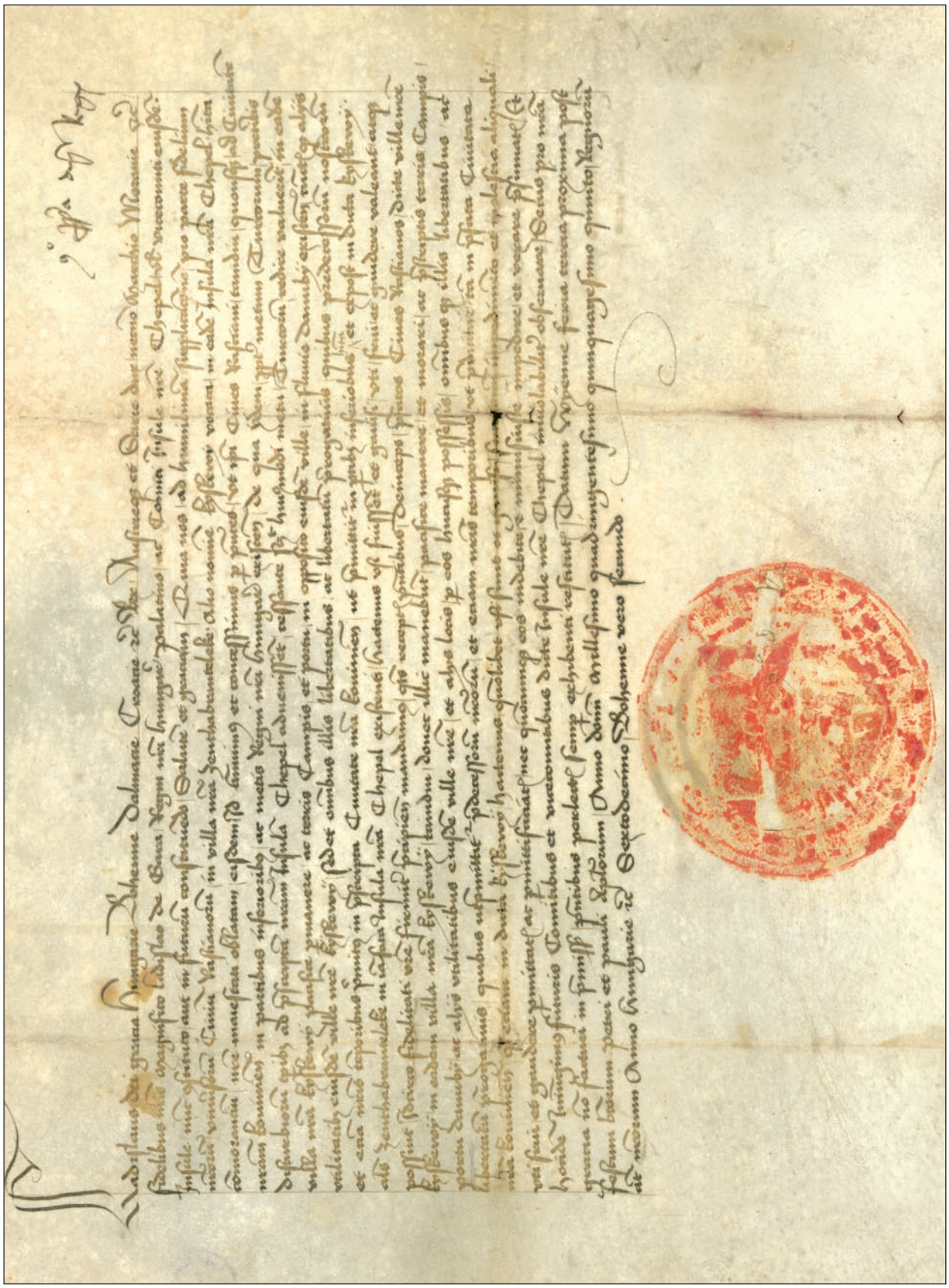

3. kép. V. László király 1455. július 1-jén kiadott oklevele

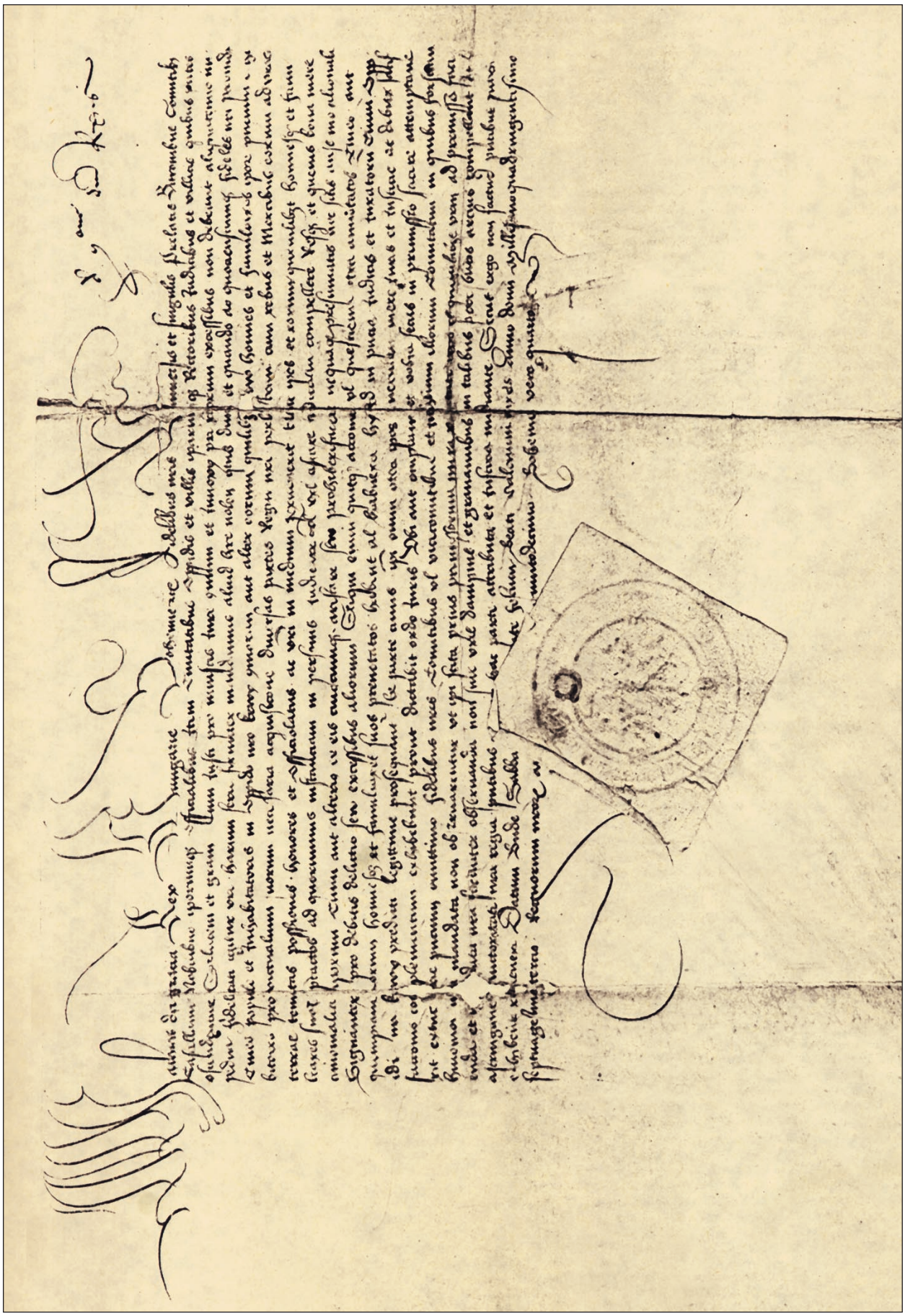

4. kép. I. Mátyás király 1473. február 13-án kiadott oklevelének eredetijéről készült fénymásolat

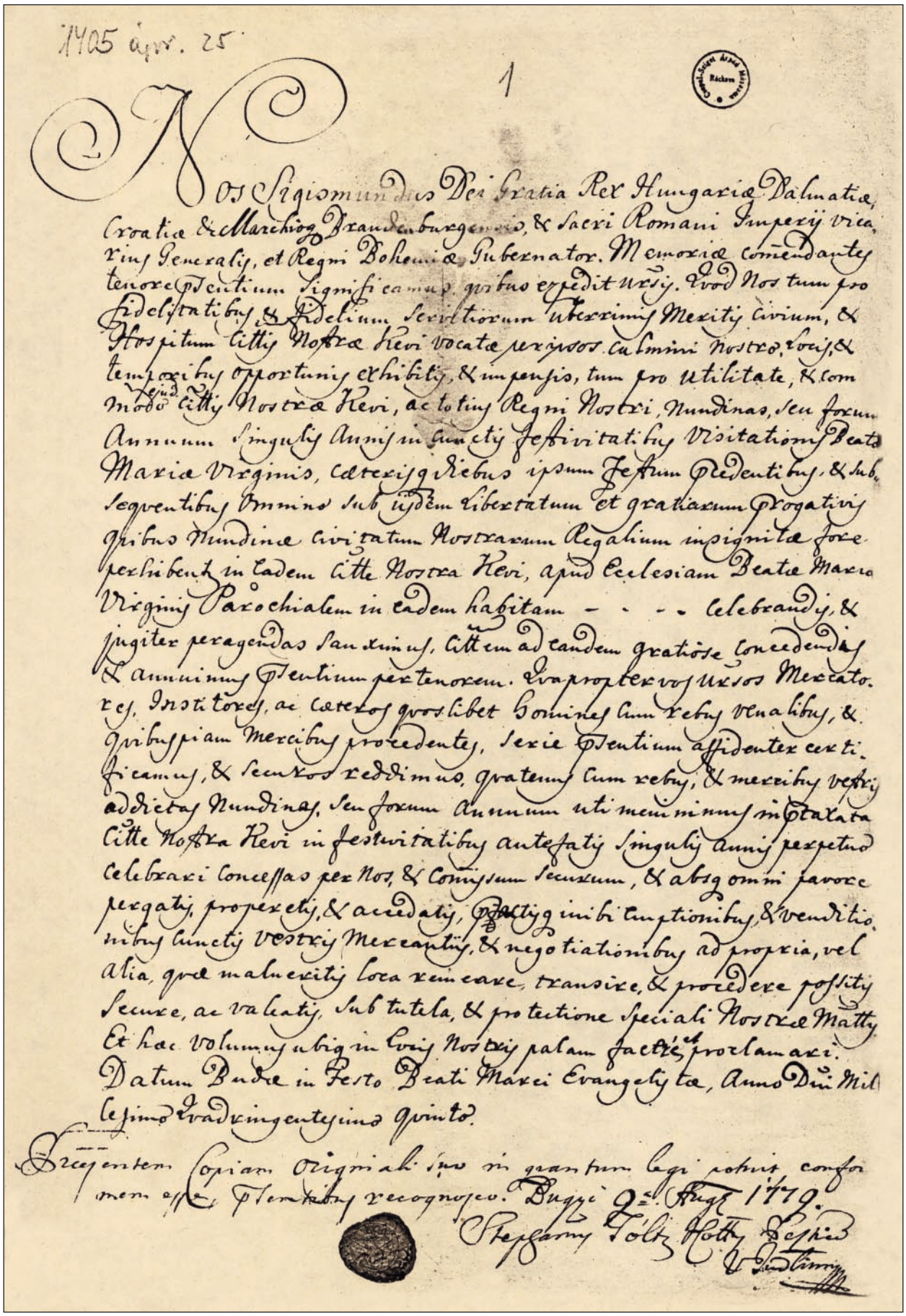

1405 ápr. 25.

1

Nos Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae & Marchiae Brandenburgensis, & sacri Romani Imperij Vicarius Generalis, et Regni Bohemiae Gubernator. Memoriae commendantes tenore praesentium significamus, quibus expedit universis. Quod Nos tum pro fidelitatibus & fidelium servitiorum uberrimis meritis civium, & Hospitum Civitatis Nostrae Novae vocatae per ipsos Culmini Nostro, Loco, & temporibus opportunis exhibitis, & impensis, tum pro utilitate, & commodo eiusdem Civitatis Nostrae Novae, ac totius Regni Nostri, Nundinas, seu forum Annuum singulis Annis in Sanctis Festivitatibus Visitationis Beatae Mariae Virginis, Ceterisque diebus ipsum Festum praecedentibus, & subsequentibus omnino sub eisdem libertatum et gratiarum prerogativis quibus Nundinae Civitatum Nostrarum Regalium insignitae fore perhibentur in eadem Civitate Nostra Novae, apud Ecclesiam Beatae Mariae Virginis Parochialem in eadem habitam - - - - celebrandis, & jugiter peragendas sanximus, Civitatem ad eandem gratiose concedendas & annuimus praesentium per tenorem. Ita propter vos universos Mercatores, Institores, ac ceteros quoslibet homines cum rebus venalibus, & quibuspiam mercibus procedentes, serie praesentium affidentes certificamus, & securos reddimus, gratanter cum rebus, & mercibus vestris addictas Nundinas, seu forum annuum uti meminimus in praefata Civitate Nostra Novae in festivitatibus antefatis singulis annis perpetuo celebrari concessas per Nos, & Comitum secretum, & absque omni favore peragatis, properetis, & accedatis, praestitis inibi emptionibus, & venditionibus cunctis vestris mercantiis, & negotiationibus ad propria, vel alia, quae malueritis loca remeare, transire, & procedere possitis securae, ac valeatis, sub tutela, & protectione speciali Nostrae Maiestatis. Et hac volumus ubique in locis Nostris palam factis, et proclamari. Datum Budae in Festo Beati Marci Evangelistae, Anno Dni Millesimo Quadringentesimo quinto.

Praesentem Copiam Originali ipso in quantum legi potuit conformem esse, praesentibus recognosco. Buppi 9.bris Augusti 1779.

Stephanus Tolbi Notarius Capitularis

5. kép. Zsigmond király 1405. április 25-én kiadott oklevelének 18. századi másolata

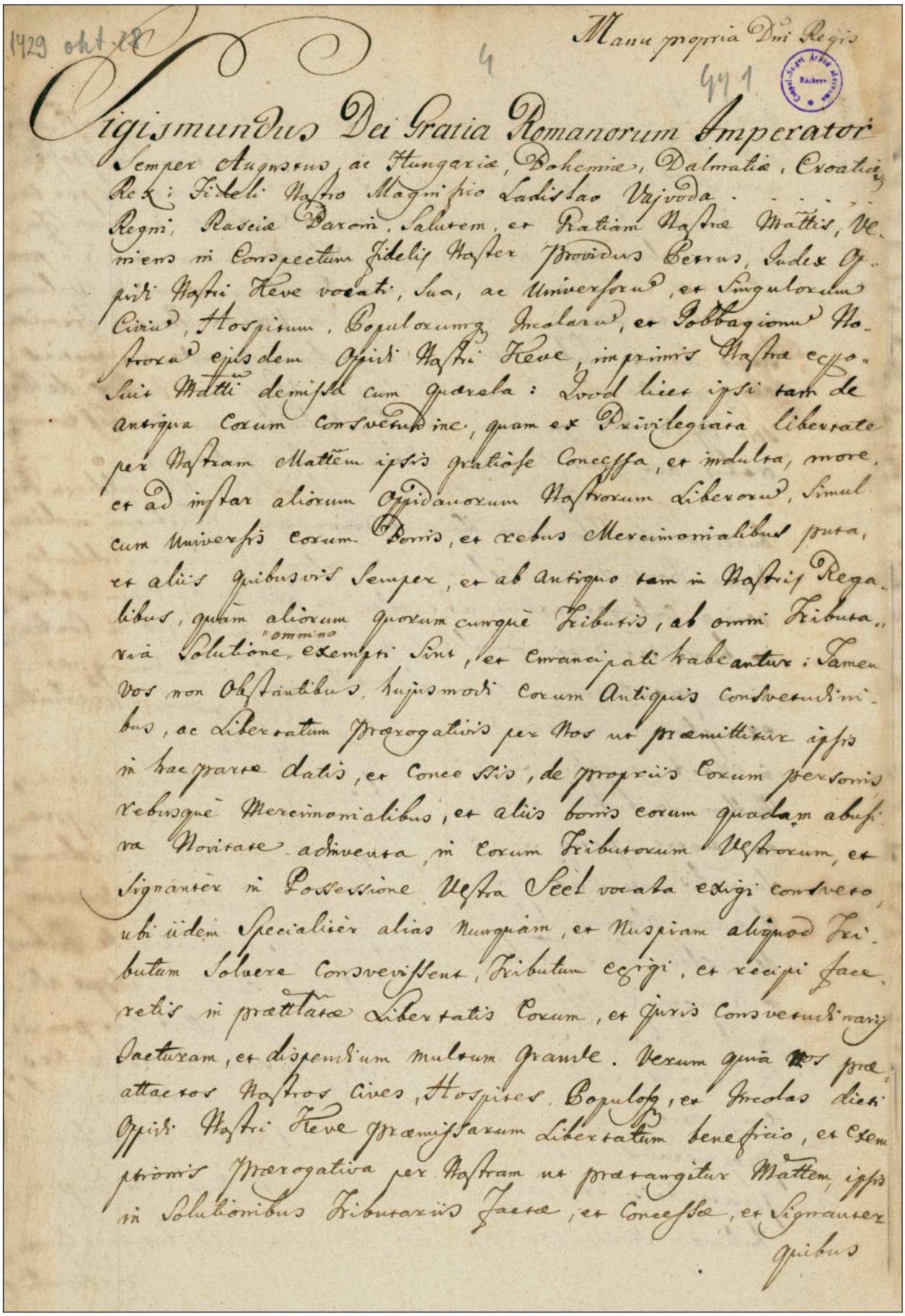

1429 okt. 28

4

Manu propria Dni Regis

441

Sigismundus Dei Gratia Romanorum Imperator
Semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae
Rex: Fideli Nostro Magnifico Ladislao Vajvoda
Regni, Rasciae Baroni, Salutem, et Gratiam Nostrae Mattis, Ve-
niens in Conspectum Fidelis Noster Providus Petrus, Iudex Op-
pidi Nostri Keve vocati, Sua, ac Universorum, et Singulorum
Civium, Hospitum, Populorumque Incolarum, et Iobbagionum No-
strorum ejusdem Oppidi Nostri Keve, imprimis Nostrae expo-
suit Mattii demissa cum querela: Quod licet ipsi tam de
antiqua Eorum Consvetudine, quam ex Privilegiata libertate
per Nostram Mattem ipsis gratiose Concessa, et indulta, more,
et ad instar aliorum Oppidanorum Nostrorum Liberorum, Simul
cum Universis eorum Bonis, et rebus Mercimonialibus puta,
et aliis quibusvis Semper, et ab Antiquo tam in Nostris Rega-
libus, quam aliorum quorumcunque Tributis, ab omni Tributa-
ria Solutione "omnino" exempti Sint, et Emancipati habeantur: Tamen
Vos non Obstantibus, hujusmodi Eorum Antiquis Consvetudini-
bus, ac Libertatum Praerogativis per Nos ut praemittitur ipsis
in hac parte datis, et Concessis, de propriis Eorum personis
rebusque Mercimonialibus, et aliis bonis eorum quadam abusi-
va Novitate adinventa, in Eorum Tributorum Vestrorum, et
Signanter in Possessione Vestra Seel vocata exigi consveto,
ubi iidem Specialiter alias Nunquam, et Nuspiam aliquod Tri-
butum Solvere Consvevissent, Tributum exigi, et recipi face-
retis in praettlatae Libertatis Eorum, et Juris Consvetudinarij
Iacturam, et dispendium multum Grande. Verum quia Nos prae-
attactos Nostros Cives, Hospites, Populosque, et Incolas dicti
Oppidi Nostri Keve praemissarum Libertatum beneficio, et Exem-
ptionis Praerogativa per Nostram ut praetangitur Mattem, ipsis
in Solutionibus Tributariis Factae, et Concessae, et Signanter
quibus

6. kép. Zsigmond király 1429. október 28-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

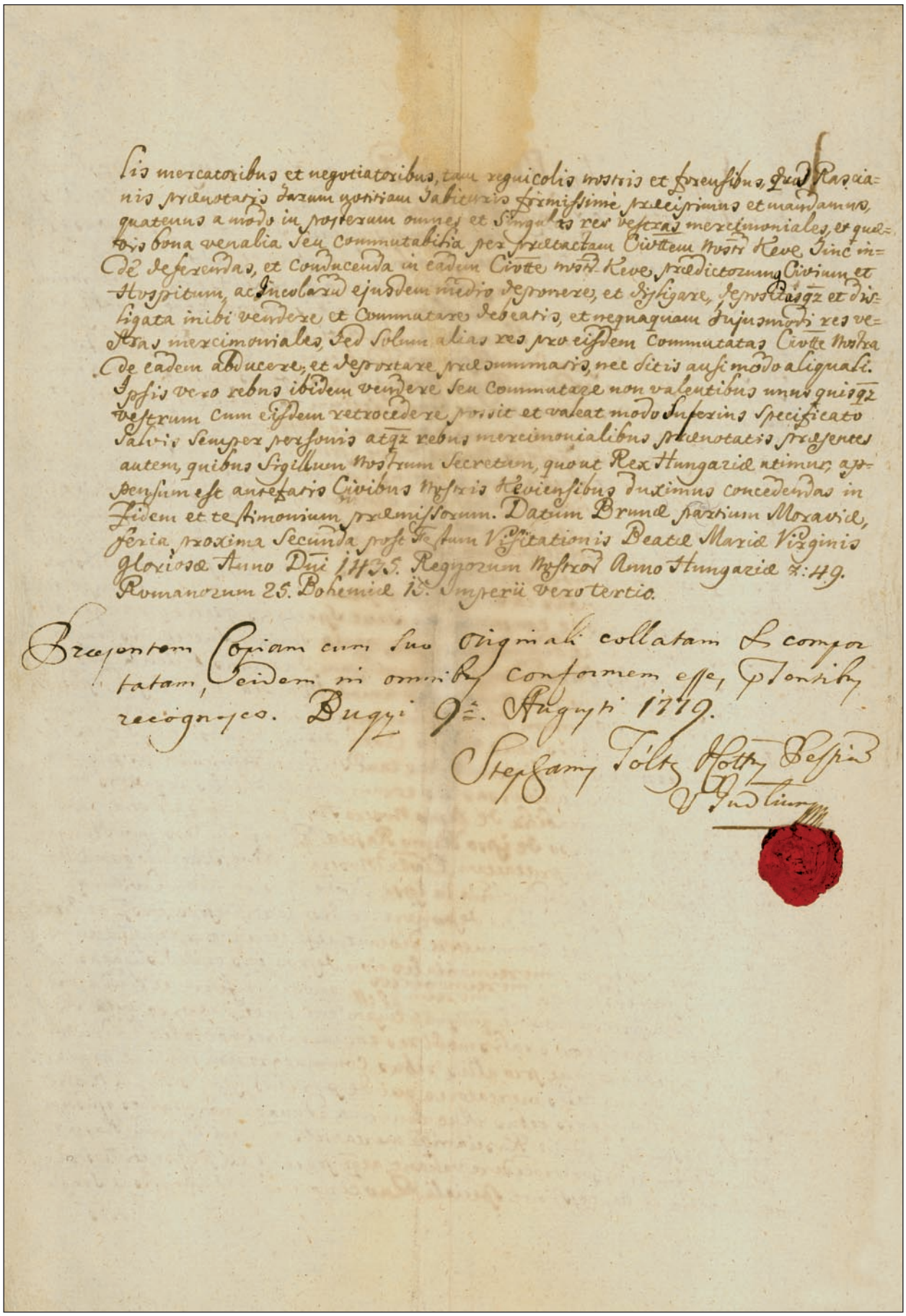

7. kép. Zsigmond király 1435. július 4-én kiadott oklevelének 18. századi másolata (hátlap). Alul Tóth István vármegyei alszolgabíró aláírása és pecsétje

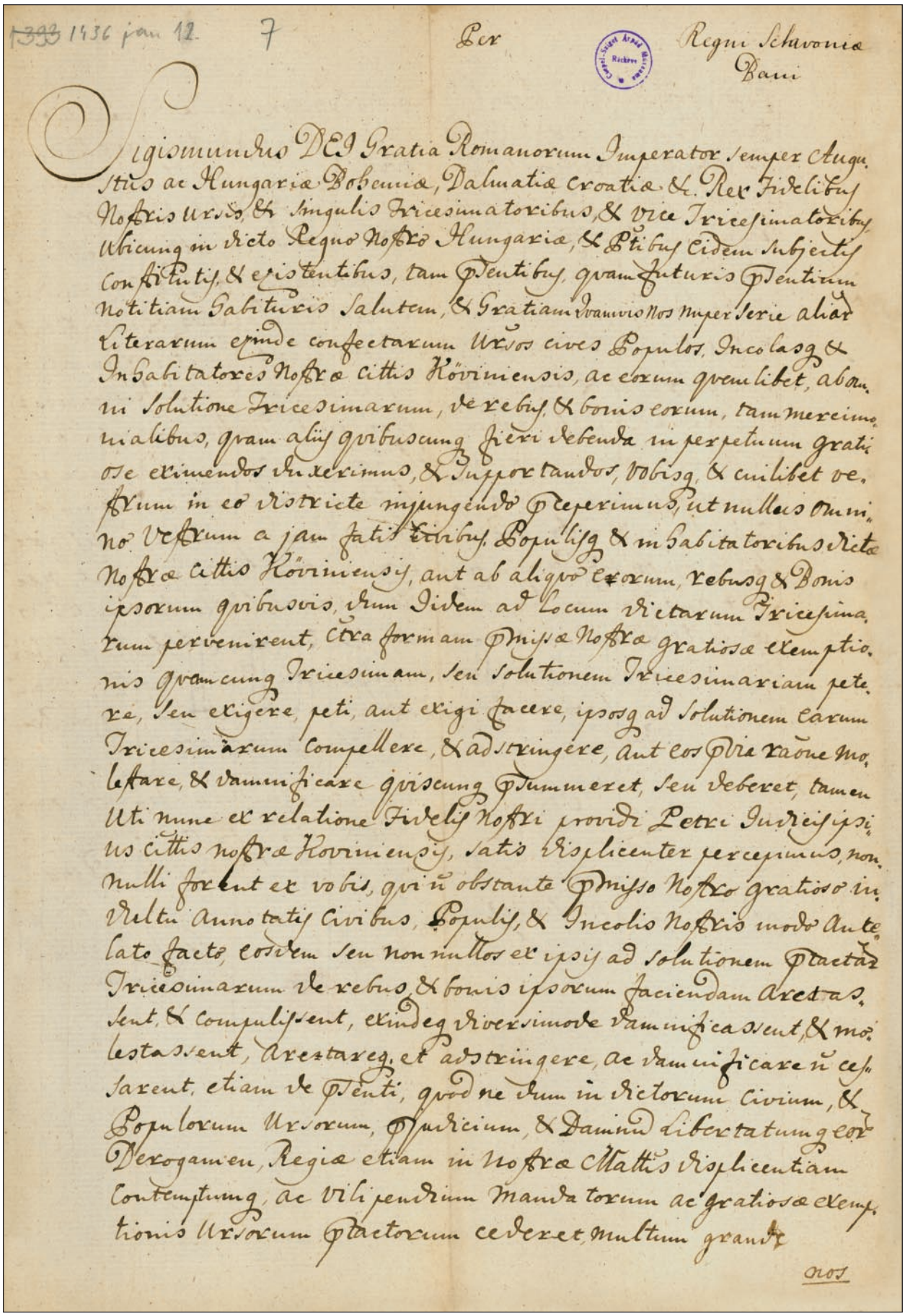

~~1393~~ 1436 jan 12 7

Per Regni Sclavoniae Bani

Sigismundus DEI Gratia Romanorum Imperator semper Augustus ac Hungariae Bohemiae, Dalmatiae Croatiae &c. Rex Fidelibus Nostris Ursis, & singulis Tricesimatoribus, & vice Tricesimatoribus ubicunq in dicto Regno Nostro Hungariae, & Ptibus eidem subjectis constitutis, & existentibus, tam pstentibus, quam futuris pstentium notitiam habituris salutem, & Gratiam quamvis Nos nuper serie aliar literarum exinde confectarum Ursos cives Populos, Incolasq & Inhabitatores Nostrae cittis Köviniensis, ac eorum quemlibet, ab omni solutione Tricesimarum, de rebus, & bonis eorum, tam mercimonialibus, quam aliis quibuscunq fieri debenda in perpetuum gratiose eximendos duxerimus, & supportandos, vobisq, & cuilibet vestrum in eo districte injungendo pceperimus, ut nullus omnino vestrum a jam fatis civibus, Populisq & inhabitatoribus dictae Nostrae cittis Köviniensis, aut ab aliquo eorum, rebusq & Bonis ipsorum quibusvis, dum idem ad locum dictarum Tricesimarum pervenirent, ctra formam pmissae Nostrae gratiosae exemptionis quamcunq Tricesimam, seu solutionem Tricesimariam petere, seu exigere, peti, aut exigi facere, ipsosq ad solutionem earum Tricesimarum compellere, & adstringere, aut eos pvia raone molestare, & damnificare quiscunq pstummeret, seu deberet, tamen uti nunc ex relatione Fidelis Nostri providi Petri Judicis ipsius cittis nostrae Koviniensis, satis displicenter percepimus, nonnulli forent ex vobis, qui n obstante pmisso Nostro gratioso indultu annotatis civibus, Populis, & Incolis Nostris modo antelato facto, eosdem seu nonnullos ex ipsis ad solutionem pctactar Tricesimarum de rebus, & bonis ipsorum faciendam arctassent, & compulissent, exindeq diversimode damnificassent, & molestassent, arctareq, et adstringere, ac damnificare n cessarent, etiam de pstenti, quod ne dum in dictorum civium, & Populorum Ursorum, pjudicium, & Damnum libertatumq eor Derogamen, Regiae etiam in Nostrae Mattis displicentiam contemptumq, ac vilipendium mandatorum ac gratiosae exemptionis Ursorum pctactorum cederet, multum grande

nos

8. kép. Zsigmond király 1436. január 12-én kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

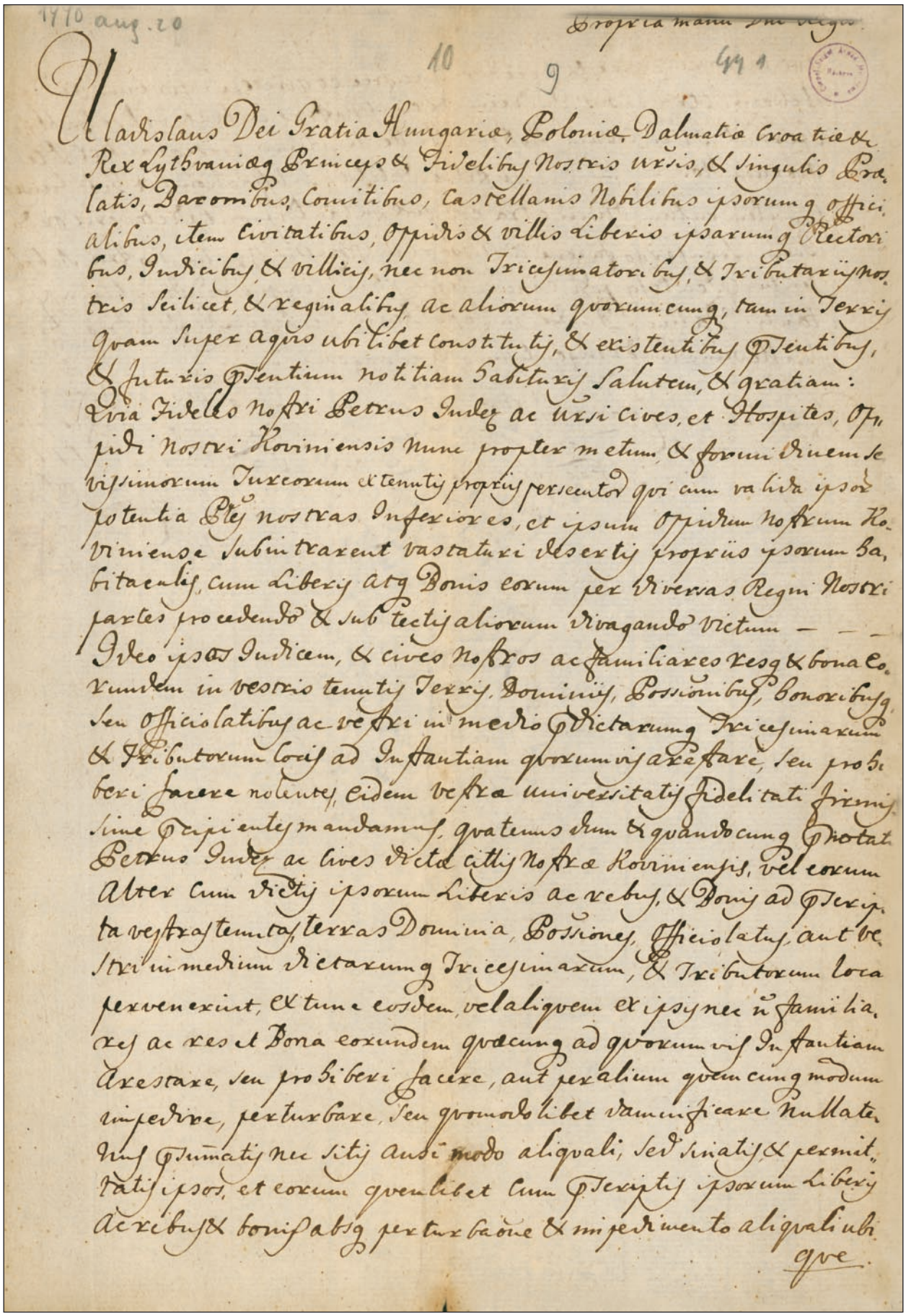

1440 aug. 20

Propria manu sua scripsit

10 9 441

Vladislaus Dei Gratia Hungarie, Polonie, Dalmatie Croatie &
Rex Lythvanieq Princeps & Fidelibus Nostris universis, & singulis Pra-
latis, Baronibus, Comitibus, Castellanis Nobilibus ipsorumq offici-
alibus, item Civitatibus, Oppidis & villis liberis ipsarumq Rector-
ibus, Iudicibus & villicis, nec non Tricesimatoribus, & Tributariis Nos-
tris scilicet, & reginalibus ac aliorum quorumcumq, tum in Terris
quam super agris ubilibet constitutis, & existentibus presentibus,
& futuris presentium notitiam habituris salutem, & gratiam:
Via Fidelis Nostri Petrus Iudex ac universi cives, et Hospites, Op-
pidi Nostri Koviniensis nunc propter metum, & formidinem se-
vissimorum Turcorum et tenutis propris persecutor qui cum valida ipsor
potentia Plebem nostras Inferiores, et ipsum Oppidum Nostrum Ko-
viniense subintrarent vastaturi deserti proprius ipsorum ha-
bitantes, cum liberis atq Bonis eorum per diversas Regni Nostri
partes procedendo & sub tectis aliorum divagando victum — —
Ideo ipsos Iudicem, & cives Nostros ac familiares resq & bona eo-
rundem in vestris tenutis Terris, Dominiis, Possionibus, Honoribus
seu officiolatibus ac vestri in medio Dictarumq Tricesimarum
& Tributorum locis ad Instantiam quorumvis arrestare, seu pro-
hiberi facere volentes, eidem vestra universitati fidelitati Fremis-
sime Recipientes mandamus, quatenus dum & quandocumq Protat
Petrus Iudex ac cives dicti civitatis Nostra Koviniensis, vel eorum
alter cum dictis ipsorum liberis ac rebus, & Bonis ad predicta
vestras tenutas, terras Dominia, Possiones, Officiolatus, aut ve-
stri in medium dictarumq Tricesimarum, & Tributorum loca
pervenerint, et tunc eosdem, vel aliquem ex ipsis nec ~~n~~ familiares
res ac res et Bona eorundem quocumq ad quorumvis Instantiam
arrestare, seu prohiberi facere, aut per alium quemcumq modum
impedire, perturbare, seu quomodolibet damnificare nullatenus
presumatis nec sitis ausi modo aliquali, sed sinatis & permit-
tatis ipsos, et eorum quemlibet cum predictis ipsorum liberis
ac rebus & bonis absq perturbatione & impedimento aliquali ubi-
que

9. kép. I. Ulászló király 1440. augusztus 20-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

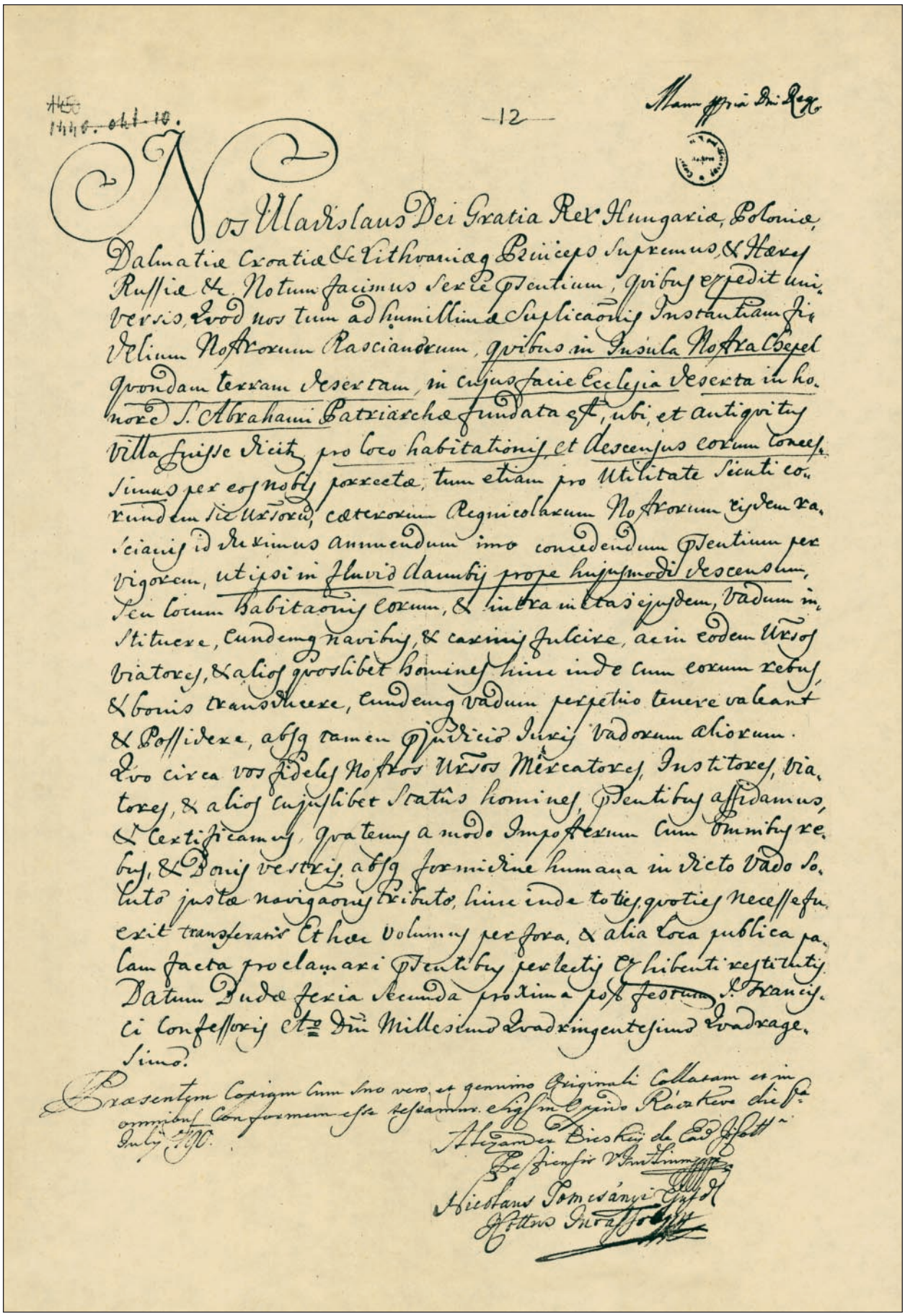

10. kép. I. Ulászló király 1440. október 10-én kiadott oklevelének 18. századi másolata. Alul Bicskei Sándor vármegyei alszolgabíró és Tomcsányi Miklós vármegyei esküdt aláírása

1453. jan. 2.

13

Ladislaus Dei Gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae
Serviae, Galliciae, Lodomeriae, Romaniaeque, ac Bulgariae Rex, nec
non Austriae, & Styriae Dux, ac Marchio Moraviae &c. Omnibus
Christi Fidelibus praesentibus, & futuris praesentium notitiam
habituris Salutem in eo, per quem Reges Regnant, & Princi-
pes dominantur. Regalem decet Excellentiam Suorum fideli-
um preces legitimas favorabiliter exaudire, & eorum fidelita-
tibus reverentis justis ipsorum petitionibus facilem praebere
Consensum, in his praecipue, quae videntur Suorum Subditorum
commodis utiliter convenire. Proinde ad universorum
Notitiam tam praesentium, quam futurorum harum
serie volumus pervenire, Quod Majestati nostrae veniens
in praesentiam fidelis noster Circumspectus Joannes Filius
Benedicti Judex Civitatis nostrae Keve, Suo, ac ceterorum
Universorum Civium Hospitum Incolarum, inhabitatorum
ac totius Communitatis ejusdem Civitatis nostrae, Nominibus,
& in Personis exhibuit, & praesentavit Nobis Quasdam Litteras
Privilegiales Quondam Principis Excellentissimi Domini Sigis-
mundi Romanorum, ac praescriptorum Regnorum nostrorum
Regis, et Avi nostri felicis reminiscentiae Suo Authentico
Secreto Sigillo, quo ut Rex Hungariae utebatur Commu-
nitas, super certis Libertatibus, Gratiis exemptionibus
immunitatibus indultis limitationibus, et Libertatum pre-
rogativis, ac concessione, seu annuentia fori Cudomada-
lis, nec non perpetuali donatione, seu collatione vil-
larum Balvenijs, et Zkarenovcz vocatarum contigua vicini-
tate ipsius Civitatis nostrae Keve adjacentium, per
ipsum Quondam Dominum Sigismundum Regem
praefatis Civibus, Hospitibus Incolis, et Inhabitatoribus
nec non Communitati jam fatae Civitatis nostrae
Keve, datis concessis, atque facta prout haec inseri
ri in tenore earundem Litterarum Clarius continent
confectas, & emanatas Tenoris infrascripti Supplicans
~~nostrae~~ Majestati Nostrae idem Joannes Judex jam fatae Ci-
vitatis nostrae Keve, Suo, & praescriptorum ceterorum
Civium, Hospitum, Incolarum, ac Inhabitatorum, nec non

Communitatis

11. kép. V. László király 1453. június 2-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

1453 jun 4

Manu propria Dni Regis.

15

Ladislaus Dei Gratia Hungariae Bohemiae Dalmatiae Croatiae &c. Rex, Austriae ac Styriae Dux, nec non Marchio Moraviae & Fideli Nostro grate, et sincere dilecto Illustri Principi Duo Georgio Despoto Rasciae, ac Albaniae Domino Salutem, & Gratiam; Exponit nobis pro Pte Fidelium Nostrorum circumspectorum Judicis, Civium, & Hospitum Nostrae Civitatis Kevé vocatae gravi cum querela; Quod licet ipsi et eorum quilibet libertatibus eorum per Divos Reges Hungariae Nostros scilicet Praedecessores, & Pertim Serenissimum Principem Condam Dnum Sigismundum Imperatorem & Regem Avum Nostrum Charissimum eis praeose concessis per nos quoq nouissime confirmatis reqoirentibus ab omni tributaria solutione in locis tributorum, ta Nostrorum Regalium, quam aliorum quorum cunq facienda exempti sint, et supportati tamen vestri tributarij in vestris tributis in Terris scilicet et super aquis existentes per vos constituti ab ipsis exponentibus rebusq, & Bonis eorum extra hujusmodi ipsorum Libertates, Tributum exegissent, et exigerent incessanter in eorum libertatis Pjudicium & Damnum satis magnum, Et quia nos ipsos Exponentes eorum Libertatibus, & Juribus inviolabiliter uti volumus, & gaudere ideo Vestram Fidelitatem attente requirimus, Eidem seriose committentes, quatenus visis Pjentibus stante Pmissorum veritate committatis Annotatis vestris Tributariis, et Vi Tributariis per vos nunc constitutis, vel in futurum constituendis, quibus & nos serie Pjentium firmiter committimus, & mandamus, quatenus a modo in antea fatis Civibus, Hospitibus, & inhabitatoribus Pjata Nostra Civitatis Kevé, vel eorum altero rebusq, & Bonis ipsorum tam mercimonialibus, quam alijs quibuscunq extra Pjexpitas eorum Libertates in locis vestrorum Tributorum, Nullum tributum Nullamq Tributariam solutionem petere, & exigere Pjsumant modo aliquali, & aliud rogamus facere si velitis Pjentibus perlectis exhibenti restitutis, Datum Vienna, Feria Secunda proxima post festum Sui Corporis Christi Anno ejusdem Millesimo Quadringentesimo quinquagesimo Tertio Regni autem nostri Anno Quarto decimo.

Praesentem Copiam Originali suo conformem esse Pjentibus recognosco. Budae 9ris Aug. 1779.

Stephanus Tolty Notarius Consiliarius Judicium

12. kép. V. László király 1453. június 4-én kiadott oklevelének 18. századi másolata

1455. jul. 1.

Manu Propria Dni Regis

18

Nos Ladislaus Dei Gratia Hungariæ Bohemiæ Dalmatiæ Croatiæ &c. Rex Austriæ & Stiriæ Dux, necnon Marchio Moraviæ &c. Memoriæ commendantes tenore præsentium significamus, quibus expedit Ursis, quod quia prout ex fide digno Testimonio fidelis Nostri Reverendi in Christo Patris Dni Mathiæ Episcopi Ecclesiæ Vesprimiensis & alias condam Serenissimi Principis Dni Sigismundi Romanorum Imperatoris, ac Hungariæ &c. Regis Avi Nostri Supremi Cancellarij, ac etiam Illustris Principis Dni Georgii Despoti Rasciæ & aliorumq nonnullorum Fidelium Nostrorum Accepimus, fideles Nostri Ursi cives, hospites, Populiq. & inhabitatores Civitatis Nostræ Kóviniensis, ac villarum Baltvaniez Zkorinocz vocatarum inde annexarum in Ptibus Inferioribus, circa metas Turcorum existentium per Ipsum Dnum Sigismundum Imperatorem Avum Nostrum, ab omni taxa seu collecta extraordinaria, etiam in casu, quo eosdem ob metum, vel timorem Turcorum ex ipsa civitate nostra, & villis ad alias civitates, aut villas Nostras aufugere, & declinare, & illic morari aut iterum redire continget, per petuis Temporibus Universis exempti fuisse dignoscerent et supportati, haberetq supirinde Literas, & Privilegia efficatia, quas, & quæ dum præteritis conquerrarum temporibus præfati Turci inferiores Ptes dicti Regni Nostri Hungariæ sub intrando deprædati fuissent iidem cives, & Populi — — aliis rebus, & bonis ipsorum amiserint et ob hoc nunc fideles Nostri Martinus Iudex, ac Georgius & Barnabas cives dictæ Cittis Kóviniensis Nostræ Majestatis venientes in præsentiam suis, ac cæterorum Ursorum Civium, hospitum, & Inhabitatorum, Cittis, & villarum præscriptarum in Personis Nobis humilliter supplicarunt, ut eisdem civibus, & Populis præscriptas Libertates denuo donare, ac ipsos cives, & Populos præsentes, & futuros Ursos, ab hujusmodi taxa, ac collecta extraordinariis ex novo gratiose eximere, & supportare dignaremur, Ideo nos, tum illo respectu, tum vero consideratis fidelitatibus

13. kép. V. László király 1455. július 1-jén kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

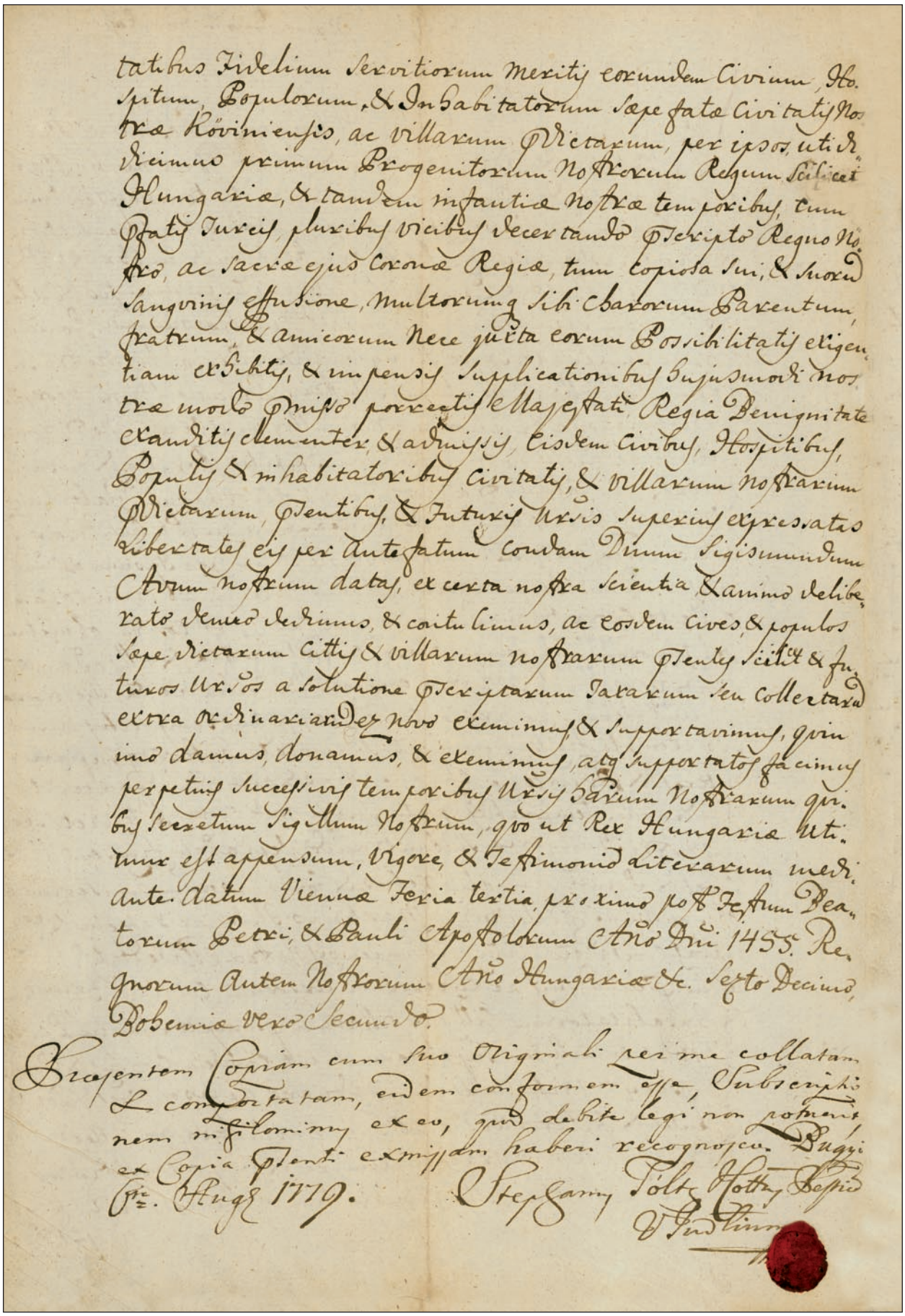

tatibus Fidelium Servitiorum meritis eorundem Civium, Ho-
spitum, Populorum, & Inhabitatorum Sæpe fatæ Civitatis Nos-
træ Kövinienſis, ac villarum Dictarum, per ipsos, uti di-
dicimus primum Progenitorum Nostrorum Regum Scilicet
Hungariæ, & tandem infantiæ Nostræ temporibus, cum
Dictis Turcis, pluribus vicibus decertando Descripto Regno No-
stro, ac sacræ ejus Coronæ Regiæ, tum copiosa sui, & suorum
sanguinis effusione, multorumq sibi Charorum Parentum,
fratrum, & amicorum Nece juxta eorum Possibilitatis exigen-
tiam exhibitis, & impensis Supplicationibus hujusmodi nos-
træ modo Dimisso porrectis Majestati Regia Benignitate
exauditis clementer, & admissis, eisdem Civibus, Hospitibus,
Populis & inhabitatoribus Civitatis, & villarum nostrarum
Dictarum, Dentibus, & Futuris Ursis superius expressatas
Libertates eis per Antefatum Condam Dnum Sigismundum
Avum nostrum datas, ex certa nostra scientia & animo delibe-
rato denuo dedimus, & contulimus, ac eosdem Cives, & populos
Sæpe dictarum Cittis & villarum nostrarum Dentes Scilicet & fu-
turos Ursos a solutione Descriptarum Taxarum seu Collectarum
extra ordinariarum de novo eximimus & supportavimus, quin
imo damus, donamus, & eximimus, atq supportatos facimus
perpetuis successivis temporibus Ursis harum Nostrarum qui-
bus secretum Sigillum Nostrum, quo ut Rex Hungariæ uti-
mur est appensum, Vigore, & Testimonio Literarum medi-
ante datum Viennæ Feria tertia, proximo post Festum Bea-
torum Petri, & Pauli Apostolorum Anno Dni 1455. Re-
gnorum Autem Nostrorum Anno Hungariæ &c. Sexto Decimo,
Bohemiæ vero Secundo.

Præsentem Copiam cum suo Originali per me collatam
& comportatam, eidem conformem esse, Subscriptio-
nem nihilominus ex eo, quod debite legi non potuerit,
ex Copia Dentis exmissam haberi recognosco. Bugyi
6to Augs 1779. Stephanus Tóltz Hottus Pestien
V Judlium

14. kép. V. László király 1455. július 1-jén kiadott oklevelének 18. századi másolata (hátlap)

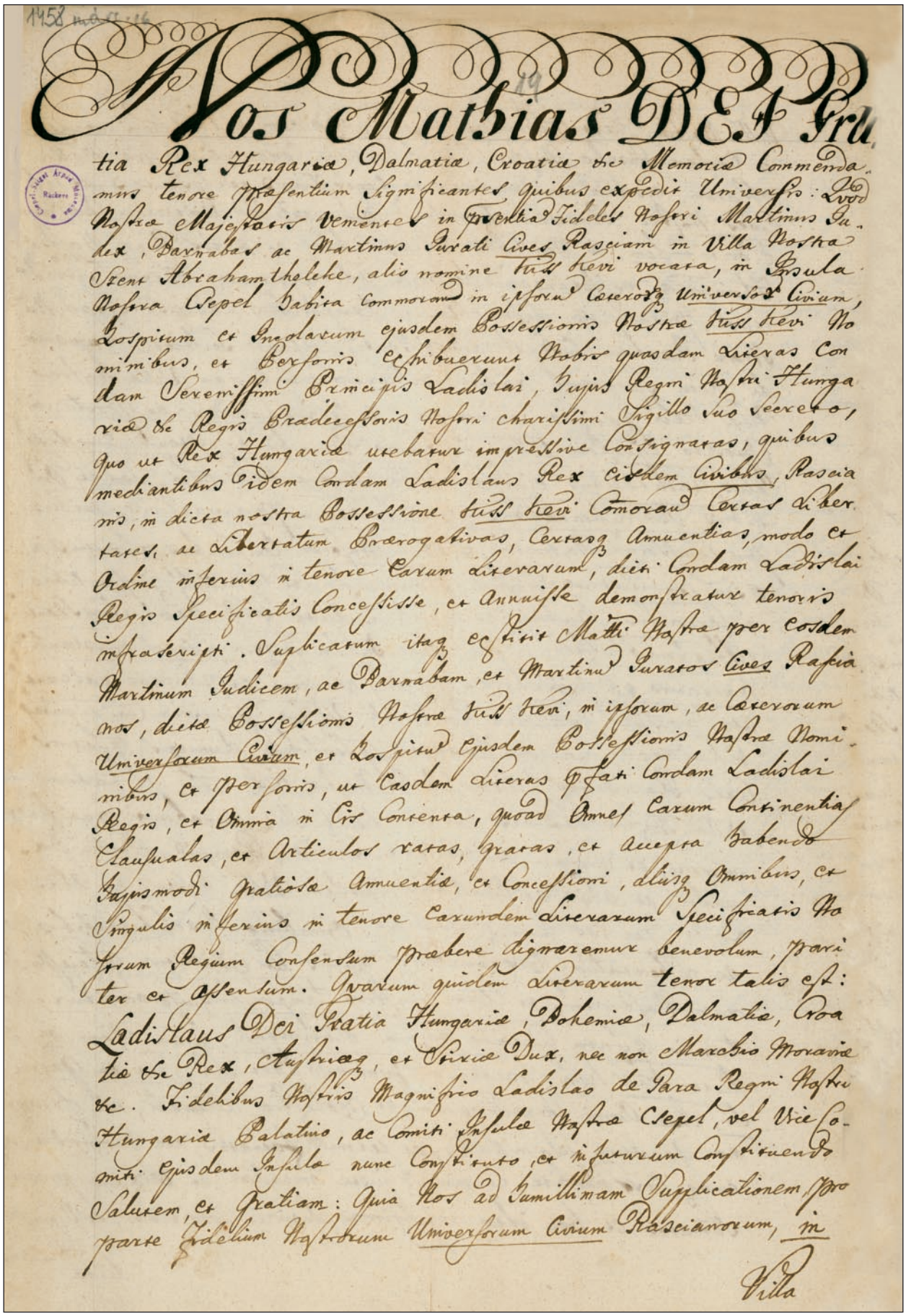

Nos Mathias DEI Gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c Memoriæ Commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit Universis: Quod Nostræ Majestatis Venientes in præsentiam Fideles Nostri Martinus Judex, Barnabas ac Martinus Jurati Cives Rasciani in Villa Nostra Szent Abrahamtheleke, alio nomine Kiss Kevi vocata, in Insula Nostra Csepel habita commorantes in ipsorum Cæterorumque Universorum Civium, Hospitum et Incolarum ejusdem Possessionis Nostræ Kiss Kevi Nominibus, et Personis exhibuerunt Nobis quasdam Literas Condam Serenissimi Principis Ladislai, hujus Regni Nostri Hungariæ &c Regis Prædecessoris Nostri charissimi Sigillo suo Secreto, quo ut Rex Hungariæ utebatur impressive Consignatas, quibus mediantibus idem Condam Ladislaus Rex eisdem Civibus, Rascianis, in dicta nostra Possessione Kiss Kevi Commorantes Certas Libertates, ac Libertatum Prærogativas, Certasque Annuentias, modo et Ordine inferius in tenore Earum Literarum, dicti Condam Ladislai Regis Specificatis Concessisse, et Annuisse demonstratur tenoris infrascripti. Suplicatum itaque extitit Matti Nostræ per eosdem Martinum Judicem, ac Barnabam, et Martinum Juratos Cives Rascianos, dictæ Possessionis Nostræ Kiss Kevi, in ipsorum, ac Cæterorum Universorum Civium, et Hospitum ejusdem Possessionis Nostræ Nominibus, et Personis, ut easdem Literas præfati Condam Ladislai Regis, et Omnia in Eis Contenta, quoad Omnes Earum Continentias Clausulas, et Articulos ratas, gratas, et accepta habendo hujusmodi gratiosæ Annuentiæ, et Concessioni, aliisque Omnibus, et Singulis inferius in tenore Earundem Literarum Specificatis Nostrum Regium Consensum præbere dignaremur benevolum, pariter et assensum. Quarum quidem Literarum tenor talis est: Ladislaus Dei Gratia Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c Rex, Austriæque, et Stiriæ Dux, nec non Marchio Moraviæ &c. Fidelibus Nostris Magnifico Ladislao de Gara Regni Nostri Hungariæ Palatino, ac Comiti Insulæ Nostræ Csepel, vel Vice Comiti ejusdem Insulæ nunc Constituto, et in futurum Constituendo Salutem, et Gratiam: Quia Nos ad humillimam Supplicationem pro parte Fidelium Nostrorum Universorum Civium Rascianorum, in

Villa

15. kép. I. Mátyás király 1458. március 16-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

1464 máj 8.

Manu propria Dni Regis

21

Nos Mathias DEI Gratia Rex Hungariae Dalmatiae Croatiae &c memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit Ursis quod nos ad humillimam supplicationem Fidelium Nostrorum Ursorum Civium Rascianorum in Possione Nostra Zentabraham teleke, alio Nomine Kiss Kevi vocata in Insula Nostra Chepel habita Commorantium Nostrae Matti oblatam eisdem Civibus id duximus annuendum, & concedendum imo annuimus, & concediimus per praesentes ut ipsi tamdiu quousque ad oppidum Nostrum abolitum Kevi vocatum in Partibus Inferioribus ac metis Regni nostri Hungariae praedicti situatum, de quo iidem propter metum Turcorum dudum praeteritis temporibus ad praefatam Insulam Nostram se contulerunt moraturos, cessante scilicet hujusmodi metu Turcorum redire poterunt In eadem Possione Nostra Kiss Kevi pacifice permanere, ac terris campis, & Pratis in opposito Ejusdem Villae in fluvio Danubii existentis cunctisque aliis utilitatibus Ejusdem Possionis Nostrae sed et omnibus illis Libertatibus & Libertatum praerogativis quibus Praedecessorum Nostrorum Temporibus prius in praescripto oppido Nostro abalito Kevi ut praemittitur in Partibus Inferioribus habito, et expost in dicta Possione Nostra Kiss-Kevi alias Zentabran teleke in jam fata Insula Nostra Chepel existente, hactenus usi sunt, & gavisi uti frui & gaudere valeant, atque possint, et ut ipsi undique per ipsam Insulam Nostram Ligna arida, sicca, atque impetu ventorum collapsa, et ad nullius rei usum praeterquam ad ignem apta pro sustentatione domorum suarum, & pro usu ignium cum curribus vel oneratis animalibus, aut alio quovis modo Liberam habeant deferendi facultatem. Quo circa vobis Fidelibus Nostris comitibus, vel vicomitibus dictae Insulae nostrae praesentibus, & futuris praesentium Notitiam habituris harum serie firmiter praecipientes mandamus, quatenus praefatos cives dictae

Possionis

16. kép. I. Mátyás király 1464. május 8-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

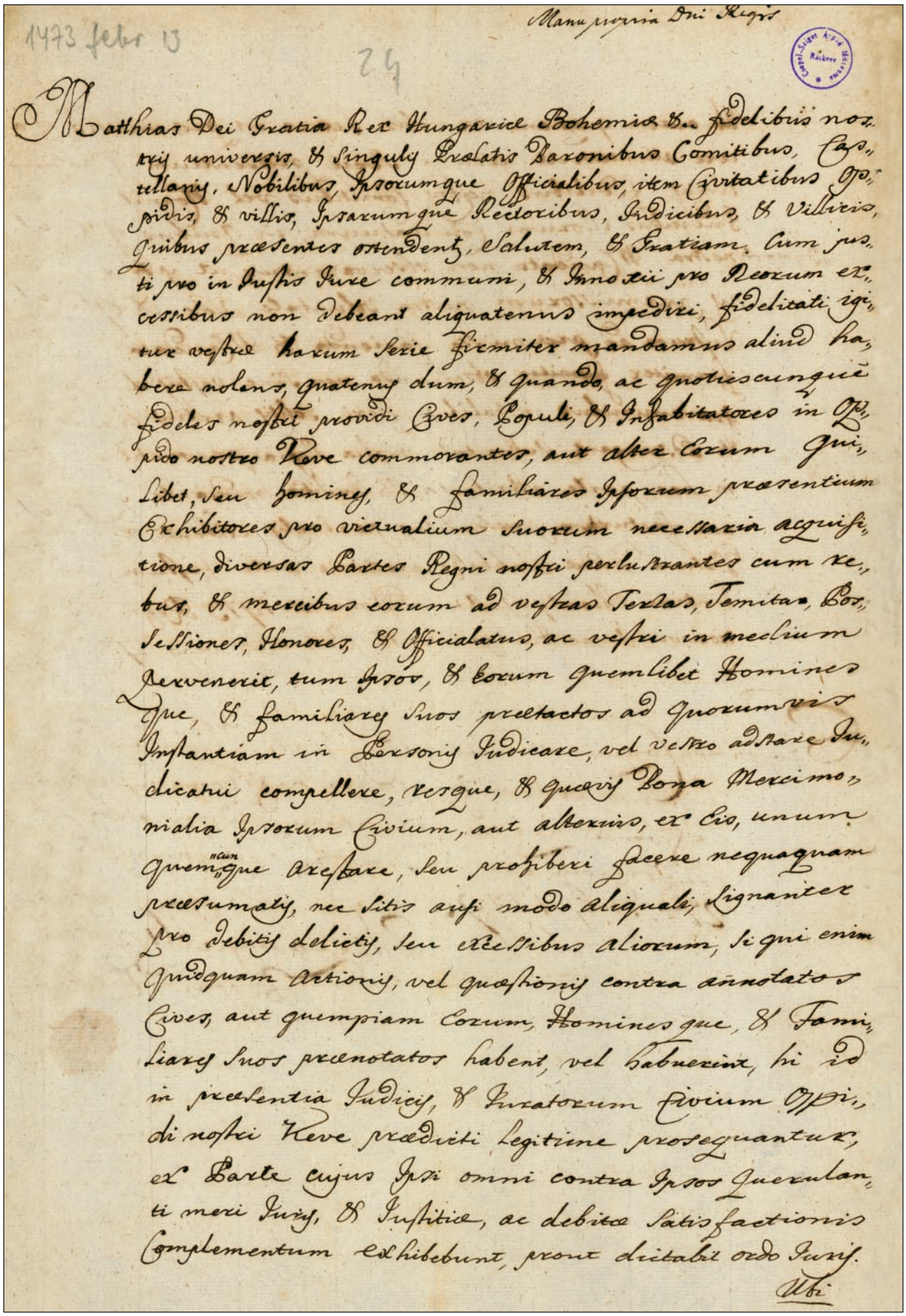

1473 febr 13

24

Manu propria Dni Regis

Matthias Dei Gratia Rex Hungariae Bohemiae &c. fidelibus nostris universis, & singulis Prelatis Baronibus Comitibus, Castellanis, Nobilibus, Ipsorumque Officialibus, item Civitatibus Oppidis, & villis, Ipsarumque Rectoribus, Iudicibus, & Villicis, Quibus presentes ostendent, Salutem, & Gratiam. Cum justi pro in Iustis Iure communi, & Innotii pro Reorum excessibus non debeant aliquatenus impediri, fidelitati igitur vestre harum serie fiemiter mandamus aliud habere nolens, quatenus dum, & quando, ac quotiescunque fideles nostri providi Cives, Populi, & Inhabitatores in Oppido nostro Neve commorantes, aut alter Eorum quilibet, seu homines, & familiares Ipsorum presentium Exhibitores pro victualium suorum necessaria acquisitione, diversas Partes Regni nostri perlustrantes cum rebus, & mercibus eorum ad vestras Terras, Tenitas, Possessiones, Honores, & Officialatus, ac vestri in medium Devenerit, tum Ipsos, & Eorum quemlibet Homines Que, & familiares Suos predictos ad quorumvis Instantiam in Personis Iudicare, vel vestro adstare Iudicatui compellere, verque, & quavis Bona Mercimonialia Ipsorum Civium, aut alterius, ex Eis, unum quemque arestare, seu prohiberi facere nequaquam presumatis, nec Sitis ausi modo aliquali; Signanter pro debitis delictis, seu excessibus aliorum, si qui enim quidquam Actionis, vel questionis contra annotatos Cives, aut quempiam Eorum, Homines que, & Familiares Suos prenotatos habent, vel habuerint, hi id in presentia Iudicis, & Iuratorum Civium Oppidi nostri Neve predicti legitime prosequantur, ex Parte cujus Ipsi omni contra Ipsos Querulanti meri Iuris, & Iustitie, ac debite Satisfactionis Complementum exhibebunt, prout dictabit ordo Iuris.

Ubi

17. kép. I. Mátyás király 1473. február 13-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

1473 márc. 3

25

Manu Propria Dni Regis

Nos Mathias Dei Gratia Rex Hungariae Bohemiae &c.
memoriae commendamus Tenore praesentium significantes qui-
bus expedit Ursis: Quod Nostum ad nonnullorum Fidelium Nos-
trorum humillimae suplicationis Instantiam per eos pro Parte Fi-
delium Nostrorum Ursorum Civium Hospitumque, & inhabitatorum
Oppidi Nostri Kevi in Insula Chepel habiti Nostrae propterea
porrectae Matti. Cum etenim ut iidem cives, & communitas Ejus-
dem Oppidi Nostri ad Fidelitatem nobis exhibendam eo ferventius
se remuneratos conspexerint, incitentur, eosdem cives Nostros, & com-
munitatem eorum in omnibus illis Libertatum praerogativis, & con-
suetudinibus quibus temporibus videlicet dum quae primum dictum oppi-
dum Nostrum Populosum factum seu inhabitatoribus decoratum
esset usi fuissent, & gavisi tempore nostro tenere volumus, &
conservare, non obstantibus quibuscunque aliis Literis Nostris ha-
rum, & Libertatum ipsorum in contrarium cujpiam ex ipsis
civibus datis, vel dandis, quas ctra praesentes nullius vigoris esse
decernimus, imo conservamus praesentium per vigorem, Quo cir-
ca vobis Fidelibus Nostris Judici, & Juratis caeterisque civibus
praefati Oppidi Nostri Kevi, praesentibus, & futuris praesentium noti-
tiam habituris harum serie firmiter mandamus, ac plenam
facultatem damus, quatenus visis praesentibus a modo imposte-
rum omnes tales cives, & hospites in medio vestri pro tem-
pore commorantes qui pristinas hujusmodi Libertates ac con-
suetudines vestras infringerent, seu ipsis ctra irent cum
poenis in talibus infligi solitis certius punire, & adstringe-
re dictasque alias Literas Nostras harum in contrarium datas,
vel dandas ab eisdem auferre valeatis, & debeatis Auctorita-
te Nostra Regia praesentibus vobis in hac Parte attributa medi-
ante praesentes vero quas sigillo Nostro impendenti consignari
fecimus post earum lecturam reddi jubemus praesentanti, Da-
tum Budae. In die Cinerum Anno Dni Millesimo Quadrin-
gentesimo Septuagesimo Tertio. Regnor Nostror. Anno Hun-
gariae &c. Sexto Decimo Bohemiae vero quarto.

18. kép. I. Mátyás király 1473. március 3-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

1475. máj. 18

26

Joannes Miseratione Dei Metropolitanae Ecclesiae Strigoniensis, Locique ejus Comes perpetuus Primas Hungariae, Apostolicaeque Sedis Legatus natus &c. universis, & Singulis Nobilibus, Castellanis, Officialibus, item Tributariis, & Teloniatoribus, ac Universis Subditis nostris ubivis intra ambitum Bonorum Ecclesiae nostrae Strigoniensis constitutis praesentes visuris Salutem cum dilectione. Cum Circumspecti, ac Providi Viri, Cives, Hospites, & Incolae Possessionis Sz. Abraham Beleke alio Nomine Kiss Kevy vocatae in Insula Csepel habitae per Serenissimum Principem Dominum Mathiam Dei Gratia Regem Hungariae Bohemiae &c. Dominum nostrum Gratiosissimum mediantibus his Litteris ab omni Solutione cujuslibet Tributi, ubilibet intra Regnum Hungariae tam de Personis propriis, quam de rebus Eorum fieri debitis exempti sint, & Supportati. Nos igitur qui voluntati Regiae in omnibus Satisfacere tenemur, maxime in hoc obtemperare volumus, quod Majestas Sua per omnes suos Subditos firmiter observari mandat super quo vobis, & cuilibet vestrum firmiter per praesentes mandamus, quatenus dum, & quando, & quotiescunque praefati Cives, Hospites, & Incolae dictae Possessionis Szent Abraham Beleke, alio Nomine Kiss Kevy aut homines Eorum praesentium scilicet Exhibitores cum Ipsorum rebus, & Bonis Mercimonialibus ad vos, seu in medium vestri, Locaque Tributorum vestrorum pervenerint, Eosdem Liberos sine omni Contradictione, & Impedimento, ire, stare, morari, pausare, mercantiasque, & Commutationes rerum suarum facere absque omni Solutione Tributi, & Telonij eo modo

19. kép. Beckensloer János esztergomi érsek 1475. május 18-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

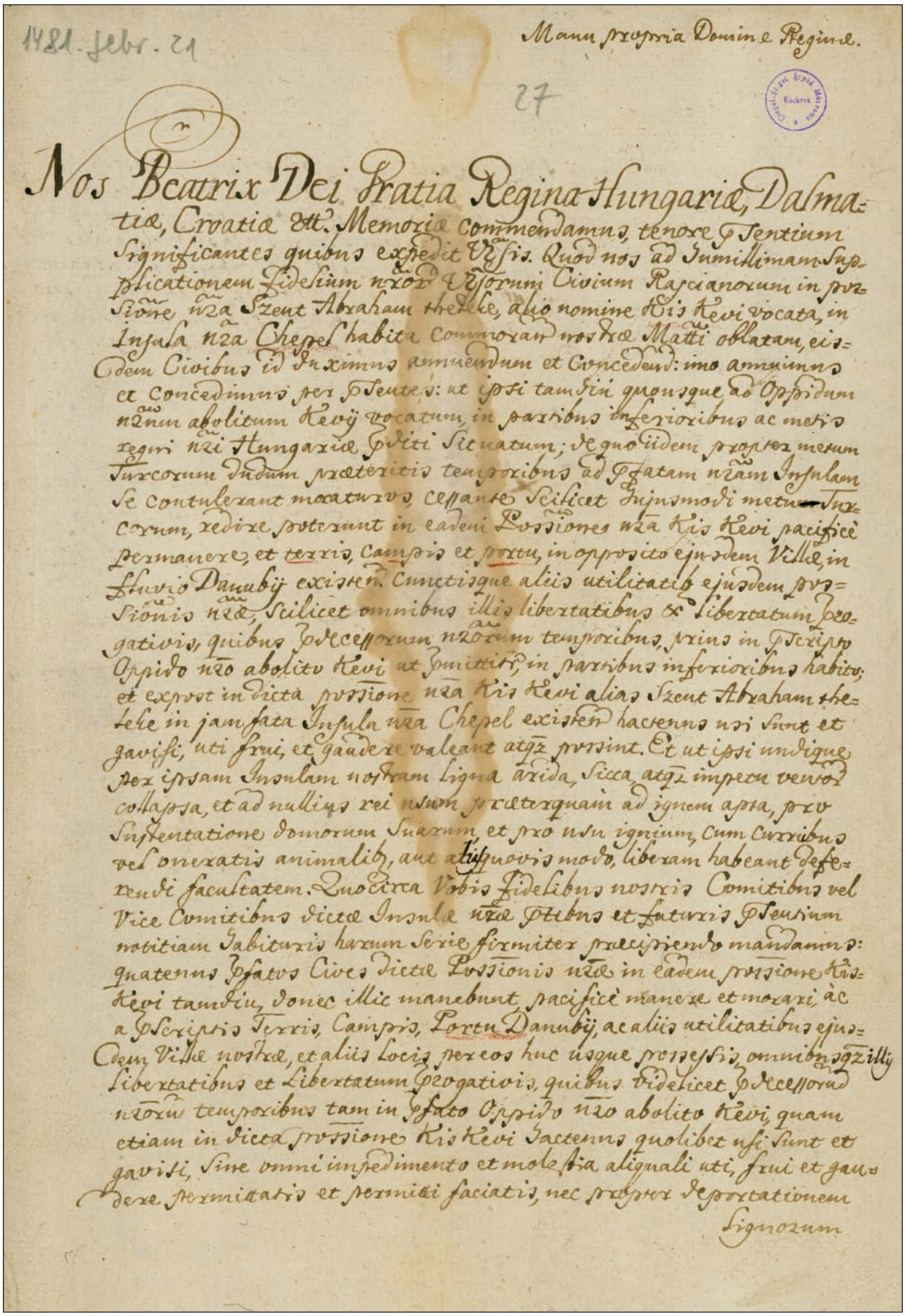

1481. febr. 21

Manu propria Dominae Reginae.

27

Nos Beatrix Dei Gratia Regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae commendamus, tenore praesentium significantes quibus expedit Universis. Quod nos ad humillimam supplicationem fidelium nostrorum Universorum Civium Rascianorum in possessione nostra Szent Abraham theleke, alio nomine Kis Kevi vocata, in Insula nostra Chepel habita commorantium nostrae Matti oblatam, eisdem Civibus id duximus annuendum et concedendum: imo annuimus et concedimus per praesentes: ut ipsi tamdiu quousque ad Oppidum nostrum abolitum Kevij vocatum, in partibus inferioribus ac metis regni nostri Hungariae praediti situatum; de quo iidem propter metum Turcorum dudum praeteritis temporibus ad praefatam nostram Insulam se contulerant moraturos, cessante scilicet hujusmodi metu Turcorum, redire poterunt in eadem Possessione nostra Kis Kevi pacifice permanere, et terris, campis et portu, in opposito ejusdem Villae, in fluvio Danubij existentibus cunctisque aliis utilitatibus ejusdem possessionis nostrae, scilicet omnibus illis libertatibus et libertatum praerogativis, quibus praedecessorum nostrorum temporibus, prius in praescripto Oppido nostro abolito Kevi ut praemittitur, in partibus inferioribus habito; et expost in dicta possessione nostra Kis Kevi alias Szent Abraham theleke in jam fata Insula nostra Chepel existentibus hactenus usi sunt et gavisi, uti frui, et gaudere valeant atque possint. Et ut ipsi undique per ipsam Insulam nostram ligna arida, sicca, atque impetu ventorum collapsa, et ad nullius rei usum praeterquam ad ignem apta, pro sustentatione domorum suarum, et pro usu ignium, cum curribus vel oneratis animalibus, aut aliisquovis modo, liberam habeant deferendi facultatem. Quocirca vobis fidelibus nostris Comitibus vel Vice Comitibus dictae Insulae nostrae praetibus et futuris praesentium notitiam habituris harum serie firmiter praecipiendo mandamus: quatenus praefatos Cives dictae Possessionis nostrae in eadem possessione Kis Kevi tamdiu, donec illic manebunt, pacifice manere et morari, ac a praescriptis Terris, Campis, Portu Danubij, ac aliis utilitatibus ejusdem Villae nostrae, et aliis locis per eos huc usque possessis, omnibusque illis libertatibus et libertatum praerogativis, quibus videlicet praedecessorum nostrorum temporibus tam in praefato Oppido nostro abolito Kevi, quam etiam in dicta possessione Kis Kevi hactenus quolibet usi sunt et gavisi, sine omni impedimento et molestia aliquali uti, frui et gaudere permittatis et permitti faciatis, nec propter deportationem

lignorum

20. kép. Beatrix királyné 1481. február 21-én kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

1489 aug. 15

Manupropria Domini Regis.

29

Nos Mathias Dei gratia Hungariæ Bohemiæq̄z Rex
necnon Dux Austriæ &c: Memoriæ commendamus tenore præsentiū
Significantes, quibus expedit universis, quod fideles Nostri Prudentes
et Circumspecti Iudex, et Iurati, Cives Oppidi Illustrissimæ Dnæ
Beatricis Reginæ consortis Nostræ charissimæ Kevi vocati in Insula
Sua Chepel habiti nostrum venientes in conspectum, in sua ac cætero=
rum Universorum Civium et Incolarum ejusdem Oppidi nominibus, et
personis nobis exponi curarunt in hunc modum. Quod cum tempo=
ribus his Superioribus idem Oppidum Kevvij, casu quodam infortunij
funditus incineratum, et combustum fuisset. Litteræ et Litteralia eo
instrumenta atq̄z Privilegia, quas et quæ iidem super quibusdam li=
bertatibus et Exemptionionibus inferius articulatim specificatis et
expressis, tam a Nobis, quam etiam a Divis condam Regibus Hungariæ
nostræ, scilicet Prædecessoribus emanatas, et confecta habuissent, eadem
igne penitus periissent. Sicq̄z imposterum nullas prorsus Litteras, nul=
laq̄z Privilegia quibus hujuscemodi eorum libertates temporum in Pro=
cessu tutari et defendere possent, præ manibus haberent. Supplicatum
itaq̄z Nobis humilliter exstitit, ut hujuscemodi antiquas eorum Liber=
tates et gratiarum prærogativas, quibus scilicet hactenus usi sunt, et
gavisi eisdem Civibus præsentibus et futuris, de novo dare, et concedere,
ac in Nostrum Privilegium redigi facere dignaremur. Quæ quidem
Libertates, et prærogativæ eorundem uti ipsi asserunt, et Nos vidimus,
ad scitumq̄z Nostrum existunt hæ fuerunt. Imprimis quod Cives et
cæteri Incolæ dicti Oppidi Kevvij ab omni solutione tributi, seu Telonij,
tam in Nostris Regalibus et Reginalibus quam aliorum quorumcunq̄z
bonis, cujuscunq̄z Status, et Conditionis fuerit, et tam super aquis,
quam super Terris, pontibus, repletionibus seu aggeribus, aliisq̄z qui=
buscunq̄z Structuris sint simpliciter supportati, et perpetuo exempti
habeantur. Item quod ipsos aut ipsorum alterum vel etiam res ac fa=
miliares ipsorum pro debitis delictis, seu excessibus aliorum nemo
per totum Regnum Nostrum Hungariæ, ad alterius Instantiam, arresta=
re, detinere vel judicare præsummat, sed si qui aliquid actionis, vel
quæstionis contra eosdem, aut ipsorum alterum, vel etiam homines et
familiares eorundem habent vel habuerint, hi iidem in præsentia Iu=
dicis, et Iuratorum dicti Oppidi Kevvij juridice querant, ubi omni con=
tra eos querulantibus judicium semper et justitia administrari debeat.
Si qui autem judicio eorum non contentarentur, hi causam suam im=
primis in præsentiam Magistri Tavernicorum Nostrarum Regali=
um, et deinde ad Majestatem Nostram libere possint apellare. Item q̄d

Comes

21. kép. I. Mátyás király 1489. augusztus 15-én kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

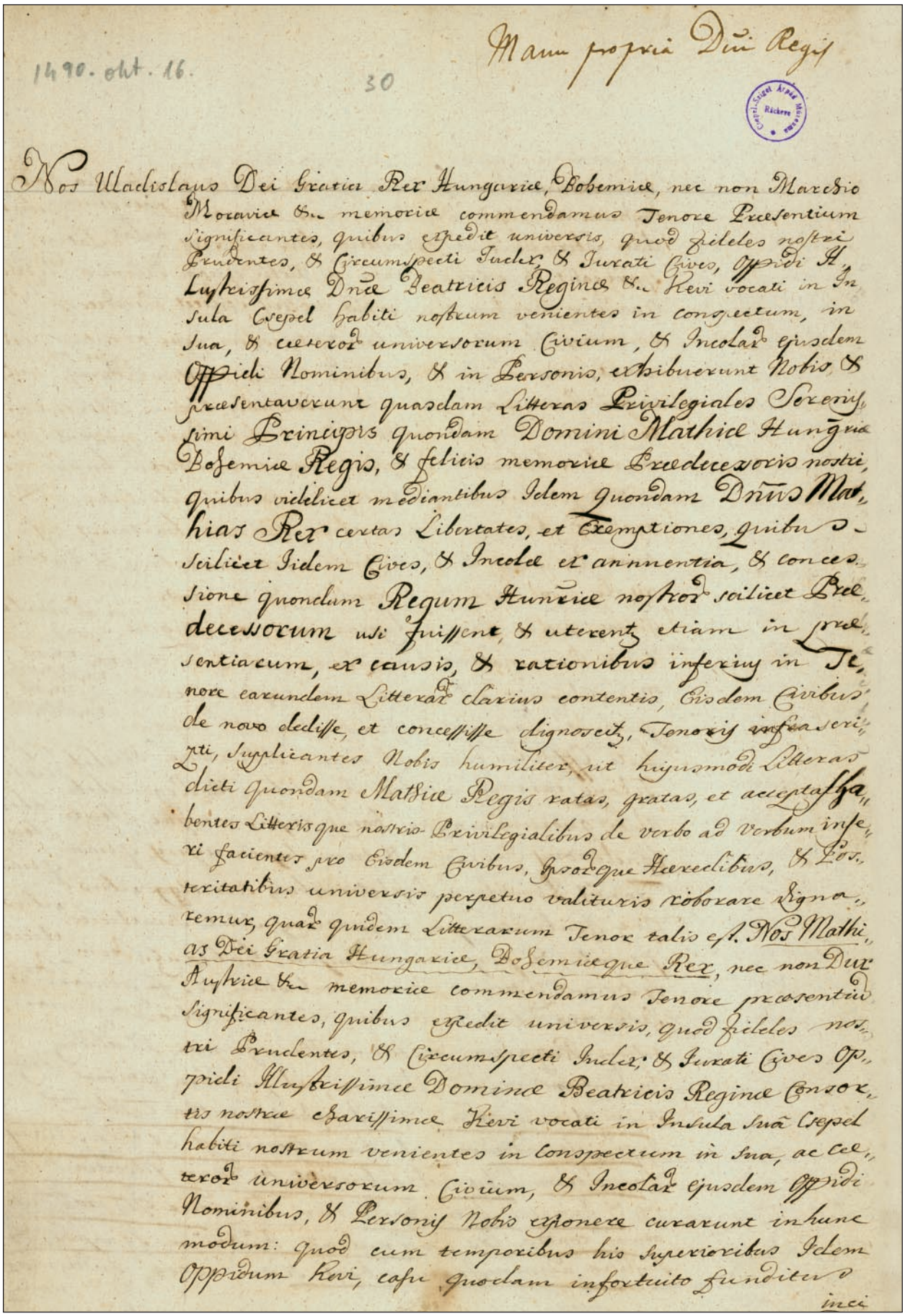

1490. okt. 16.

30

Manu propria Dni Regis

Nos Uladislaus Dei Gratia Rex Hungarie, Bohemie, nec non Marchio Moravie &c. memorie commendamus Tenore Presentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri Prudentes, & Circumspecti Judex, & Jurati Cives, Oppidi A. Lustrissime Dne Beatricis Regine &c. Kevi vocati in Insula Csepel habiti nostrum venientes in conspectum, in sua, & ceterorum universorum Civium, & Incolarum ejusdem Oppidi Nominibus, & in Personis, exhibuerunt Nobis & presentaverunt quasdam Litteras Privilegiales Serenissimi Principis quondam Domini Mathie Hungrie Bohemie Regis, & felicis memorie Predecessoris nostri, quibus videlicet mediantibus Idem quondam Dnus Mathias Rex certas Libertates, et Exemptiones, quibus scilicet Idem Cives, & Incole ex antiquitus, & concessione quondam Regum Hunrie nostrorum scilicet Predecessorum usi fuissent, & uterent etiam in presentiarum, ex causis, & rationibus infering in Tenore earundem Litterarum clarius contentis, Eisdem Civibus de novo dedisse, et concessisse dignoscitur, Tenoris infra scripti, Supplicantes Nobis humiliter, ut hujusmodi Litteras dicti quondam Mathie Regis ratas, gratas, et acceptas habentes Litterisque nostris Privilegialibus de verbo ad verbum inserri facientes pro Eisdem Civibus, Prorumque Heredibus, & Posteritatibus universis perpetuo valituris roborare dignaremur, quarum quidem Litterarum Tenor talis est. Nos Mathias Dei Gratia Hungarie, Bohemieque Rex, nec non Dux Austrie &c. memorie commendamus Tenore presentium significantes, quibus expedit universis, quod fideles nostri Prudentes, & Circumspecti Judex, & Jurati Cives Oppidi Illustrissime Domine Beatricis Regine Consortis nostre charissime Kevi vocati in Insula Sua Csepel habiti nostrum venientes in conspectum in sua, ac ceterorum universorum Civium, & Incolarum ejusdem Oppidi Nominibus, & Personis Nobis exponere curarunt in hunc modum: quod cum temporibus his superioribus Idem Oppidum Kevi, casu quodam infortuito funditus

incei

22. kép. II. Ulászló király 1490. október 16-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

1492 jul. 13 31 Manu propria Dni Regis.

Vladislaus Dei Gratia Rex Hungariae & Bohemiae &c. Fidelibus Nostris Egregiis Alberto de Papos & Johanni Zivbor de Földvár Universisq Tributariis, seu Telonearibus in locis Tributorum vestrorum Ubivis constitutis & existentibus Gentes visuris Salutem & Gratiam: Gravem querelam pro Pte & in Personis Circumspectorum Judicis, & Juratorum Ceterorumq civium, & totius Communitatis Oppidi Kevi coram nobis depositam accepimus, quod quamvis antiqua eorum libertatis Prerogativa a Divis Regibus Hungariae Nostris scilicet Predecessoribus eisdem concessa, & per nos confirmata requirente ab omni solutione Tributi, seu Telonii exempti sint, & supportati habeant, tamen vos ñ curata hujusmodi libertate eorundem exponentium eosdem in locis Tributorum vestrorum ad solutionem Tributariam cogi, & compelli res, & bona eorum ratione ñ solutionis eorundem Tributorum detineri, & arestari faceretis in Praejudicium eorundem exponentium & derogamen libertatis ipsorum manifestum, quia vero Nos ipsos exponentes in ipsorum antiquis libertatibus conservare decrevimus, Mandamus id circo fidelitati vestre, harum serie firmiter gratanter a modo deinceps ad Pfatis exponentibus hujusmodi tributum, seu Telonium ctra eorundem antiquam libertatem petere, seu exigere, petiq & exigi facere aut eosdem vel eorum aliquem ad solutionem eorundem arctare, & compellere aut res, & bona eorundem arestare, & detinere deinceps nullo modo audeatis, ne demum idem exponentes rursus ad Nos recurrere, nobisq majoribus rebus intentos suis querelis molestare coganturpresentibus perlectis exhibenti restituatis. Datum Budae sabbato proximo post Festum Beatae Margarethae Virginis & Martyris ctno Dni millesimo Quadringentesimo Nonagesimo Secundo Regnorum Nostrorum ctno Hungariae &c. Secundo Bohemiae vero Vigesimo Secundo.

Praesentem Copiam cum Originali suo per me collatam, eidem in omnibus congruere Praesentibus recognosco. Bugae Pte. Augusti 1779.

Stephanus Soltz de Hottny
Assessor & Judex

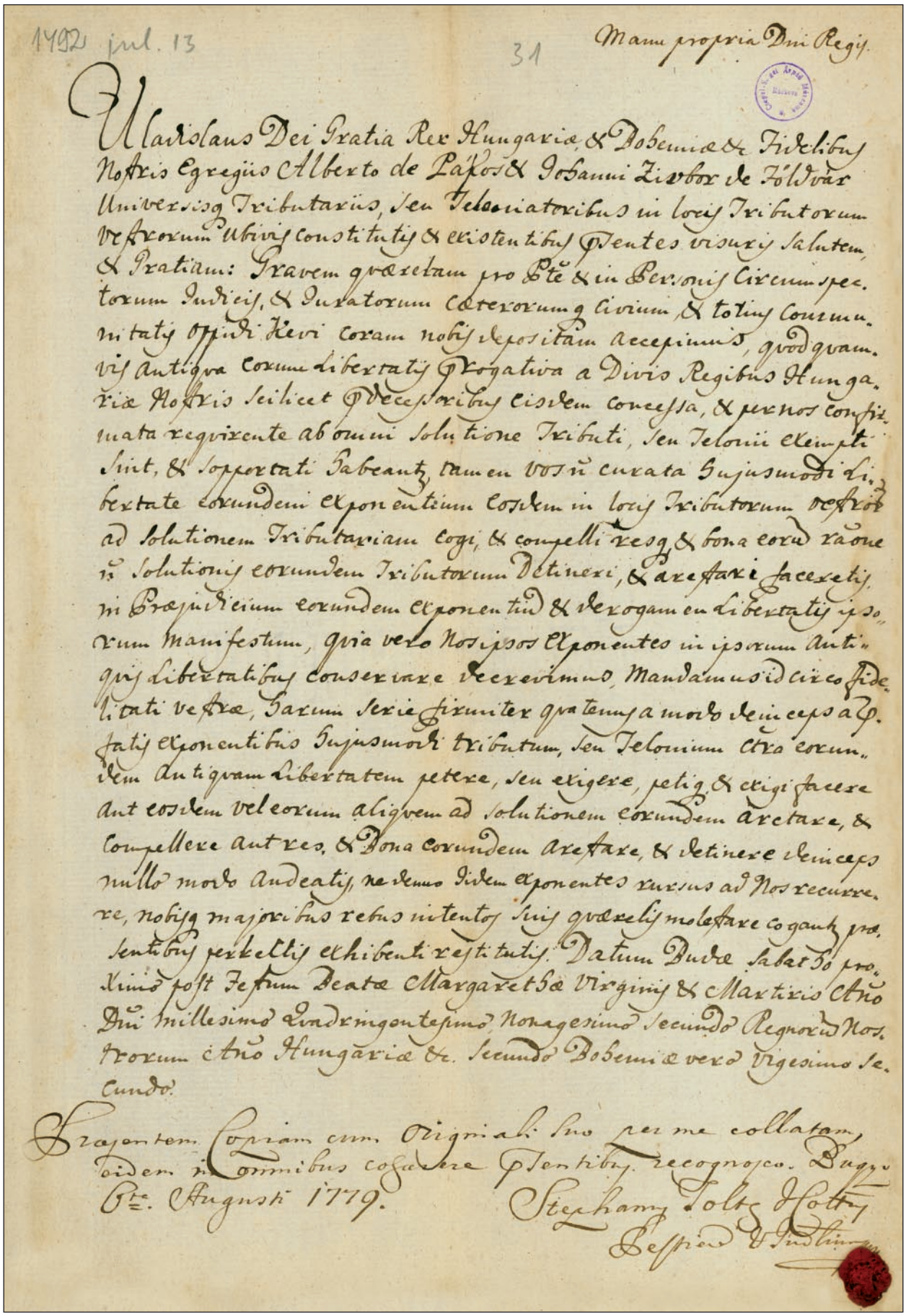

23. kép. II. Ulászló király 1492. július 14-én kiadott oklevelének 18. századi másolata

1498 márc. 30.

Manu propria Dni Regis

32

Nos Uladislaus Dei Gratia Rex Hungariae, & Bohemiae &c.
Memoriae Comendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit
Ursis, Quod pro parte, & in Personis fidelium Nostrorum, circumspe-
ctorum Judicis, & Juratorum, caeterorumque Ursorum civium Hospitum
& Incolarum Oppidi Nostri Kevi, in Insula Chepel habiti, exhi-
bitae sunt coram nobis, & productae quaedam Lrae Serenissimi Prin-
cipis Condam Dni Mathiae Regis Praedecessoris Nostri bonae me-
moriae in Pargameno sub Sigillo Ejusdem, de & super certis Liber-
tatibus, & Libertatum Prorogativis eisdem per ipsum Condam Dnum
Mathiam Regem gratiose concessis impendenti confectae Tenoris In-
fra scripti. Supplicatum itaque extitit Matti Nostrae pro Pte eo-
rundem civium Nostrorum, ut easdem Lras ac omnia, & singu-
la in eisdem contenta, ratas, gratas, & accepta habenc Lris Nostris
Privilegialibus de verbo ad verbum inseri, & inscribi facienc pro
eisdem civibus, & tota communitate praefati Oppidi Nostri innovanc
perpetuo valituras confirmare dignaremur, Quarum quidem
Literarum tenor talis est.

Nos Mathias Dei gratia Rex Hungariae & Bohemiae &c. Memoriae
Comendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit Ursis
Quod nos tum ad nonnullorum Fidelium Nostrorum humillimae
Supplicaonis Instantiam per eos pro Pte Fidelium Nostrorum
Ursorum civium Hospitumque, & Inhabitatorum Oppidi Nostri
Kevi in Insula Chepel habiti, Nostrae propterea porrectae Matti
cum etenim ut iidem cives, & comunitas ejusdem Oppidi Nostri
ad fidelitatem Nobis observandam coferventius qui se remuneratos
conspexerint incitentur, eosdem cives Nostros, & comunitatem eorum
in omnibus illis Libertatibus Prorogativis & consvetudinibus, quibus
temporibus videlicet, dumque primum dictum Oppidum Nostrum popu-
losum factum sero, Inhabitatoribus decoratum esset usi fuissent, & ga-
visi tempore Nostro tenere volumus, & conservare, non obstantibus
quibuscunque aliis Lris Nostris, harum, & Libertatum ipsorum in con-
trarium cuipiam ex ipsis civibus datis, vel dandis, quas ctra praesentes
nullius vigoris esse decernimus, imo conservamus praesentium per vi-
gorem; quo circa vobis Fidelibus Nostris Judici & Juratis, caeteris
que

24. kép. II. Ulászló király 1498. március 30-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

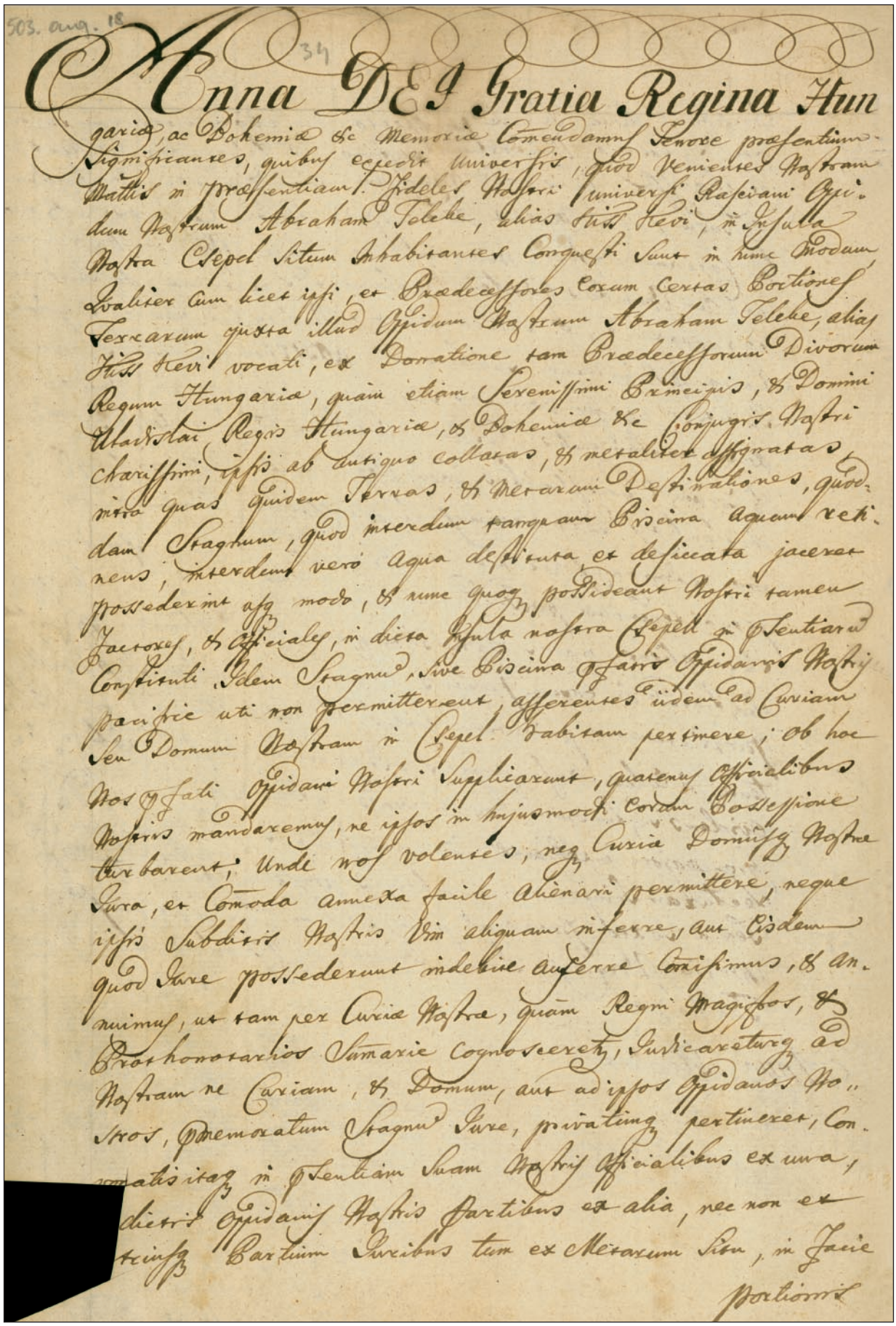

503. aug. 18

34

Anna DEI Gratia Regina Hun
gariæ, ac Bohemiæ &c Memoriæ Comendamus Tenore præsentium
Significantes, quibus expedit Universis, quod Venientes Nostram
Mattis in præsentiam Fideles Nostri universi Rasciani Oppi-
dum Nostrum Abraham Teleke, alias Hiss Kevi, in Insula
Nostra Csepel Situm Inhabitantes Conquesti Sunt in hunc Modum
Qualiter cum licet ipsi, et Prædecessores eorum Certas Portiones
Terrarum juxta illud Oppidum Nostrum Abraham Teleke, alias
Hiss Kevi vocati, ex Donatione tam Prædecessorum Divorum
Regum Hungariæ, quam etiam Serenissimi Principis, & Domini
Uladislai Regis Hungariæ, & Bohemiæ &c Conjugis Nostri
charissimi, ipsis ab antiquo collatas, & metaliter assignatas,
intra quas quidem Terras, & Metarum Destinationes, quod-
dam Stagnum, quod interdum tanquam Piscina aquam reti-
nens, interdum vero aqua destituta et desiccata jaceret
possederint usq modo, & nunc quoq possideant Nostri tamen
Factores, & Officiales, in dicta Insula nostra Csepel in præsentiarum
Constituti Idem Stagnum, sive Piscina præfatis Oppidanis Nostris
pacifice uti non permitterent, asserentes iidem ad Curiam
Seu Domum Nostram in Csepel habitam pertinere; ob hoc
Nos præfati Oppidani Nostri Supplicarunt, quatenus Officialibus
Nostris mandaremus, ne ipsos in hujusmodi eorum Possessione
turbarent; Unde nos volentes, neq Curiæ Domusq Nostræ
Jura, et Comoda annexa facile alienari permittere, neque
ipsis Subditis Nostris Vim aliquam inferre, aut eisdem
quod Jure possederunt indebite auferre Comisimus, & an-
nuimus, ut tam per Curiæ Nostræ, quam Regni Magistros, &
Prothonotarios Sumarie cognosceretur, Judicaretur ad
Nostram ne Curiam, & Domum, aut ad ipsos Oppidanos No-
stros, præmemoratum Stagnum Jure, privatimq pertineret, Con-
[redacted]matis itaq in præsentiam Suam Nostris Officialibus ex una,
[redacted]dictis Oppidanis Nostris Partibus ex alia, nec non ex
[redacted]triusq Partium Juribus tum ex Metarum Situ, in Facie
Portionis

25. kép. Anna királyné 1503. augusztus 18-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

1511

35

Ulaukslaus Dei Gratia Rex Hungarie, & Bohemie &c. Fidelibus nos-
tris Nobilibus Teloniatoribus in Földvár constitutis Salutem, &
Gratiam: Paucis ante diebus dum in oppido Nostro Kevi egissemus
lives Ejusdem oppidi Nostri nobis graviter fuerunt conquesti, qua-
liter vos extra Nostram Predecessorumq Nostrorum Divorum Regum
gratiam, & exemptionem ipsis concessam ab ipsis, & rebus eorunde
Telonium in consuetum, & indebitum exigeretis, & eosdem variis Mul-
tiplicibusq modis vexaretis. Quam rem tanquam indignam, & nobis mag-
nopere displicentem pati nolentes, mandavimus vobis, ut sub amis-
sione Telonii illius de cetero ab ipsis oppidanis Nostris, rebusq eo-
rundem Tributum aliquod ñ exigatis. Vos autem ñ curatis hujusmo-
di Mandatis Nostris, ab exactione Tributi ñ solum ñ cessassetis, sed
in despectum eorundem Mandatorum Nostrorum etiam certas res,
et mercantias eorundem oppidanorum Nostrorum detinuistis, et con-
fiscastis. Quam insolentiam vestram amplius ferre nolentes Fideli-
tati vestre harum serie firmissime mandamus, quatenus statim
visis presentibus omni difficultate postposita res detentas ipsis
oppidanis Nostris restituere absq omni defectu debeatis, Vos vero
Personaliter ad Mattem nostram absq omni mora, & excusatione
venire daturi causam, cur mandata nostra observare noluerit-
tis, seu sub poena indignationis nostre facere ñ timuistis Pa-
sentibus perlectis exhibentibus restitutis Datum Buda Feria
Sexta Proxima post Festum Beati - - Episcopi, & confessoris Cluo
Dñi Millesimo Quingentesimo Undecimo.

Exaratam Copiam cum suo Originali per me collatam
& compatatam eidem conformem esse, Subscriptionem
Sigillo, Originali Pertinim appresso, con-
fitemur, ac in inferiori ejusdem Margine conspicuam
signum, sic in inferiori ejusdem Margine conspicuam
debet legi neqeuntem, ex Copia Pleni exemplari Ga-
beri, recognoscs. Budae 6tis Augusti 1779.

Stephanus Tóth Mattus Deputatus
Indicium

26. kép. II. Ulászló király 1511. évi oklevelének 18. századi másolata

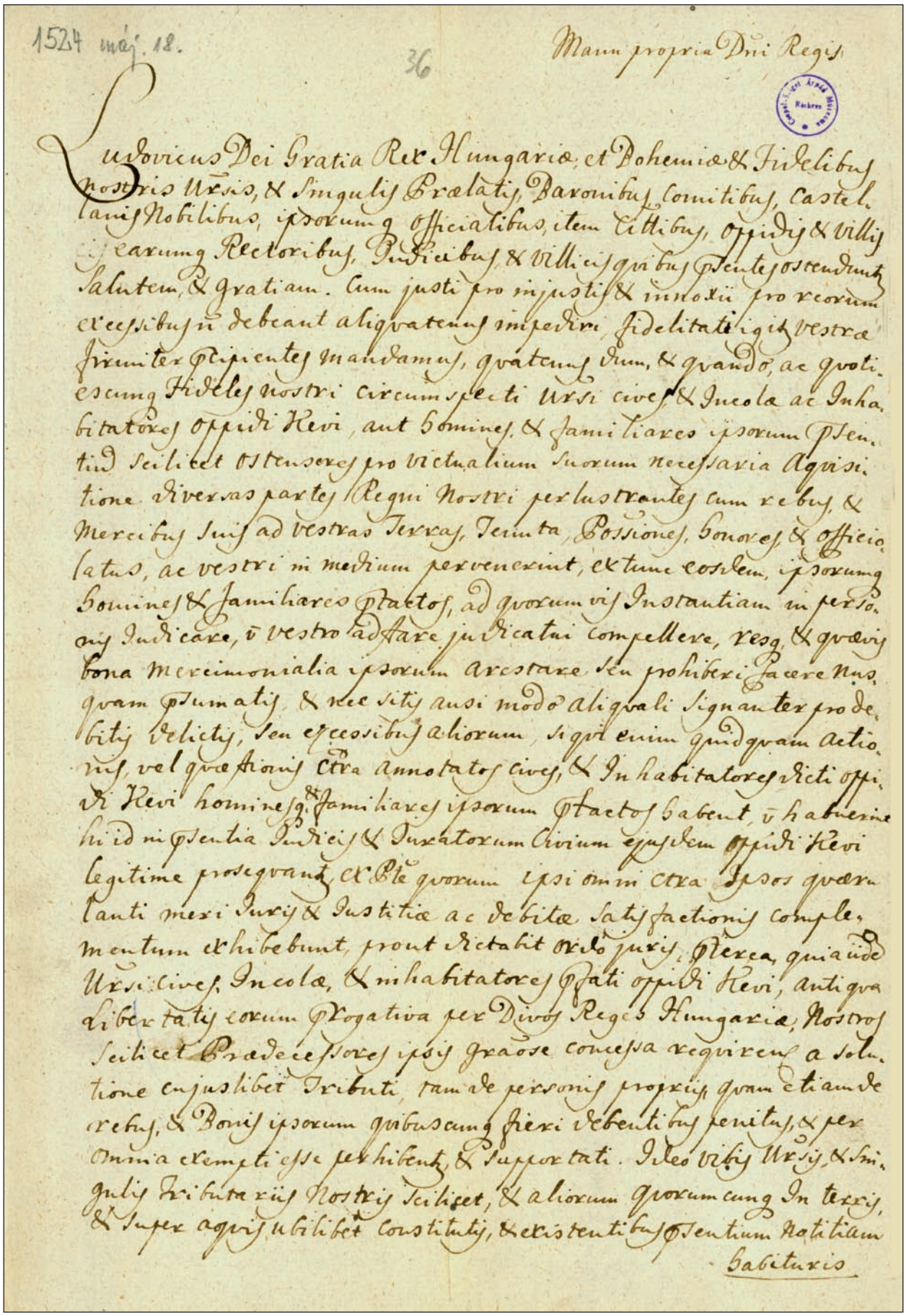

1524 máj. 18.

36

Manu propria Dni Regis

Ludovicus Dei Gratia Rex Hungariæ, et Bohemiæ & Fidelibus nostris Ursis, & Singulis Prælatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis Nobilibus, ipsorumq Officialibus, item Cittibus, Oppidis & Villis earumq Rectoribus, Judicibus & Villicis quibus præsentes ostendunt Salutem, & gratiam. Cum justi pro injustis & innoxii pro reorum excessibus n̄ debeant aliquatenus impediri, fidelitati igitur vestræ firmiter præcipientes mandamus, quatenus dum, & quando, ac quotiescunq Fideles nostri circumspecti Ursi cives & Incolæ ac Inhabitatores Oppidi Kevi, aut homines, & familiares ipsorum præsentium scilicet ostensores pro victualium suorum necessaria Aquisitione diversas partes Regni Nostri perlustrantes cum rebus, & Mercibus suis ad vestras Terras, Tenuta, Possiones, honores, & officiolatus, ac vestri in medium pervenerint, ex tunc eosdem, ipsorumq homines & familiares prætactos, ad quorumvis Instantiam in personis Judicare, v̄ vestro adstare judicatui compellere, resq, & quævis bona Mercimonialia ipsorum arestare seu prohiberi facere nusquam præsumatis, & nec sitis ausi modo aliquali signanter pro debitis delictis, seu excessibus aliorum, si qui enim quidquam actionis, vel quæstionis ctra annotatos cives, & Inhabitatores dicti oppidi Kevi hominesq & familiares ipsorum prætactos habent, v̄ habuerint hi id in præsentia Judicis & Juratorum Civium ejusdem Oppidi Kevi legitime prosequantur, ex Pte quorum ipsi omni ctra Ipsos quærulanti meri Juris & Justitiæ ac debitæ satisfactionis complementum exhibebunt, prout dictabit ordo juris, præterea, quia iidem Ursi cives, Incolæ, & inhabitatores præfati oppidi Kevi, antiqua libertatis eorum prærogativa per Divos Reges Hungariæ, Nostros scilicet Prædecessores ipsis gratiose concessa requirentur a solutione cujuslibet Tributi, tam de personis propriis, quam etiam de rebus, & Bonis ipsorum quibuscunq fieri debentibus penitus, & per omnia exempti esse perhibentur, & supportati. Ideo vobis Ursis, & Singulis Tributariis Nostris scilicet, & aliorum quorumcunq In terris, & super aquis ubilibet constitutis, & existentibus præsentium notitiam habituris

27. kép. II. Lajos király 1524. május 18-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (előlap)

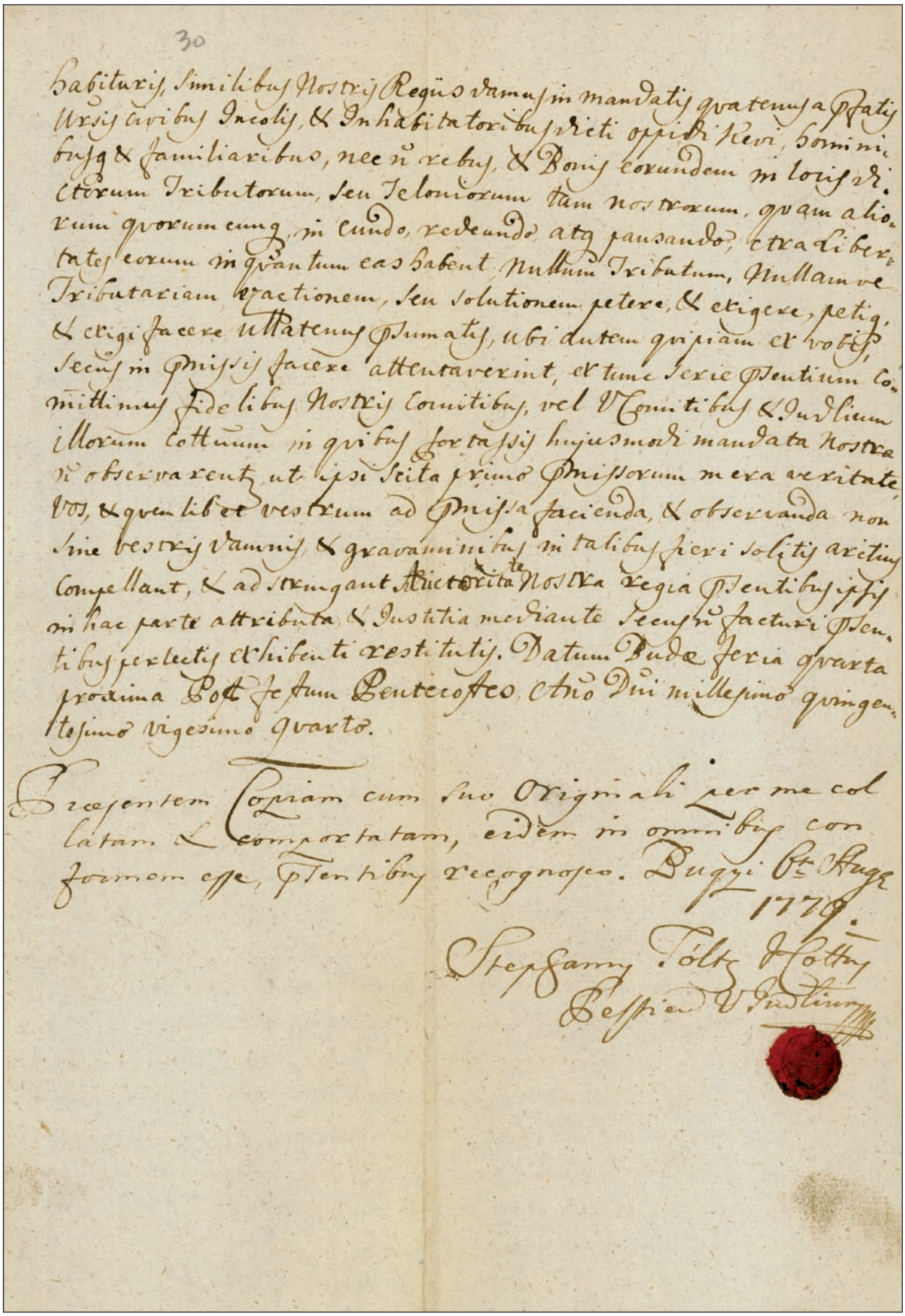

30

habituris, similibus Nostris Regiis damus in mandatis quatenus a praefatis
Ursis civibus Incolis, & Inhabitatoribus dicti oppidi Kevi, homini-
busque & familiaribus, nec non rebus, & Bonis eorundem in locis di-
ctorum Tributorum, seu Teloniorum tam nostrorum, quam alio-
rum quorumcunque, in eundo, redeundo atque pausando, extra Liber-
tates eorum in quantum eas habent, Nullum Tributum, Nullamve
Tributariam exactionem, seu solutionem petere, & exigere, petique
& exigi facere ullatenus praesumatis, ubi autem quipiam ex vobis,
secus in praemissis facere attentaverint, ex tunc serie praesentium co-
mittimus fidelibus Nostris Comitibus, vel V. Comitibus & Iudicium
illorum cottuum in quibus fortassis hujusmodi mandata Nostra
non observarent, ut ipsi scita primo praemissorum mera veritate,
Vos, & quemlibet vestrum ad praemissa facienda, & observanda non
sine vestris damnis, & gravaminibus in talibus fieri solitis arctius
compellant, & adstringant Auctoritate Nostra regia praesentibus ipsis
in hac parte attributa, & Iustitia mediante secus non facturi praesen-
tibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Budae feria quarta
proxima Post festum Pentecostes, Anno Dni millesimo quingen-
tesimo vigesimo quarto.

Praesentem Copiam cum suo Originali per me col-
latam & comportatam, eidem in omnibus con-
formem esse, praesentibus recognosco. Buggi 6ta Augs
1779.

Stephanus Tóltz Cottus
Pestien. V. Iudlium

28. kép. II. Lajos király 1524. május 18-án kiadott oklevelének 18. századi másolata (hátlap)

1536. okt. 5

Manu propria Domini Regis

37

Nos Ioannes Dei Gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ Croatiæ &c
Marchio Moraviæ, ac Lusitaniæ, & utriusq Silesiæ Dux & Memoriæ
Commendamus tenore præsentium significantes, quibus expedit Ursis;
Quod fideles Nostri prudentes, & circumspecti Ioannes Karacson Su-
premus, ac Georgius Bogdány minor Iudices, & Petrus Kemyes Iu-
ratus civis oppidi Nostri Raczkeve in ipsorum, ac Ursorum Civium,
& inhabitator ejusdem oppidi Nostri personis exhibuerunt nobis, & præsen-
taverunt, quasdam Lras Serenissimi Principis quondam Dni Uladis-
lai Regis Prædecessoris Nostri bonæ memoriæ in pargameno privile-
gialiter Confectas, Sigillo suo secreto quo ut Rex Hungariæ ute-
batur impendenti Communitæ Continentes in se confirmative similiter
Literas privilegiales Serenissimi Principis olim Dni Mathiæ Regis
piæ recordationis super certis Libertatibus, ipsis civibus dicti oppidi
Raczkeve, ipsorumq hæredibus & Posteritatibus Ursis datis & concessis
Confectas, & emanatas prout clarius in tenore earundem Lrarum in-
ferius continetur Suplicantes nobis humiliter, ut hujusmodi Lras præfa-
ti quondam Dni Uladislai Regis ratas, gratas, & acceptas habentes Li-
terisq Nostris similiter privilegialibus de verbo ad verbum inseri, &
inscribi facientes easdem eisdem civibus, ipsorumq Hæredibus & Pos-
teritatibus Ursis innovantes perpetuo valituras confirmare digna-
remur, quarum quidem Lrarum tenor talis est.

Nos Uladislaus Dei Gratia Rex Hungariæ & Bohemiæ &c Memoriæ
Commendamus tenore præsentium significantes quibus expedit Ursis.
Quod Pro Pte & in personis fidelium Nostrorum circumspectorum, Iudi-
cis, & Iuratorum cæterorumq Ursorum Civium, hospitum, & Incolarum
Oppidi Nostri Keve in Insula Chepel habiti exhibitæ sunt, coram
Nobis & productæ quædam Lræ Serenissimi Principis Condam
Dni Mathiæ Regis Prædecessoris Nostri bonæ memoriæ in Par-
gameno sub Sigillo ejusdem, de & super certis Libertatibus, &
Libertatum prerogativis eisdem per ipsum Condam Dnum Ma-
thiam Regem gratiose concessis, impendenti Confectæ Tenoris Infra-
scripti Supplicatum itaq exstitit Matti nostræ pro pte eorun-
dem Civium Nostrorum, ut easdem Lras ac omnia, & singula in
eis contenta ratas gratas & accepta habentes Literisq Nostris Pri-
vilegialibus

29. kép. I. János király 1536. október 5-én kiadott diplomájának 18. századi másolata (előlap)

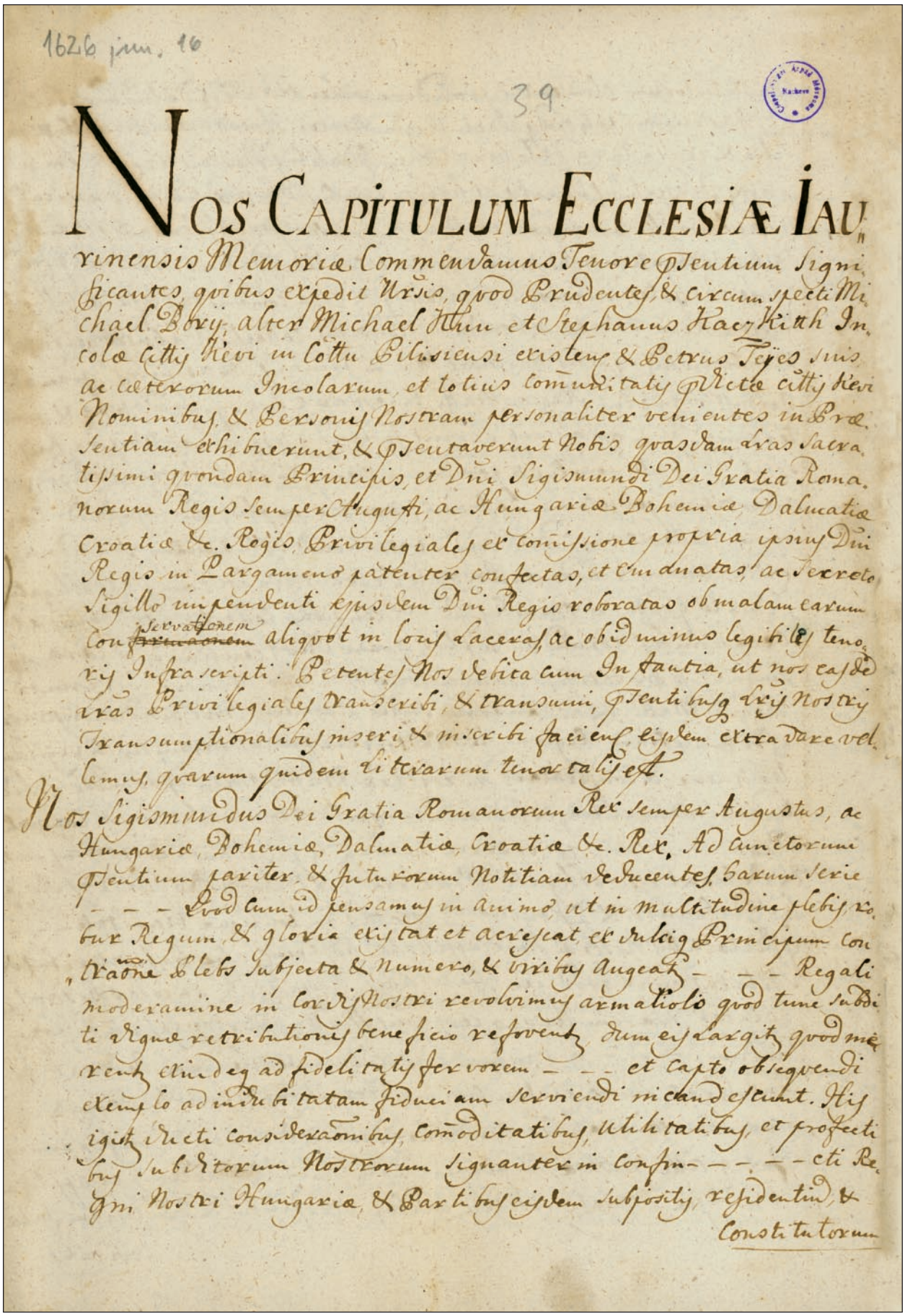

1626 jun. 16

39

NOS CAPITULUM ECCLESIÆ IAU-
rinensis Memoriæ Commendamus Tenore præsentium Signi-
ficantes, quibus expedit Ursis, quod Prudentes, & circum specti Mi-
chael Borij, alter Michael Hun et Stephanus Kaczkitth In-
colæ Cittis Kevi in Cottu Pilisiensi existens & Petrus Teyes suis
ac cæterorum Incolarum, et totius comunitatis prædictæ cittis Kevi
Nominibus, & Personis Nostram personaliter venientes in Præ-
sentiam exhibuerunt, & præsentaverunt Nobis quasdam Lras Sacra-
tissimi quondam Principis, et Dni Sigismundi Dei Gratia Roma-
norum Regis semper Augusti, ac Hungariæ Bohemiæ Dalmatiæ
Croatiæ &c. Regis Privilegiales ex comissione propria ipsius Dni
Regis in Pargameno patenter confectas, et emanatas, ac secreto
Sigillo impendenti ejusdem Dni Regis roboratas ob malam earum
Con~~firmaonem~~servationem aliquot in locis Laceras, ac ob id minus legibiles teno-
ris Infrascripti. Petentes Nos debita cum Instantia, ut nos easdem
Lras Privilegiales transcribi, & transumi, præsentibusq Lris Nostris
Transumptionalibus inseri & inscribi faciens eisdem extra dare vel-
lemus, quarum quidem Literarum tenor talis est.

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac
Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex, Ad cunctorum
præsentium pariter, & futurorum Notitiam deducentes, harum serie
— — — Quod cum id pensamus in animo, ut in multitudine plebis ro-
bur Regum, & gloria existat et acrescat, ex dulcis Principum con-
traone Plebs subjecta & numero, & viribus augeatur — — — Regali
moderamine in Cordis Nostri revolvimus armatiolo quod tunc subdi-
ti dignæ retributionis beneficio refoventur, dum eis largitur quod me-
rentur exindeq ad fidelitatis fervorem — — — et capto obsequendi
exemplo ad indubitatam fiduciam serviendi incandescunt. His
igitur ducti consideraonibus, comoditatibus, utilitatibus, et profecti-
bus subditorum Nostrorum signanter in confin— — — — cti Re-
gni Nostri Hungariæ, & Partibus eisdem subjositis, residentium, &
Constitutorum

30. kép. A győri káptalan 1626. június 16-án kiadott iratának 18. századi másolata (előlap)

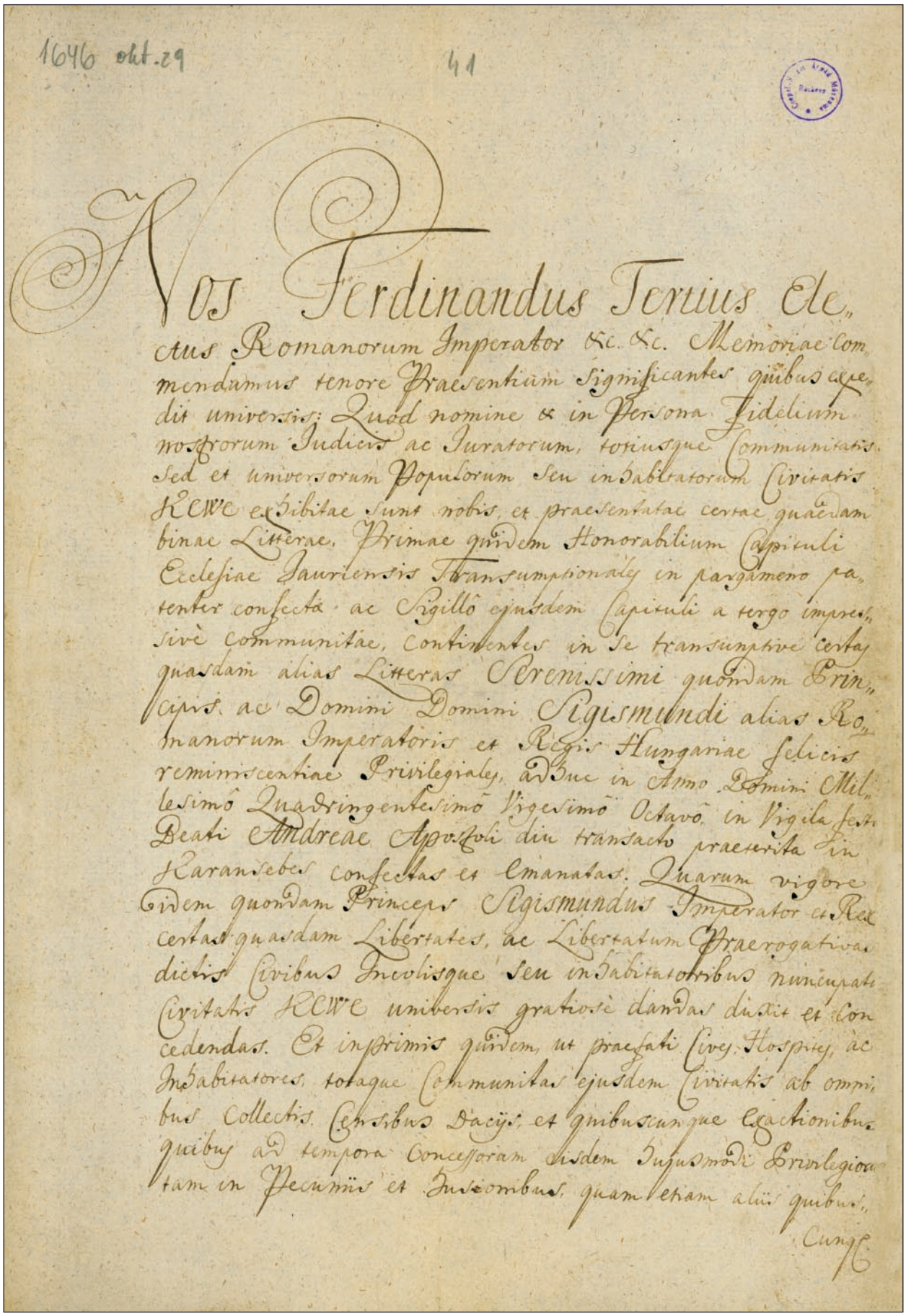

1646 okt. 29

41

Nos Ferdinandus Tertius Ele-
ctus Romanorum Imperator &c. &c. Memoriae com-
mendamus tenore Praesentium significantes quibus expe-
dit universis: Quod nomine & in Persona Fidelium
nostrorum Judicis ac Juratorum, totiusque Communitatis
sed et universorum Populorum seu inhabitatorum Civitatis
KEWE exhibitae sunt nobis, et praesentatae certae quaedam
binae Litterae, Primae quidem Honorabilium Capituli
Ecclesiae Jauriensis Transumptionales in pargameno pa-
tenter confectae ac Sigillo ejusdem Capituli a tergo impres-
sivè communitae, continentes in se transumptive certas
quasdam alias Litteras Serenissimi quondam Prin-
cipis ac Domini Domini Sigismundi alias Ro-
manorum Imperatoris et Regis Hungariae felicis
reminiscentiae Privilegiales, adhuc in Anno Domini Mil-
lesimo Quadringentesimo Vigesimo Octavo in Vigila festi
Beati Andreae Apostoli diu transacto praeterita in
Karansebes confectas et emanatas. Quarum vigore
idem quondam Princeps Sigismundus Imperator et Rex
certas quasdam Libertates, ac Libertatum Praerogativas
dictis Civibus Incolisque seu inhabitatoribus nuncupati
Civitatis KEWE universis gratiosè dandas duxit et con-
cedendas. Et inprimis quidem, ut praefati Cives, Hospites, ac
Inhabitatores, totaque Communitas ejusdem Civitatis ab omni-
bus Collectis, Censibus Dacijs, et quibuscunque Exactionibus
quibus ad tempora Concessorum eisdem hujusmodi Privilegiorum
tam in Pecuniis et Insionibus, quam etiam aliis quibus-
cunque

31. kép. III. Ferdinánd király 1646. október 29-én kiadott diplomájának 18. századi másolata (előlap)

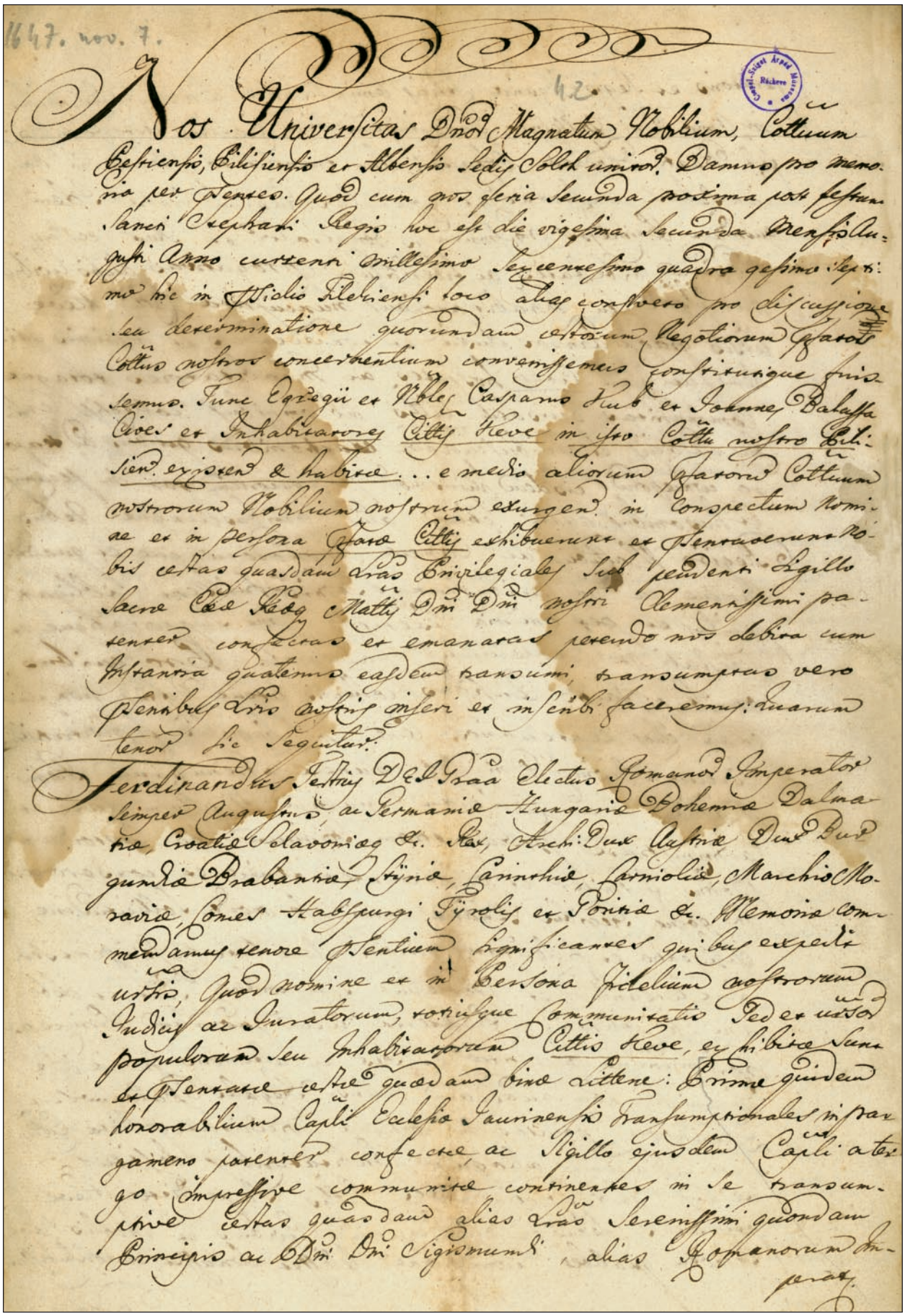

1647. nov. 7.

42.

Nos Universitas Dnorum Magnatum Nobilium, Cottuum Pestiensis, Pilisiensis et Albensis Sedis Solth unitorum. Damus pro memoria per presentes. Quod cum nos feria secunda proxima post festum Sancti Stephani Regis hoc est die vigesima secunda mensis Augusti Anno currenti millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo hic in Presidio Fileliensi loco alias consueto pro discussione seu determinatione quorundam certorum Negotiorum prefatos Cottus nostros concernentium convenissemus constitutique fuissemus. Tunc Egregii et Nobiles Casparus Kub et Joannes Balassa Cives et Inhabitatores Cittis Keve in isto Cottu nostro Pilisien. existen. & habitae ... e medio aliorum prefatorum Cottuum nostrorum Nobilium nostrum exurgen. in conspectum nomine et in persona prefatae Cittis exhibuerunt et presentaverunt nobis certas quasdam Lras Privilegiales sub pendenti Sigillo Sacrae Ceae Reaeq Mattis Dni Dni nostri clementissimi patenter confectas et emanatas petendo nos debita cum instantia qualemus easdem transumi, transumptas vero presentibus Lris nostris inseri et inscribi faceremus: Quarum tenor sic sequitur:

Ferdinandus Tertius Dei Gratia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniae Hungariae Bohemiae Dalmatiae, Croatiae Sclavoniaeq &c. Rex, Archi-Dux Austriae Dux Burgundiae Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, Marchio Moraviae, Comes Habspurgi Tyrolis et Goritiae &c. Memoriae commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, Quod nomine et in Persona fidelium nostrorum Judicis ac Juratorum, totiusque Communitatis Sedet universorum populorum seu Inhabitatorum Cittis Keve, exhibitae sunt et presentatae certae quaedam binae Litterae: Primae quidem honorabilium Capli Ecclesiae Jaurinensis Transumptionales in pergameno patenter confectae, ac Sigillo ejusdem Capli a tergo impressive communitae continentes in se transumptive certas quasdam alias Lras Serenissimi quondam Principis ac Dni Dni Sigismundi, alias Romanorum Imperat.

32. kép. Pest-Pilis és Fejér vármegyék törvényhatósága 1647. november 11-én kiadott iratának 18. századi másolata (előlap)

me Dalmacie Croacie etc Rex Austrieq
ra Regni nri hungar palatino ac Co
tituendo Salute et graciam Quia nos
villa nra Zenthabranteleke alio nomine
dem id annuimus et concessimus p pntes
ac metis Regni nri hungar existen
sula Chepel advenisset cessante sct hu
ac terris Campis et portu in opposito eius
det omnibus illis libertatibus ac libertati
ta Civitate nra kouinien ut pmittit n
nra Chepel existenti hactenus usi fuisse
cipien mandamus qts recept pntibus
tamdiu donec illic manebunt pacifice
ausde ville nre et alys locis p eos huc
tit pdecessoru et eciam nras te
kewy hacten si sunt et ga
ttifaciat nec indebite et
s et vicecom sule nre Ch
s perlect sen restitut
rum Anno dom simo quadrin
dertodecimo Bohemie vero secundo